

О Д Л У К У
о усвајању Плана јавног здравља града Лознице за период 2020-2025. године

Члан 1.

I Усваја се План јавног здравља града Лознице за период 2020-2025. године.

Члан 2.

II Саставни део ове одлуке чини План јавног здравља града Лознице за период 2020-2025. године.

Члан 3.

III Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном листу града Лознице”.

**ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА
ГРАДА ЛОЗНИЦЕ
2020 – 2025.**

САДРЖАЈ

УВОД.....	4
Уводна реч Градоначелника	4
Савет за здравље и заштиту животне средине	6
Савет за здравље и заштиту животне средине	7
Радна група за израду Плана.....	8
Методологија рада	9
ДЕО ПРВИ.....	10
ЗДРАВСТВЕНИ ПРОФИЛ ГРАДА ЛОЗНИЦЕ.....	10
1. Подаци о територији града.....	10
1.1.Природне карактеристике.....	11
1.2.Историјски осврт.....	13
3. ЗДРАВСТВЕНИ ПОКАЗАТЕЉИ.....	27
3.1. Индикатори доступности здравствене заштите града	32
3.1.1. Обезбеђеност лекарима.....	36
3.1.2. Обухват жена здравственом заштитом	41
3.2. Индикатори ефикасности здравствене заштите	43
3.2.1. Просечан број посета по лекару.....	43
3.3. Индикатори квалитета здравствене заштите града Лознице.....	46
3.3.1. Удео превентивних прегледа одраслог становништва града Лознице.....	46
3.3.2. Удео превентивних прегледа у здравственој заштити деце предшколског и школског узраста.....	47
3.3.3. Удео превентивних прегледа у здравственој заштити жена	47
3.3.4. Скрининг карцинома колона (дебелог црева)	47
3.3.5. Скрининг дијабетеса	48
3.3.6. Деце са сметњама у развоју	56
3.4. Индикатори здравственог стања становништва	57
3.4.1. Очекивано трајање живота	58
3.4.2. Смртност одојчади и перинатална смртност	58
3.4.3. Специфичне стопе смртности (Стандардизоване по узрасту)	58
3.4.4. Заразне болести (трансмисивне, зоонозе, респираторне, цревне).....	60
Извор: Завод за јавно здравље Шабац	63
Зоонозе.....	63
3.4.5. Имунизација:.....	65
3.5. Индикатори детерминанти здравља	67
3.5.1.Преваленција пушења	68
3.5.2. Проблем са конзумирањем алкохола	69
ОПАЖЕНО ЗДРАВЉЕ (САМОПРОЦЕНА ЗДРАВЉА)	72
4. ПОКАЗАТЕЉИ АКТИВНОСТИ НА УНАПРЕЂЕЊУ ЗДРАВЉА СТАНОВНИШТВА И ПРЕВЕНЦИЈУ БОЛЕСТИ	74
4.2.1. Промоција здравља у заједници	61
4.2.2. Здравствено-васпитна средства	62
4.2.3. Континуирани рад са медијима	76
4.2.4. Унапређење здравља вулнерабилних група	77
5. Социоекономски услови.....	78
5.1.Просечан број чланова по домаћинству.....	79

5.2. Приступ водоводу и канализацији.....	79
5.3. Однос броја запослених и незапослених лица	80
5.4. Просечне зараде по запосленом.....	91
6. Показатељи стања животне средине	94
6.1. Квалитет воде за пиће	94
6.2. Квалитет базенских вода и воде за рекреацију.....	96
6.3. Квалитет ваздуха	97
6.4. Бука у животној средини	101
6.5. Управљање отпадом	101
6.6 Присуство и бројност инсеката и глодара.....	102
6.6.1. Обим систематске дератизације	103
6.6.2. Обим дезинсекције	104
7.1. Зеленило као саставни елемент урбаног дизајна	107
7.1.1. Структура зеленила у Лозници	107
8. САОБРАЋАЈ	111
9. ОРГАНИЗАЦИЈА ЗАЈЕДНИЦЕ	111
9.1. Локална самоуправа	112
9.2. Систем здравствене заштите	115
9.2.1. Установе здравствене заштите.....	115
9.3. образовање	117
9.3.1. Предшколска установа „Бамби“	117
9.3.2. Основне и средње школе.....	118
9.3.3. Обухват деце ромске националне мањине образовним системом	121
9.4. Установе и организације у области социјалне заштите.....	124
9.5. Деца - рани развој као императив.....	132
9.5. Млади као рањива група.....	134
9.6. Старији као рањива група.....	135
9.7. Палијативна заштита.....	137
10. БЕЗБЕДНОСТ У ЗАЈЕДНИЦИ	137
11. КУЛТУРА	144
12. ВЕРСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ И ОРГАНИЗАЦИЈЕ	146
13. МЕДИЈИ	147
14. СПОРТ И РЕКРЕАЦИЈА	148
15. ФИНАНСИРАЊЕ.....	149
Финансирање здравствене заштите из буџета града Лознице	149
16. Ставови и јавно здравствене потребе становништва и заједнице	159
16. SWOT анализа	160
ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ.....	167
ВИЗИЈА И МИСИЈА.....	168
СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ И ОПШТИ ЦИЉЕВИ.....	169
АКЦИОНИ ПЛАН	177
ПРАЋЕЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ.....	220

Уводна реч градоначелника

Поштовани грађани и грађанке Лознице,

План јавног здравља Лознице за период од 2020. до 2025. године изузетно је важан за развој и унапређење општег здравља на територији нашег града из више разлога. Овај значајан документ на исцрпан начин анализира све релевантне податке у области здравствене заштите – од структуре становништва, затим свих битних категорија и карактеристика становништва до дефинисања скрининг метода у циљу превенције обољења и низа других фактора који су битни за јавно здравље.

У изради овог Плана учествовала је Радна група коју чине стручњаци из свих сфера здравствене заштите у Лозници, а међу њима су представници здравствених установа – Опште болнице Лозница и Дома здравља „Др Миленко Марин“, чланови тима локалне самоуправе и други који су својим знањем и подацима којима располажу и које су прикупили допринели да овај документ буде квалитетан и има немерљив значај у сфери јавног здравља.

Антон Чехов је рекао „Здрав човек има хиљаду жеља, а болестан само једну“ што указује на то да је здравље најважније у људском животу и зато је нама овај документ приоритетан како бисмо услуге здравствене заштите подигли на највиши могући ниво. У прилог томе иде и чињеница да ће у скоријој будућности у потпуности бити завршена реконструкција интерног, грудног и одељења психијатрије, као и хируршко-гинеколошког блока који је конзервиран 1987. године. Никада до сада није толико средстава уложено у обнову и опремање лозничке болнице најсавременијим медицинским апаратима што ће грађанима по завршетку радова омогућити прецизну дијагностику, боље третмане и терапије, а самим тим ефикасније и доста квалитетније лечење.

Важно је истаћи да је у Плану дата и процена стања животне средине у којој су изнети подаци о квалитету воде за пиће, ваздуха, нивоа буке у граду, неговању зелених површина и других еколошких фактора који у великој мери могу утицати на здравље људи, јер ако пијемо лошу воду и удишемо загађен ваздух директно угрожавамо своје здравље.

Свима је познато да у Лозници вода за пиће има добар квалитет и минерални састав. Град доста улаже у реконструкцију водоводне мреже и увођење нових водоводних прикључака. Оно што Лозницу такође издваја међу великим бројем градова у Србији је и очување природе како у сеоским подручјима и познатим туристичким местима – Тршићу, Гучеву, Троноши и Бањи Ковиљачи тако и у градској зони где се редовно одржавају зелене површине и саде се нова стабла кроз текућа средства надлежних јавних предузећа и разне пројекте.

У плану је урађена и SWOT анализа помоћу које су идентификовани проблеми, али и дефинисане приоритетне области деловања у циљу унапређења јавног здравља грађана Лознице. Установљени су и принципи и вредности као што је улога локалне самоуправе и система институција, установа, организација у примени принципа који су у служби здравља грађана Лознице, тимски рад, мултидисциплинарни приступ и све оно што чини посвећеност и предан рад свих надлежних органа и институција.

Мисија и визија града Лознице у области јавног здравља је да у 2025. години буде центар новог Подрињског округа, лидер Западне Србије у достигнутим циљевима јавног здравља за

све грађане. Лозницу видимо као безбедан град, град добрих, здравих и задовољних људи, модеран и урбан град са развијеном привредом и високом стопом запослених грађана. Лозница је град зеленила и природе, дечијих паркова, забаве и добро место за живот и рад. Зато су у овом Плану успостављени стратешки и општи циљеви где важну улогу има и промоција јавног здравља што подразумева добру сарадњу са медијима у циљу информисања јавности о свим чиниоцима и активностима у тој области.

План јавног здравља Лознице за период од 2020. до 2025. године обједињује и обрађује низ важних података и дефинише планове и циљеве у области унапређења здравствене заштите како би сви грађани могли да имају квалитетне и ефикасне медицинске прегледе и третмане. Овај документ сигурно ће донети значајан помак у лечењу и спровођењу различитих скрининг прегледа и других активности битних за превенцију и рано откривање различитих обољења и учинити да грађани Лознице буду задовољнији здравственом заштитом у нашем граду.

**Градоначелник града Лознице
Видоје Петровић**

СКРАЋЕНИЦЕ

ЛИС	Лабораторисјки информациони систем
ИС	Информациони систем
ЗЗЈЗ	Завод за јавно здравље
ИЗЈЗ	Институт за јавно здравље
ИЗИС	Интегрисани здравствени информациони систем
ЗИС	Здравствени информациони систем
МЗ	Министрство здравља
МРЗБСП	Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
МП	Министарство просвете
МОС	Министарство омладине и спорта
РФЗО	Републички фонд за здравствено осигурање
СМУ	Стручно методолошко упутство
СН	Саобраћајне незгоде
ПА	Путнички аутомобили
ОЦД	Организације цивилног друштва
НВО	Невладине организације
РЗС	Републички завод за статистику
КЈП	Комунално јавно предузеће
ЖС	Животна средина
ВЕ	Вршњачки едукатори
НСЗ	Национална служба за запошљавање
ППЗ	Примарна здравствена заштита
СЗО	Служба за здравствену заштиту одраслих
СЗДО	Служба за здравствену заштиту деце и омладине
СХМП	Служби за хитну медицинску помоћ
ЦК	Црвени крст
ЦСР	Центар за социјални рад
ЗУ	Здравствена установа
ПУ	Предшколска установа
ПАС	Психоактивне супстанце
ПС	Полицијска станица
КВБ	Кардиоваскуларне болести
ЦВБ	Цереброваскуларни инсулт
ТБЦ	Туберкулоза
АИМ	Акутни инфаркт миокарда
ХНО	Хронична незаразна обољења
ДБ	Дијабетес
ДОГ	Друштвено осетљиве групе
БЗ	Болести зависности
УЗ	Ултразвук
ОСИ	Особе са инвалидитетом
ОЦ	Омладински центар
ЈПР	Јавно пондерисани ризик

Савет за здравље и заштиту животне средине

Савет за здравље и заштиту животне средине стално радно тело Скупштине града Лозница броји 15 чланова од којих је 1 представник локалне самоуправе, 3 представника Дома здравља, 1 представник апотекарске установе, 2 представника Опште болнице Лозница, 1 представник Специјалне болнице за рехабилитацију Бања Ковиљача, 1 представник приватне праксе, 1 представник РФЗО, 1 представник Црвеног крста, 1 представник Центра за социјални рад, 1 представник Комуналног јавног предузећа „Наш Дом“, 1 представник Завода за јавно здравље Шабац и 1 представник Удружења грађана из реда пацијената Лознице.

На седници одржаној 11.10.2012. године донета је Одлука о образовању Савета за здравље и животну средину а прва конститутивна седница одржана је 22.01.2013.године. Актуелни Савет за здравље и животну средину решењем Скупштине града Лознице број:06-26/16-3-16/2 од 7. септембра 2016. године именован је у саставу:

- Иван Горданић, дипл.инг.зашт.животне средине, за председника
- др Јездимир Вучетић, лек.спец., за члана
- др Никола Петричић, лек.спец., за члана
- др Владанка Степанић, лек.спец., за члана
- Марко Пешић, мед.техн., за члана
- Миленко Ђурић, фармац.техн., за члана
- Љубица Богдановић, економиста, за члана.

Скупштина града Лознице на седници одржаној 2. марта 2017. године донела је решење број:06-10/17-9-18 о именовану проширеног састава Савета за здравље и заштиту животне средине Скупштине града Лознице представницима из области здравствене заштите, здравственог осигурања, социјалног осигурања и социјалних давања следећим лицима:

- др Зоринка Јововић, представник Дома здравља „Др Миленко Марин“ у Лозници,
- др Славица Петровић Тадић, представник Опште болнице „Лозница“ у Лозници,
- Владимир Петровић, представник Центра за социјални рад „Лозница“ у Лозници,
- Биљана Павловић, представник Републичког фонда за здравствено осигурање, Испостава Лозница,
- Весна Мелезовић, представник Црвеног крста у Лозници,
- Весна Јокић, представник Специјалне болнице за рехабилитацију у Бањи Ковиљачи.

Скупштина града Лознице на седници одржаној 21. марта 2018. године донела је решење број:06-5/18-16 о именовану чланова проширеног састава Савета за здравље и заштиту животне средине Скупштине града Лознице следећим лицима:

- др Оливера Стојановић, представник Завода за јавно здравље Шабац,
- Звонко Петровић, представник Удружења грађана из реда пацијената Лознице.

Радна група за израду Плана

Решењем о образовању радне групе за израду Плана јавног здравља града Лознице број: 2/83/2017-III од 25.12.2017. године формирана је радна група у следећем саставу:

1. Тања Глишић Матић, начелница одељења за друштвене делатности, координатор
2. Др Радован Дивнић, заменик градоначелника, члан
3. Др Бранка Красавац, директор Дома здравља „Др Миленко Марин“ Лозница, члан

4. Др Милан Тодоровић, директор Опште болнице Лозница, члан
5. Др Немања Јосић, помоћник директора Дома здравља „Др Миленко Марин“ Лозница, члан
6. Прим. др Нада Ђурић, председник УГ „Искра-Лозница, члан
7. Љиљана Ранковић, координатор квалитета рада, Дом здравља „Др Миленко Марин“ Лозница, члан
8. Валентина Петровић, ПР Дома здравља „Др Миленко Марин“ Лозница члан
9. Роса Савић, Одељење за друштвене делатности Градске управе града Лозница, Одсек за за дечију, социјалну и здравствену заштиту, члан
10. Александар Глишић, Канцеларија за ванредне ситуације и планирање одбране, члан
11. Биљана Павловић, Републички фонд за здравствено осигурање Филијала Лозница, члан

Одељење за друштвене делатности града Лознице је носилац израде Плана јавног здравља града Лознице 2020-2025.годину.

У процесу израде Стратешког плана, осим радне групе и Савета за здравље и животну средину, учествовали су и Одељење за привреду, Одељење за финансије и ЛПА, као и Саветник за заштиту права пацијената Радојка Станковић. Такође у изради документа учествовали су:

- Здравствене установе (Дом здравља, Општа болница, Специјална болница)
- Образовне установе (основне и средње школе)
- Предшколска установа „Бамби“
- Туристичка организација града Лознице
- Центар за културу града Лознице
- Комунално јавно предузеће „Наш Дом“
- Јавно предузеће „Водовод и канализација“
- Центар за социјални рад
- Црвени крст
- Омладински центар Лозница
- Удружење грађана „Искра Лозница“

Методологија рада

Процес израде Плана јавног здравља спроводен је у период од 25.10.2018. до 30.10.2019. године и прошао је кроз следеће фазе:

1. Стварање предуслова за реализацију процеса израде Плана јавног здравља
2. Израда здравственог профила/слике здравља града/општине
3. Стратешко и акционо планирање (кроз 4 обуке, 10 састанака и радионица)
4. Процес јавне расправе
5. Усвајање стратешког документа од стране општине

Стварање предуслова за реализацију процеса израде Плана јавног здравља

Први корак у процесу израде Плана је било је формирање Радне групе за израду и дефинисање динамике будућих активности како би финални стратешки документ био усвојен на седници Скупштине града. У припремној фази договорено је да План јавног здравља буде стратешки документ који планира активности за период од 5 година (2020-2025.) уз детаљан

план (акциони план). Такође је договорено да ће у свакој наредној години коју обухвата План бити спроведен процес процене постигнутих резултата у предходној години (ревизија), што ће уз стратешке правце из Плана бити основа за креирање детаљних активности за наредну годину.

Израда здравственог профила /слике здравља је један је од кључних корака у процесу израде Плана јавног здравља. Подаци који су прикупљени подељени су у следеће категорије: географски, демографски и витални показатељи; здравствени показатељи; показатељи активности на унапређењу здравља становништва и превенцији болести; социоекономски услови; показатељи стања животне средине; урбани дизајн града/општине; организација заједнице; безбедност у заједници; рекреација и спорт, култура, медији, верске заједнице и организације, ставови и јавноздравствене потребе становништва и заједнице, финансирање и SWOT анализа.

Наведени показатељи су прикупљени кроз доступне базе података, анализу показатеља здравственог стања становништва града Лознице, испитивањем потреба становништва методом брзе процене и анкетама у широком консултативном процесу.

Стратешко и акционо планирање – на основу прикупљених података кроз реализацију 4 обуке из области стратешког и акционог планирања, идефинисани су стратешки правци развоја општине у области јавног здравља у наредних 5 година. У дефинисању и креирању конкретних активности, поред наведених података, кључну улогу је имала и анализа локалних ресурса, односно реалне могућности локалне заједнице.

ДЕО ПРВИ

ЗДРАВСТВЕНИ ПРОФИЛ ГРАДА ЛОЗНИЦЕ

1. Подаци о територији града

Територија Град Лозница се налази у југоисточној Европа, на западу Србије, на граници са Босном и Херцеговином. (слика бр. 1.). Град обухвата 54 насеља, од којих су Лозница и Бања Ковиљача класификована као градска. Насељена места Лознице: Бања Ковиљача, Башчелуци, Брадић, Брезјак, Брњац, Велико Село, Воћњак. Горња Бадања, Горња Борина, Горња Ковиљача, Горња Сипуља, Горње Недељице, Горњи Добрић, Грнчара, Доња Бадања, Доња Сипуља, Доње Недељице, Доњи Добрић, Драгинац, Зајача, Јадарска Лешница, Јаребице, Јелав, Јошева, Југовићи, Каменица, Клупци, Козјак, Коренита, Крајишници, Лешница, Липница, Липнички Шор, Лозничко Поље, Милина, Ново Село, Пасковац, Плоча, Помијача, Рибарице, Руњани, Симино Брдо, Слатина, Стража, Ступница, Текериш, Трбосиље, Трбушница, Тршић, Филиповићи. Цикоте, Чокешина, Шурице

Са површином од 612 км² (59% пољопривредно земљиште, 32 % под шумом, 9% остало) град Лозница заузима 0,7% територије Републике Србије. Према попису из 2011. године у граду живи 79 327, односно 1,1% укупног становништва Србије. У градском језгру живи 19 212 становника (8 990 мушкараца и 10 222 жена).

По једном квадратном километру у просеку живи 125 становника, тако да је густина насељености знатно виша од просека Србије, који износи 93 становника/км²

Слика 1. Географски положај града Лознице

1.1. Природне карактеристике

1.1.1. Клима

Територија града Лозница смештена између планина Цера и Иверка, на северу и североистоку, Влашића, на истоку, Гучева, Костајника и огранака Борање, на југу, а отворена према западу и северозападу. Територија града Лознице припада климату малих висина (од 200м-500м). Природни положај Лознице условљава благу климу, са доста најтоплијих дана у земљи и малим колебањима температуре. Средња годишња температура ваздуха у Лозници је 11°C, стварно трајање сунчевог сјаја (ефективна инсолација) износи годишње просечно 2041 сат, у просеку се годишње излучи 800 - 1000 мм падавина.

1.1.2. Воде

Водни ресурси града Лознице су веома богати и разноврсни. Најзначајнији површински водотоци су: Дрина, Јадар, Лешница, Штира и Жеравија.

Дрина је најзначајнији водоток на територији града Лозница, десна и највећа притока реке Саве. Слив Дрине у просеку годишње прима 1.030 мм падавина па када почне отапање снега, и у време обилних падавина река Дрина се најчешће у доњем току, низводно од Зворника, излива из свог корита.

Јадар је притока Дрине, Дужина реке износи 72,5 км. Лозници припадају доњи делови левих притока Јадра: Брезовица, Раковица, Ступничка река и Коренита.

Штира је река дужине 15,5 km која настаје од више изворишних кракова што долазе са падина Главице (703 m), Белега (692 m) и Лисине (657 m). Кроз Лозницу и Лозничко Поље корито Штире је регулисано.

1.1.3. Подземне воде и извори

Подземне воде су на територији Лознице доброг квалитета. Код манастира Троноша, налази се извор највећег капацитета и издашности-каптиран извор-чесма „Девет Југовића”. Максимална издашност извора је 5,5 л/с.

1.1.4. Термални извори

Најзначајнији термални извори су воде Бање Ковиљаче. Алкално - муријатичне, гвожђевите и сумпоровите воде. Укупне минерализација вода износ 1,41 g/l, температуре око 30°C и тврдоће (pH) 6,6. Вода Бање Ковиљаче сдрже HCO₃, ClNa, Ca, Mg.

Бања Бадања се налази на јужној падини Иверка, у атару села Доња Бадања у долини реке Цернице. Располаже са два извора: „Главни извор” сумпоровите воде и „Гвоздене воде”. Температура воде је 15 - 18°C, укупне минерализације 0,8 g/l, тврдоће 7,0.

Дужина водоводне мреже на територији града Лознице је 840 km, а дужина канализационе мреже је 84 km. *(Подаци доступни у тренутку израде документа)*

1.1.5. Природни ресурси

Територија града Лознице поседује 19.965 хектара територије под шумом 33% укупне територије од чега се у јавној својини налази 8.299 хектара а 11.665 хектара у приватном власништву. Значајан природни ресурси је и обрадиво пољопривредно земљиште, налазишта метала и неметала, две бање (Бања Ковиљача и Бања Бадања) са потенцијалима за развој здравственог туризма.

Бања Ковиљача и Бања Бадања имају статус специјалне болнице за рехабилитацију и значајне су туристичке дестинације за општину.

Носиоци привредног развоја града су: пољопривреда, трговина, грађевинска и прехранбена индустрија и туризам.

1.2. Историјски осврт

Лозница се први пут помиње у писаним документима, повељи краља Милутина (1317. године). По податку из 1533. године у Лозници је по попису становништва живело претежно муслиманско становништво. Од 37 кућа, колико је Лозница имала по том попису, 26 кућа је било муслиманских и 11 хришћанских. Већ 1600. године Лозница постаје чисто муслиманско насеље са 55 кућа. У том периоду Лозница и Јадар ушли су у састав Зворничког санцака са седиштем у Зворнику, а Зворнички санцак је улазио у састав Босанског пашалука.

Становништво Лознице укључује се у заједничку борбу српског народа против турске власти од 1804 - 1813. године. Срби су, успевајући, да протерају Турке преко Дрине, али 1813. године дешава се поновни повратак Турака у Лозницу године и укључење Лознице и Јадра у Зворнички санцак.

Лозница и Јадар улазе у састав Кнежевине Србије за време Милоша Обреновића, доношењем хатишерифа султана Махмуда II, новембра 1833. године, оприпајању шестотргнутих нахија Србији. Прикључивањем Лознице и Јадра територији Кнежевине Србије, после 1834. године, укинута је турско власништво над земљом, и она је проглашена за слободни сељачки посед. Јадарски срез ушао је у састав Подринског округа, а Лозница истовремено постаје седиште среза и округа, и то остаје све до пред крај 19. века, када тај примат преузима Шабац.

Лозница је 30-тих година 19. века бројала 295 кућа са 1203 становника. У њој се концентрисала управна и политичка власт Подриња, развија се школство, отвара болница (1882. године), почињу се градити индустријски објекти, развија се занатство, трговина, и банкарство.

Почетком 20. века гради се железничка пруга Шабац - Лозница - Бања Ковиљача. Лозничка варош прераста из турске касабе у модерно градско средиште. Ратови 1912 - 1913. године, а посебно први светски рат 1914 - 1918. године, за извесно време заустављају привредни развој и знатно смањују број становника Лознице и околине. По завршетку Првог светског рата, Лозница остаје средиште среза са око 5000 становника.

Привредни успон Лознице, почео је средином тридесетих година, отварањем неколико трговачких и занатских радњи у Лозници. Преузимање рудника антимона у Лозници, од стране немачких индустријалаца, 30-тих година, допринело је извесном јачању привреде. Међутим тај успон развоја привреде Лознице и Јадра престаје по избијању Другог светског рата (1941-1945. година).

Лозница је ослобођена 31. августа 1941. године. У првим послератним годинама у Лозници је извршена интезивна измена у економско – социјалном саставу становништва.

Корените измене структуре привреде Лознице настају крајем 50-тих година, изградњом и почетком редовне производње „Вискозе” - индустрије вискозних производа и целулозе. Обим и значај индустријске производње „Вискозе” убрзали су развој и других привредних области у Лозници (саобраћај, трговина, грађевинарство, занатство, банкарство и др.).

У Периоду од 1945 - 1975. године изграђено је око 3 500 станова у индивидуалној својини. Изграђено је или реконструисано 5 основних школа, 4 средње школе, музичка школа и три дечија обданишта. Реконструисан је Вуков дом културе, изграђен Спортско рекреативни центар „Лагатор” и Медицински центар „Др Миленко Марин”. Лозница која је после рата имала само неколико хиљада становника, генералним урбанистичким планом из 1964. године израста у модеран град.¹

2. Витални и демографски показатељи

Према подацима последњег пописа становништва 2011. године град Лозница има 79 327 становника, а од тога 39 091 мушкараца и 40 236 су жена. Просечан број чланова домаћинства 2,92². Просечна старост становништва града је 41,6 године.

Број становника града Лознице континуирано опада од осамдесетих година прошлог века. (Графикон 1.)³ У периоду између два последња пописа становништва (2002–2011), број становника континуирано опада, а тај тренд се наставља и након пописа 2011. године.

На дан 30. јуна 2015. године број становника Лознице износио је 76 958.⁴ Процењени број становника Лознице за 2016. годину је 76 390 што је у односу на пописани број становника из 2011. године мањи за 3,7%, а у односу на попис из 2002. године, број становника града је опао за 8 %. Процена броја становника за 2017. годину износи 75.846 (37.252 мушкарци , 38.594).

Стопа раста становништва, у односу на претходну годину, (посматрано 2016 и 2017. године је негативна и износи -7,1‰ (Мачвански округ -8,8‰ а Република Србија -5,3‰)

Кад би се популација мењала као за последњи период од 2011-2017.године (-0,65% годишње) број становника за Лозницу 2019.године /2020.године ће бити 74680.⁵

1 <http://www.loznica.rs> Град Лозница Историја града

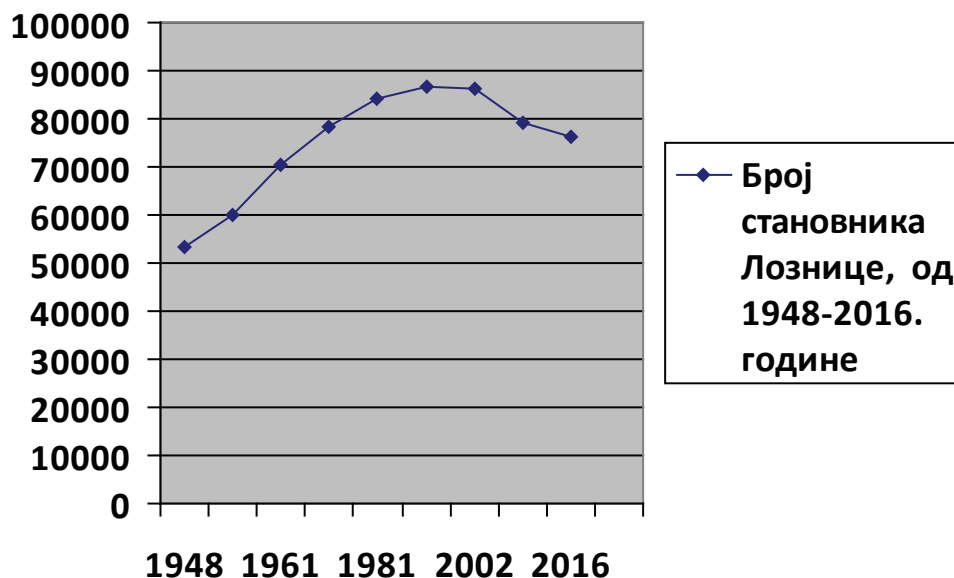
2 Републички завод за статистику, Попис становништва, у Републици Србији 2011.г.

3 Републички завод за статистику, Попис становништва, домаћинства и станова у Републици Србији 2011.г. Књига 20, Упоредни преглед броја становника 1948-2011. Приступљено 28.12.2017.

4 „Општине и региони РС, 2016“, РЗЗС, Београд, 2017. стр.18.

5 Сопствена калкулација, рачунато линеарном интерполацијом из два најближа податка о становништву.

Графикон 1. Број становника у Лозници за период од 1948-2016.године

Годишња промена становништва у %

[1948-1953] +2,27 %/година
 [1953-1961] +2,09 %/ година
 [1961-1971] +1,04 %/ година
 [1971-1981] +0,74 %/ година
 [1981-1991] +0,32 %/ година
 [1991-2002] -0,05 %/ година
 [2002-2011] -0,95 %/ година
 [2011-2016] -0,75 %/ година

Табела 1. Старосна и полна структура становништва града Лознице са интервалом од пет година

Пол	Укупно	0-4 год	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49
Укупно	79327	3653	4077	4054	4696	5022	5147	5039	5312	5066	5584
Мушко	39091	1863	2071	2110	2382	2636	2667	2587	2679	2559	2735
Женско	40236	1790	2006	1944	2314	2386	2480	2452	2633	2507	2849

Пол	50-54 год	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85 и више	Пунолетни	Просечна старост
Укупно	6432	6982	5551	3595	3643	3182	1668	624	64674	41,6
Мушко	3163	3493	2677	1724	1554	1301	679	211	31598	40,5
Женско	3269	3489	2874	1871	2089	1881	989	413	33076	42,7

Извор: „Општине и региони РС”, попис 2011.године

У односу на укупан број становника града Лознице, проценат старијих, преко 65 година износи 16,0% (2011.године) (Табела 1) док је 2017.године према проценама броја становника 19%. (Табела 2.)

Удео старијих преко 75 година у укупном становништву града Лознице је 7%, како 2011.године тако и а 2017.године а људи преко 85 година, 0,8% у 2011.године и 1% у 2017.године Подаци говоре о неповољној старосној структури собзиром да је удео деце до 4 године у укупном броју становника 4,6% (2011.године) али је 5% 2017.године. Укупан број деце 5 до 14 година 10% (2011.године) исто као и 2017.године- 10% у односу на укупну популацију града Лознице.

Значајан демографски показатељ је старосна и полна структура становништва, која је приказана у Табели број1. (2011.године) и Табели број 2. (2017.године).

Осим промене у укупном броју становника, евидентна је и промена у старосно-полној структури становништва, На старосној пирамиди видљиво је да је у 2017.године најзаступљенија популација старосне доби 55–64 год. док је скоро изједначен број становника по полу у овој старосној групи жена 50,8% а мушкараца 49,2%.

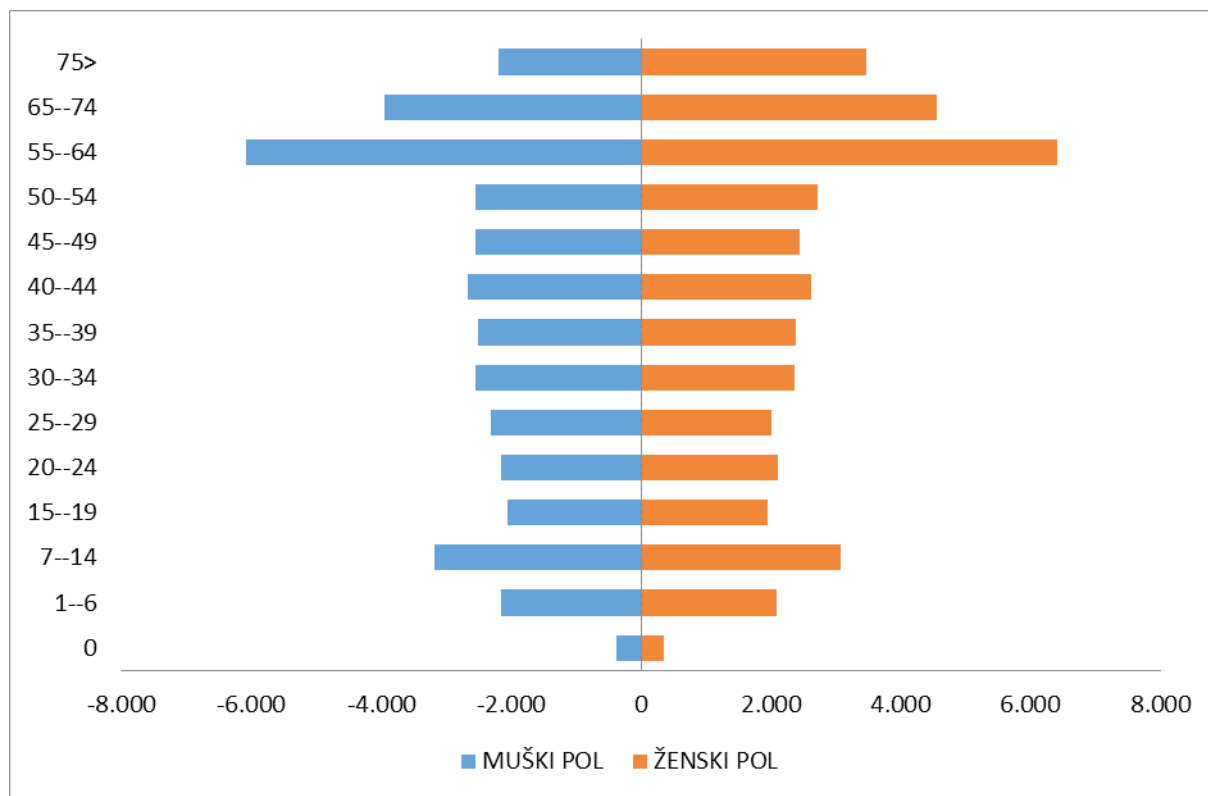
Последњи попис становништва (2011. године) у погледу полног састава не одступа од претходних пописа и правила доминације жена у укупној популацији. Таква је слика и на нивоу Републике Србије.

Према полној структури у Лозници подаци из пописа 2011.године говоре да 49,27% становништва чине мушкарци а 50,73% жене. Према проценама броја становника из 2017.године 50,72% чине жене а 49,28% мушкарци.

Табела 2. Старосна и полна структура становништва према процењеном броју становника за 2017. године

Пол	Укупно	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	>75	>85
М	37.252	1.807	1.851	2.052	2.050	2.152	2.304	2.544	2.500	2.659	2.547	2.556	2.965	3.127	2.467	1.476	1.795	400
Ж	38.594	1.750	1.800	1.959	1.945	2.117	2.020	2.363	2.385	2.628	2.451	2.731	3.145	3.277	2.826	1.727	2.831	639
С	75.846	3.557	3.651	4.011	3.995	4.269	4.324	4.907	4.885	5.287	4.998	5.287	6.110	6.404	5.293	3.203	4.626	1.039

Графикон 2. Старосна и полна структура становништва према процењеном броју становника за 2017.године

Када се посматра структура становништва према полу (Табела 1. и 2.; Графикон 2.) видљиво је да је према попису из 2011. године за 2,8% више жена него мушкараца. У 2017. години је за 3,4% више жена него мушкараца. У 2017. години рођено је више деце мушког пола. Тај број се изјадначава између 45. и 54. године када долази до видљивог опадања броја мушкараца што је посебно изражено после 70. године живота.

Учешће женског фертилног становништва, (15–49 година) у укупном становништву посматрајући период од 2011. до 2017. године, је смањен за 8,9%. (са 35 866 на 32665 жена старости 15-49.година)

Ови трендови стросне структуре указују на смањење броја радно активног становништва, старости од 15-64 године. Тако да посматрајући од 2011. године примећује се пад за 8% радно активног становништва.

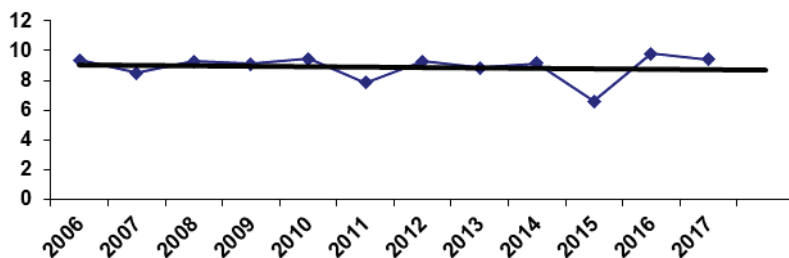
Просечна старост становништва у Лозници је 41,6 година, што је ниже од Републичког просека који износи 42,2 године. (Попис становништва 2011.године) Просечна старост становништва константно расте, па у 2016. и 2017. године у Лозници износи 43 године, нешто више него у Републици Србији која за укупно становништво износи 42,9 година. Процес старења становништва последица је све мањег удела младог становништва (0–14 година) у укупном становништву Лознице.

Индекс старења становништва Лознице (60+год./0-19 године) је 114 (РЗС-попис 2011.г.) у 2017. години 135 а у 2016. години износи 132⁶ што говори у прилог опадања удела младог односно повећања старог становништва и закључак да становништво града Лознице стари.

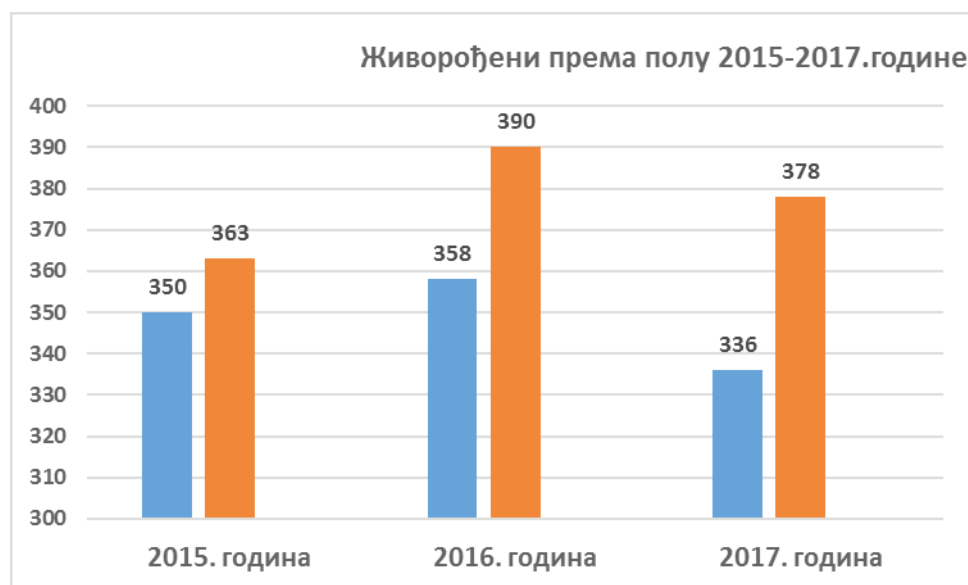
6 Извор: Витална статистика, РЗС,2016.година

Према подацима РЗС, 2015. године, број живорођених на територији Лознице је 713; 2016. године број живорођених је 748⁷ а 2017. године је 714 живорођених. (Табела 3. Природно кретање становништва, Лознице 2011-2017.; Графикон 3. Линија тренда стопе наталитета 2006.-2017. године; Графикон 4. Број живорођених на територији Лознице према полу, 2015—2017.г. Графикон 5. Стопа живорођених на територији Лознице 2011—2017. Графикон 6. Линија тренда стопе природног прираштаја 2006.-2017. године)

Графикон 3: Линија тренда стопе наталитета 2006.-2017. године

Графикон 4. Број живорођених на територији Лознице према полу, 2015—2017.године

Стопа живорођених на 1000 становника у периоду 2011. до 2017. године

⁷ Извор: Витална статистика, РЗС

2015. године стопа живорођених је 9,3 на територији Лознице а 2016. године стопа живорођених на 1000 становника износи 9,8 док је 2017, стопа живорођених на 1000 становника 9,4 (Табела 2 и Графикон 3). у Републици Србији је у 2016. години стопа живорођених на 1000 становника 9,2 а за Мачвански округ 8,62%,

Графикон 5. Стопа живорођених на територији Лознице 2011–2017.године

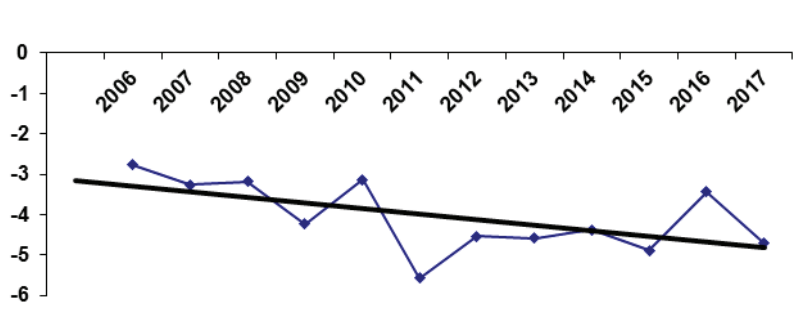
Анализом броја живорођених и стопе наталитета као односа, броја живорођених и броја становника у години посматрања, закључује се позитиван тренд од пописа 2011. године до 2016. године.

У 2017. години је за 4,5% је мањи број живорођене деце него у току 2016. године.

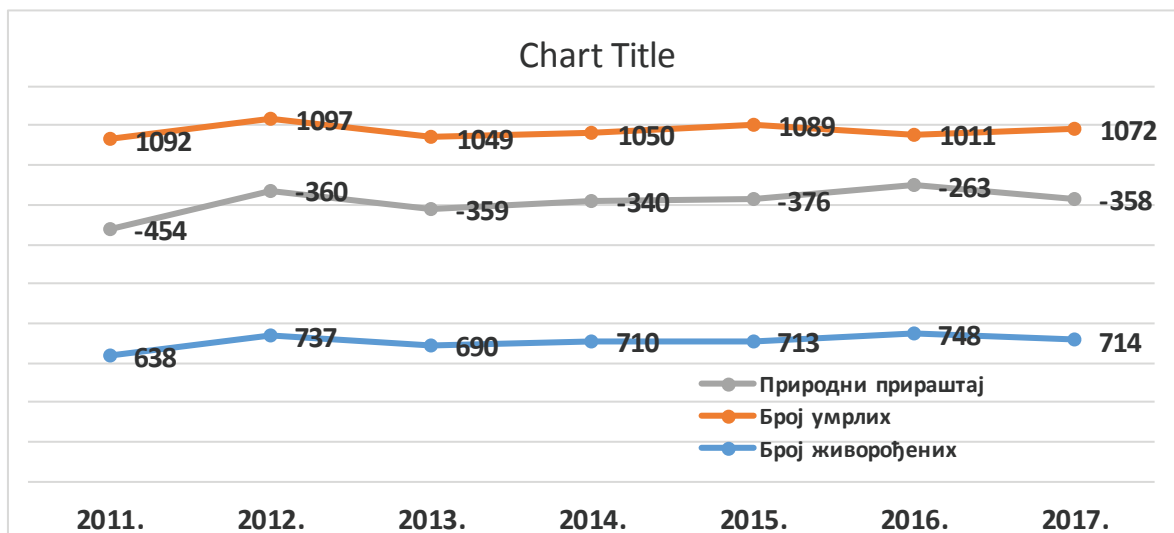
Табела 3. Природно кретање становништва Лознице 2011-2017.године

	Број становника	Број живорођених	Број умрлих	Природни прираштај	Умрла олојчад	Живорођени на 1000 становника	Умрли на 1000 мрлистановника	Природни прираштај на 1000 становника	Умрла олојчад на 1000 живорођених
2011	79327	638	1092	-454	6	8,0	13,4	-5,6	9,4
2012	78758	737	1097	-360	2	9,4	13,9	-4,6	2,7
2013	78136	690	1049	-359	1	8,8	13,4	-4,6	1,4
2014	77543	710	1050	-340	5	9,2	13,5	-4,4	7,0
2015	76958	713	1089	-376	6	9,3	14,2	-4,9	8,4
2016	76390	748	1011	-263	3	9,8	13,2	-3,4	4,0
2017.	75846	714	1072	-358	2	9,4	14,1	-4,7	2,8

Графикон 6. Линија тренда стопе природног прираштаја 2006.-2017. године

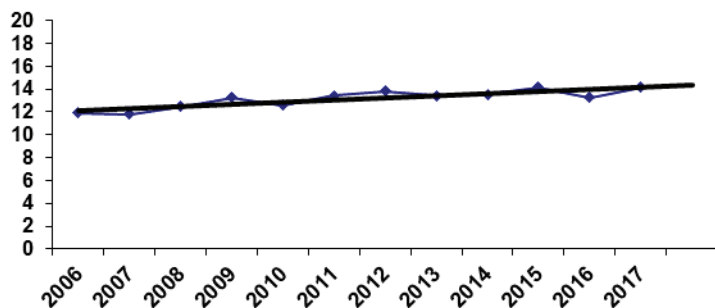
Графикон 7. Природни прираштај становништва на територији Лознице 2011-2017.године

На основу свих приказа, видљиво је да је за период од 2011. до 2017. године негативан природни прираштај са највећом стопом морталитета у 2012. години и негативним природним прираштајем од -4,6. Најмања стопа умрлих на територији Лознице је у 2016. години са природним прираштајем од -3,4 који је и даље негативан али се примећује значајно бољи тренд овог показатеља. Пратећи од 2011. године (Табела 3.) показатељи за Лозницу су повољнији у односу на стопу природног прираштаја за Мачвански округ чија је вредност -6,86‰. Вредност стопе природног прираштаја у Републици Србији је -5,53‰ (гранична вредност је 5‰)

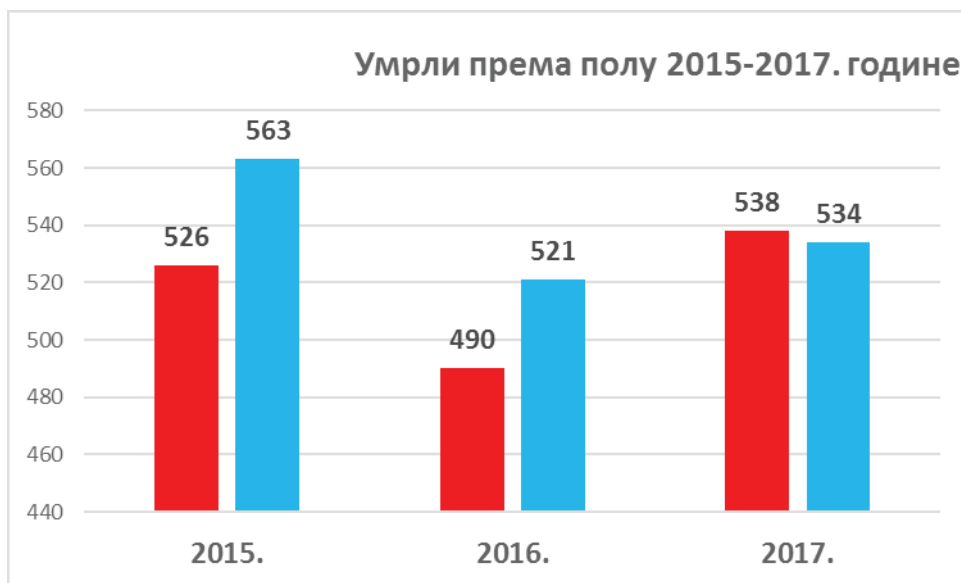
Линија тренда опште стопе морталитета од 2006 до 2017.године приказана је на Графикону 8.

Графикон 8. Линија тренда стопе морталитета 2006.-2017. године за Лозницу

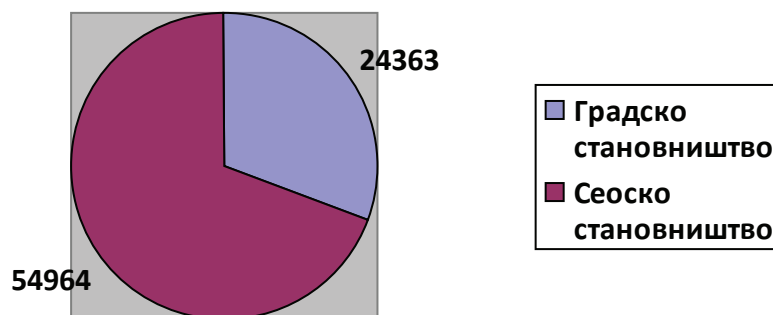
Линије тренда опште стопе морталитета од 2006 до 2017.године приказују пораст смртности у посматраном периоду. Гранична вредност према високом морталитету је 12%. За Лозницу је у 2017.године 14,1% што је ниже од стопе морталитета за Мачвански округ који износи 15,50% а ниже и од стопе морталитета у Републици Србији која износи 15%.

Графикон 9. Број умрлих према полу 2015-2017.године у Лозници

Посматрајући број умрлих према полу од 2015 до 2017.године најмањи број умрлих жена је у 2016. години а највећи број у 2017.години док је највећи број умрлих мушкараца 2015.години а најмањи број у 2016.години.

На основу анализе кретања укупног броја становништва Лознице (Табела 1. и Табела 2.) пратећи од 2011.години бележи се смањење броја становника. Према подацима из пописа становништва 2011.године већински део становништва Лознице живи у селу 54 964 становника (27 622 мушкараца и 27 342 жена) док у градском подручју живи 24 363 становника (11 463 мушкараца и 12 894 жена) *Графикон 10.*

Извор: Попис становништва 2011.године

Градско становништво чини 31% укупног броја становника Лознице (79321 према попису из 2011.године) док на селу живи 69% становништва града Лознице.

ПОДСТИЦАЈНЕ МЕРЕ ГРАДА ЗА ПОДРШКУ ПОРОДИЦИ

1. У сврху подстицаја рађања на територији града Лознице 14. марта 2008. Скупштина општине Лознице донела је Одлуку о финансијској подршци породици за подстицај рађања, а која је Одлуком о новчаној помоћи породици са децом на територији града Лознице која је донета 06.4.2009.године („Службени лист града Лознице”, број 3/09) измењена и проширена правом за остваривање новчане помоћи за прворођено дете у новој години.

Број корисника права по годинама:

2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
704	707	725	661	730
2013.	2014.	2015.	2016.	од 01. јануара закључно са 14. јуном 2017.
696	732	731	735	320

Новом Одлуком о финансијској подршци породици са децом на територији града Лознице („Службени лист града Лознице”, број 8/17) право на једнократну новчану помоћ остварује мајка за своје прворођено, другорођено, трећорођено, четвворођено дете, рођене близанце и рођене тројке под условом:

- да има пребивалиште на територији града Лознице најмање 24 месеца пре рођења детета;
- да непосредно брине о детету;
- да приходи по члану породичног домаћинства детета у последња три месеца пре рођења детета не прелазе просечну месечну зараду без пореза и доприноса исплаћену у граду Лозници према подацима које објави републички орган за послове статистике с тим

да се новорођено дете сматра чланом породичног домаћинства приликом утврђивања просечне месечне зараде.

Одлука је ступила на снагу 15. јуна 2017. године.

Одлуком о финансијској подршци брачним паровима и породици са децом на територији града Лознице („Службени лист града Лознице”, број 10/18) ставља се ван снаге Одлука о финансијској подршци породици са децом на територији града Лознице („Службени лист града Лознице”, број 8/17) и право на једнократну новчану помоћ остварује мајка за своје прворођено, другорођено, трећерођено, четврторођено дете, рођене близанце и рођене тројке под условом: на територији града Лознице најмање 24 месеца пре рођења детета;

- да непосредно брине о детету;
- да приходи по члану породичног домаћинства детета у последња три месеца пре рођења детета не прелазе просечну месечну зараду без пореза и доприноса исплаћену у граду Лозници према подацима које објави републички орган за послове статистике с тим да се новорођено дете сматра чланом породичног домаћинства приликом утврђивања просечне месечне зараде.

Одлука је ступила на снагу 19. јула 2018. године.

Број корисника права по новим одлукама:

од 15. јуна 2017. до краја 2017.	од 01. јануара 2018. закључно са 18. јулом 2018.	од 19. јула 2018. до краја 2018.	2019.
291	211	263	449

Опредељени новчани износи по одлукама из 2017. и 2018. године:

-за прво дете	15.000 динара
-за друго, треће и четврто дете	20.000 динара
-за близанце	40.000 динара
-за тројке	50.000 динара

2. Одлуком о новчаној помоћи незапосленој породиљи до навршене прве године живота детета коју је Скупштина града донела на седници одржаној дана 23.12.2011. године („Службени лист града Лознице”, број 11/11) признато је право незапосленој породиљи на новчану помоћ до навршене прве године живота детета, уколико има пребивалиште на територији града Лознице најмање 12 месеци пре рођења детета у висини од 15.000 динара на месечном нивоу, почев од дана рођења детета, а који се уплаћује на текући рачун породиље.

Одлука је ступила на снагу 01.01.2012. године.

Одлуком о измени Одлуке о новчаној помоћи незапосленој породиљи до навршене прве године живота детета („Службени лист града Лознице”, број 6/13) коју је Скупштина града донела на седници одржаној дана 27. јуна 2013. године повећава се износ у висини од 20.000 динара на месечном нивоу.

Број поднетих захтева за остваривање права по годинама је следећи:

2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	од 01. јануара закључно са 14. јуном 2017.
470	415	415	421	459	173

Одлуком о финансијској подршци породици са децом на територији града Лознице („Службени лист града Лознице”, број 8/17) незапослени родитељи остварују право на новчану помоћ до навршене прве године живота детета, под условом да:

- се родитељи детета најмање 12 месеци пре рођења детета као незапослена лица непрекидно воде на евиденцији Националне службе за запошљавање- Филијала Лозница;
- родитељи детета имају пријављено пребивалиште на територији града Лознице, најмање 24 месеца пре рођења детета.

Право из става 1. овог члана незапослени родитељи остварују у новчаном износу од 20.000 динара на месечном нивоу, почев од дана рођења па до навршене прве године живота детета.

Одлука је ступила на снагу 15. јуна 2017. године.

Одлуком о финансијској подршци брачним паровима и породици са децом на територији града Лознице („Службени лист града Лознице”, број 10/18) незапослени родитељи остварују право на новчану помоћ до навршене прве године живота детета, под условом да:

- се родитељи детета најмање 12 месеци пре рођења детета као незапослена лица непрекидно воде на евиденцији Националне службе за запошљавање- Филијала Лозница;
- родитељи детета имају пријављено пребивалиште на територији града Лознице, најмање 24 месеца пре рођења детета.

Право из става 1. овог члана незапослени родитељи остварују у новчаном износу од 10.000 динара на месечном нивоу, почев од дана рођења па до навршене прве године живота детета.

Одлука је ступила на снагу 19. јула 2018. године и овом Одлуком стављене су ван снаге претходно донетете одлуке о новчаној помоћи незапосленој породици до навршене прве године живота детета.

Број поднетих захтева за остваривање права одлукама из 2017. и 2018.године:

од 15. јуна 2017. до краја 2017.	од 01. јануара 2018. закључно са 18. јулом 2018.	од 19. јула 2018. до краја 2018.	2019.
56	30	53	126

3. Одлуком о новчаној помоћи породици са троје деце („Службени лист града Лознице”, број 13/13) коју је Скупштина Града донела на седници одржаној дана 15.11.2013.године признато је право на новчану помоћ мајкама трећерођеног детета под условом да у моменту рођења детета имају пријављено пребивалиште на територији града Лознице најмање годину дана пре рођења детета и да остварује право на здравствену заштиту преко Републичког завода за здравствено осигурање.

Одлука се примењивала за децу рођену после 01. децембра 2013.године.

Новчана накнада исплаћује се под следећим условима :

- од рођења до напуњене 3 године живота3 000 динара на месечном нивоу,
- од 3 године живота до поласка у школу..... 5 000 динара на месечном нивоу,
- од првог разреда основне школе до завршетка основне школе..8 000 динара на месечном нивоу,

- од првог разреда средње школе до пунолетства 10 000 динара на месечном нивоу.

Број поднетих захтева за остваривање права по годинама је следећи:

од 01.12.2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
6	89	83	112	-76 нових корисница права -74 обнова зправа	- 31 нових корисница права до 19.јула 2018. - 88 обнова праваа	104 захтева за обнову права

Одлуком о финансијској подршци брачним паровима и породици са децом на територији града Лознице („Службени лист града Лознице” ,број 10/18) ово право је укинато и једино га остварују мајке деце рођене пре ступања на снагу Одлуке из 2018.године.

4. Одлуком о новчаној помоћи брачним паровима приликом склапања брака („Службени лист града Лознице”, број 13/13) коју је Скупштина Града донела на седници одржаној дана 15.11.2013.године признато је право на новчану помоћ брачним паровима приликом склапања брака првог брака, под условом да бар један брачни партнер у тренутку склапања брака има пријављено пребивалиште на територији града Лознице најмање три године пре склапања брака. Одлука се примењује за склопљене бракове после 01.децембра 2013.године

Брачни парови остварује право на новчану помоћ у износу од једне просечне нето зараде града Лознице према подацима које објави републички орган за послове статистике у месецу када је брачни пар склопио брак.

Одлуком о финансијској подршци брачним паровима и породици са децом на територији града Лознице („Службени лист града Лознице” ,број 10/18) стављене су ван снаге претходно донетете одлуке о новчаној помоћи брачним паровима приликом склапања брака.

Број корисника права од ступања на снагу Одлуке, по годинама је следећи:

од 01.12.2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
28	414	354	317	328

од 01. јануара 2018. закључно са 18. јулом 2018.	од 19. јула 2018. до краја 2018.	2019.
152	191	328

3. ЗДРАВСТВЕНИ ПОКАЗАТЕЉИ

Подаци виталне статистике значајни су показатељи здравственог стања становништва. Индикатори здравственог стања становништва су стопе наталитета и фертилитета, очекивана дужина живота, стопа смртности и сл.

Очекивана дужина живота, према подацима Републичког завода за статистику РС за становнике града Лознице, износи 72,66 године за мушкарце и 77,9 година за жене.⁸

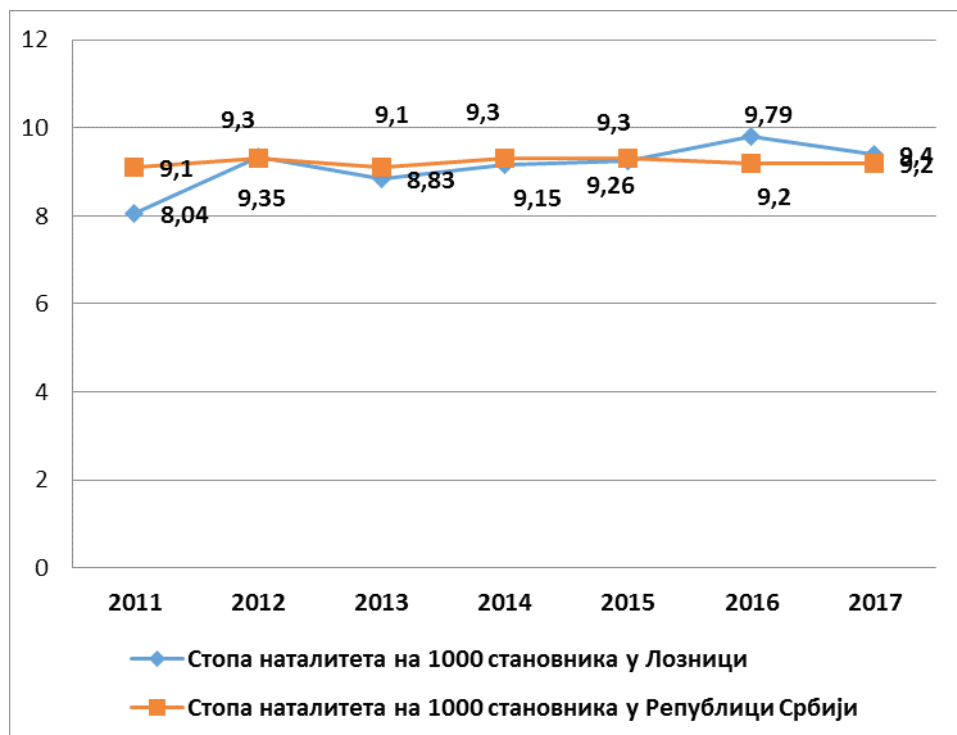
Кретање стопе наталитета у Лозници приказано у Табели 4. и Графикону 11. говори о повољним трендовима за Лозницу у периоду од 2011-2017.године а и у поређењу са стопама наталитета у Републици Србији.

Табела 4. Број живорођених и стопа наталитета у Лозници у периоду од 2011-2017.године

Година	Број становника	Број живорођених	Стопа наталитета на 1000 становника у Лозници	Стопа наталитета на 1000 становника у Републици Србији
2011.	79327	638	8,04	9,1
2012.	78758	737	9,35	9,3
2013.	78136	690	8,83	9,1
2014.	77543	710	9,15	9,3
2015.	76958	713	9,26	9,3
2016.	76390	748	9,79	9,2
2017.	75846	714	9,40	9,2

Извор: Републички завод за статистику/Витална статистика 2018.године

Графикон 11. Стопа наталитета у Лозници и Републици Србији у периоду од 2011-2017.

Извор: Републички завод за статистику/Витална статистика 2018.године

⁸ Републички завод за статистику, Општине и региони у Републици Србији, 2017. и 2018.године

Посматрајући период од 2011. године до 2017. године присутан је тренд континуираног раста стопе наталитета у Лозници од 8,04 у 2011. години до 9,79 у 2016. години као највиша вредност у посматраном периоду, али се бележи и пад у 2017. године. У поређењу са стопом за Републику Србију видљив је пораст од 2015. године (када је стопа наталитета скоро уједначена са Републиком Србијом), док 2016. године прелази републичке вредности.

Приказ прости репродукцију становништва видљив је из стопе фертилитета што представља број живорођених по једној жени у репродуктивној добу (15–49 година). У табела 5. приказано је кретање стопе фертилитета у Лозници и од 2011-2017.⁹

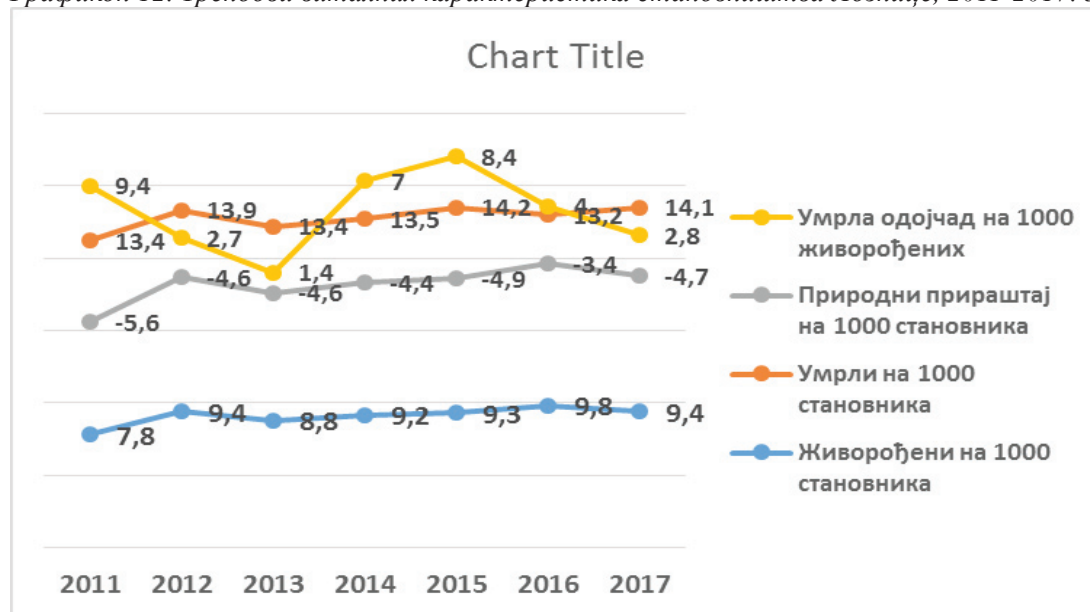
Табела 5. Број жена у фертилном периоду (15-49 година) и стопа фертилитета за територију Лознице и Републике Србије од 2011-2017. године

Година	Број жена у фертилном периоду	Број живорођених	Стопа фертилитета у Лозници	Стопа фертилитета 1000 становника у Републици Србији
2011.	17696	638	36,05	40,61
2012.	17383	737	42,40	41,60
2013.	17195	690	40,13	41,01
2014.	16699	710	42,51	42,0
2015.	16427	713	43,4	41,92
2016.	16143,	748	46,33	41,7
2017.	15909	714	44,88	42,22

У поређењу са 2011. годином присутан је тренд повећања опште стопе фертилитета у Лозници, посебно од 2013 до 2016. када достиже највишу вредност за посматрани период и повећање од 4,7% у 2016. години у односу на претходну годину. Такође је за 4,54% мањи број живорођене деце у 2017. године. Такође се бележи већа стопа фертилитета за Лозницу у односу на Републику Србију. У 2016. години бележи се и већа стопа фертилитета у односу на просечну стопу фертилитета у Мачванском округу. Просечна стопа за Мачвански округ у 2017. години износи 41,13; а 2016. години 42,14;

9 Републички завод за статистику, Општине и региони у Републици Србији, 2014. 2015. 2016. 2017. година

Графикон 12. Трендови виталних карактеристика становништва Лознице, 2011-2017. године

Графикон 12. Приказује главне одлике природног кретања становништва Лознице у периоду од 2011. године до 2017. године. Благи континуирани пораст наталитета са највишом стопом у 2016. години, затим више стопе морталитета у свакој години посматрања, а највише у 2012. години.

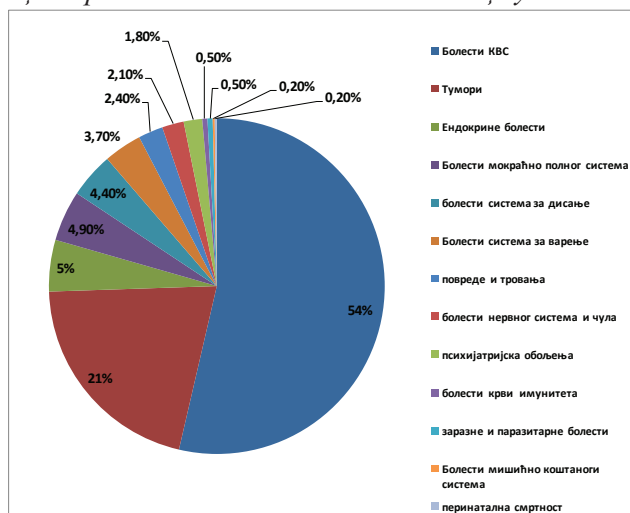
Стопа природног прираштаја је негативна у свим годинама посматрања.

Стопа смртности одојчади је била најнижа 2013. године затим нагло расте од 2013. године до 2015.године каде је изразито висока, а у 2016. години пада на 4 умрле одојчади на 1000 живорођених и 2 умрле одојчади у 2017.години.

Овакве осцилације стопа могу да укажу на ризике у перинаталној и неонаталној доби чему би требало посветити пажњу и усмерити активности превентивног деловања.

Значајан показатељ процене здравственог стања становништва је анализа узрока смртности. Она представља процентуално учешће појединих узрока смртности према укупном броју умрлих лица и приказана је на графикону број 13. и 14.

Графикон 13. Водећи узроци смртности становништва Лознице у 2016.години

(Извор РЗС РС за 2016.годину)

Графикон 14. Водећи узроци смртности становништва Лознице у 2017.години
(Извор РЗС РС за 2017.године)

У 2017. години регистровано 1 072 умрлих или 5,7% више него 2016. године када је регистровано 1 011 умрлих. (2016.године је било за 7% мање умрлих него у 2015. години). Водећи узроци смртности су остали исти и представљени су на графикону бр.13. и 14.

У 2016.години узроци смртности припадају групи незаразних болести: болести система крвотока (54%), тумори (21%), болести ендокриног система 5%; болести мокраћно полног система (4,9%), болести система за дисање (4,4%), болести система за варење (3,7%) и остало.

У 2017.години је мањи проценат умрлих од КВБ 48,6% него 2016.години у односу на укупан број умрлих у години али је за 1,91% већи број умрлих од КВБ у 2017.години него 2016.години. Број умрлих од последица душевних поремећаја и поремећаја понашања је за 52,94% мањи него 2016.године.

У 2017.години проценат умрлих од малигних болести је за 16% већи него претходне 2016.године, а у укупним узроцима смртности за 2017.години заступљност је 22,4%

У 2017.години због последица повреда тровања умрло је 2,8% што је за 27% више него 2016.години (22 умрло 2016.године а 30 особа умрло 2017.години)

Такође је у 2017.године умрло двоје деце због урођених малформација, а у два случаја узрок смрти су поремећаји у перинаталном периоду.

Смртност становништва и повећање дужине очекиваног трајања живота се може смањити превентивним деловањем здравственог система.

Индикатор здравственог стања становништва је и маскулинитет, односно број мушкараца према броју жена. За град Лозницу, стопа маскулинитета је негативна и износи 965 промила, што значи бољу здравствену заштиту жена, смањену смртност жена фертилног доба и продужење животног века.

Када говоримо о демографској структури грађана ромске националности, број мушкараца (398) је већи од број жена (363), а деца и млади старосне доби од 0-14 година чине чак 34,03% од укупне ромске популације (укупно 259 девојчица) У популацији деце старости до 14 година више је дечака (139) него девојчица (120). Ови подаци говоре о потреби унапређења здравља Ромкиња.

3.1. Индикатори доступности здравствене заштите

Здравствена заштита становништва Лознице обезбеђује се на примарном нивоу у Дому здравља „Др Миленко Марин“, на секундарном нивоу у Општој болници Лозница. Такође се здравствена заштита пружа у Специјалној болници за рехабилитацију у Бањи Ковиљачи.

Основна медицинска документација и евиденције у здравственим установама омогућава увид у праћење индикатора функционисања/доступности здравствене заштите. У анализи показатеља коришћења здравствене заштите нису уврштени подаци из приватних здравствених установа.

Дом здравља „Др Миленко Марин“ Лозница

Дом здравља „Др Миленко Марин“ Лозница обавља здравствену делатност из области примарне здравствене заштите, за све категорије становништва.

Дом здравља је основан 16.09.2010. године. Оснивач Дома здравља је град Лозница. Пре тога делатност из области примарне здравствене заштите обављана је у оквиру Дома здравља који је био организациона јединица Здравственог центра „Др Миленко Марин“ Лозница.

Дом здравља прати и проучава здравствено стање становништва, његову здравствену културу и хигијенске прилике, предлаже и спроводи мере за њихово санирање. Спроводи мере здравственог васпитања ради уклањања штетних навика и усвајања здравог начина живота, који води унапређењу и очувању здравља; Истражује и открива узроке појаве и ширења обољења и повреда, начине и мере за њихово спречавање и сузбијање, рано откривање, ефикасно и квалитетно лечење и рехабилитацију, те спречавање настанка инвалидности; Прати и спроводи стручно и научно утврђене методе дијагностике, лечења и рехабилитације, а нарочито утврђене стручно – методолошке и доктринарне критеријуме и препоруке (као што су препоруке и водичи добре праксе); Организује и спроводи стручно усавршавање здравствених радника и других запослених; Спроводи опште и посебне програме здравствене заштите на примарном нивоу за групације становништва са повећаним ризиком од обољевања и за остало становништво; Организује и спроводи мере збрињавања ургентних стања и обавља санитетски превоз; Утврђује и спроводи мере за здравствену заштиту становништва у елементарним непогодама и другим ванредним стањима; Организује и спроводи мере сталног унапређења квалитета здравствене заштите и унутрашњу проверу квалитета рада; Спроводи мере опште и индивидуалне заштите запослених и корисника здравствене заштите за време обављања делатности у здравственој установи и на терену и врши стално унапређење и контролу примене тих мера; Обавља друге послове у складу са законом.

У обављању делатности Дом здравља остварује пуну сарадњу са другим здравственим, социјалним, образовним и другим установама и организацијама за припремење и спровођење програма за очување и унапређење здравља.

У циљу ефикаснијег и рационалнијег обављања здравствене делатности у Дому здравља постоје организационе јединице за следеће области делатности и то: Општа

медицина са превентивним центром и кућним лечењем и негом; Здравствена заштита деце и омладине; Здравствена заштита жена; Хитна медицинска помоћ; Поливалентна патронажа; Стоматолошка здравствена заштита; лабораторијска дијагностика;

У оквиру Службе опште медицине функционишу две здравствене станице: Здравствена станица Бања Ковиљача, Здравствена станица Лешница и 15 здравствених амбуланти: Здравствена амбуланта Брезјак, Брадић, Велико Село, Доњи Добрић, Доња Бадања, Драгинац, Ј. Лешница, Јошева, Козјак, Коренита, Здравствена амбуланта Ново Село, Текериш, Здравствена амбуланта Чокешина. Здравствена амбуланта Зајача и Здравствена амбуланта Градилиште.¹⁰

Општа болница Лозница

Одлуком Владе Републике Србије („Службеном гласнику РС”, број 22/2011) од 31.3.2011. године основана је Општа болница Лозница као самостална јединица.

Општа болница је функционисала у оквиру Медицинског центра од 1963.године касније преименованог у Здравствени центар „Др Миленко Марин” Лозница.

Општа болница Лозница пружа здравствену заштиту лицима свих узраста. Општа болница (ОБ) обавља стационарну и специјалистичко-консултативну делатност и има организоване службе за пријем и збрињавање хитних стања, обављање специјалистичко-консултативне и стационарне здравствене делатности из интерне медицине, педијатрије, гинекологије и акушерства и опште хирургије, лабораторијску, рендген и другу дијагностику у складу са својом делатношћу, анестезиологију са реанимацијом, амбуланту за рехабилитацију и фармацеутску здравствену делатност (болничка апотека), у складу са законом и Уредбом о Плану мреже здравствених установа. Општа болница обезбеђује и санитетски превоз за упућивање пацијената на терцијарни ниво здравствене заштите. У оквиру ОБ, функционише и служба за патолошку анатомију и хистопатолошку лабораторију.

Општа болница Лозница, располаже са 461 постељом.

Организациона структура Опште болнице Лозница:¹¹

1. Сектор за интернистичке гране медицине има следећа одељења и одсеке:

- 1.1. Одељење за интерне болести** (Одсек за ендокринологију, Одсек за кардиологију, Одсек за хематологију, Одсек за гастроентерологију, Одсек општи интерног одељења, Одсек хемодијализе, Одсек онкологије, Одсек реуматологије, Одсек специјалистичке амбулантае);
- 1.2. Одељење пнеумофтизиологије** (Одсек пнеумофтизиолошког одељења, Одсек специјалистичке амбулантае, Одсек за функционалну дијагностику и бронхоскопију);
- 1.3. Одељење неурологије** (Одсек за интензивну и полуинтензивну негу, Одсек за специјалистичке амбулантае, Одсек за неурофизиологију);
- 1.4. Одељење за инфективне болести** (Одсек инфективног одељења);
- 1.5. Одељење продуженог лечења неге и ране рехабилитације** (Одсек специјалистичке амбулантае за физикалну медицину и рехабилитацију).

¹⁰ <http://dzloznica.co.rs/> приступљено 21 новембра 2018.г.

¹¹ Подаци из Опште болница Лозница, 2019.година

2. Сектор за хируршке гране медицине има следећа одељења и одсеке:

- 2.1. Одељење опште хирургије** (Одсек опште хирургије, Одсек операционог блока, Одсек специјалистичке амбуланте са ендоскопијом);
- 2.2. Одељење ортопедије са трауматологијом** (Одсек ортопедско трауматолошког одељења, Одсек операционог блока, Одсек специјалистичке амбуланте, Одсек за интензивну и полуинтензивну негу);
- 2.3. Одељење урологије** (Одсек специјалистичке амбуланте);
- 2.4. Одељење отоларингологије** (Одсек одељења и операционе сале, Одсек специјалистичке амбуланте и кабинета за аудиометрију, Одсек логопедије);
- 2.5. Одељење офталмологије** (Одсек очног одељења и операционе сале, Одсек специјалистичке амбуланте са ортоплетиком)

3. Одељење педијатрије (Одсек педијатрије, Одсек кардиологије, Одсек пулмологије и Одсек ендокринологије)

4. Одељење гинекологије са акушерством са неонатологијом (Одсек гинекологије, Одсек акушерства, Одсек неонатологије, Одсек за стерилитет).

5. Одељење психијатрије (Одсек психијатријског одељења са дневном болницом, Одсек за ментално здравље са саветовалиштем за алкохоличаре, брачним саветовалиштем и саветовалиштем за децу)

6. Сектор заједничких медицинских послова има следеће службе и одсека:

- 6.1. Служба пријема и збрињавања ургентних стања
- 6.2. Служба анестезије са интензивном негом и реанимацијом
- 6.3. Служба лабораторије
- 6.4. Служба микробиологије
- 6.5. Служба радиологије
- 6.6. Болничка банка крви-трансфузије
- 6.7. Служба патоанатомије
- 6.8. Служба дерматевенерологије
- 6.9. Служба медицинског снабдевања
- 6.10. Служба за интрахоспиталну контролу, третман медицинског отпада и болничка исхрану

7. Сектор за опште, правне економско- финансијске и послове техничке службе

Хирургија; Анестезија са реаниматологијом; Гинекологија; Ортопедија; Урологија; Пнеумофтизиологија; Физикална медицина и рехабилитација; Интерно; Дечије; Неурологија; Психијатрија; Инфективно; Очно одељење; Оториноларингологија; Патоанатомија; Служба пријема и збрињавања ургентних стања.

Специјална болница за рехабилитацију Бања Ковиљача

Специјална болница за рехабилитацију Бања Ковиљача пружа услуге у области физикалне медицине и рехабилитације. Приордни фактор Бање Ковиљаче – термоминерална

вода и сумпоровито блато (пелоид) потпомажу природан опоравак и имају благотворно дејство на целокупно здравствено стање. У специјалној болници се успешно третирају реуматолошка обољења коштаног-зглобног система као и постоперативна стања након повреда као и неуролошка обољења. У оквиру Специјалне болнице је и дечије одељење које постоји већ више од четврт века и специјализовано је за рехабилитацију деце и лечење урођених анормалија и реуматолошких промена на коштаног-зглобном систему као и стања постоперативног лечења анормалија и повреда код деце. Тиму лекара, терапеута и медицинског особља Специјалне болнице за рехабилитацију се придружују и консултант из признатих здравствених установа у земљи. У оквиру Специјалне болнице, налази се wellness центар „Ковиље“. Смештајни капацитет: 420 лежаја.¹²

3.1.1. Обезбеђеност лекарима

У Дому здравља „Др Миленко Марин“ запослено је 353 лица¹³

- 74 лекара (40 специјалиста, 8 лекара на специјализацији и 26 доктора медицине);
- 3 фармацеута-биохемичара у Служби за лабораторијску дијагностику (један на специјализацији),
- 18 доктора стоматологије (од тога 3 специјалиста, 3 лекара на специјализацији и 10 доктора стоматологије)
- 184 медицинских сестара - техничара (5 са високом; 19 са вишом и 160 са средњом стручном спремом)
- 16 запослених у Служби за економско финансијске послове
- 2 административна радника запослена у медицинским службама
- 7 административних радника запослених у Служби за правне и кадровске послове
- 1 здравствени сарадник
- 1 административни радник у Управи Дома здравља
- 18 запослених у Служби за техничко одржавање (од тога 8 возача)
- 4 возача у Служби хитне медицинске помоћи (СХМП)
- 25 помоћних радника запослених у медицинским службама.

Од 353 запослених 79% су здравствени радници а 21% су нездравствени радници.

Према степену стручне спреме (у односу на укупан број свих запослених здравствених и нездравствених радника) са високом је 28,3%; са вишом стручном спремом је 8,8%; средњом стручном спремом 49,9% а 13% су остали- НК, КВ, возачи и помоћни радници. (Приказ у табели и Графикону)

Табела 6. Структура запослених Дому здравља „ Др Миленко Марин ” Лозница по полу

	Мушко	Женско	Укупно
Запослени у Дому здравља	73	280	353

¹² <http://www.banjakoviljaca.rs/#>

¹³ Подаци из 2017.г. Дома здравља „Др Миленко Марин“ Лозница Служба за кадровске послове

Табела 7. Структура запослених према степену стручне спреме

	Висока лекари фармацеути- биохемичари стоматолози	Виша медицински техничари свих профила	Средња медицински техничари свих профила	КВ/НК помоћни радницим возачи, слжбеници у здравств. службама	Укупно	% у односу на укупан број запослених
Здравствени радници	95	24	160	/	279	79%
Нездравствени радници	5	7	16	46	74	21%
Укупно	100	31	176	46	353	100

Графикон 15. Процент заступљености здравствених и нездравствених радника у односу на укупан број запослених у Дому здравља „Др Миленко Марин“ Лозница

Кретање броја запослених у Дому здравља „Др Миленко Марин“ Лозница у периоду од 2016-2019.године

Структура запослених у Дому здравља „Др Миленко Марин“ Лозница	2016.г.	2017.г.	2018.г.	На дан 21.8.2019.г.
Лекари	79	74	73	73
Доктори стоматологије	18	18	18	17
Биохемичари - фармацеути	2	2	2	2
Медицинске сестре техничари	174	156	161	144
Стоматолошке сестре и зубни техничари	28	28	28	26
Здравствени сарадници	1	1	1	1
Нездравствени радници Административни ерадници, помоћни радници, технички радници и возачи	72	74	64	67
УКУПНО ЗАПОСЛЕНИХ	374	353	347	330

Извор: Кадровска служба Дома здравља „Лозница

У Општој болници Лозница запослено је 758 лица (Табела 4) ¹⁴ 190 мушкараца и 568 жена. Од тога 567 или 75% здравствених и 191 или 25% нездравствених радника. Укупно има 137 лекара од којих је 98 (71,5%) специјалиста и 33 лекара на специјализацији.

Табела 8. Структура запослених у Општој болници Лозница по полу

	Мушко	Женско	Укупно
Запослени	190	568	758

Кретање броја запослених у Општој болници Лозница у периоду од 2016-2019.године

Година	Лекари	Фармацеути	Здрав. сарадници	Медиц. сестре и здрав. техничари	Админ. радници	Технички и помоћни радници	УКУПНО
2016.	136	5	6	480	33	159	819
2017.	144	5	6	505	34	157	851
2018.	145	4	6	521	34	160	870

Извор: Кадровска служба Опште болнице Лозница, август 2019.године

Уочава се континуирано повећање број запослених у Општој болници Лозница. На основу одобрења Министарства здравља повећава се број запослених здравствених радника (медицинских сестара и здравствених техничара и лекара). Сасвим је другачија слика кадровске структуре у Дому здравља „Др Миленко Марин“, установи која обавља примарну здравствену делатност. Број запослених је у опадању, новог запошљавања нема а природним одливом се смањује број извршалаца.

Од укупно 211 лекара за територију Лознице у 2017. години, 2,7 лекара је на 1 000 становника; или 340 становника на 1 лекара. За Мачвански округ 451 становник/ 1 лекара, Република Србија 338 становника/ 1 лекара)

У служби за здравствену заштиту деце школског узраста, један тим здравствених радника (доктор и медицинска сестра) обезбеђује здравствену заштиту за 1 600 деце што је више од норматива (1 тим здравствених радника на 1 500 деце школског узраста).¹⁵

У служби за здравствену заштиту деце предшколског узраста, један тим здравствених радника (доктор и медицинска сестра) обезбеђује, према процењеном броју деце предшколског узраста, здравствену заштиту за 998 деце, што је више од норматива (1 тим здравствених радника на 850 деце предшколског узраста).

У служби за здравствену заштиту одраслих, један тим здравствених радника (доктор и медицинска сестра) обезбеђује здравствену заштиту према процењеном броју одраслих (61 869 Према проценама о броју становника из 2016.години) за 1 800 становника (норматив 1: 1 600 одраслих становника).

У служби за здравствену заштиту жена, један тим здравствених радника (доктор и медицинска сестра) обезбеђује здравствену заштиту, према процењеном броју жена старијих од 15 година, за 5 611 жена, што говори о доброј кадровској обезбеђености (норматив 1:6 500 жена).

14 Подаци из 2017.године Општа болница Лозница, Служба за кадровске послове

15 Подаци према процењеном броју становника 2016.година

У служби стоматолошке здравствене заштите деце и омладине, према процењеном броју деце, стоматолошку здравствену заштиту пружа један тим здравствених радника на 1 450 деце (норматив 1:1 500 деце до 18.година).

У стоматолошкој здравственој заштити одраслих један лекарски тим (лекар стоматолог и медицински техничар) пружа услуге стоматолошке здравствене заштите за 8 838 одраслих становника (норматив 1:10 000) што говори о доброј кадровској обезбеђености.

У служби лабораторијске дијагностике према нормативу на 120 000 анализа потребно је обезбедити 1 биохемичара и 6 лабораната. У Служби лабораторијске дијагностике у Дому здравља обави се око 480 000 анализа годишње а током 2017.године радило је 15 лабораторијских техничара и 2 биохемичара што је изузетна оптерећеност запослених.

Недовољна је кадровска обезбеђеност у служби кућног лечења и поливалентне патронажне службе које су задужене за вулнерабилне категорије становништва и у највећој мери за превентивни здравствено-васпитни рад.

У служби поливалентне патронаже запослено је 5 патронажних сестара. Једна патронажна сестра на око 15 000 становника а норматив је 1 патронажна сестра на 5 000 становника.

У поређењу са подацима из пописа 2011. године, у 2017.години је већи број лекара на број становника што је последица смањења укупног броја становништва, а не повећања броја запослених лекара.

На нивоу секундарне здравствене заштите Општа болница Лозница, пружа здравствену заштиту за становнике града Лознице, општине Мали Зворник, Крупањ, Љубовија као гравитационо подручје са укупно око 120.000 становника. Уредба о плану мреже здравствених установа за ово гравитационо подручје опредељује 461 болничку постељу или 3,8 болничких постеља на 1 000 становника што говори о доброј обезбеђености (норматив 5 постеља на 1 000 становника). Један лекар у Општој болници у просеку покрива 3,8 болничких постеља (однос лекара и медицинских техничара је 1:3).

Табела 9. Број медицинских сестара по заузетој болничкој постељи 2015-2017.година

Година	Интернистички сектор	Хирушки сектор	Педијатрија	Гинекологија са акушерством	УКУПНО Општа болница Лозница
2015	0,58	0,40	0,93	0,58	0,52
2016	0,59	0,37	0,84	0,49	0,50
2017	0,61	0,35	0,90	0,49	0,49

У Општој болници Лозница, од 2015. до 2017. године број хоспитализованих пацијената се смањује али се повећава дужина хоспитализације, односно повећава се број дана лежања пацијената. Просечна дужина лечења најмања је на педијатрији и гинекологији/ акушерству и износи 5.06 дана до 5,43 дана. Број медицинских сестара по заузетој болничкој постељи на нивоу установе износи око 0.50.

Табела 10. Пртосечна дужина лежења у Општој болници Лозница од 2015-2017.године

Одељење/сектор	Број хоспитализованих пацијената			Дужина хоспитализације/ дана			Просечна дужина хоспитализације		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Хирушки сектор	5395	5645	5720	36459	34785	40294	6,76	6,16	7,04
Интернистички сектор	3915	3684	3575	33875	33875	31745	8,65	9,19	8,88

Педијатрија	1057	1182	973	4299	4754	3630	5,06	5,36	5,43
Гинекологија са акушерством	1620	1664	1654	8206	8927	8990	5,06	5,36	5,43
УКУПНО	11987	12175	11922	82839	82341	84659	6,91	6,76	7,10

3.1.2. Обухват жена здравственом заштитом

Према броју осигураника у 2017. години, број жена од 15 и више година старости у Лозници је 33 668, а број жена генеративне доби (од 15-49 година) је 16 309.¹⁶ У 2017. години је здравствену заштиту жена од 15 и више година старости обављало 6 лекара. Ниво обезбеђености ове групације становништва је 33 668 жена на 6 лекара, односно, један лекар брине о здрављу 5 611 жена старости 15 и више година, што је задовољавајући ниво здравствене заштите, јер је нормативом предвиђено 6 500 жена на један тим.

Свог изабраног гинеколога у Дому здравља има 11 970 жена старијих од 15 година или 36% од укупног броја жена (33 668 жена старијих од 15 година).

Укупно је у 2017.години обављено 9 780 превентивних и 11 119 куративних прегледа.

Дневна оптерећеност гинеколога куративним прегледима је 7,2 прегледа, а дневна оптерећеност превентивним прегледима износила је 6,3 прегледа по лекару.

Удео превентивних прегледа је 46,8% у односу на укупан број прегледа изабраног гинеколога.¹⁷ Подаци говори да се на 1,1 куративни обави 1 превентивни преглед.

Просечан број превентивних прегледа по једној жени која је старија од 15 година, износи 0,29 а просечан број куративних прегледа износио је у 2017.години 0,33 по једној жени старијој од 15 година.

Од 420 трудница регистрованих у Служби за здравствену заштиту жена у 2017. години, свака трудница посетила је изабраног гинеколога 10,5 пута. Регистровано је 137 посета у вези са планирањем породице. Подаци говоре о неопходности формирања саветовалишта за труднице и планирање породице.

Психофизичка припрема жена за порођај није организована у оквиру Службе за здравствену заштиту жена, а у току 2017. године обављено је само за 21 трудницу.

Подаци о броју прегледа жена у трудноћи није свеобухватан јер се односи само на услуге пружене у државним здравственим установама. Подаци приватних ординација нису доступни, па је кроз план мера за унапређење јавног здравља неопходно предвидети оне активности које би допринеле бољем увиду у превентивне и куративне услуге пружене грађанима Лознице како би се стекла потпунија слика здравља и планирала стратегија унапређења.

У циљу побољшања здравља жена у трудноћи и унапређења перинаталне заштите и смањења смртности., неопходна је координација приватних и државних установа и комуникација са Службом поливалентне патронаже како би се обављеле редовне посете и спроводио здравствено васпитни рад.

У току 2017.године укупно је обављено 1 008 порођаја; 2016. године у породилишу Опште болнице Лозница обављено је 1 031 а 2015.године 1 038 порођаја.¹⁸

16 Подаци Завода за јавно здравље Шабац 2017.година, Планско извештајне табеле за примарну здравствену заштиту-демографија

17 Извештај о извршењу физичког обима услуга Дома здравља „Др М. Марин“ Лозница за 2017.годину

18 Извештај о показатељима квалитета 2015-2017.година ОБ Лозница и ДЗ Лозница

Према подацима РЗС-Витална статистика у Табели 11. дат је приказ броја порођаја жена са територије града Лознице¹⁹ који се разликује од броја евидентирене новорођене деце која се са 15 дана старости упућују у Саветовалиште за бебе. Разлика у броју је највероватније због привремених пријава пребивалишта мајки које најчешће живе у Босни и Херцеговини. Такође Служба поливалентне патронаже свакодневно евидентира податке о породиљама (из Опште болнице) при чему се уочавају погрешне адресе, недоступни и неважећи контакт подаци, па је немогуће обавити патронажну посету која је од изузетне важности у овој фази због утврђивања здравственог стања и социоекономског статуса породице као и евентуалних ризика по здравље новорођенчета и мајке.

Закључак је да је неопходно предузети мере за систематизовање података, боље евиденције и умрежавање установа, служби, одељења, саветовалишта и патронажних података.

Табела 11. Укупан број порођаја у Општој болници Лозница на територији Лознице

Година	Укупан број порођаја у ОБ Лозница* <small>*Извештај о показатељима квалитета 2015-2017.г. ОБ Лозница</small>	Број порођаја жена са територије Лознице * <small>*(РЗС-Витална статистика)</small>	Број новорођене деце са територије Лознице који су регистровани у Саветовалишту за бебе Дома здравља
2015.	1038	683	683
2016.	1031	748	701
2017.	1008	714	701
2018.	937	711	711

Број намерних прекида трудноће који су обављени у Општој болници Лозница у 2017. години (41), смањен је у односу на претходну годину (2016.годину) за око 7% . У 2018.години укупно је регистровано 37 намерних прекида трудноће, што је за 9.7% мање. Повећана је стопа наталитета али још увек је присутан негативан природни прираштај за територију Лознице што указује на јавно здравствене проблеме у овој области живота становништва Лознице.

3.2. Индикатори ефикасности здравствене заштите

Индикатори ефикасности здравствене заштите представљују се кроз:

- просечан број посета по изабраном лекару
- здравствене трошкове и финансирање услуга здравствене заштите.

3.2.1. Просечан број посета по лекару

За 76 390 становника услуге здравствене заштите у току 2017.године у Служби за здравствену заштиту одраслих, служби за здравствену заштиту жена и Служби за здравствену заштиту деце и омладине пружало је 52 лекара при чему је остварено 432 663 посета лекару.

¹⁹ Подаци РЗС-Витална статистика 2018.година/ЗЗЈЗ Шабац 2018.година Подаци Дома здравља и Опште болнице Лознице

Од тога 47 328 превентивних посета и 385 335 куративних посета. На нивоу Дома здравља удео превентивних прегледа у укупном броју посета лекару је 10,9% што је низак проценат и мали удео превентивне у укупном броју прегледа код изабраних лекара. Много мањи део радног времена су лекари посвећивали превентиви- просечно на 8 куративних посета обави се 1 превентивна посета. Табела 11.

Изабрани лекари су у Служби за здравствену заштиту одраслих (СЗО) највећи део радног времена посвећивали лечењу пацијената. Просечан број прегледа по лекару годишње износи 8 068 што је просечно дневно око 31 преглед. Сваки лекар у просеку дневно обави 29 куративних и 1,8 превентивних прегледа. Удео превентивних прегледа на нивоу службе за здравствену заштиту одраслих је 5,9% на нивоу године. Оптерећеност лекара кућним посетама је 3,8 посета дневно. Укупно у Служби за здравствену заштиту одраслих има 65 901 корисника који су регистровани као опредељени пацијенти. У просеку је сваки четврти пацијент у току 2017. године обавио превентивни преглед а у просеку је сваки регистровани корисник обавио по 4 куративна прегледа годишње. Укупно је током 2017. године радило 35 лекара у СЗО. Табела 11.

Ниво обезбеђености одраслог становништва здравственом заштитом је за Лозницу незадовољавајућа, јер о здрављу 1 848 одраслих људи брине један лекар и једна медицинска сестра а важећим нормативом је предвиђено 1 600 одраслих на један тим. Када се посматра ефикасност остварен је резултат, јер се са једним тимом уради 20% преко норматива али крајњи исходи нису задовољавајући што се види по негативном природном прираштају и другим показатељима. На основу података евидентно је да би лекари у Служби за здравствену заштиту одраслих фокус требали померити са куративне на превентивне активности.

У служби за хитну медицинску помоћ (СХМП) обављено је 33 962 прегледа лекара од тога 2 732 или 8% прегледа на терену.

У Служби за здравствену заштиту деце и омладине (СЗДО) обављено је 94 038 лекарских прегледа. Удео превентивних прегледа у укупном броју лекарских прегледа је 22%. Сваки лекар у СЗДО обавио је, током 2017.године 8 549 прегледа. У просеку сваки лекар дневно обави 33 прегледа од тога дневно у просеку обави 7 превентивних и 26 куративних прегледа на сваких 3,7 куративних прегледа обави се један превентивни преглед деце и омладине. Укупно је током 2017. године радило 11 (од 13) лекара у СЗДО. Укупно је према Извештају о показатељима квалитета рада Дома здравља за 2017. годину, регистровано је 13 331 деце и омладине који имају изабраног лекара педијатра.

У просеку сваки лекар има око 1212 пацијената. Такође према подацима Завода за јавно здравље (ЗЗЈЗ) Шабац укупан број осигураника од 0-18 година за територију града Лозница за 2017. годину је 14 923 од чега 89% има изабраног педијатра. Табела 11.

У току 2017. години сви лекари у СЗДО су деци и предшколског и школског узраста пружали здравствену заштиту. У 2018. години у Дому здравља, усклађеном систематизацијом радних места са каталогом радних места на примарном нивоу здравствене заштите, опердељено је седам лекара за децу предшколског узраста и шест лекара за децу школског узраст. Према подацима ЗЗЈЗ Шабац број деце -осигураника у 2017.години од 0-6 години је 4 759 а 10 164 је деце школског узраста од 7-18 година.

Норматив за здравствену заштиту деце предшколског узраста износи 850 деце старости до 6 година на 1 тим, а нормативима за школску децу је 1 500 деце на један тим. Свакако је ефикасност здравственог система према посматраном показатељу нешто испод предвиђеног стандарда за предшколски узраст. У Лозници је обезбеђеност деце школског узраста лекарима незадовољавајућа, јер износи 1 694 деце по лекару

У Служби за здравствену заштиту жена (СЗЖ) обављено је 20 899 прегледа. Удео превентивних прегледа у укупном броју лекарских прегледа је 47%. Сваки лекар је у СЗЖ обавио током 2017.године 3 483 прегледа. У просеку сваки лекар дневно обави 13 прегледа од тога дневно у просеку обави 6 превентивних и 7 куративних прегледа.

На 1.1 куративних прегледа сваки лекар у просеку дневно обави 1 превентивни преглед. Укупно је 33 668 жена осигураница од 15 и више година за територију града Лознице према подацима ЗЗЈЗ Шабац. У СЗЖ регистровано је 11 970 жена које имају свог изабраног гинеколога или 36% у односу на укупан број жена старијих од 15 година, што указује на потребу организована кампање за опредељеност жена и јављање на прегледе на примарном нивоу здравствене заштите. Према подацима од 11 970 жена колико је регистровано у СЗЖ на 1,2 жене обављен је 1 превентивни преглед а просечно је свака жена регистрована као опредељена пацијенткиња обавила један куративни преглед током године.

Процент корисница од 25 до 69 година старости обухваћених циљаним прегледом ради раног откривање рака грлића материце у СЗЖ је у 2017.године износио 17,8% (1988 прегледа), у односу на укупан број жена које имају свог опредељеног гинеколога (11 154 жена од 25-69.година), али је то на број од 23 600 колико је укупно осигураника - жена ове старосне доби веома низак проценат од 8,4%. Значај показатеља за квалитет указује на успешност скрининга рака грлића материце Просечна вредност овог показатеља у Републици Србији је 17% (ИЗЈЗ Батут)²⁰ Табела 10 Подаци говоре у прилог чињеници да је неопходно позивање жена на превентивне прегледе писаним путем на кућну адресу собзиром да Дом здравља није у организованом програму скрининга рака грлића материце. Важећи норматив за бригу о здрављу жена је 6 500 жена на један тим, а у Лозници је 33 668 жена узраста 15 и више година бринуло 6 лекара, гинеколога што је 5 611 жена на један лекарски тим, што је испод норматива али и добар однос превентивних и куративних прегледа.

Табела 11. Просечан број превентивних и куративних прегледа по лекару годишње

Службе Дома здравља	Број лекара који је током 2017 пужало услуге превентивне и куративне здравствене заштите	Број превентивних прегледа	Број куративних прегледа	Удео превентиве у укупном броју прегледа	Просечан број прегледа по лекару годишње	Просечан број дневно обављених прегледа по лекару
СЗО	35	16749	265648	5,9%	8068,5	31
СЗДО	11	20423	73615	22%	8549	33
СЗЖ	6	9780	11119	47%	3483	13
УКУПНО	52	46952	350382	12%	7641	29,5

3.3. Индикатори квалитета здравствене заштите града Лознице

Индикатори квалитета здравствене заштите су:

- удео превентивних прегледа,
- број откривене деце са сметњама у развоју,
- скрининг дијабетеса,
- скрининг карцинома колона.

²⁰ Подаци из Извештаја о показатељима квалитета рада Дома здравља за 2017. годину и Планско извештајних табела Дома здравља за 2017.годину

Превентивни прегледи спадају у обавезни вид спровођења здравствене заштите и показатељи су квалитета рада здравствене установе и примарне здравствене заштите.

Први индикатор квалитета здравствене заштите, је удео превентивних прегледа у укупном броју прегледа и приказује се за одраслу популацију, предшколску и школску децу и омладину и за женску популацију.

3.3.1. Удео превентивних прегледа одраслог становништва града Лознице

У 2017. години обављено је укупно 28 2397 посета одраслих служби опште медицине у којој је током 2017.години радило 35 лекара. Лекари су у Службама за здравствену заштиту одраслих највећи део радног времена посвећивали лечењу пацијената због чега је дневна оптерећеност куративним посетама висока и износи 31 посете лекару у куративи. Истовремено, дневна оптерећеност лекара у превентиви је износила свега 1,8 посета. Годишња оптерећеност лекара у превентиви износила је просечно 478 посета по лекару, а у куративи је годишња оптерећеност лекара 7 590 посета просечно. Удео превентивних прегледа код одраслог становништва износи 5,9 процената што је значајна смерница за будуће акције којима би тежиште морало бити на интензивирању превентивног рада у здравственој заштити одраслог становништва.

3.3.2. Удео превентивних прегледа у здравственој заштити деце предшколског и школског узраста

Просечно 11 лекара колико је радило током 2017.године обави 7 превентивних и 26 куративних прегледа дневно. По сваком детету које се јавило на преглед обављено је 6 прегледа и то 1,1 превентивни и 4,9 куративних прегледа

Оптерећеност 11 лекара у СЗЗД је била 1 857 превентивних прегледа просечно годишње по лекару према 6 692 прегледа у куративи просечно годишње по лекарском тиму. Дакле, удео превентивних прегледа у здравственој заштити деце и омладине 22%. Наведени показатељ квалитета здравствене заштите код деце и предшколског и школског узраста је повољнији него код одраслог становништва, али свакако не може бити извор задовољства постигнутим.

3.3.3. Удео превентивних прегледа у здравственој заштити жена

Број превентивних прегледа жена на један куративни преглед је у 2017. године на територији Града Лознице износио 0,8 прегледа. Односно, од укупно 20 899 прегледа просечно годишње по гинекологу је било 1 630 прегледа у превентиви и 1853 прегледа у куративи просечно годишње по гинекологу. Дакле, удео превентивних прегледа у здравственој заштити жена је 46,8% у односу на укупан број прегледа.

3.3.4. Скрининг карцинома колона (дебелог црева)

Дом здравља није у програму организованог скрининга на карцинома колона. Скрининг карцинома колона спроводи се у виду превентивних прегледа у домену изабраних лекара, код асимптоматских корисника старијих од 50 година – хемокулт тест (тест на крварење у столицу), У 2017.г. 5,11% корисника од 50-74 године је обухваћено прегледом на рано откривање колоректалног карцинома - хемокулт тестом. Просечна вредност овог показатеља

у Републици Србији је 5,1. У 2016.години вредност показатеља за Дом здравља 4,8%. Ако се посматра укупан број особа старијих од 50 година који су регистровани као одређени пацијенти (имају свог изабрног лекара) може се видети да је свака 23. особа старија од 50 година упућена на скрининг/ рано откривање рака дебелог црева. (Од 25 470 лица од 50-74 године 1 710 је обавило преглед)²¹. Резултати нису задовољавајући па се захтева позивање пацијената писаним путем на кућну адресу, ажурирање-ревизија картотеке у Служби за здравствену заштиту одраслих и при првом прегледу пацијената у години.

Процент регистрованих корисника старијих од 50 година којима је урађен тест на крвављење у столици (хемокулт тест).

У 2017.години 5,11% корисника старијих од 50 година је обухваћено прегледом на рано откривање колоректалног карцинома - хемокулт тестом. Просечна вредност овог показатеља у Републици Србији је 5,1 У 2016.години вредност показатеља је 4,8%.

Ако се посматра укупан број особа старијих од 50 година који су регистровани као одређени пацијенти (имају свог изабрног лекара) може се видети да је свака 20. особа старија од 50 година упућена на скрининг/ рано откривање рака дебелог црева. (Од 39 615 лица регистрованих у СЗЗО, 2 027 је обавило преглед).

Табела 12. Процент регистрованих корисника старијих од 50 година којима је урађен тест на крвављење у столици (хемокулт тест) за територију Лознице.

Здравствена заштита одраслих	Процент регистрованих корисника старијих од 50 година којима је урађен тест на крвављење у столици (хемокулт тест).
2011.г.	1,04
2012.	6,59
2013.	8,67
2014.	8,34
2015.	6,50
2016.	4,80
2017.година	5,11
Просечна вредност за РС	5,10
Унапређен показатељ	

3.3.5. Скрининг дијабетеса

Скрининг/ рано откривање дијабетеса типа 2 у Дому здравља је у току 2017. године обављен код 1 116 пацијената што је 2,4% у односу на укупан број осигураника старијих од 35 година – 46 310 осигураника, колико их према извештајима ЗЗЈЗ Шабац има на територији града Лознице.

У Дому здравља број пријављених пацијената од дијабетеса за период од 2013-2017. године 657 регистар за дијабетес се води у свим Службама изабраних лекара али подаци се не ажурирају на примарном нивоу здравствене заштите што захтева унапређење у наредним плановима за побољшање квалитета рада као и ажурирање пријављивање од стране изабраних лекара. Непотпуни подаци на обрасцима пријаве и недовољна едукација здравствених радника за вођење регистара као и недостатак информатичке обуке допринели су мањкавости података

²¹ Демографски показатељи - број осигураника ЗЗЈЗ Шабац (2017. године); Извештај о показатељима квалитета Дома здравља за 2017. године

у вези дијабетеса типа 1 и 2. Такође недостатак финансијих средстава РФЗО допринели су мањем обухвату циљне популације скрининг тестовима на дијабетес. Саветовалиште за дијабетес постоји при Дому здравља и Општој болници „Лозница”.

Процент оболелих од шећерне болести (E10-E14) који су упућени на преглед очног дна.

У односу на укупан број регистрованих оболелих од дијабетес мелитуса 55,20% у 2017: а 51,1% пацијената је у 2016. години упућено на преглед очног дна. Вредност овог показатеља је боља када се посматра Републички просек (Просечна вредност овог показатеља у Републици Србији је 35,9%). У 2017. години је највиша достигнута вредност у односу на период од 2011. године а то указује на квалитет и успешност мониторинга и управљања хроничним незаразним болестима, као што је дијабетес мелитус што у крајњем резултату повољно утиче на смањење трошкова лечења могући компликација дијабетеса.

Табела 13. Процент оболелих од шећерне болести (E10-E14) који су упућени на преглед очног дна на територији Лознице.

Здравствена заштита одраслих	Процент оболелих од шећерне болести (E10-E14) који су упућени на преглед очног дна
2011. година	5,58%
2012. година	13,81 %
2013. година	27,83%;
2014. година	49,28%;
2015. година	40,29%;
2016. година	51,1%
2017. година	55.20%
Просечна вредност за РС (2014.година)	35,9%
Просечна вредност за РС (2012.година)	38,3%.
Унапређен показатељ	

Процент оболелих од шећерне болести (E10-E14) код којих је бар једном одређена вредност гликолизираног хемоглобина (ХБА1ц).

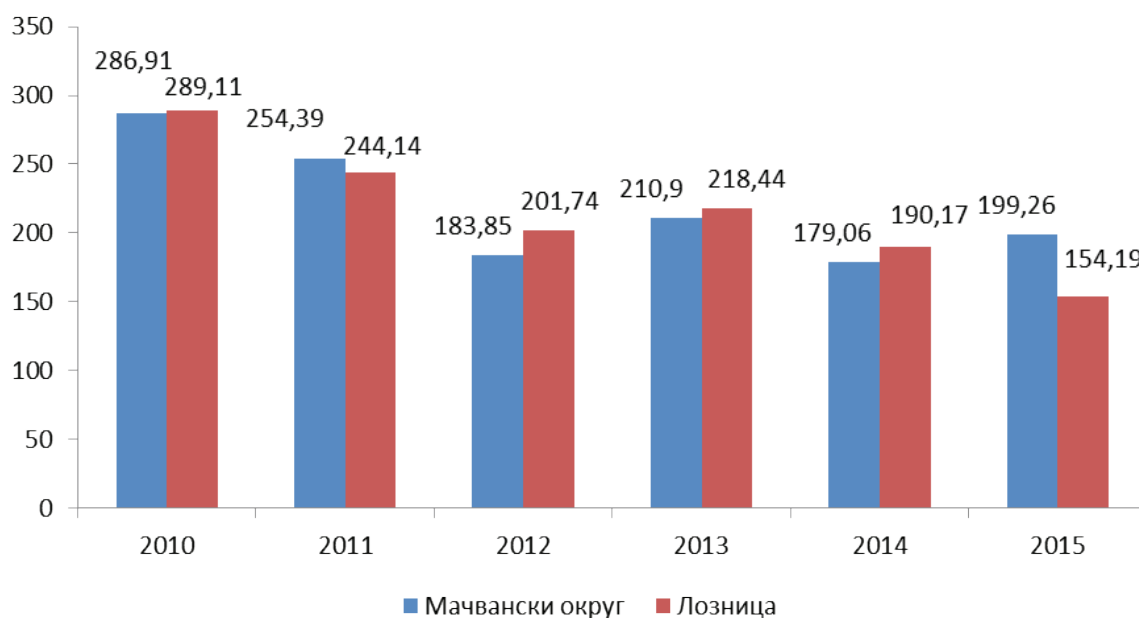
Просечна вредност овог показатеља у Републици Србији је 42,6%. У ДЗ Лозница је 2017.године 55,17%; 2016. године 82,94%, Највећа достигнута вредност у Дому здравља је 97,37% у 2014. години. Планирани број лабораторијских анализа одређивања гликозилираног хемоглобина, ХБА1ц у крви планирана у Служби лабораторијске дијагностике за 2017. године износила је 3 834 анализа а урађено је 3 855 што је 101% извршење плана.

Табела 14. Процент оболелих од шећерне болести (Е10-Е14) код којих је бар једном одређена вредност гликолизираног хемоглобина (ХБА1ц). на територији Лознице.

Здравствена заштита одраслих	Процент оболелих од шећерне болести (Е10-Е14) код којих је бар једном одређена вредност гликолизираног хемоглобина (ХБА1ц).
2011. година	6,97%
2012. година	21,3%
2013. година	44,46%
2014. година	97,37%
2015. година	63,0%
2016. година	82,94%
2017. година	55,17%
Просечна вредност за РС	42,6%
Унапређен показатељ	/

Подаци о новооткривеним случајевима дијабетеса, по полној структури и факторима ризика за настанак обољења представљени су Графиконима 10-15 за период од 2010-2015. године према подацима Дома здравља, Опште болнице Лозница и ЗЗЈЗ Шабац.

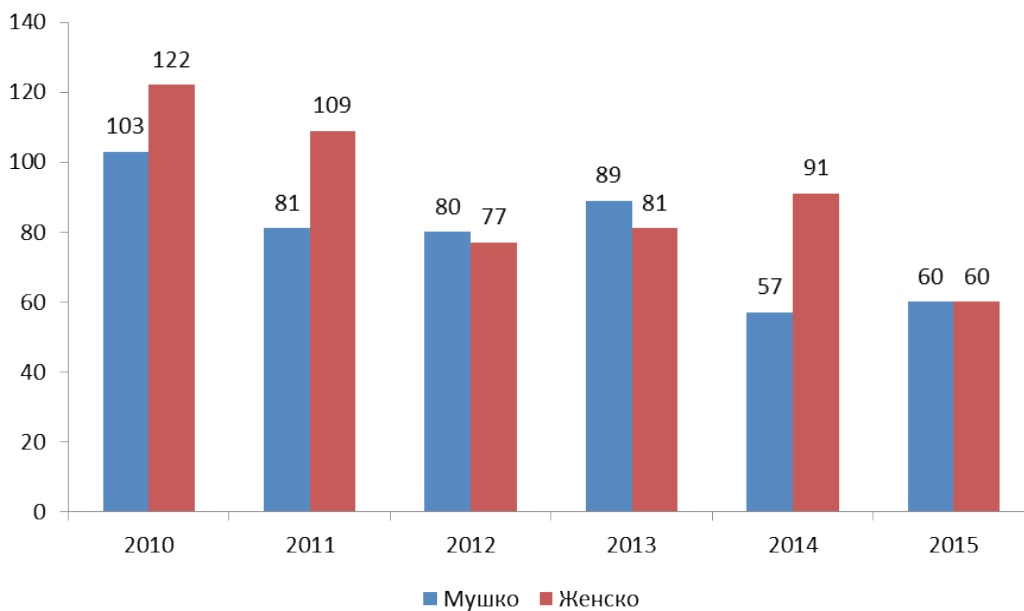
Графикон 15. Инциденција обољевања од Дијабетеса у периоду 2010- 2015 године

Извор: Извештај ЗЗЈЗ Шабац 2010-2015. године за Лозницу

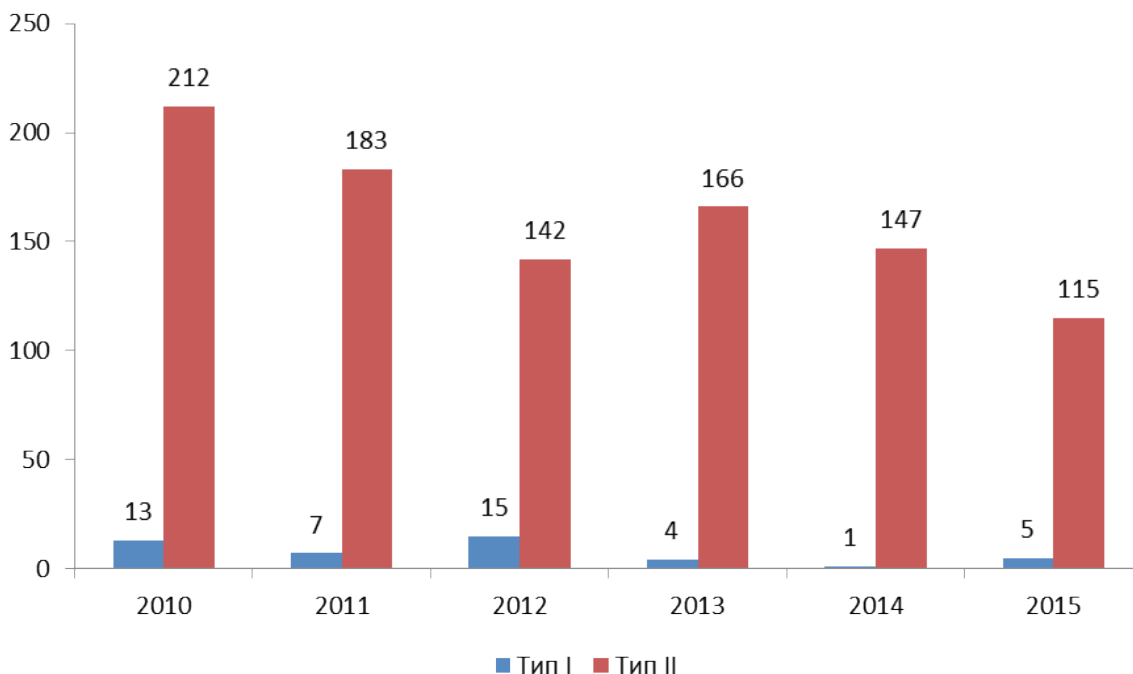
Највећа стопа инциденција бележи се 2010. године од 289,11, број новооболелих затим опада тако да је 2015. године регистрована најнижа стопа инциденције од 154,9.

Графикон 16. Број оболелих од Дијабетеса по полу у периоду 2010-2015 године на територији града Лознице

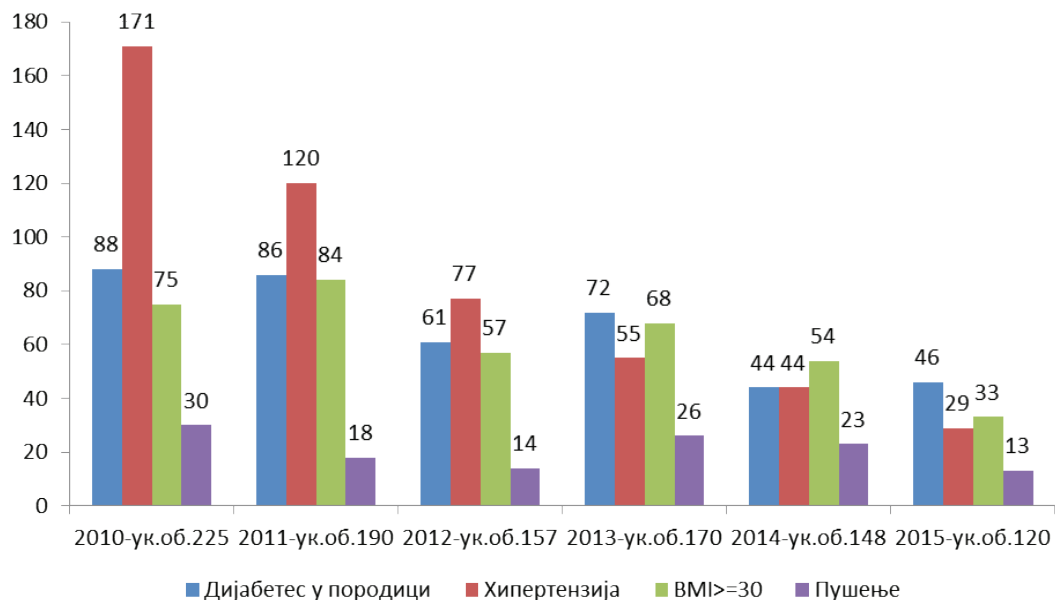
Број оболелих од дијабетеса у периоду од 2010-2015.године према полу показује да је скоро изједначен број жена мушкараца, нешто више жене оболевају од дијабетеа. У укупном броју оболелих 53,5% жена је регистровано са дијабетесом и 46,5% мушкараца. Према доступним подацима за 13% жене чешће оболевају од мушкараца. У 2015. години је изједначен број а највећи број оболелих међу женском популацијом је 2010.године. Највећа разлика у броју оболелих на рачун оболелих међу женама је 2014. године.

Графикон 17. Приказ броја оболелих од Дијабетеса Тип I и Тип II у периоду 2010 – 2015. године на територији града Лознице

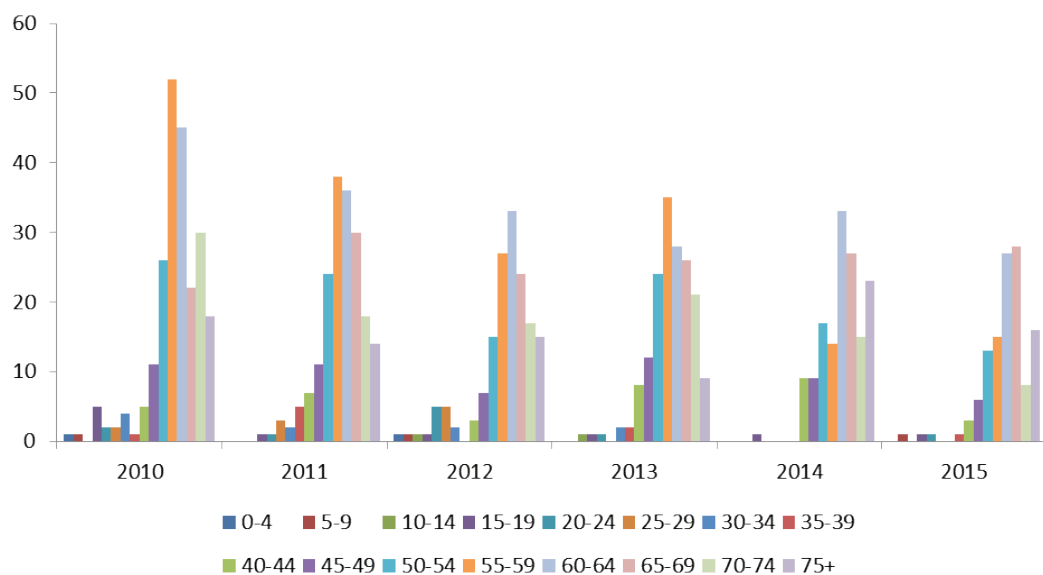
Доминантан број оболелих за територију Лознице од дијабетеса тип 2- инсулин независног дијабетеса. највећи достигнути број од 212 новооболелих је у 2010. години и најмањи бројем 2015. године.

Графикон 18. Фактори ризика за настанак болести на територији града Лознице у периоду 2010-2015 година

Према досупним подацима разматрајући главне факторе ризика за настанак дијабетеса од 1 388 случајева новооткривеног дијабетеса за период од 2010-2015.године у Лозници, хипертензија је главни узрок са 35,7% учешћа у факторима ризика, затим 28,6% је генетска оптерећеност и постојање дијабетеса у породици, на трећем месту је висок Боди мас индекс преко 30 са заступљеношћу у проценту од 26,8% и пушење као фактор ризика са заступљеношћу од 8,98%.

Графикон 19. Број оболелих од Дијабетеса по добним групама на територији града Лознице

Старосна структура оболелих од дијабетеса показује да је највећи број оболелих од

55-64 године старости. Број оболелих од 55-59 године постепено опада од 2010 до 2015. године када је забележен и најмањи број оболелих, али се повећава број оболелих од 65-69 године посебно 2015. године.

У морбидитету регистрованом у Служби за здравствену заштиту одраслих опште медицине доминирају хроничне незаразне болести - болести КВС, болести система за дисање, болести мишићно-коштаног система и везивног ткива, а које чине половину од укупног ванболничког морбидитета одраслог становништва Лознице. Најчешће присутне дијагнозе у служби Опште медицине су есенцијална артеријска хипертензија, инфекције горњих респираторних путева.

Најчешћи узроци оболевања деце предшколског и школског узраста Лознице су болести система за дисање, болести система за варење, симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази.

Болести мокраћно-полног система, тумори, симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази, представљају водеће узроке ванболничког морбидитета жена. Посебан значај у оквиру групе малигних обољења заузимају тумори глатког мишића материце и злоћудни тумори дојке и материце.

Најчешћи разлози хоспитализације пацијената у Општој болници Лозница посматрајући за период од 2015-2017.године су пацијенти због ЦВБ и АИМ. Број пацијената хоспитализованих због ТБЦ плућа се смањује.

Табела 15. Број хоспитализованих пацијената од ЦВБ, АИМ, ТБЦ за период од 2015.-2017.године

Ред. Бр.	Дијагнозе	2017	2016	2015
	Туберкулоза	24	31	36
	Инфаркт миокарда	135	103	118
	Цереброваскуларни инзулт	479	404	411

Извор: Општа болница Лозница (Извештај о показатељима квалитета рада ОБ Лозница)

ПРЕПОРУКЕ

Доминација хроничних масовних незаразних болести у структури оболевања и умирања становништва Лознице захтева примену националних стратегија, водича добре клиничке праксе препорука и протокола за превенцију и управљање хроничним незаразним болестима.

Примена водича добре клиничке праксе за управљање ХНО.

Значајна је промоција здравих стилова живота и промена животних традиционалних навика. То се првенствено односи на неправилну исхрану, физичку неактивност, пушење, гојазност, недовољна знања о редовном узимању прописане терапије и сл. Промена стила живота и промена понашања битно би утицала на побољшање здравственог стања. За такве промене стила живота неопходан је мултидисциплинарни приступ и сарадња свих актера у Граду који са баве питањима здравља. Све активности се могу интезивирати кроз рад службе поливалентне патронаже за чији је рад неопходно обезбедити простор, опрему и запослене. Такође је неопходно позивати одређене категорије становништва на превентивне прегледе и укључити медије у здравствено промотивне активности.

Неопходно је радити на раном откривању кардиоваскуларних болести, шећерне болести, повишеног крвног притиска и малигних болести.

Потребно је спроводити едукације осетљивих популације деце и младих путем вршњачке едукације, као и рад са Ромском популацијом путем ромскох медијаторки.

3.3.6. Деца са сметњама у развоју

На територији Лознице, регистровано је 580 особа са различитим облицима инвалидитета. Од тога 61 дете је са сметњама у развоју и то 25 деце са смањеним интелектуалним способностима (деца са менталном ретардацијом); 18 деце са моторичким оштећењима; 11 деце са сензорним оштећењима, 6 деце са перзавивним развојним поремећајима; 14 деце са вишеструким тешкоћама у развоју (подаци ЦСР 2017. године)

(Такође је регистровано 82 ученика са различитим врстама инвалидитета у основним школама као и 9 ученика у средњим школама подаци из Основних и средњих школа у 2017. години).

Укупно 10 164 деце узраста од 7 до 19 година у 2017. години у склопу систематских прегледа прегледана су 4 305 детета школског узраста што је 92,36% у односу на укупан број деце у првом, трећем, петом и седмом разреду основне и првој и трећој години средње школе (укупно 4 661 деце- ученика који подлежу обавезном системском прегледу у наведеном школском узрасту). Најчешћа утврђена стања су: лоше телесно држање (36,9%), деформација стопала (22,7%), лоша телесна ухрањеност (21,0%), сметње вида (15,4%), кариес I степена (12,8%), деформација кичменог стуба – назначена сколиоза (12,7) и кариес II степена (7,0).“

Велики број деце је са постуралним поремећајима најчешће дијагностиковане сколиозе и кифозе.

Највећи број је функционалног карактера што се може правилно одабраним вежбама отклонити. Корективна гимнастика није присутна у основним школама а када би се таква врста вежбања увела као обавезан предмет могле превенирати озбиљне последице деформитета.

Укупан број ученика основних који похађа наставу на територији града Лознице у 2017. години је 9237, од тог броја 49 ученика (0,53%) похађа наставу у специјалним одељењима и то у ОШ „Вера Благојевић” Бања Ковиљача (26 ученика), у ОШ „Краљ Александар I Карађорђевић” Јадранска Лешница (7), у ОШ „Кадињача” (10) и у ОШ „Петар Тасић” Лешница (6).

У ОШ у Бањи Ковиљачи наставу похађа и 24 ученика корисника Центра за азиланте. У Основним школама по индивидуално образовном плану ИОП-1 (план прилагођен потребама ученика) ради се са 56 ученика, а према ИОПу-2 (измењен програм у складу са могућностима ученика) ради се са 61 учеником од којих је 16 ученика у специјалним одељењима.

Град Лозница има Интересорну комисију за процену потреба за образовном, социјалном и здравственом подршком деци и ученицима. Комисија је у протекле две године (2016. и 2017. године) разматрала и дала процену потреба за подршком за укупно 98 деце. Следеће табеле приказују структуре деце које је Интерресорна комисија процењивала, према полу и узрасту, структуру подносилаца захтева.

Полна структура деце за коју су поднети захтеви за процену од стране Интерресорне комисије у Лозници

Година	М	Ж	Укупно
2016.	30	17	47
2017.	27	24	51

Узрасна структура деце за коју су поднети захтеви за процену од стране Интерресорне комисије у Лозници

Година	Узраст				Укупно
	0 - 4	5 - 9	10 - 14	15 - 19	
2016.	19	14	10	4	47
2017.	26	17	5	3	51

У Лозници се предузимају различите мере подршке за децу са сметња у развоју као што је право на накнаду трошкова дневног боравка. Право на ИОП са измењеним програмом и прилагођеним исходима и стандардима; Одсуство са рада ради посебне неге детета; Право на ангажовање пратиоца за личну помоћ детету; Право на ангажовање пратиоца за личну помоћ детету за време рекреативне наставе; Право на образовање и васпитање у одељењу за децу са сметњама у развоју при редовној основној школи; Право на премештај у другу установу социјалне заштите; Право на посебан образовни рад за ученике на кућном лечењу.

Подаци о броју деце са сметњама у развоју се не могу сматрати потпуним и прецизним јер евиденција деце са сметња у развоју није адекватна собзиром да су само евидентирана деца обухваћена школским системом. Општа слику говори да се проценат ученика са сметњама у развоју креће око 1,6%. (145 деце која су регистрована у школском систему).

Неопходно је свеобухватно и прецизно сагледавање стања здравља школске деце, боље евиденције резултата систематских прегледа као и боље и прецизније евидентирање поремећаја у развоју деце.

3.4. Индикатори здравственог стања становништва

Добро здравствено стање становништва је један од важних предуслова економског развоја друштва и условљено стилем живота, генетиком, социјалним и еколошким окружењем и ефикасношћу и квалитетом рада здравственог система, као и доступношћу здравствене заштите. Слика здравља становништва представља основу за идентификацију приоритета и организовања активности сагледавања постојећих политика у области здравствене заштите. Најчешће коришћени индикатори здравственог стања становништва су: општи морбидитет, морбидитет од одређених болести, амбулантни и болнички морбидитет, морталитет, апсентизам и инвалидност, али и очекивано трајање живота, смртност одојчади, перинатална смртност, специфичне стопе смртности (стандардизоване по узрасту), опажено здравље (самопроцена здравља).

3.4.1. Очекивано трајање живота

Очекивано трајање живота представља један од позитивних индикатора здравственог стања становништва и квалитета његовог живота. Кретања очекиваног трајања живота мушког и женског становништва у Лозници има тренд раста тако је 2007. године очекивано трајање живота 73 године. Након пет година 2012. године је 74 године, а 2017. године очекивано трајање живота становништва Лознице је 75 година. За Мачвански округ је у просеку 74 године а за Србију 75 година. Очекивана дужина трајања живота у Србији је у благом порасту али далеко мање него у земљама ЕУ. Када се посматра по полу очекивано трајање живота за мушкарце 71,5 година, а за жене 77,1 година. Очекивано трајање живота Републике Србије је за мушкарце 73,0 и за жене 77,9.

3.4.2. Смртност одојчади и перинатална смртност

Стопа смртности одојчади за период посматрања од 2011. до 2017. године била је најнижа 2013. године 1,4; затим нагло расте са највећом стопом од 8,4 у 2015. години па 2016. године пада и износи 4,0 умрле одојчади на 1 000 живорођених а 2017.године стопа умрле одојчади је 2,8%. Овај резултат се сматра задовољавајућим и говори у прилог доступности и добре здравствене заштите жена у трудноћи, али се запажају осцилације стопе што упозарава на континуиране програме и превентивне мере трудница и породиља – мајки као и одојчади а посебно у перинаталном и неонаталном периоду живота.

3.4.3. Специфичне стопе смртности (Стандардизоване по узрасту)

У 2017. години је на територији града Лознице регистровано 1 072 умрлих особа, што је у односу на претходну годину (2016.година) више за 5,7% . Стопе умрле одојчади приказане су у Табели 16.

Табела 16. Стопе смртности одојчади и деце у неонатално и перинаталном периоду живота за период од 2015-2017.године

Године посматрања	Стопе смртности одојчади	Стопе перинаталне смртности	Стопе неонаталне смртности	
			мушко	женско
2015.	8,4	9,8	5,51	2,86
2016.	4,0	5,3	5,13	0,00
2017.	2,8	8,4	5,29	0,00

Број умрлих особа мушког пола већи је у односу на особе женског пола током 2015 и 2016.године док је нешто мањи број у односу на жене у 2017.године. (Табела 17.)

Табела 17. Умрли у периоду од 2015-2017. године према полу на територији Лознице

Године	Жене	Мушкарци	Укупно умрлих
2015.	526	563	1089
2016.	490	521	1011
2017.	538	534	1072

Извор: Подаци Републичког завода за статистику РС

Табела 18. Морталитет становништва Лознице према полу и добним групама у 2017.године

Старост	мушко	женско
до 1 године		1
1-4 године		1
5-14 година	2	1
15-24	4	1
25-34	3	0
35-44	7	6
45-49	7	4
50-54	23	18
55-64	97	42

65-74	157	111
75-84	213	218
85+	96	182
Непозната старост		
Укупно	609	585

Извор: Матична служба Града Лознице

Према подацима матичне службе града Лознице укупан број умрлих у 2016. години је 1 194.

У Лозници, према подацима матичне службе града Лознице за 2017. годину, регистровано је 1 194 умрлих лица (609 мушкараца и 585 жена). Највећи број умрлих је у старосном интервалу од 75 до 84 године. Посматрано по полу, међу лицима те старосне групе, више умиру жене. Посматрано у односу на укупан број умрлих, више умиру мушкарци 51%, од жена 49%. У старосној доби од 65-74 године више умиру мушкарци и то за 29% више него жене.

3.4.4. Заразне болести (трансмисивне, зоонозе, респираторне, цревне)

На основу извештаја Завода за јавно здравље Шабац о заразним и паразитарним болестима епидемиолошка ситуација се на територији Лознице може сматрати задовољавајућом. Свака сумња на заразну или паразитарну болест се пријављује ЗЗЈЗ Шабац и у сваком случају се поступа према водичима добре клиничке праксе и стручно методолошким упутствима за спречавање ширења и сузбијање заразне болести.

У периоду од 01.01.-31.12.2017. године на територији Лознице је пријављено и регистровано 3 217 случаја оболења укључујући и носилаштва заразних болести са стопом инциденције од 4 211,3 оболелих на 100 000 становника (табела 30).

Од последица акутних заразних болести регистрован је 1 случај са смртним исходом, који је регистрован у узрасној групи од (60+). Узрок смрти је ТБЦ. Укупна стопа морталитета је 1,31‰ (табеле 31).

Посматрајући период од последњих пет година оболелих од заразних и паразитарних болести стопа инциденце има тенденцију пада највиша је у 2013. години, а најнижа је у 2017. години.

Табела 30. Број оболелих од заразних и паразитских болести и инциденција на 100000 становника, на територији Лознице и Мачванског округа, у периоду 2013.-2017. године

	2013.		2014.		2015.		2016.		2017.	
	бр.пр.	инц.	бр.пр.	инц.	бр.пр.	инц.	бр.пр.	инц.	бр.пр.	инц.
Лозница	11623	14652,01	9955	12549,32	11588	14890,20	5413	7005,94	3217	4211,3
Мачвански округ	31555	10555,95	26945	9013,79	26882	9203,93	19922	6883,35	17015	5959,53

Извор: ДЗ Лозница и Завод за јавно здравље Шабац

Табела 31. Број умрлих и стопа морталитета од заразних болести на 100000 становника, на територији Лознице и Мачванског округа у периоду 2013.-2017. година

	2013.		2014.		2015.		2016.		2017.	
	бр. умр.	стоп. мор.	бр. умр.	стоп. мор.	бр. умр.	стоп. мор.	бр. умр.	стоп. мор.	бр. умр.	стоп. мор.
Лозница	6	7,56	2	2,52	2	2,57	3	3,88	1	1,31
Мачвански округ	14	4,68	4	1,33	9	3,08	11	3,80	1	0,35

Извор: ДЗ Лозница и Завод за јавно здравље Шабац

У 2017.години регистровано је 4 случаја обољевања од вакцинама превентабилних болести. У посматраној години регистровани су Hepatitis acuta –іrosa В, 3 оболела лица која нису вакцинисана, и Parotitis, 1 оболела особа која је вакцинисана. (Табела 32)

Табела 32. Оболевање од болести превентабилних вакцинама на територији Лознице и Мачванског округа у 2017. години

		Poliomyelitis	Pertusis	Morbili	Parotitis	Rubella	Tetanus neonatorum	Tetanus	Pneumonia per Hemop. influenzae	Hepatitis B	Укупно
Лозница	укуп.				1					3	4
	вакц.				1					0	1
Мачвански округ	укуп.			3	1					8	12
	вакц.			1	1					0	2

Извор: ДЗ Лозница и Завод за јавно здравље Шабац

Од укупног пријављених заразних болести у периоду од 2013-2017.године са територије Лознице прво место заузимају респираторне инфекције са око 80% учешћа у укупном броју пријављених заразних болести и то најчешће: инфлуенца, варичела, стрептококне инфекције, затим цревне инфекције – диареа, ентероколитис.

У 2017. години у Лозници пријављено је и регистровано 338 оболелих особа од цревних заразних болести са инциденцијом од 442,47‰. Посматрањем претходне 2016. године бележи се благи пораст броја пријава оболелих од цревних заразних болести (табела 33.).

Посматрајући задњих пет година цревне заразне болести имају осцилаторно кретање са најнижом инциденцом у 2016. години (423,23‰), а највиша стопа инциденције регистрована је 2015. години (507,56%).

Табела 33. Број оболелих и стопе инциденције цревних заразних болести, на територији Лознице у периоду од 2013. до 2017. године

		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Лозница	Обол.	362	356	395	327	338
	Стопа	456,34	448,77	507,56	423,23	442,47

Извор: ДЗ Лозница и Завод за јавно здравље Шабац

Посматрајући период од пет година примећујемо осцилаторно кретање обољевања од Салмонелозе (Табела 34) Стопа инциденције оболелих од салмонелозе у Лозници је највиша 2015. години а најнижа 2013.г. 27,73‰ У изолатима најзаступљенија је Салмонелла ентеритидис .

Табела 34. Број оболелих и стопе инциденције салмонелоза у Лозници и Мачванском округу у периоду од 2013. до 2017. године

		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Лозница	обол.	22	30	55	32	47
	инц.	27,73	37,81	70,67	41,41	61,53
Мачвански округ	обол.	163	132	218	163	186
	инц.	54,53	44,15	74,63	56,32	65,15

Извор: ДЗ Лозница и Завод за јавно здравље Шабац

Трансмисивне (векторске) заразне болести

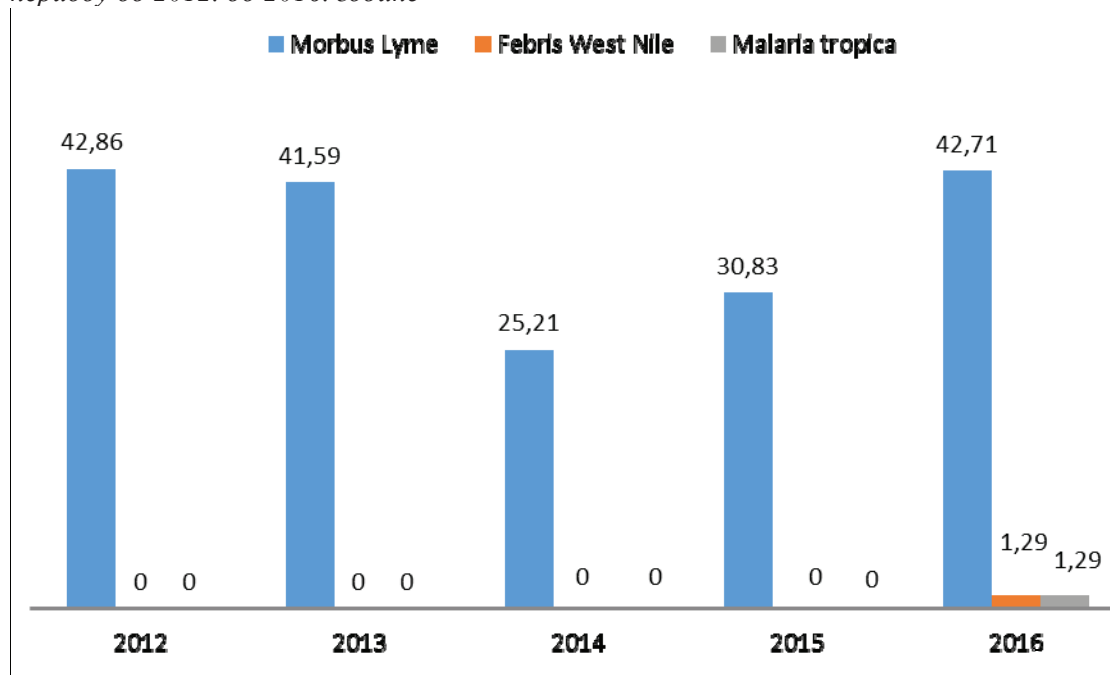
Табела 20. Број оболелих и стопе инциденције трансмисивних (векторских) болести на територији града Лознице у периоду од 2012. до 2016. године

Болест		2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Morbus Lyme A69.2	Об.	34	33	20	24	33
	Инци.	42,86	41,59	25,21	30,83	42,71
Febris West Nile A92.3	Об.					1
	Инци.					1,29
Malaria tropica, non specificata B50,9	Об.					1
	Инци.					1,29
УКУПНО	Об.	34	33	20	24	35
	Инци.	42,86	41,59	25,21	30,83	45,29

Извор: ДЗ Лозница и Завод за јавно здравље Шабац

Када су трансмисивне (векторске) заразне болести доминира број оболелих од Лајмске болести. Број случајева оболелих од Лајмске болести је од 2014 .године у порасту тако је највећи број оболелих у посматраном периоду у 2016. години. Лајмска болест се региструје током целе године, са највећом учесталашћу у јуну и јулу у месецу, када се региструје и најећи број свих пријављених. Укупан број оболелих из ове групе заразних болести је 146 за период од 2012-2016.године. У укупном броју оболелих у групи трансмисивних заразних болести, највећа заступљеност од 98,6% су оболели од Лајмске болести.

Графикон 20. Инциденције трансмисивних (векторских) болести на територији града, Лознице у периоду од 2012. до 2016. године

Извор: Завод за јавно здравље Шабац

Зоонозе

Табела 21. Број оболелих и стопе инциденције зооноза на територији града Лознице у периоду од 2012. до 2016. године

Болест		2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Leptospirosis A27.9	Об.	1	1	5	7	11
	Инц.	1,26	1,26	6,3	8,99	14,23
Febris haemorrhagica cum syndroma renali A98.5	Об.	1				1
	Инц.	1,26				1,29
Febris haemorrhagica –iralis, non specificata A99	Об.					1
	Инц.					1,29
Toxoplasmosis B58.9	Об.	4	3		1	
	Инц.	5,04	3,78		1,28	
Echinococcosis hepatis B67.0	Об.		1	2	3	
	Инц.		1,26	2,52	3,85	
Trichinellosis B75	Об.	1				
	Инц.	1,26				
УКУПНО	Об.	7	5	7	11	13
	Инц.	8,82	6,3	8,82	14,13	16,82

Извор: ДЗ Лозница и Завод за јавно здравље Шабац

У структури заразних болести у групи зооноза има најмањи број оболелих. Пријављено је укупно 43 лица оболела од заразних боелсти из групе зооноза за период од 2012-2016. године. Од тог броја највећи број оболелих из ове групе 58,13% је од Лептоспироза. Ови подаци упућују на предузмање мера превенције значајних за спречавање појаве и ширења

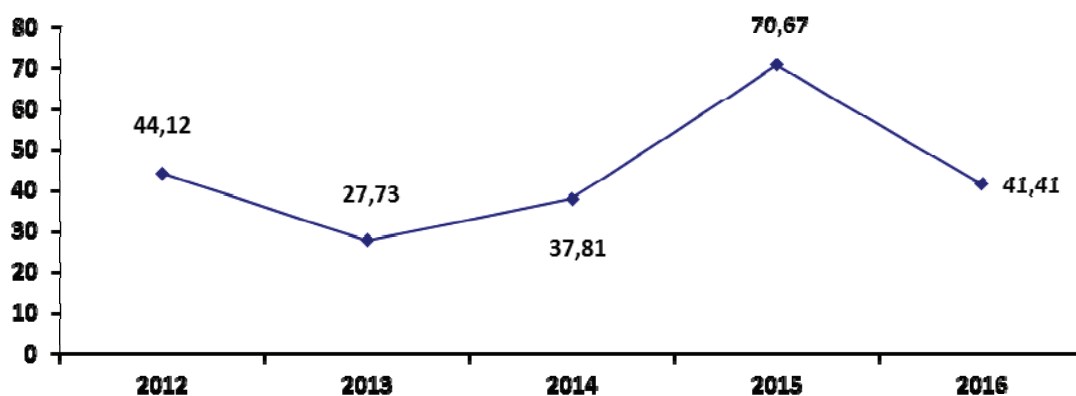
болести. Значајно је спровођење истраживања могућих заражених вода и терена. Значајно је спровођење дератизације, подизање свести грађана о хигијенском држању животиња, заштити воде и хране од контакта са зараженим животињама и хигијенском прању руку.

Салмонелозе

Табела 22. Број оболелих и стопе инциденције салмонелоза, на територији града Лознице у периоду од 2012. до 2016. године

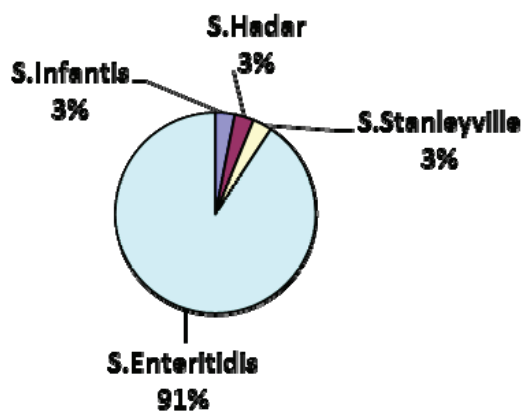
Болест		2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Salmonellosis alia A02	Об.	35	22	30	55	32
	Инц.	44,12	27,73	37,81	70,67	41,41

Графикон 21. Инциденција салмонелоза на територији града Лознице у периоду 2012-2016. године

Табела 22 и Графикон 21. за период од 2012-2016.године приказује високе стопе инциденције салмонелоза посебно забележена 2015.године. Такође је видљива висока стопа инциденције салмонелозе 2016.године од 41,41% најзаступљенија је Салмонела ентеритидис 91% случајева пријављених Салмонелоза.

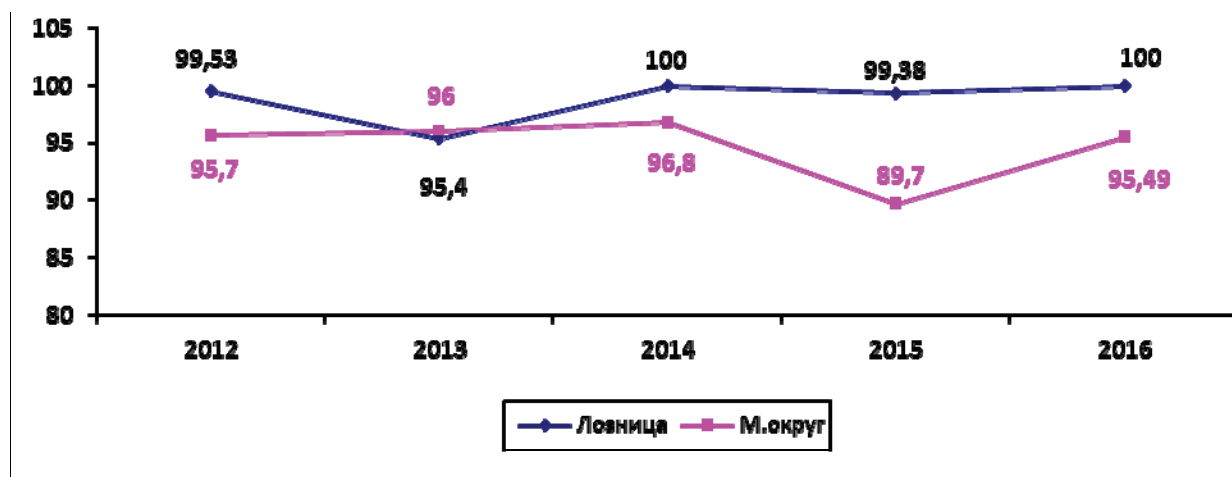
Графикон 22. Процентуална заступљеност појединих типова Салмонела

Собзиром на учесталост Салмонеле ентеритидис и клицоноштво које је најдуже и може трајати од једнога до три месеца, скоро је немогуће уклањање узрочника из природе па је важно како би се спречило ширење болести пријављивање болести и болесника, епидемиолошко истраживање и праћење контактних клицоноша. Значајна је едукација грађана и подизање свести о значају личне хигијене, значају добре термичке обраде хране у превенцији салмонелоза. Контрола запослених у објектима јавне исхране и институцијама колективног смештаја. Значајна мера је и спровођење дезинсекције као и примена санитарно хигијенских поступака како би се смањио ризик од инфекције и омогућила производња здравствено исправних намирница.

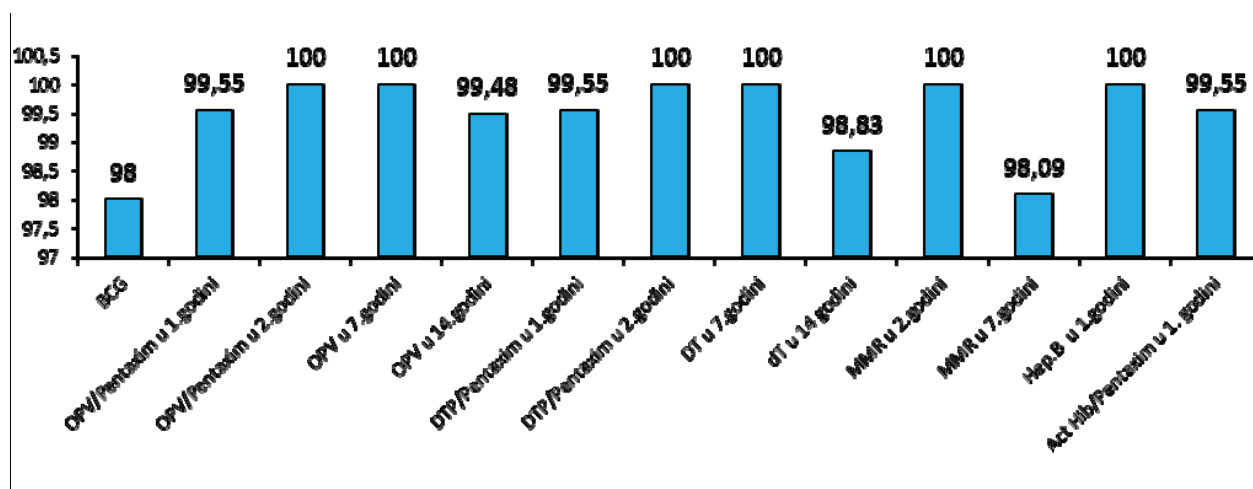
3.4.5. Имунизација:

Графикон 23. Упоредни приказ обухвата ММР вакцином у 2. години на територији Мачванског округа и града Лознице у периоду 2012-2016. године

Посматрајући период од пет година од 2012. године до 2015. године бележи се одличан обухват ММР вакцином деце у 2. години, тако да су у 2016. години сва деца у 2. години обухваћена имунизацијом ММР вакцином.

Графикон 24. Обухват вакцинацијом на територији града Лознице у 2016. години

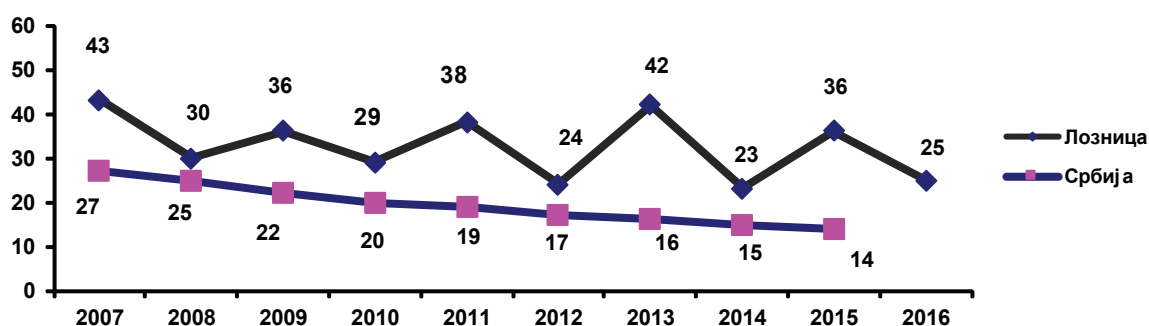

У обавезне систематске имунизације спадају следеће вакцине: БЦГ, Полио, ДТП, ММР, Хепатитис Б и Хемофилус инфлуенце Б. Имунизацијом је обухваћено од 98-100% деце одређеног узраста што су изузетно задовољавајући резултати.

Према извештајима службе за здравствену заштиту деце и омладине Дома здравља, родитељи изражавају страх и сумње под утицајем различитих антивакциналних кампања које се воде најчешће на друштвеним мрежама. Одзив и обхват деце имунизацијом је добар због важећих закона и санкција које су предвиђене за родитеље који одбијају вакцинацију деце. Неопходно је радити на информисању родитеља, на подизању свести о значају имунизације код родитеља и неговатеља, здравствених радника, медија.

Туберкулоза

Графикон 22. Инциденца од туберкулозе 2007. – 2016. године за територије града Лознице

Инциденција туберкулозе у Лозници варира у посматраном периоду од 2007.г. када је забележена и највиша стопа инциденције али је стопа инциденције већа од стопе инциденције забележене у Србији Када је ТБЦ у питању неопходно је предузимати мере превенције, радити на подизању знања и здравствене културе становништва.

Табела 23. Број оболелих истопа инциденције полно преносивих болести на територији града Лознице у периоду 2012-2016. године

Болест		2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Syphilis secundaria alia A51.4	Об.					
	Инц.					
Syphilis recens latens A51.5	Об.					
	Инц.					
Syphilis recens, non specific. A51.9	Об.	1				4
	Инц.	1,26				5,17
Neurosyphilis symptomatica A52.1	Об.					
	Инц.					
Syphlisis tarda, non spec. A52.9	Об.	2	1	4	1	
	Инц.	2,52	1,26	5,04	1,28	
Syphilis, non spec. A53.9	Об.	4	3	2		2
	Инц.	5,04	3,78	2,52		2,58

Infectio gonococcica, non specif. A54.9	Об.					
	Инц.					
Infectio sexualis chlamidialis A56	Об.		1	2		
	Инц.		1,26	2,52		
Morbus HI– B20-B24	Об.				1	
	Инц.				1,28	
Asimptom. infekcija –irusom humane imunod. (HI–) Z21	Об.		1			
	Инц.		1,26			
УКУПНО	Об.	7	6	8	2	6
	Инц.	8,82	7,56	10,08	2,56	7,76

Посматрајући инциденцију полнопреносивих инфекција (ППИ) за период од 2012-2016. године највећи број оболелих је од Сифилиса. Сви случајеви су благовремено откривени и подвргнути терапији са повољним исходима. Заступљеност полнопреносивих болести у укупном броју оболелих је низак, али је неопходно радити на подизању здравствени свести о примени превентивних мера у спречавању настанка ППИ. Неопходно је спровођење кампања у заједници као и посебних програма превенције ППИ који су намењени младима.

3.5. Индикатори детерминанти здравља

Индикатори детерминанти здравља:

- Преваленција пушења
- Конзумирање алкохола.

3.5.1. Преваленција пушења

У свету пуши око 1,3 милијарде људи, од тога: око милијарду мушкараца и око 300 хиљада женског пола. Последњих тридесетак година у развијеним земљама света смањује се број пушача. У САД више од 80 милиона пушача престало је са пушењем. Истовремено, светска дуванска индустрија повећава производњу за 2% годишње, јер је пронашла тржишта у земљама «трећег света»

Учесталост пушења је, према подацима Светске здравствене организације (WHO, 2015) највиша у европском региону где 28% становништва пуши, а 16% свих смртних случајева је повезано са дуваном. У Србији учесталост пушења је већа од просека у Европи и у 2013. години износила је 34,7% (Институт за јавно здравље Србије 2014. године) Преваленције пушења опада код одраслих, али је пораст употребе дувана код деце узраста 13-15 година.

Истраживање о ефектима и ставовима у вези са Законом о заштити становништва од изложености дуванском диму спроведено 2016. године показује да трећина (38%) пунолетних грађана Србије пуши свакодневно, барем једну цигарету сваког дана, а 13% пунолетних становника спада у бивше пушаче.

Највећи проценат пушача (41%) се налази у старосној групи од 45 до 59 година, а највећи број свакодневних пушача (44%) је у категорији незапослених.

У Србији у мање од петине домаћинстава (16%) пушење није дозвољено, док је у чак 39% домаћинстава пушење дозвољено у свим просторијама што је мање у односу на ранији период.

Око три четвртине пунолетних грађана Србије, пушача и непушача, изложено је дуванском диму у кући пријатеља/рођака (76%). Више од трећине становништва (34%)

изјављује да је изложено дуванском диму и на послу упркос забрани пушења на радном месту, а 73% је дуванском диму изложено на местима на које излазе.

Скоро сваком другом становнику изложеност дуванском диму смета независно од места на којем су изложени.

Велика већина становника (90%) је свесна да су пушење и дувански дим штетни по здравље и да пушачи треба да воде рачуна где ће запалити цигарету да не би угрозили здравље других људи, а нешто мањи проценат (86%) зна да је пушење значајан узрочник малигних болести, можданог удара и болести срца.

Већина становништва Србије (84%) подржава (у потпуности или углавном) примену важећег Закона о изложености становништва дуванском диму, а само 11% становништва сматра да се овај Закон у потпуности поштује.

Више од трећине становника сматра да би требало у потпуности забранити пушење или оставити могућност пушења у физички одвојеној просторији у угоститељским објектима.²²

На основу истраживање које је спроведено на узорку од 384 ученика четири средње школе у Лозници (2013. године) преваленција пушења дувана међу ученицима средњих школа у Лозници је износила 27,9% (16,2% свакодневних и 11,7% повремених). Највећи проценат пушача је био у Техничкој школи (39,4%), затим у Економској (36,2%) и Хемијској (28,7%), а најмањи у Гимназији (25,4%); Највећи број пушача је био у другој (39%), а најмањи у првој години школовања (5%); Преваленција пушења дувана се не разликује према полу ученика (27,9%), разлике постоје само погледу учесталости пушења – мушкарци знатно више пуше свакодневно (20%) од девојака (13%); Преко 70% пушача пуши углавном свакодневно, док само викендом пуши 29,2% пушача; Пушење ученика је повезано са пушењем у породици, нарочито је ова повезаност изражена у Техничкој школи. реко половине ученика непушача је изложено дуванском диму.

Према истраживању конзумирања цигарета код здравствених радника спроведеном у Дому здравља и Општој болници Лозница највећи број пушача је међу помоћним радницима, спремачицама и возачима њих 58% конзумира цигарете, затим 50% медицинских сестара техничара се изјаснило да конзумира цигарете а најмање конзумирају цигарете лекари њих 35% што говори у прилог чињеници да виши степен образовања и свести о штетности дуванског дима снижава број конзумента цигарета.

Према истраживању ОЦД спроведим 2016/2017. године у ромској заједници бележи се око 80% пушача у популацији одраслих припадника ромске заједнице.

Подаци и истраживања о злоупотреби цигарета говоре о потреби организовања програма примарне превенције у првој години средње школе у којој је проценат пушача најмањи, у циљу оснаживања младих да упражњавају здраве стилове живота. Организовање програма вршњачке едукације у циљу стицања вештина одупирања притисцима вршњака; програма (у школи, омладинским организацијама, Канцеларијама за младе) за оснаживање младих, на подизању самопоуздања и самопоштовања као значајних фактора у одупирању непожељним облицима понашања као што је пушење дувана; програма за родитеље за поступање и ефикасно реаговање у ситуацијама када постоји наговештај неприхватљивог понашања. У оквиру редовног школског програма подићи ниво знања и информисаности младих о последицама и штетним ефектима пушења. Оснажити омладинске организације и ангажовати младе у креативном провођењу слободног времена. Активирати медије у промоцији здравих стилова живота.

Испитивања о преваленцији пушења је неопходно спровести и за сво становништво града Лознице и на основу тога сачинити предлог мера превенције употребе дувана.

22 Канцеларија за превенцију пушења Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут” је 2016. године

3.5.2. Проблем са конзумирањем алкохола

Према истраживању Светске здравствене организације, на Балкану најмање алкохола конзумирају становници БиХ, а највише грађани Србије па затим грађани Хрватске који годишње попију 10 до 12,4 литара алкохолних пића. Годишње се у Србији попије се више од 12,5 литар алкохола по становнику колико годишње попије и становник Русије. Највише алкохола у просеку пију становници замаља источне и централне Европе. Извештај указује да становници Турске у просеку конзумирају најмање алкохолних пића. Просечан становник Турске старији од 15 година годишње попије мање од 2,5 литре алкохола а просечни становник САД годишње попије 7,5 до 9,9 литара алкохола, у Кини тај је просек 5 до 7,4 литара, у Индији 2,5 до 4,9 литара док Канађани пију 10 до 12,4 литара годишње.

У Србији 46% становника не конзумира алкохол. Удео становника који не конзумира алкохол највиши је у Шумадији и Западној Србији, а најнижи у Београду (40%). Мушкарци више конзумирају алкохол него жене, 62,7% жена не конзумирају алкохол. Ниво образовања утиче и у вези је са конзумирањем алкохола: међу становницима нижег образовног профила и лошијег материјалног стања мањи је број оних који не конзумирају алкохол.²³

У Лозници је алкохолизам најчесталија болест зависности. У Општој болници Лозница регистрована је картотека за 280 пацијената са дијагнозом алкохолизма. У току 2017. године на стационарном лечењу у Општој болници Лозница хоспитализовано је 79 мушкараца и 8 жена са дијагнозом алкохолизма и 11 пацијената зависника од ПАС (9 мушкараца и 2 жене).

Употреба алкохола је веома честа код лозничких средњошколаца (Истраживање спроведено 2013. године међу 384 средњошколаца). Три четвртине младих конзумира алкохол, више од 50% се напије. Од оних који конзумирају алкохол више од 50% пије викендом. Младићи пију више од девојака за 14,6%. Број конзумента алкохола расте са годинама старости, од прве до четврте године. Највећи скок је од друге до треће године, нешто мањи од прве до друге а најмањи од треће до четврте године средње школе.

Истраживање спроведено 2017. године којим је обухваћено 104 ученика трећих разреда средњих школа у циљу испитивања ставова и навика средњошколске популације у односу на коришћење алкохола.

Резултати истраживања говоре о заступљености употребе алкохола у популацији адолесцената, и распрострањеном феномену, да адолесценти користе алкохол упркос сазнању о штетном утицају на њихово здравље.

Више од 68% испитаних ученика сагласно је са ставом да је алкохол штетан по здравље.

Скоро 15.6% ученика је изразило став да алкохол није штетан по здравље, док је исто толики број ученика неодлучан.

Трећина испитаних ученика (29%) сматра да је „викенд пијење” штетно по здравље, док већина младих није ни свесна ризика употребе алкохола, нити до чега може довести повремено викенд пијење.

На основу добијених резултата види се да је 41.8% ученика става да ако конзумирају само пиво или вино не могу постати алкохоличари. Ученици су готово потпуно сагласни да је злоупотреба дрога штетнија од алкохола 85.4 % (обе категорије слагања). Само 7.8% њих се не слаже, што указује на то да ученици минимизирају штетност употребе алкохола.

23 „Истраживање здравља становника РС-2013. година“,Ипсос Стратегич Маркетинг, 2013. стр.38.

За 66% испитаних ученика алкохол је саставни део српске традиције и културе. Ученици су исказали толерантност родитеља према пијењу алкохола, јер је скоро 20% ученика истакло да њихови родитељи одобравају употребу алкохола док је неодлучних скоро 25%. Ови резултати указују да је у превентивне активности школе неопходно укључити и родитеље.

Више од половине ученика истиче да рекламирање алкохолних пића утиче на пораст употребе алкохола код младих. Ученици су донекле свесни присутности медија у свакодневном животу и да је циљ сваке рекламе да допринесе већој продаји производа.

Скоро трећина ученика у школи употребу алкохола посматра као проблем, али не као један од главних проблема. Само 3% ученика процењује да је употреба алкохола главни проблем у школи.

Анализирајући учесталост коришћења алкохола повремено пије 44.7% анкетираних. Скоро 10% ученика пије алкохол свакодневно. Никада није пило 18.4% анкетираних. Постоји разлика у коришћењу алкохола према полу у корист момака, али статистички значајна разлика се најпре може уочити код тврдње „Пијем алкохол свакодневно” у пропорцији 9:1 за момке.

Највећи број испитаника пробао је алкохол на узрасту 14-15 година. То се може посматрати и као нека критична временска тачка. Између пола и старосне доби испитаника када су први пут пробали неко алкохолно пиће не постоји статистички значајна разлика. Младићи су то чинили најчешће у 15. години, а девојке најчешће у 14. години живота.

Код 3% ученика је некада дошло до ексцесивног опијања, те су морали затражити медицинску помоћ због интоксикације алкохолом, док је 7 % ученика одговорило „нешто друго” истакло да су затражили „помоћ другова, старијих, родбине, родитеља”. У односу на врсту алкохолних пића најучесталије је конзумирање пива (42%), па жестоких пића (32%), вина (23%). Нешто друго пије 3% ученика, махом ученица које су навеле коктеле и ликере.

Између испитаника мушког и женског пола и врсте пића које конзумирају постоји висока статистички значајна разлика када је у питању конзумирање пива. Скоро 40% ученика наводи као разлог за пијење потребу за опуштањем, тако да је доминантан разлог настао као резултат развојне фазе кроз коју сви адолесценти неминовно пролазе, осећајући константан унутрашњи притисак због изграђивања личног идентитета. За само 23% ученика пијење јесте разлог да се забораве проблеми и они пију да би елиминисали лоша осећања и проблеме, који се неминовно јављају у периоду адолесценције (проблеми у школи, свађе са родитељима, раскид са девојком/младићем, осећање мање вредности, несигурност, напетост итд.).

Око половине испитаних ученика (52.4%) као разлог за пијење наводи осећај храбрости. Дobar осећај који ствара употреба алкохола је разлог за пијење алкохола код више од половине ученика (52.4%). Добијени резултати показују да постоји статистички значајна разлика међу посматраним групама испитаника, у корист испитаника мушког пола, те на основу тога можемо извести закључак да младићи чешће употребљавају алкохол ради доброг осећаја у односу на девојке.

На овом узорку средњошколци су истакли да 44% у мањој мери разговара са родитељима о утицају алкохола на младе. Преко 55% родитеља знају да им дете конзумира алкохол. Из овакве дистрибуције одговора изгледа да родитељи имплицитно одобравају коришћење алкохола код младих. Ставови родитеља према алкохолу су веома важни. Резултати који су добијени изненађују, значајан број испитаника, 16%, никада не разговара са родитељима о коришћењу алкохола.

По изјавама ученика 56 % родитеља знају да дете конзумира алкохол. Прва искуства са алкохолом неки ученици су имали веома рано када је утицај породице најјачи.

Показало се постоји велика толеранција родитеља код употребе алкохола. Ови забрињавајући подаци указују да је неопходно активно укључивање родитеља у превентивне активности. Резултати истраживања показују и да ученици сматрају да употреба алкохола није проблем или је мали проблем у школи. Највећи проценат ученика алкохол је пробао са 14 или 15 година, што нас наводи на закључак да је неопходно предузети интензивне превентивне активности у овом узрасту, тј. на прелазу из основне у средњу школу.

На основу одговора испитаника може се одредити структура и садржај превентивних активности као и закључити да млади немају довољно едукативних или социјалних активности преко којих би градили исправне ставове, понашања и навике у односу на употребу алкохола. Превентивне активности би требале да имају за циљ подизање нивоа свести код средњошколаца о штетности употребе алкохола и предностима здравих стилова живота као и да допринесу смањењу раширености ризичног пијења међу адолесцентима.

Резултати који су добијени указују да код ученика треба развијати вештине који им обезбеђују алтернативне начине за постизање задовољства, опуштања на афирмативнији и здравији начин.

Неопходно је развијати програме примарне превенције, по јединственој методологији, која се спроводи тимски и континуирано, уз уважавање потреба и специфичности локалне заједнице. Поред едукације деце и младих потребно је применити више мера за креативно провођење слободног времена, с обзиром на то да је досада најчешћи разлог за окретању младих ка ПАС. У превентивним програмима школе један од задатака мора бити подизање нивоа информисаности о штетности употребе алкохола.

Корисно би било обавити истраживања на целокупну популацију.

ОПАЖЕНО ЗДРАВЉЕ (САМОПРОЦЕНА ЗДРАВЉА)

Самопроцена здравља је значајан показатељ здравственог статуса и здравствених потреба становништва али не представља замену за објективније показатеље чији је извор података рутинска здравствена статистика.

Самопроцена здравља укључује не само присутне здравствене тегобе већ физичка, социјална, емотивна стања.

Перцепција општег стања здравља одраслог становништва у Републици Србији показује да 57,8% грађана оцењује своје здравље као добро и веома добро а 15,6% грађана перципира здравствено стање као лоше или веома лоше.

Када се посматра опажање здравља према полу поменуто Истраживање у Србији показује да мушкарци имају позитивнију слику о сопственом здрављу (64,5% мушкараца оцењује своје здравље као добро или веома добро) а то је исказало жене 51,5%.

Из истраживања се такође може закључити да што је особа старија, склонија је да своје здравље оцени као лоше, или веома лоше.

За потребе израде Стратегије јавног здравља града Лознице спроведена је анкета у циљу брзе процене здравствених потреба становника Лознице и оцене здравственог стања. Анкетом је обухваћено 120 испитаника 48% мушкараца и 52% жена од 120 испитаника 65% је запослено. Своје здравље позитивно и добро оцењује 92 или 77% испитаника, од тога 55 жена и 37 мушкараца. Нико од испитаника није проценио своје здравље као веома лоше.

Испитивање општих карактеристика учесталости злоупотребе психоактивних супстанци код средњошколске омладине на територији града Лознице како би се предузеле одговарајуће превентивне активности и подигла свест младих о свим штетним ефектима и

последицама злоупотребе дроге, спроведено је на узорку од 384 ученика четири лозничке средње школе од првог до четвртог разреда изабраних по методи случајног узорка.

Резултати истраживања су показали да млади у 100% случајева оцењују своје здравље као вема добро и задовољавајуће. Мањи број младих посеже за употребом дрога. Сваки девети је користио марихуану а сваки 17. користи марихуану више пута. Младићи више користе марихуану него девојке. Највећи број ученика који користи марихуану је у другој години. Више од половине оних који користи дрогу први пут је пробало на журци. Сваки трећи мисли да је дрога опасна по живот у великој мери. Осим марихуана најчешће се у Лозници користи екстази. Организован систем контроле државних органа, едукација и информисаност, су најчешћи предлози лозничких средњошколаца за решавање проблема злоупотребе ПАС.

Добијени резултати показују да сваки четврти пушач, такође ја за 8% више девојака које конзумирају цигарете него младића. Највећа учесталост пушења запажена је у другој години средње школе. Више од две трећине пушача конзумира цигарете свакодневно. Више од половине ученика потиче из пушачких породица али резултати овог истраживања су показали да се у школи где је већи број породица у којима се конзумирају цигарете мањи број ученика пушача и обрнуто.

Намеће се потреба за спровођењем истраживања како би се добила потпуна слика здравствениг стања и потреба различитих категорија становништва.

4. ПОКАЗАТЕЉИ АКТИВНОСТИ НА УНАПРЕЂЕЊУ ЗДРАВЉА СТАНОВНИШТВА И ПРЕВЕНЦИЈУ БОЛЕСТИ

Промоција здравља у Лозници се реализује кроз активности Дома здравља и Опште болнице, активности школа, дечијег вртића, Омладинског центра, Црвеног крста, Организација цивилног друштва, Туристичке организације града Лознице кроз различите програме као што је „Покрени точак здравља“, активности различитих Удружења уз подршку Градске управе града Лознице.

4.2.1. Промоција здравља у заједници

Здравствено васпитање представља активан процес учења и оспособљавања појединца и заједнице да се користе стеченим знањима о психичком, физичком и социјалном здрављу. Истовремено указује на факторе ризика који могу довести до обољења. Савремено здравствено васпитање представља сложену мултидисциплинарну науку која интегрише сазнања из више научних области као што су медицинске, социјалне, науке о понашању и комуникационе науке.

Основни циљ здравственог васпитања је подизање општег нивоа хигијенске и здравствене културе и мотивисање појединца и друштва да брину о здрављу. Здравствено васпитање би требало да у сваком појединцу развије одговорност за сопствено здравље, здравље најближе околине и средине у којој живимо и радимо.

Здравствено васпитање се заснива на научним истинама о мултикаузалној етиологији обољења, а користи индивидуалне, групне и друге комплексне методе, трибине, предавања, радионице, изложбе, перформансе.

Користе се обука за вршњачке едукаторе за поједине теме, играње улога, употреба драме у вршњачкој едукацији. У раду се користе очигледна средства али и средства масовног информисања.

У Лозници се спроводе све врсте здравствено васпитних активности. Ове активности се реализују у сарадњи и партнерству Дома здравља, Опште болнице Лозница, Канцеларије за младе, Црвеног крста, школа, удружења грађана (Искра, Светионик, ОК клуб) и других институција у зависности од теме која је предмет промоције.

За труднице су обрађиване теме – школа за труднице, исхрана и хигијенско дијететски режим за труднице, нега новорођенчета, значај вакцинације, стомат. Здравствене заштите, психофизичка припрема трудница за порођај и сл.

Када су у питању обрађиване теме за младе – промоција здравља, значај физичке активности, заштита репродуктивног здравља, контрацепција, превенција ППИ, ХИВ-АИДС-а, превенција пушења дуванских производа, превенција алкохолзима, превенција болести зависности. Обрађене су и теме стигма и предрасуде, превенција свих облика дискриминације (оболелих, инвалида, деце са сметњама у развоју, Рома, старих, сиромашних). Превенција насиља у партнерским везама и превенција породичног насиља. Организована су предавања за ученике и трибине за родитеље, едукација вршњачких едукатора (Искра) за све поменуте теме и након тога едукација ученика – вршњака. Организоване су представе са здравствено васпитном поруком, филмови су снимани са здравствено васпитном тематиком превенција болести зависности, заштита репродуктивног здравља.

Промоција здравља међу одраслим грађанима, превенција хроничних незаразних болести се спроводи кроз свакодневне активности, али и кроз организовање кампања поводом одређених светских или националних дана. Спроводе се превенције – кардио-васкуларних болести, повишеног крвног притиска, дијабетеса, повећаних масноћа у крви, малигних болести (рак дојке и рак грлића материце, рак дебелог црева), а за све ове теме су штампани здравствено васпитни материјали – флајери, агитке, плакати, цираде уз подршку града Лозница. Штампани су мини флајери – „Како препознати шлог или инфаркт”.

У заједници се спроводе све расположиве и познате здравствено васпитне активности и користе се сви расположиви локални медији, телевизије, локални штампани медији „Лознички недељник” и „Лозничке новости”. Често здравствени професионалци гостују на медијима поводом обележавања дана из Календара јавног здравља. Сви дани из овог Календара се обележавају – кроз организовање јавних догађаја уличних манифестација, перформанаса на јавним местима у организацији здравствених радника у сарадњи са Предшколском установом, школама, Омладинским центром, Црвеним крстом, Искром, Светиоником и ОК клубом уз подршку града Лознице.

Посебно се посвећује пажња едукацији и промоцији здравља међу ромском популацијом – од хигијенских навика, правилне исхране, превенције пушења, превенције алкохолизма, превенција хроничних незаразних болести, значај вакцинације, унапређење здравља зуба, промоција превентивних прегледа – мамографски и гинеколошки преглед жена и скрининг на рак дебелог црева. Такође се организују промотивне кампање у области превенције малигних болести, кардиоваскуларних болести, хроничних незаразних болести. Здравствене установе конкуришу код Министрства здравља и других донатора за средства за спровођење здравствено васпитних пројеката

Према календару здравља кроз трибине, кампање, јавне догађаје, перформансе, предавања, округле столове и сл. обележавају се следећи значајни датуми:

- Европска недеља превенције рака грлића материце,
- Национални дан без дуванског дима,
- Национални дан борбе против рака дојке,
- Светски дан здравља,
- Светски дан промоције физичке активности,

- Светски дан без дуванског дима,
- Светски дан сећања на преминуле од ХИВ-а,
- Међународни дан деце жртава насиља,
- Међународни дан младих,
- Светски дан срца,
- Светски дан старих,
- Октобар - месец правилне исхране,
- У октобру – превенција рака дојке,
- Светски дан борбе против ХИВ/АИДС,
- Значај физичке активности и промовисање бициклизма кроз манифестацују Туристичке организације "Точак здравља",
- Светски дан борбе против рака,
- Март - месец борбе против малигних болести,
- Светски дан бубрега,
- Светски дан вода,
- Недеља здравља уста и зуба,
- Светски дан борбе против ТБЦ,
- Европска недеља имунизације,
- Светски дан борбе против злоупотребе и незаконите трговине дрога,
- Светски дан борбе против хепатитиса,
- Светска недеља дојења,
- Национална недеља дојења,
- Светски дан менталног здравља,
- Светски дан чистих руку,
- Светски дан борбе против шећерне болести,
- Новембар – месец борбе против болести зависности.

Дом здравља Лозница и Општа болница Лозница учествују у свим акцијама које се у Граду организују са циљем промовисање здравља, здравих стилова живота и мобилизације становника ових насеља на контролу здравља. Циљ је да здравствена заштита буде доступна и становницима ван Града у руралним срединама.

4.2.2. Здравствено-васпитна средства

Едукативни и промотивни материјал, флајери, борошуре, постери који прате кампање и календар здравља достављани су од старне ИЗЈЗ Батут или су штампани од стране Дома здравља, ЦК, или ОЦД. У току 2017. године дистрибуирано је преко 10 000 различитог едукативног и информативног материјала, грађанима, родитељима, деци, ученицима, младима, женама, одраслим, старим лицима, здравственим радницима, пацијентима, Ромима односно различитим циљним групама у зависности од циљева кампање. Такође су дистрибуирани кондоми када се 1. децембра организује обележавање Светског дана борбе против ХИВ/АИДСа, као и у трећој недељи маја на Дан сећања на преминуле.

4.2.3. Континуирани рад са медијима

Кроз континуирани рад са медијима спроводила се и континуирана едукација становништва на различите теме о здрављу у циљу подизања властитих капацитета да раде на

очувању и унапређењу властитог здравља. Реализација континуираног рада са мас медијима је већа од планираног и захтеваног броја за здравствене установе. За промоцију здравља користе се сајтови здравствених установа, ОЦД, ЦК, сајт града, Омладинског центра, такође се користе различите друштвене групе. И поред мањих осцилација у обиму појединих облика здравствено-едукативних и промотивних активности евидентан је висок ниво укупних промотивних и едукативних активности, као и обухват циљних група.

4.2.4. Унапређење здравља вулнерабилних група

Дом здравља кроз промотивне и здравствено васпитне активности и кампање спроводи активности у циљу унапређења здравља вулнерабилних група посебно када је ромска зајерница у питању. Организовању су превентивних прегледа жена у репродуктивној доби, превентивни прегледи одраслих Рома у циљу превенције и контроле хроничних незаразних болести. Стоматолошки прегледи старијих од 18. година. Едукација едукатора у области здравих стилова живота и превенције болести зависности. Када су Роми у питању обезбеђена је кроз мрежу здравствених амбуланти и здравствених станица доступност здравствене заштите.

Припадницима ромске заједнице који живе и Јадранској Лешници, Јошеви, Чокешини и Бањи Ковиљачи омогућена је доступност здравствене заштите кроз тимски рад лекара у здравственим амбуланатама које постоје у тим местима. У односу на 2011. годину када је спроведено истраживање о остваривању права на здравствену заштиту Ромске популације за 30% је повећан број Рома који поседују здравствено осигурање и здравствену књижицу. Према подацима ромаких удружења и подацима из 2017. године у Лозници има око 95 лица ромске националности (52 Рома и 43 Ромкиње) која не поседују здравствену књижицу, док 460 њих има изабраног лекара. Гинеколошким прегледима је обухваћено 350 Ромкиња.

Процењени обухват ромске деце редовним систематским прегледима је 87% од укупног броја ромске деце предшколског и школског узраста у Лозници, односно у школској 2017/2018. години је укупно 120 ромских ученика/ца (55 девојчица и 65 дечака) било обухваћено систематским прегледима. Такође, према подацима Службе за здравствену заштиту деце лозничког Дома здравља, укупно је евидентирано 1 950 деце узраста од 24 -35 месеци, од којих је 98% примило све препоручене вакцине из националног календара имунизације до свог првог рођендана (тј. до навршене друге године живота за вакцину против малих богиња). Од тог броја деце њих 74 су ромска деца (32 девојчице и 42 дечака) од којих је вакцинисано 53 ромске деце или 72% (32 девојчице и 21 дечак). Најчешћи разлог невакцинисања су честе миграције ромских породица и одлазак у иностранство.

Према извештајима Службе за здравствену заштиту жена Дома здравља Лозница, 95% трудница ромске националности је обухваћено редовним прегледима током трудноће, а све труднице и породиље су обухваћене редовним патронажним посетама.

Саветовалиште за младе је формирано и њега посећује око 30% младих из опште популације узраста од шестог разреда основне школе до другог разреда средње школе. Тренутно је 15 ромских адолесцената укључено у рад саветовалишта за младе (10 Рома и 5 Ромкиња).

Здравствена документација и све евиденције које се воде не прикупљају се по националној припадности пацијената, јер за то не постоји законски основ, али из искуства и праксе здравствених радника и изабраних лекара може се закључити да су најчешћа обољења код одраслих Рома и Ромкиња кардиоваскуларне болести и то најчешће проблеми са хипертензијом (висок крвни притисак). Такође, доминирају проблеми са обољењима респиратног тракта и то у највећем броју случајева астма и хронична опструктивна болест

плућа. Поменута обољења су последица лоших социо-економских услова живота, лоше исхране и лоших животних навика као што је конзумирање цигарета и алкохола. Према истраживању које је удружење „Ромска срећа“ спровело, у ромској заједници бележи се око 80% пушача у популацији одраслих припадника ромске заједнице (63,71% су пушачи са најмање 20 цигарета дневно). Анкета је показала да у свакој породици постоји бар један пушач, а некада су то и сви чланови породице. Конзумирање алкохола као здравствени ризик заступљен је у свим породицама анкетираних Ромкиња. У старосној доби од 35 до 65 година најчешћи здравствени проблеми повезани су са депресијом и стањима анксиозности. Најчешћа обољења код деце, због лоших животних услова и лоше исхране, су астма и бронхитис, а честе су и анемије.

Када говоримо о здрављу Ромкиња у Лозници, а на основу спроведених гинеколошких прегледа и скрининга на рано отривање рака грлића материце у периоду од 2011. до 2014. године, закључује се да Ромкиње рано ступају у брак, имају више трудноћа са малим размаком између трудноћа и рађања, рано напуштају школовање, немају утицаја на планирање породице и избор контрацепције. Чести су абортуси као вид планирања породице (више од 63% Ромкиња од 113 обухваћених превентивним програмима је имало између 1-5 намерних побачаја, а преко 21% је имало више од 11 намерних побачаја) што свеукупно утиче на угрожено репродуктивно здравље Ромкиња и намеће потребу за системским мерама ради побољшања њиховог репродуктивног здравља.

У Дому здравља се не води посебна евиденција о пружању услуга здравствене заштите припадницима ромске заједнице. Такође, не постоје ни национални показатељи који би се користили за праћење здравственог стања Рома и Ромкиња што би било од користи за планирање услуга и унапређење здравственог стања припадника ромске заједнице на локалном нивоу. Управо зато горе наведени налази истраживања, као и превентивних и скрининг програма који су последњих година проведени у Лозници међу ромском популацијом представљају валидну основу за планирање мера, активности и пројеката у наредном трогодишњем периоду са циљем унапређењу здравља Рома и Ромкиња у нашем Граду. У области здравствене заштите Рома недостаје постојање здравствене медијаторке, Такође неопходна су истраживања и систематизација података о здрављу локалне ромске популације.

5. Социоекономски услови

Социоекономски услови живота имају важан утицај и допринесе укупном здрављу становништва Према подацима РЗЗС у Републици Србији четвртина становништва је у ризику од сиромаштва.

У социоекономске показатеље детерминанте здравља убрајају се социјалне разлике, стрес, рани период живота, социјална искљученост, запосленост, незапосленост, социјална подршка, конзумирање алкохола, дувана и дрога, храна и транспорт и сл.

Разлике које постоје у социјално-економским детерминантама здравља доводе до неједнакости у здравственом стању. Неједнакости у здрављу утичу на здравствено стање становништва. Сиромаштво у раном детињству снажно утиче на здравствене и друге исходе током живота Лоши санитарно хигијенски услови (лоша лична хигијена, услови становања, водоснабдевање и сл) присутни у породицама са ниским социоекономским статусом утичу на појаву различитих облика поређења здравља. Низак животни стандард, неповољни психосоцијални услови, недостатак образовања, слабо познавање принципа правилне исхране, присутне традиционално лоше навике у вези са исхраном и животним стилем доприносе да се људи са ниским социјалним статусом више разбољевају од хроничних незаразних болести

и то нарочити од малигнух болести. Живот у тешким условима допринесу и стресу што доприноси болести.

Образовање је значајно у превенцији болести и очувању здравља. Виши степен образовања пружа знања о здрављу, стицање вештина, и веће могућности за запошљавање, бољи животни стандард, бољи стамбени простор.

Најважнији социоекономским индикатори које треба разматрати су

- просечан број чланова по домаћинству,
- проценат становништва који има приступ водоводу и канализацији,
- однос броја запослених и незапослених лица,
- просечне зараде по запосленом,

5.1. Просечан број чланова по домаћинству

Према подацима Републичког завода за статистику просечан број чланова у домаћинству у РС је 2,90, а у граду Лозници тај број износи 2,90 и укупно 27 127 домаћинстава²⁴

Табела бр. 13 Број чланова у домаћинствима у граду Лозници

Број чланова домаћинства	Број домаћинства
1 члан	5 825
2 члана	6 960
3 члана	4 957
4 члана	5 201
5 чланова	2 278
6 и више чланова	1 906
Укупно	27 127

Извор: РЗС 2017.година

Од утврђеног броја становника 82% становника живи у кућама а 18% становника у становима. 36% станова има приступ централном грејању а 99% станова приступ електричној енергији.

5.2. Приступ водоводу и канализацији

Дужина водоводне мреже у Лозници је је 840 km, а дужина канализационе мреже је 102 km.²⁵ На водоводну мрежу прикључено је 27 100 домаћинстава или 99% а на канализациону 13 030 или 48%. Градска водоводна мрежа је проширена и на сесоско подручје града Лознице. Са аспекта заштите животне средине неопходно је радити на проширењу канализационе мреже и повећати број домаћинстава која су прикључена на канализациону мрежу.

5.3. Однос броја запослених и незапослених лица

Према подацима РЗС из 2016.године у Лозници је запослено 15 725 лица Од тога 10 433 је запослено у привредна друштвима, предузећима, установама, другим организацијама,

24 Општине и региони у РС⁴, РЗС; Београд, 2016, страна 114.

25 Статистика животне средине, РЗС 2016.година

4 060 лица су предузетници, лица која самостално обављају делатност или су запослени код њих а 1 232 лица су регистровани индивидуални пољопривредници. Просечно је на 1 000 становника запослено 204 становника Лознице²⁶. Структура регистроване запослености по делатностима је приказана у табели број 11.

Табела број 11. Структура регистроване запослености према делатности и полу

	65 и више	55-64	45-54	35-44	25-34	15-24	Ж	М		Укупно
	353	2634	5340	5503	4894	1372	7918	12178		20096
	319	629	652	433	212	85	402	1928		2330
	-	11	30	26	13	4	9	75		84
	7	356	941	1963	1132	33	1531	2401		3932
	-	55	138	102	45	14	62	292		354
	-	66	164	121	43	11	94	311		405
	7	289	511	420	438	156	120	1701		1821
	2	223	694	1041	1055	289	1645	1659		3304
	2	109	249	252	177	39	127	701		882
	-	47	159	149	160	74	263	326		589
	-	21	45	63	73	10	70	142		212
	2	35	76	106	94	9	198	124		322
	-	-64	3	2	4	-	3	6		9
	4	22	137	141	120	34	246	254		500
	1	142	61	54	48	5	79	112		191
	1	264	365	423	440	140	624	887		1511
	-	201	404	368	206	13	875	380		1255
	3	20	524	446	363	73	1209	401		1610
	-	37	58	47	46	12	81	102		183
	1	43	70	98	157	56	220	199		419
	4		59	48	68	15	60	177		237

Економски активно становништво које обавља занимање према старости полу и занимању

	Ж	М	Укупно	
	7918	12178	20096	Укупно
	125	276	401	Руководиоци, функционери законодавци
	1317	1015	2332	стручњаци, уметници
	1693	1304	2997	инжењери, стручни сарадници и техничари
	678	509	1187	административни службеници
	1990	1854	3844	услугна и трговачка занимања
	311	1672	1983	Пољопривредници, шумари, рибари сродни занати
	585	3104	3689	Занатлије и сродни
	406	1419	1825	руковаоци машинама и постројењима монтери и возачи
	727	726	1453	једноставна занимања
	4	95	99	Војна занимања
	82	204	286	непознато

На основу података из табеле број 11. највећи број запослених је у прерађивачкој индустрији, трговини на велико и мало, пољопривреди и шумарству затим здравственој и социјалној заштити, државној управи па образовању.

Када се посматра према полу мушкарци су највише запослени у прерађивачкој индустрији, пољопривреди и шумарству и грађевинству, а жене у прерађивачкој индустрији, трговини и здравственој и социјалној заштити.

На евиденцији незапослених, Националне службе за запошљавање- Филијале у Лозници 2016.године укупан број незапослених лица је 11 078 од тога 5 582 жена (50%) и 5496 мушкараца. У 2017.години, на евиденцији Службе за запошљавање- Филијале Лозница, налази се 10 029 лица, од тога су 5 094 жене 50,79%. Број незапослених у 2018. години је 9 114 лица од тог броја 4 707 жена (51,64%) и 4 407 мушкараца.

Година	Број незапослених лица
2016.	11078
2017.	10029 9,4% мање него 2016
2018.	9114 9,64% мање него 2017
2019.	8137 10,72% мање него 2018.г

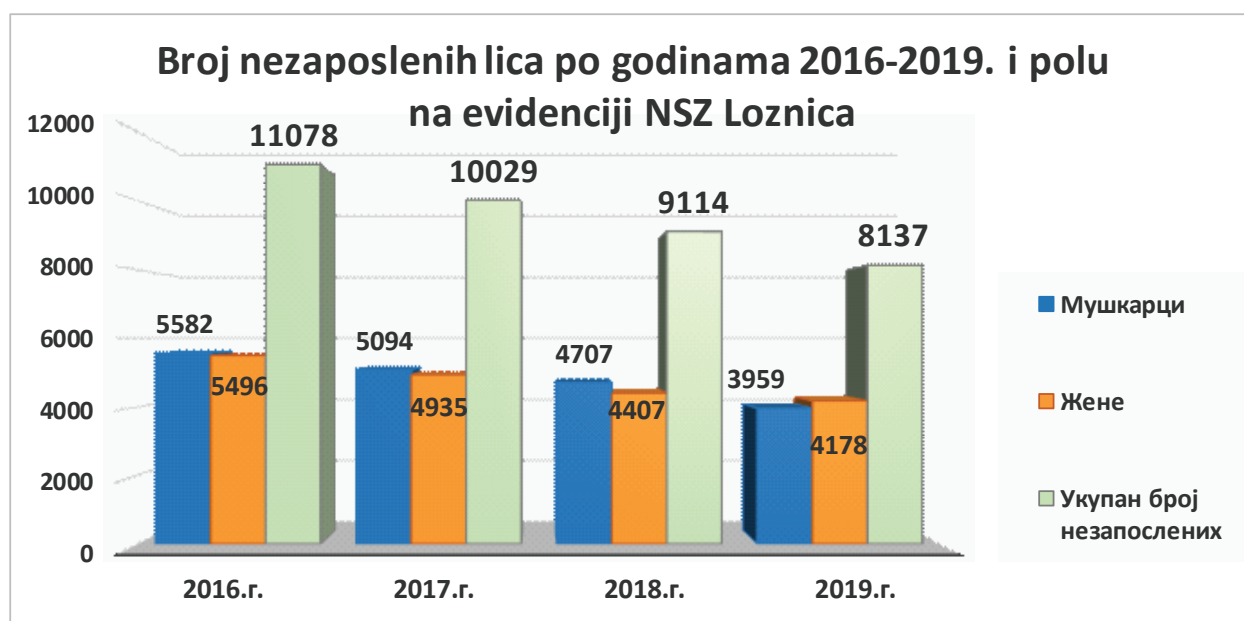
У 2017.години на евиденцији Националне службе запошљавања- Филијале у Лозници било је за 8,94% мање незапослених лица него претходне године (2016. године) 2018. године за 9,64% мање незапослених лица него претходне године (2017. године) а 2019. године за 10,72% мањи број незапослених него 2018. године.

У односу на прву годину посматрања (2016. годину) на дан 8.11.2019. године на евиденцији НСЗ у Лозници је за 27% мањи број незапослених лица (8 137 лица)²⁷ него 2016. године (11 078) Такође је за 28% мањи број незапослених лица мушког пола и за 25% мањи број незапослених жена (на евиденцији НСЗ у 2019. години на дан 8.11.2019. године) у односу на број незапослених жена у 2016. години.

Табела: Број незапослених лица од 2016-2019. године на евиденцији НСЗ Лозница по полу

Године	Мушкарци	Жене	Укупан број незапослених
2016.г.	5582	5496	11078
2017.г.	5094	4935	10029
2018.г.	4707	4407	9114
2019.г.	3959	4178	8137

Графикон незапослених лица од 2016-2019. године на евиденцији НСЗ Лозница по полу

Присутан је тренд смањења незапослених лица који прати сваку годину посматрања, резултат повећаног запошљавања у Лозници отварањем фабрика, све већим развојем привреде и применом мера активне политике запошљавања.

5.3.1. Преглед незапослених по теже запошљивим категоријама лица

Преглед броја незапослених лица која спадају у теже запошљиве категорије лица на територији града Лознице (посматрани период 2017. и 2019. година)

27 Податак Националне службе за запошљавање филијала Лозница, новембар 2019.г.

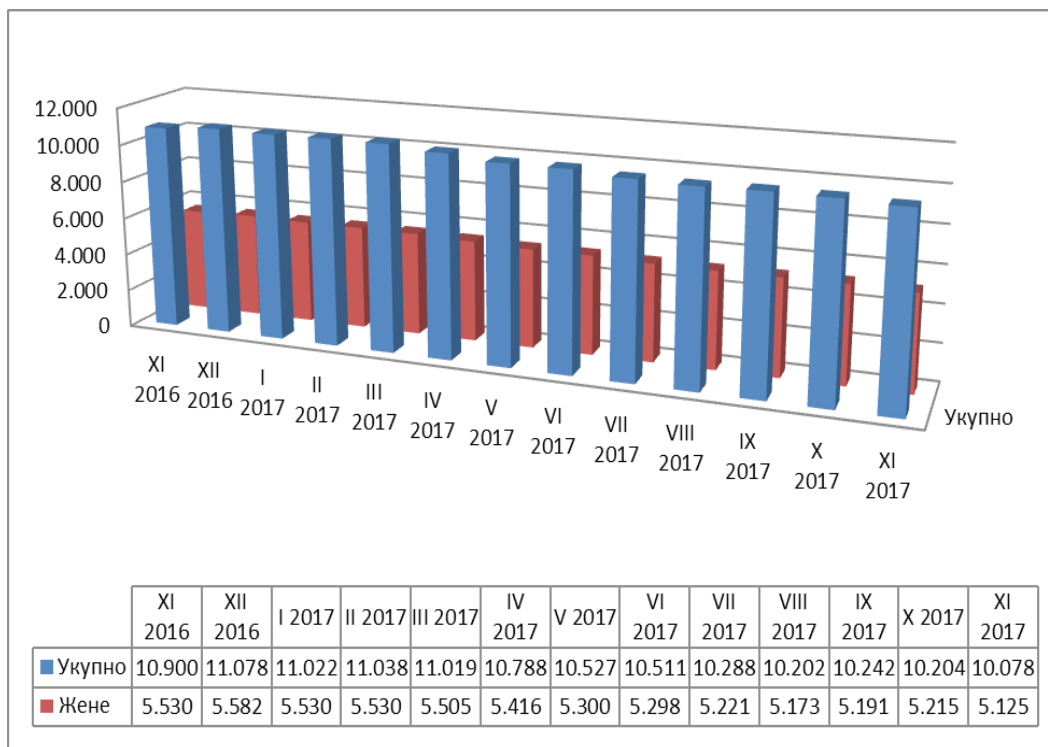
Категорије незапослених лица	2017.година	2019.година	% Смањења	% повећања
Особе са инвалидитетим:	234	199	15%	
Млади (до 30 година старости):	2 400	1762	27%	
Млади (НК и ПК):	295	227	23%	
Млади (дугорочно незапослени)	1 349	898	33%	
Млади (деца без родитељског старања)	/	1		
Старији од 50 година	2 660	2705		2%
Дугорочно незапослени	6 759	5423	20%	
Корисници новчане накнаде у случају незапослености	307	483		36%
Технолошки вишкови:	320	168	48%	
Самохрани родитељи	140	84	40%	
Оба родитеља незапослена	292	177	39%	
Интерно расељена лица:	6	8		25%
Избегла лица:	26	19	27%	
Корисници новчане социјалне помоћи:.	901	674	25%	
Деца из хранитељских породица:	3	2	33%	
Роми:	66	57	14%	
Жртве трговине људима:	-	-		
Жртве породичног насиља:	-	6		

У посматраном периоду од 2017-2019. године смањује се број незапослених лица из категорије теже запошљивих и то посебно изражено у категорији лица која су проглашена технолошким вишком за 48% је мање 2019. године незапослених него 2017. године затим, у категорији самохраних родитеља, за 40% мање незапослених 2019. године него 2017. године а за две године се смањило и број незапослених из категорије породица у којима су оба родитеља незапослена и то за 39% је мањи број таквих лица, за 25% мањи број лица корисника новчане социјалне помоћи. У периоду посматрања број незапослених Рома се за 14% смањило а за 20% је мањи број лица који су дугорочно незапослени.

Међутим у периоду од две године повећава се број незапослених старијих од 50 година за 2% а запаже се и повећање корисника новчане накнаде у случају незапослености за 36% више лица 2019. године него 2017. године.

5.3.2 Кретање незапослености по месецима (на дан 30.11.2017. године)

Највећа регистрована незапосленост у 2017. години била је у месецу фебруару када је број незапослених лица на евиденцији филијале Лозница био 11 038 лица.

Број подацима НСЗ Лозница највећа регистрована незапосленост у 2019. години посматрајући доступне податке од јануара до октобра је у марту месецу.

Број незапослености по месецима и полу од јануара до октобра 2019. године²⁸

Незапослени по полу 2019. година	Јануар	Фебруар	Март	Април	Мај	Јун	Јул	Август	Септембар	Октобар
Мушкарци	4.472	4.539	4.523	4.442	4.216	4.221	4.154	4.012	3.985	3.959
Жене	4.714	4.736	4.777	4.722	4.549	4.527	4.518	4.351	4.210	4.178
Укупно	9.186	9.275	9.300	9.164	8.765	8.739	8.672	8.363	8.195	8.137

У 2019. године од јануара до марта незнатно расте број незапослених а затим се незапослени на евиденцији НСЗ, крећу силазном линијом. Посматрајући по полу у 2019. години број незапослених мушкараца је мањи од броја незапослених жена. Од 2016. године до 2018. године се на евиденцији НСЗ смањивао број незапослених жена у односу на незапослене мушкарце на евиденцији НСЗ Лозница. Податак наводи на закључак о нешто већем запошљавању лица мушког пола током 2019. године (посматран период од јануара до октобра 2019. године).

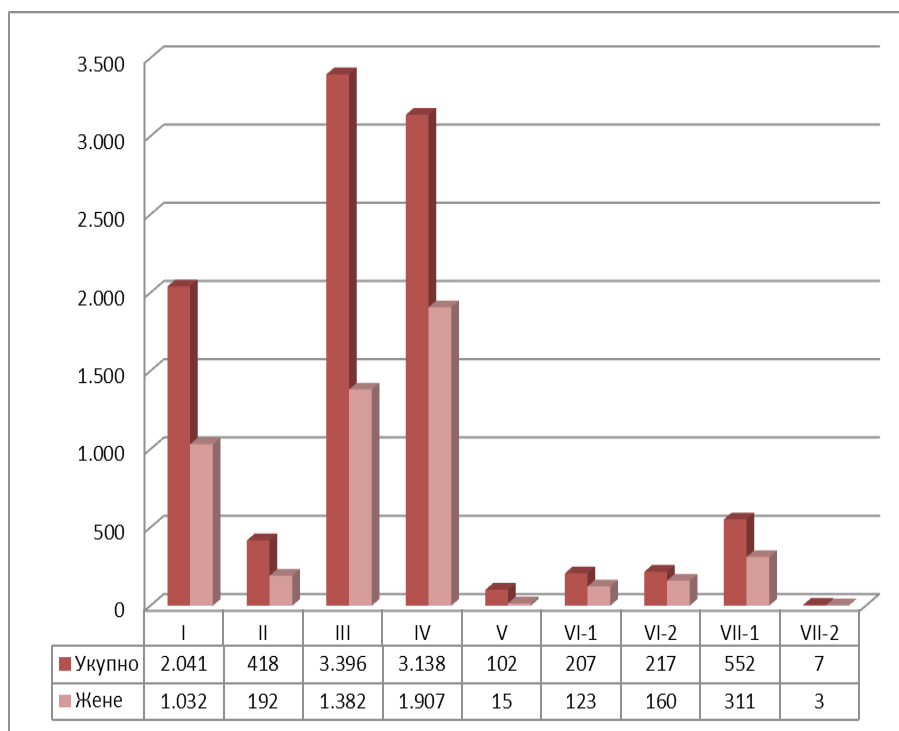
²⁸ НСЗ Лозница (8.11.2019 године.)

5.3.3. Незапослена лица по степену стручне спреме (на дан 30.11.2017. године)

Највећи број незапослених лица на дан 30.11.2017. године је у трећем (3.396) и четвртом (3.138) степену стручне спреме. То чини 64,8% или 6 534 од укупног броја незапослених лица.

Лица са првим (2.041) и други (418) степеном стручне спреме, укупно чине 2 459 лица, или 24,4%.

Када су жене у питању, највећи број незапослених лица на евиденцији је трећег и четвртог степена 3.289, што чини 64,2% од укупног броја незапослених жена на евиденцији.

*Преглед броја незапослених лица по степену стручне спреме (2017.година)

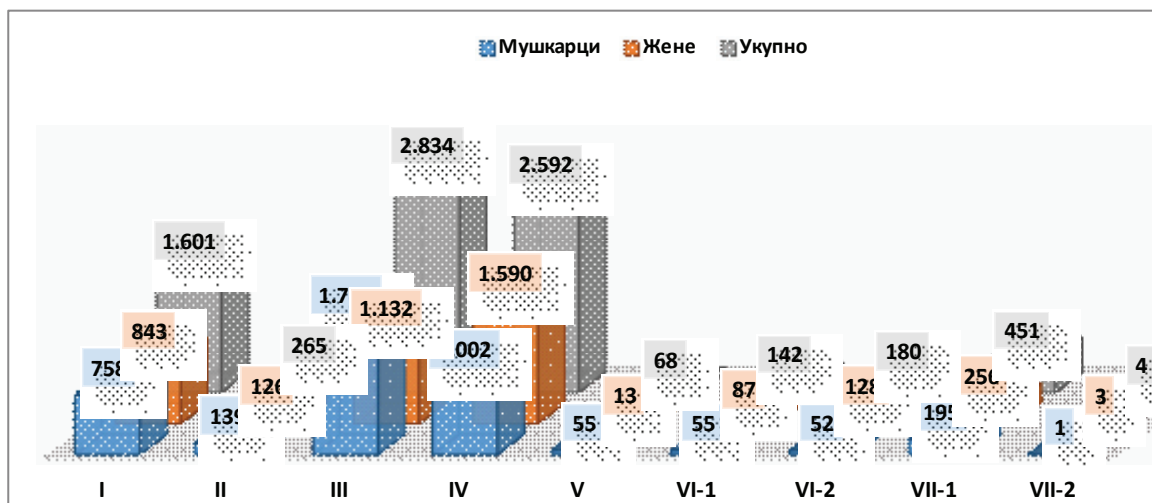
Број незапослених лица на евиденцији НСЗ Лозница по степену стручне спреме по полу за 2019.година²⁹

	I	II	III	I-	-	-I-1	-I-2	-II-1	-II-2
Мушкарци	758	139	1.702	1.002	55	55	52	195	1
Жене	843	126	1.132	1.590	13	87	128	256	3
Укупно	1.601	265	2.834	2.592	68	142	180	451	4

Анализирајући податке 2019. године највећи број незапослених лица трећег степена стручне спреме 2 834 лица или 35% у односу на укупан број незапослених, затим четвртог степена 32%, па првог степена 1 601 лице или 20% а најмањи број лица –II-2 степена стручне спреме, 4 на евиденцији НСЗ Лозница.

²⁹ Подаци НСЗ Лозница, од јанура до октобра 2019.г.

Када су жене у питању највећи број незапослених је са терћим и четвртим степеном стручне спреме 2 722 жена или 33% у укупном броју незапослених.

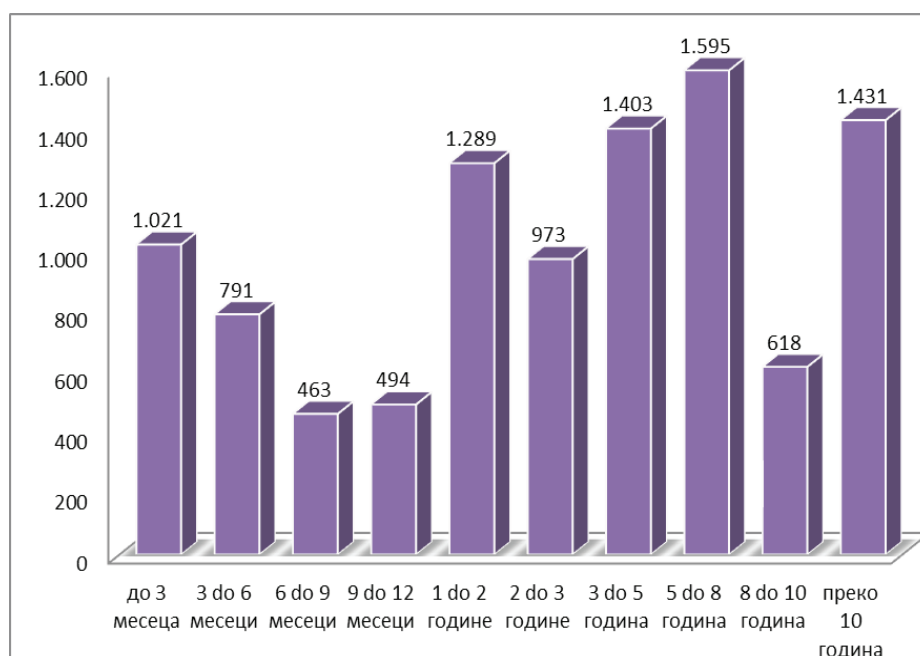

Графикон: незапослена лица на евиденцији НСЗ Лозница по степену стручне спреме по полу за 2019. годину

У односу на податке из 2017. године структура незапослених по степену стручне спреме 2019.године се није значајно мењала.

5.3.5. Незапослена лица по трајању незапослености (на дан 30.11.2017.године)

- Број незапослених лица у новембру 2017. године који чекају на запослење до једне године, је 2 769 и они чине 27,5% од укупног броја.
- Дугорочна незапосленост је када лица чекају на запослење дуже од годину дана и она чине 72,5% или 7 309 лица.

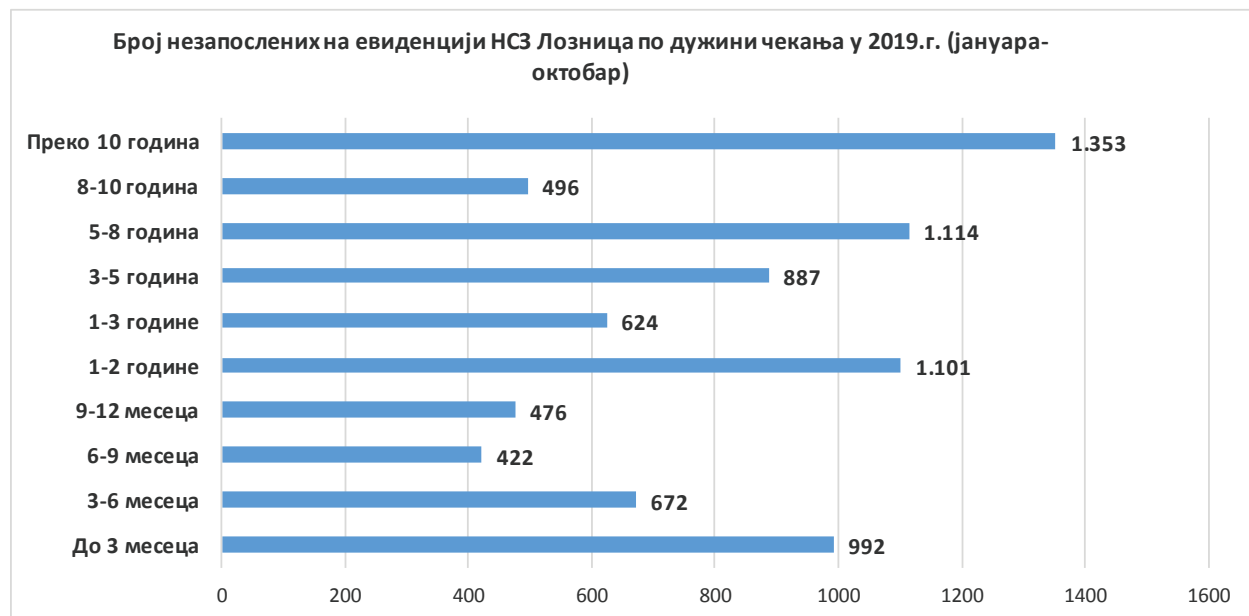

*Преглед броја незапослених лица по дужини чекања

Посматрајући број незапослених лица на евиденцији НСЗ Лозница у периоду од јануара до октобра 2019.године запажа се да је 31% незапослених на евиденцији до годину дана а 69% лица чека посао више од једне године. У поређењу са подацима НСЗ Лозница, од пре две године (новембар 2017. године) смањује се број лица која чекају на запослење дуже од једне године

Табела: Незапослена лица по трајању незапослености 2019. година

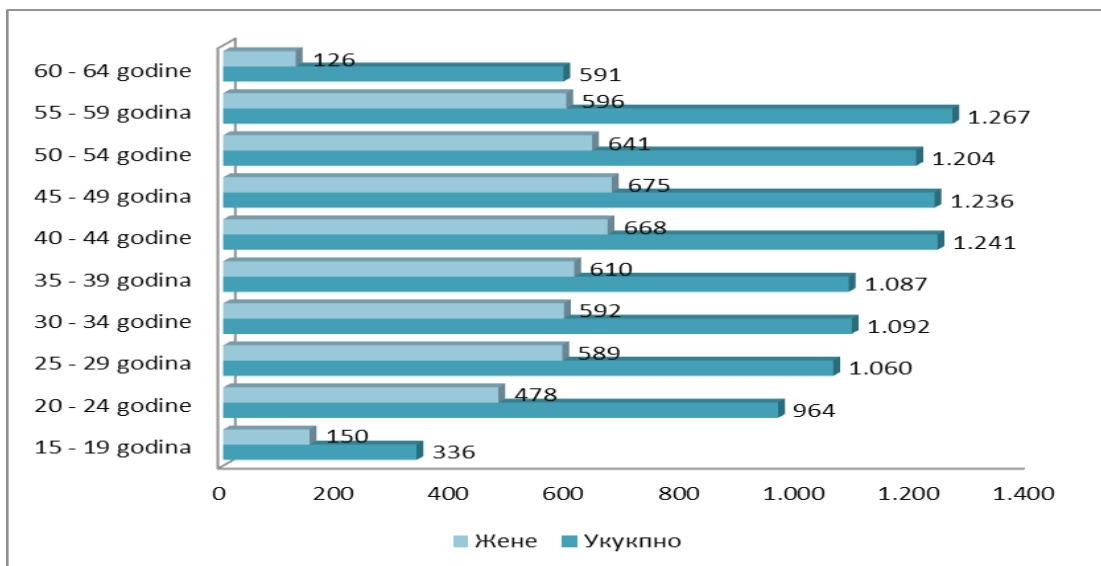
	до 3 месеца	3-6 месеца	6-9 месеца	9-12 месеца	1-2 године	1-3 године	3-5 година	5-8 година	8-10 година	Преко 10 година
Укупно	992	672	422	476	1 101	624	887	1 114	496	1 353

Графикон: Незапослена лица по трајању незапослености 2019.г.

5.3.6. Незапослена лица по годинама старости (на дан 30.11.2017. године)

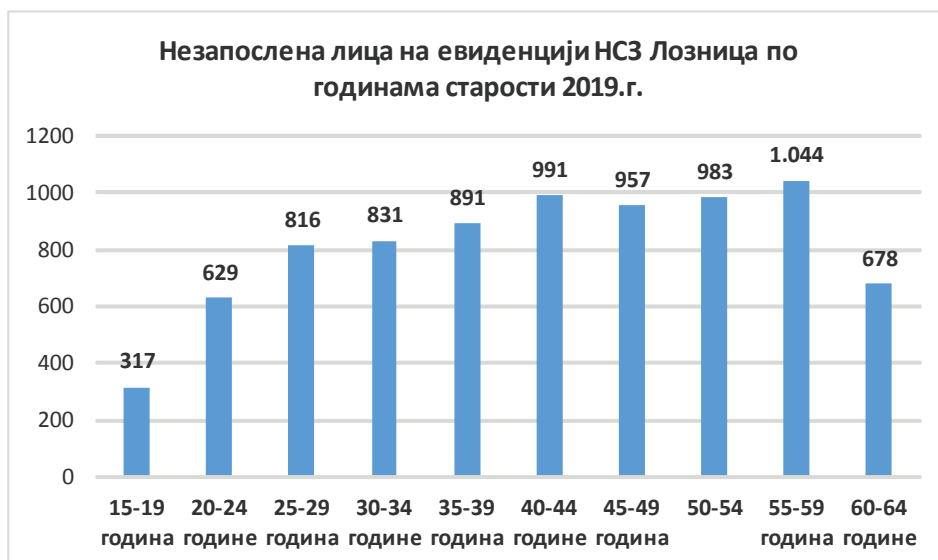
- У погледу регистроване незапослености према старости највеће учешће имају лица
 - од 30-50 година старости 4 565 (45,3%)
 - преко 50 година старости 3 062 (30,4%)
 - млади до 30 година старости чине 2 360 (23,4%)

*Преглед броја незапослених лица по годинама старости

Подаци из 2019. године говоре

- У погледу регистроване незапослености према старости највеће учешће имају лица
 - од 30-50 година старости 3 670 (45%)
 - преко 50 година старости 2 705 (33%)
 - млади до 30 година старости чине 1 762 (22%)

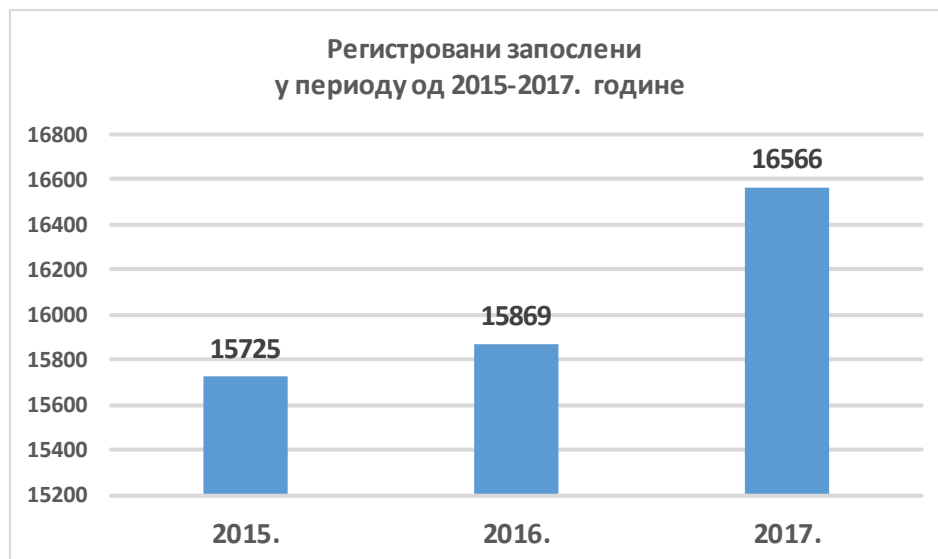
Графикон: Незапослена лица по годинама старости 2019.године на евиденцији НСЗ

У односу на период од пре две године 2019. године повећао се број лица старијих од 50 година у односу на укупан број незапослених у години посматрања који су на евиденцији НСЗ са 30,4% (2017.године) на 33% (2019. године), али се број старијих незапослених смањује, посматрајући незапослене у овој старосној категорији са 3 062 колико је било 2017. године на 2 705 регистрованих 2019. године (смањење за 12%).

Такође се запажа у 2019. години у односу на податке од пре две године (2017.године) смањење броја незапослених младих до 30 година старости, док се број незапослених у старосној категорији од 30-50 година није значајно мењао.

Када се посматра број запослених лица у Лозници, подаци говоре о значајном порасту броја запослених, посматрајући од 2015. године до 2017. године, према подацима РЗС.

Графикон 15. Регистровани запослени, 2015 - 2017. године

Извор: Статистика запослености и зарада, РЗС.2017.г.

Запажа се континуирано повећање број запослених у Лозници од 2015. године и повећање у 2017. години је за 4% у односу на 2016. годину.

У Лозници се сваке године усваја Локални акциони план запошљавања и предлажу мере запошљавања рањивих категорија становништва и теже запошљивих група.

У изради Локалних акционих планова запошљавања укључени су сви актери који могу допринети својим идејама, мерама и активностима стварање услова за реализацију програма запошљавања у Лозници.

5.4. Просечне зараде по запосленом

Просечна зарада без пореза и доприноса у Лозници

Година	2015.	2016.	2017.	2018.
Износ	32663	33239	34930	39641

Извор: Статистика запослености и зарада 2018. година

Просечна зарада (брutto) обрачуната за децембар 2018. године у Републици Србији износила је 72 167 динара а просечна зарада без пореза и доприноса (нето) износила 52 372 динара.

У односу на републички просек нето зараде у Лозници у 2018. години је нижа за око 24% . Приходи су у Лозници у 2017. години већи за око 5% у односу на 2016. годину, а 2018. године за око 12% веће него 2017. годину. Просечан приход по становнику у 2018. години за Мачвански округ износио је 38.292 динара, а града Лознице 39 641 динара.

5.4.1. ПРОСЕЧНИ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА БУЏЕТА ГРАДА

Просечни приходи и примања буџета локалних самоуправа према подацима РЗЗС у Србији за 2017. годину износе 39 453 динара по становнику.

Према подацима Министарства финансија РС, за град Лозницу просечни приходи и примања буџета по становнику износе 23 505 динара у 2017. години.

5.4.2. РАСХОДИ КОРИСНИКА БУЏЕТСКИХ СРЕДСТАВА

Буџетска средства у износу од 4 999 905 хиљада динара у 2015. години утрошена су на следећи начин за:

Расходи за:	Износ (1000 дин.)
• образовање	• 1 029 536
• Здравство и социјална заштита	• 2 358 524
• Државна управа и обавезно социјално осигурање	• 611 840
• Уметност, забава и рекреација	• 116 418
• Остале делатности	• 883 587
Укупно	4 999 905

Извор: „Општине и региони РС“, РЗЗС“, 2017. година, страна 185.

За образовање, се издваја 20,6% буџетских средства а 47% за здравство и социјалну заштиту. Приходи су веома значајан ресурс развоја здравства а улагање у јавно здравље доприноси економском развоју Лознице.

5.4.3. ОСТВАРЕНЕ ИНВЕСТИЦИЈЕ ПО КАРАКТЕРУ И ТЕХНИЧКОЈ СТРУКТУРИ

Улагања у фабрике, путеве, школе, станове итд има многоструке користи првенствено развојем и подизањем привредни капацитета, повећава се запошљавање становништва чиме се значајно побољшавају социоекономски услови и квалитет живота.

ОСТВАРЕНЕ ИНВЕСТИЦИЈЕ ПО КАРАКТЕРУ ИЗГРАДЊЕ И ТЕХНИЧКОЈ СТРУКТУРИ

ОСТВАРЕНЕ ИНВЕСТИЦИЈЕ ПО КАРАКТЕРУ ИЗГРАДЊЕ И ТЕХНИЧКОЈ СТРУКТУРИ (у 1000 дин.)			
Карактер изградње	Износ	Техничка структура	Износ
Нови капацитети	1 377 349	Грађевински радови	873 963
Реконструкција, модернизација, доградња и проширење	432 839	Опрема: домаћа увозна	576 000 502 411
Одржавање постојећих капацитета	187 948		

Извор: „Општине и региони РС“, РЗЗС, Београд, 2017. година, страна 194.

Највећи део инвестиционих средстава утрошен је на нове капацитете и грађевинске радове.

ОСТВАРЕНЕ ИНВЕСТИЦИЈЕ У ОСНОВНЕ ФОНДОВЕ ПО ДЕЛАТНОСТИМА (у 1000 дин.)

Делатност	
Пољопривреда и шумарство	
Рударство	
Прерађивачка индустрија	786 659
Снабдевање ел.енергијом, гасом и паром	634 294
Снабдевање водом и управљање отпадним водама	213 817
Грађевинарство	
Трговина на велико и мало и поправљање моторних возила	54 614
Саобраћај и складиштење	
Услуге смештаја и исхране	
Информисање комуникација	
Финанс. делат. Осигурање	2 525
Пословање некретнинама	
Стручне научне иновационе техн. Делат.	
Административне помоћне услужне делат.	7 208
УКУПНО	1 998 136

Извор: „Општине и региони РС“, РЗС, 2017. година ,страна 198/200

На основу података видљиво је да предњаче улагања у прерађивачку индустрију затим снабдевање електричном енергијом и гасом, снабдевање водом, трговину, финансијску делатност и осигурање и административне, помоћне и услужне делатности.

6. Показатељи стања животне средине

Заштита животне средине у времену техничког и технолошког развоја и урбанизације представља значајну компоненту јавног здравља и подразумева све оне активности које имају за циљ да се очува равнотежа екосистема и предузму мере за отклањања последица негативног деловања човека на природу.

Показатељи стања животне средине су: квалитет воде за пиће, базенских вода и вода за рекреацију, квалитет ваздуха, намирница и предмета опште употребе

6.1. Квалитет воде за пиће

Заштити вода се у Лозници посвећује посебна пажња с обзиром да је вода један од највреднијих ресурса на овом подручју. Према извештајима ЈП „Водовод и канализација“ из Лознице за 2017. године произведено је 8.272.133 м³ воде. Однос 2017/2016 године $8272133/8231192 = +0,5\%$. Произведене количине воде задовољавају потребе свих потрошача на територији града Лознице. Обезбеђује се континуирано снабдевање хигијенски исправном водом за пиће. Завод за јавно здравље Шабац врши редовну контролу хигијенске исправности воде за пиће. (физичко-хемијска и микробиолошка анализа воде за пиће). У складу са Правилником о хигијенској исправности воде за пиће, контролише се и хигијенска исправност воде за пиће у објектима од јавно-здравственог значаја образовно-васпитним, здравственим, туристичко-угоститељским, саобраћајним и слично. Резултати испитивања се

достављају Одељењу санитарне инспекције у Шапцу која налаже спровођење адекватних мера у случајевима хигијенски неисправности узорка воде за пиће. Осим контроле хигијенске исправности воде за пиће коју спроводи Завод за јавно здравље Шабац редовно се спровode анализе хигијенске исправности у лабораторији ЈП „ВИК“ Лозница. Према Извештају од јануара до јуна 2018.године у оквиру сопствене лабораторије урађено је 580 основних и 520 проширених анализа као и 1063 микробиолошких анализа. Такође се редовно контролише ниво резидуалног хлора па је у овом периоду урађено 2203 анализе. Од стране Завода за јавно здравље Шабац, урађено је 217 анализа за период од шест месеци 2018. године.

Анализе воде за пиће показују изузетан квалитет. Редовно се раде провере НАССРa чиме се обезбеђује одржавање квалитета воде за пиће. Хигијенска исправност воде са локални водних објеката са којих се снабдевају јавне институције (здравствене амбуланте у Доњој Бадањи, Зајачи и Текеришу) спроводи се од стране ЗЗЈЗ Шабац. Ради се о три водна објекта која се контролишу најмање три пута годишње.

Дужина водоводне мреже је 840 km.

Потрошња воде на годишњем нивоу у 2016.године износила је 3.641.018m³, а у 2017 години 3.802.656 m³.

Број прикључених домаћинстава на градску водоводну мрежу је 29 914.

За 2018.годину планирани су следећи радови: реконструкција водоводне мреже у Горњој Ковиљачи, израда пројекта изведеног објекта фекалне канализације града Лознице, израда пројекта реконструкције цевовода питке воде Жеравија-Гнила, израда пројекта реконструкције цевовода Горњи Добрић-Јадранска.Лешница, израда пројекта реконструкције цевовода Јошева-Јадранска Лешница

Количина отпадних вода (фекална, кишна вода) на годишњем нивоу 2016. и 2017. године

За Лозницу и Б.Ковиљачу количина отпадних вода за 2016 годину износи 2.022.965m³, а у 2017 годину износи 2.070.889m³.

Ј.П “Водовод и канализација“ располаже са 3 каптирана извора.

Број јавних чесми и контрола воде

Број јавних чесми на којим се користи вода из градског водовода је четири. Три се налазе у Лозници и једна у Бањи Ковиљачи.

Резултати микробиолошке анализе воде за пиће у граду Лозница у 2017. години

Испитивање здравствене исправности воде за пиће

Резултати микробиолошке анализе воде за пиће у граду Лозница у 2017. години

Насеље	Укупан број узорака	Број и справних узорака		Број неисправних узорака		Најчешћи узроци неисправности
		н	%	н	%	
градски водовод	432	429	99,3	3	0,7	Два узорка се односе на сирову воду која је после дезинфекције била исправна Трећи узорак је локалног карактера и након интервенције отклоњен је узрок неисправности
сеоски водоводи						
УКУПНО	432	429	99,3	3	0,7	

Резултати физичко-хемијске анализе воде за пиће у граду Лозница у 2017. години

Насеље	Укупан број узорака	Број исправних узорака		Број неисправних узорака		Најчешћи узроци неисправности
		н	%	н	%	
градски водовод	432	432	100	0	0	
сеоски водоводи						
УКУПНО	432	432	100	0	0	

Извор: Извештај ЈП “Водовод и канализација“

Поред предходно наведених података који су резултат рада анализа воде рађене у акредитованој лабораторији ЗЗЈЗ Шабац, анализа воде ради се и у интерној лабораторији ЈП Водовод и канализација. Број анализа усаглашен је са Правилником о хигијенској исправности воде а проценат неусаглашених анализа је на нивоу података из претходне табеле. Све неусаглашености односе се на сирову воду која подлеже дезинфекцији.³⁰

6.2. Квалитет базенских вода и воде за рекреацију

Отворено купалиште “Лагатор”, организациона јединица у склопу Установе за физичку културу “Лагатор” Лозница. Димензије базена 50 x 21м и дубине 1,90м а непливачки димензија 18 x10м дубине 0,8-1,2м. Обезбеђује се хигијенски исправна вода за купање. На базену постоји хлорно-филтерска станица за пречишћавање воде. Користи се вода из градског водовода. Три филтера запремине по 3м³ за велики базен и један филтер запремине 3м³ за непливачки базен.

Постоји пет дезинфекционих баријера које се редовне перу и додатно хлоришу.

Просечан број купача 2018. године био је око 900 у току дана.

Запослено 23 лица: управник купалишта, 8 спасилаца са лиценцом, 2 медицинска техничара (на купалишту постоји стално дежурство медицинских техничара и стална сарадња са Домом здравља), 4 радника обезбеђења, 4 хигијеничара, 2 радника на билетарници, 2 помоћна радника.

На купалишту постоји аутоматизована хлорно филтерска станица о којој брине радник установе. Хемија која се користи за дезинфекцију воде је Натријум хипохлорит 120-140gr Cl₂/lit 10-13% UN br.1791 80/II, Сона техничка киселина 60/1 un broj 1789 80/II i alu sulfat. О утрошку хемије води се евиденција.

Квалитет воде се контролише два пута недељно. Квалитет воде контролише Завод за јавно здравље Шабац. Сви резултати показују добар квалитет воде за купање. Три пута дневно се обавља мерење присуства резидуалног хлора у води како би се обезбедила исправност воде за купање. Током сезоне, базен контролише и Републичка санитарна инспекција која није имала примедби на рад базена и хигијену на базену.

³⁰ Извештај ЈП “Водовод и канализација“

6.3. Квалитет ваздуха

За испитивање квалитета ваздуха у граду Лозница одговорна је локална самоуправа, а испитивање квалитета ваздуха спроводи Завод за јавно здравље Шабац.

На квалитет ваздуха на територији града Лознице утиче саобраћај, у току сезоне грејања загађење потиче из индивидуалих ложишта и градске топлане. ХИ „Вискоза” која је била главни извор загађења ваздуха већ више година не ради. Од 2008 године се у Лозници ради детерминација алергених полена као последица вегетације.

6.3.1. Анализа резултата испитивања квалитета ваздуха у Лозници 2017.години

6.3.1.1. Мониторинг полена

Кроз формирање аеропалинолошке станице у Лозници и набавку опреме омогућена је кроз пројект лозничког Дома здравља “Др Миленко Марин” који је финансирала Швајцарска агенција за развој и сарадњу (СДЦ), град Лозница и Стална конференција градова и општина (СКГО) - “Мерење алергогеног полена у Лозници”, крајем децембра 2008.године. Пројектом је набављена Хирстова клопка за полен и споре, микроскоп и пратећа опрема и континуирано мерење, које је почело 18. јуна 2009. године, што је и званичан почетак рада прве аеропалинолошке станице у Подрињу. Станица је лоцирана у Дому здравља.

Мерење концентрације полена 24 алергене биљне врсте у ваздуху обавља се у оквиру систематског праћења концентрације полена на територији града Лознице, у оквиру државне мреже за мониторинг алергеног полена који врши Агенција за заштиту животне средине.

У одређивању мерног места за узорковање полена у ваздуху Лознице и околине учествовали су стручњаци Природно-математичког факултета Департман за биологију и екологију/лабораторија за палинологију у Новом Саду. Уређај за узорковање постављен је на крову болничке зграде (Опште болнице Лозница), где се вредности концентрације полена у ваздуху мере на висини 15 м изнад површине тла.

Временски период континуираног узимања узорака почиње почетком фебруара и траје до првих новембарских дана, у зависности од временских услова овај интервал може да варира.

Почетак и завршетак полинације могу из године у годину знатно да колебају, зависно од метеоролошких прилика. Временски период током кога се континуирано узимају узорци дефинисан је од стране Међународног удружења за аеробиологију. За климатске услове у којима је наша земља овај период почиње око 1.фебруара (време почетка цветања леске и јове) и траје све до првих дана новембра (завршетак цветања пелина и амброзије). Мерења полена у ваздуху обухватају три сезоне цветања:

а) сезону цветања дрвећа која почиње почетком фебруара цветањем леске и јове и траједо почетка маја;

б) сезону цветања трава која траје од маја до друге декаде јула, а осим цветања трава карактерише је и цветање борова и липа;

ц) сезону цветања корова која траје од друге половине јула до почетка новембра месеца и карактерише је цветање амброзије.

6.3.1.2. Методологија испитивања

Аерополен се сакупља континуираном волуметријском методом (Hirst, 1952). За узорковање се користи LANCONI –PPS 2000 SAMPLER (власништво града Дома здравља

„Др Миленко Марин“ Лозница, који је и финансијер мониторинга аеропољена), а узорковање се врши континуирано у трајању од седам дана.

Уређај обухвата утицаје у ваздуху, респективно, највише 50 км у пречнику. Из седмодневног узорка стандардном методологијом сачињавају се дневни узорци и микроскопирају у лабораторији.

Врши се идентификација пољена 24 биљне врсте (леска, јова, тисе и чемпреси, брест, топола, јавор, врба, јасен, бреза, граб, платан, орах, храст, бор, конопља, траве, липа, боквица, киселица, коприве, штировим, пелин и амброзија).

Након квалитативног и квантитативног прегледа аеропољена резултати се изражавају као концентрација тј. број пољенових зрна у кубном метру ваздуха и пореде са граничним вредностима концентрација. Гранична вредност концентрације пољена у ваздуху за све алергене биљке, изузев амброзије, је 30 пољенових зрна /м³ ваздуха, а за амброзију 15 пољенових зрна /м³ ваздуха.

Концентрација пољена одређује се за један дан, а дефинише за: недељу, одређену декаду, месец, сезону и целу годину, за сваку биљну врсту појединачно, односно за све биљке које продукују алергени пољен. Овако изражене концентрације уносе се у недељне и месечне извештаје, а обрађени у кварталне и годишњи аеропалинолошки извештај.

Детекцију пољена на подручју Лознице и околине врши дипломиран биолог који има серификат Међународног удружења за аеробиологију (Основни аеробиолошки курс одржан у Новом Саду од 12. до 18. јула 2007. године у организације Лабораторије за палинологију) и високо струковни санитарно-еколошки инжењера Дома здравља Лозница који су едуковани од стране сручњака Департмана за аеобиологију Биолошког факултета из Новог Сада европски сертификовани стручњаци.

Едукација из области аеропалинологије је обухватила методологију припреме и бојења препарата, контролу рада уређаја за узорковање (контрола протока ваздуха, замена трака, препознавање неправилности у раду уређаја), ажурирање података и извештавање.

Компетентност лабораторије за узорковање и испитивање алергеног пољена у ваздуху је доказана резултатима међулабораторијског испитивања.

Резултати мерења се једном недељно презентују на сајту Дома здравља. Такође грађани се медијски обавештавају о почетку цветања високо алергогених биљних врста.

6.3.2 Мониторинг пољена амброзије у Лозници

Ваздух, у затвореном или отвореном простору, садржи суспензију великога броја честица различитог порекла, облика и величине, које чине атмосферски аеросол. У аеросолу су, између осталог, распршене и честице биолошког порекла, од којих су једне од најзначајнијих пољенова зрна биљака. Основна биолошка улога пољена је оплодња биљака, али је, на жалост, и један од најзначајнијих узрочника респираторних алергијских болести. Пољен појединих биљних врста код значајног дела људске популације (20-30%) може да изазове алергијске реакције, и тако утицати на квалитет живота појединца. Алергена својства пољена одређена су хемијским једињењима у његовом саставу, грађом зрна, као и биологијом биљне врсте. Емисија пољена корова на територији града Лознице обухвата значајан период у току године, који је због њихове доминације означен као сезона цветања корова. Током овог периода, у ваздуху доминира пољен амброзије. Од 24 биљне врсте чији се пољен детерминише у нашем Граду, амброзија припада групи која емитује пољен јаким алергених својстава. Светска здравствена организација дефинише суспендовани пољен у ваздуху као једног од најзначајних узрочника настанка респираторних алергија, а у Републици Србији је у Закону о заштити ваздуха (члан

3. став 9.) полен окарактерисан као један од потенцијалних загађивача ваздуха. Аероалергени полен се прикупља у Лозници, помоћу Хирстовог апарата за прикупљање полена и спора, тзв. клопке за полен. Једно стационарно мерно место репрезентују област од око 50 км₂. Резултати се приказују као број поленових зрна по кубном метру ваздуха (пз/м³). Период узимања узорка за наш регион траје од фебруара до новембра, а дефинисан је од стране Међународног удружења за аеробиологију. У овом интервалу обухваћена је годишња емисија полена свих аероалергених биљних врста. Полен коровско-рудералне врсте –*Artemisia artemisiifolia* је један од најагресивнијих аероалергена који ослобађа комплексну мешавину протеина сврстаних у ред најјачих познатих алергена. Код овог полена утврђено је 6 врста антигена који се са површине поленовог зрна растварају на слузници носне шупљине и респираторног тракта. Један грам полена амброзије садржи око 30 милиона поленових зрна, а једна биљка током године може произвести више од 45 г или око 1.350.000 поленових зрна. Узимајући у обзир висок репродуктивни потенцијал и вишегодишње присуство поменуте биљне врсте на овим просторима, створене су значајне резерве семена у земљишту. Утврђено је да семе ове врсте амброзије задржава клијавост преко 40 година. Обзиром на велику продукцију семена и клијавост која прелази 60%, њено присуство представља дугорочан проблем.

6.3.2.1. Резултати аероалергеног полена амброзије

Појава овог полена везана је за јул, а у ваздуху се задржава до новембра. Полен амброзије је био присутан у ваздуху 97 дана током 2012. године, односно 85 дан током 2014. и 2017. године. Ова поленова зрна су прелазила критичне концентрације од 15 пз/м³ током више од 50,4% сезоне цветања амброзије. У најкритичнијем периоду године (последња недеља августа и прва недеља септембра) измерена је максимална дневна концентрација полена амброзије. Посматрано на нивоу појединих сезона може се уочити и појава другог максимума који се јавља током прве половине септембра. Пошто није могуће раздвајање полена различитих врста рода *Ambrosia*, појава више максимума који се могу уочити током појединих сезона су резултат величине и стања популација врсте *Ambrosia artemisiifolia* у Лозници и њеној околини као и присуства популација различитих врста овог рода.

Дугогодишњи резултати су показали да је током 2017. године амброзија имала највећу продукцију полена у протеклих 7 година, да се она из године у годину повећава и да је трајање полинације све дуже (Табела 1).

Највиша дневна концентрација полена амброзије забележена 2017. године је била највиша у протеклих седам година. И годишња концентрација полена амброзије остварена у 2017. години је највиша у поређењу са протеклих седам година.

Параметар	Година						
	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Броја дана присутног полена	97	82	85	75	81	85	112
Дан са највишом дневном конц.	10.09.2012.	3.09.2013.	24.08.2014.	1.09.2016.	3.09.2016.	02.09.2017.	27.08.2018.
Максимална дневна концентрација, поленова зрна/м ³	309	232	189	135	213 поленових зрна/м ³	412	225

Укупна годишња конц. поленова зрна/ м ³	3953	3462	2418	2284	3320	6664	4675
Број дана изнад 15 поленових зрна/м ³	44	49	34	39	40	47	58

На завршетку као и на самом почетку годишњег циклуса, ово је тип полена који се најчешће налази у ваздуху, а има и секундарно порекло, односно поленова зрна доспевају у ваздух подизањем са места природног депоновања.

Аеробиолошки показатељи су специфични за сваку биљну врсту, али је задржавање полена и његово кретање, поред својстава зрна, у директној корелацији са метеоролошким приликама. На дневну емисију полена утичу температура, влага, сунчева радијација. Доказано је да повећањем температуре ваздуха расте и концентрација полена у ваздуху, док повећањем релативне влаге, опада концентрација полена у ваздуху. Присуство и концентрација полена амброзије зависи и од људске активности нпр. правовременог кошења или других видова сузбијања корова. Сузбијање амброзије захтеван је и сложен процес, који се може провести на више начина. Агрономска пракса нуди више решења, али од битне је важности да предложена решења буду, поред учинковитости и економски оправдана. Ове активности могу да утичу на концентрацију полена у ваздуху смањујући је на умерене концентрације. Агенси, као што су SO₂, NO₂, CO₂, уз деловање УВ зрака изазивају повећану продукцију полена амброзије и промене хемијског састава једињења који су саставни делови поленових зрна и тиме повећавају број алергогених протеина. Овом чињеницом се објашњава значај аерозагађења за повећан број алергијских респираторних болести.³¹

6.4. Бука у животној средини

Проблеми везани за буку нису заступљени у већој мери, а детаљнији подаци не постоје јер се до сада нису спроводила одговарајућа мерења нивоа буке у комуналној средини. Извори буке који могу допринети њеном повећању изнад дозвољеног нивоа везују се за околину привредних објеката и најоптерећеније деонице магистралних и регионалних путева.

6.5. Управљање отпадом

Надлежно предузеће за управљање отпадом је Комунално јавно предузеће КЈП „Наш дом“ Лозница. КЈП запошљава у тренутку израде овог документа 50 лица који су запослена у Служби сакупљања комуналног отпада укључујући возаче и друга лица везана за управљање комуналног отпада. Према извештајима КЈП „Наш Дом“ годишње се генерише око 1 кг комуналног отпада дневно по становнику, нешто је више у градској и приградској средини, а у руралном делу значајно мање количине. Сакупљена количина отпада (процењена) за 2016. годину је 29 400 тоне а за 2017. годину 29 700 тоне.

Сакупљање комуналног отпада се обавља у 40 насеља укључујући и Лозницу. Када се говори о дивљим депонијама, постоји катастар дивљих депонија први пут креиран 2007. године, који се односи на већа сметилишта у месним заједницама. Тада је регистровано 42 дивље депоније. Током 2009. и 2010. године уз помоћ надлежног министарства заштите животне средине и фонда заштите животне средине 22 дивље депоније су очишћене и на том подручју се постепено уводило организовано одвожење отпада, тако да на тим локацијама нема рецидива. Мање дивље депоније по налогу инспекције, или по захтеву грађана, институција се уклањају. 2019. године израђен је нови документ-Евиденција локалних

³¹ Извештај Дома здравља „Др М. Марин“ Лозница

нелегалних одлагалишта отпада (дивљих депонија) на територији града Лознице. Постоји Локални план управљања отпадом за град Лозницу усвојен 2010 године.

Проблем одлагања комуналног и индустријског отпада на територији града Лознице је незадовољавајући. Проблем представља неадекватно одлагање и стварање дивљих депонија.

Чврсти комунални отпад из града Лознице, у зони обавезног сакупљања отпада, одлаже се на „градску депонију”, површине 8,7 ха, која се налази код улива Штире у Дрину. Процедне воде са депоније одлазе у Штиру и Дрину, а делом и у подземље. 2009. године урађен је пројекат санације „градског сметлишта”, а 2011. године, након сагласности надлежног министарства, започето је фазно санирање и делимично затварање депоније све до проналажења другог начина збрињавања отпада. Први пут у протеклих 50 година предузете су мере и обимни грађевински радови на санацији, а у циљу повећања безбедности здравља људи и заштити животне средине. Сада се може говорити да је „градска депонија” уређено сметлиште.

Према “Националној стратегији управљања отпадом”, планирана је регионална депонија за градове/општине Лозница, Шабац, Богатић, Владимирци, Крупањ и Мали Зворник. Због више разлога, није дошло до споразума између ових локалних јединица, па је у априлу 2010. године Скупштина града Лозница донела Одлуку о усвајању Споразума о регионалном управљању отпадом којим је предвиђено формирање регионалног центра за управљање отпадом. Након студије о избору локације усвојена је и локација «Кривића ада». Међутим, реализација овог пројекта није заживела и прешло се на изналагање неког другог решења, а то је прикључивање регионалном центру Еко-Тамнава Уб и тренутно се ради на студији о придруживању мини региона (град Лозница, Мали Зворник, Крупањ и Љубовија) овом регионалном центру.

Медицински комунални и инфективни отпад се одлаже у складу са законском регулативом. Обавља се третман деконтаминација отпада, уситњавање и одлагање на комуналну депонију. Усвојен је План за управљање медицинским отпадом. Током године се врши континуирана контрола процеса управљања инфективним медицинским отпадом.

За управљање фармацеутским отпадом одговорна је Здравствена установа” Апотека Лозница”. Грађанима је омогућено да се одлажу лекови истеклог рока трајања. Здравствене установе имају склопљене Уговоре са предузећима за преузимање фармацеутског отпада који се даље третира у складу са законом.

Селекција отпада се не врши и неопходна је едукација грађана и подизање свести о значају раздвајања и рециклаже отпада.

6.6 Присуство и бројност инсеката и глодара

Број инсеката и глодара је регулисан редовном дератизацијом и дезинсекцијом, па нису забележене инфестације.

Дератизација и дезинсекција представљају важне мере за заштиту становништва од заразних болести. Ове хигијенско-епидемиолошке мере предузимају се у циљу уништавања глодара и инсеката, као важних чинилаца у настанку заразних болести.

Закон о заштити становништва од заразних болести ("Службени гласник РС", број 15/2016) дефинисао је да су превентивна дератизација и дезинсекција опште хигијенско-епидемиолошке мере које се спроводе у насељеним местима, на јавним површинама, у стамбеним објектима, у средствима јавног саобраћаја, у објектима под санитарним надзором и њиховој непосредној околини и другим објектима у којима се обавља друштвена, односно јавна делатност, а у циљу заштите становништва од заразних болести.

ДЕРАТИЗАЦИЈА подразумева сузбијање глодара у циљу свођења њиховог броја на толерантни ниво.

Сузбијање и уништавање глодара се спроводи из више разлога:

- здравствених,
- економских,
- естетских и
- заштите животне средине.

ДЕЗИНСЕКЦИЈА представља скуп мера и поступака за сузбијања инсеката, вектора трансмисивних заразних болести, као и других инсеката од хигијенског и медицинског значаја и подразумева уништавање комараца, крпеља, бубашваба и других инсеката који нису само преносиоци болести, него и изазивају алергијске реакције.

У циљу спречавања и сузбијања заразних болести које се шире посредством глодара и инсеката, доноси се Програм којим се уређује територија на којој ће се спроводити дератизација и дезинсекција, време спровођења, учеснике у реализацији Програма, изворе и динамику обезбеђивања средстава и праћење спровођења.

6.6.1. Обим систематске дератизације

У Лозници се спроводи систематска дератизације и она у просеку обухвата на годишњем нивоу дератизацију на следећим површинама и објектима:

Парковске површине и игралишта	32	ха
Гробља	20	ха
Депонија	12	ха
Приобаље река	33	ха
Канализациона мрежа (шахте)	55	Ха
Пијаце	4,8	Ха
Подрумске просторије стамбених зграда	70.000	м ²
Сеоска, градска и приградска домаћинства	23.577	домаћинства
Домови културе	6.152	м ²
Зграда Градске управе и 26 месних канцеларија	1.600	м ²
Просторије комуналне полиције и архивски депо	563	м ²
Верске установе	900	м ²
Дом здравља, две здравствене станице и 16 амбуланти (4 третмана)	9.937	м ²
Школске и предшколске установе (2 третмана)	62.980	м ²

У објектима под санитарним надзором и у другим објектима у којима се обавља друштвена, односно јавна делатност, спровођење дератизације обавља се у складу са законом.

6.6.2. Обим дезинсекције

Спровођење дезинсекције - уништавање комараца врши се кроз ларвицидни и адултицидни третман.

Ларвицидни третман

Спроводи се на територији Лознице кроз сузбијање ларви речних и кућних форми комараца са земље у површини од 1 010 ха (хемијским препаратом на површини од 1 000 ха и биолошким препаратом на површини од 10 ха) на следећим локалитетима:

- Горњи шиб, Бања Ковиљача
- Зеленица, Бања Ковиљача
- Шињарице, Бања Ковиљача
- Симића поток, Бања Ковиљача
- Гучевски поток, Бања Ковиљача
- Костајнички поток, Бања Ковиљача
- Беле воде, Трбушница
- Шљункара, Трбушница
- Река Трбушница
- Крндија, Лозничко Поље
- Бојића ада, Брањево
- Јарцан, Лозничко Поље
- Босански осреци, Лозничко Поље
- Старача, Липнички Шор
- Кривића ада, Липнички Шор
- Курјачица ада, Липнички Шор
- Шкурића ада, Јелав
- Циганлија, Јелав
- Ранитовача, Јелав
- Исаковача, Лешница
- Жичко поље, Лешница
- Међуводе, Лешница
- Пејина ада, Лешница
- Налића ада, Лешница
- Пањик, Ново Село
- Суљића ада, Ново Село
- Старо корито Лешничке реке
- Река Штира
- Река Жеравија
- Ивова бара (Клупци и од бара према сточној пијаци-пре пруге у Клупцима лево)
- Марковића бара, Јошњак
- Вискозина таложница
- Вискозин ободни канал

Речни ларвицидни третман – хемијским и биолошким препаратима се спроводе уз Дрину, Јадар и горе наведене водотокове и депресије (површина ће варирати у зависности од ширине појаса плавлене зоне).

Кућни ларвицидни третман а територији Лознице

Из досадашњег рада на санирању ларви у њиховим извориштима на подручју града Лозница, недвосмислено је утврђено да су кућни комарци доминантни током целе сезоне (април-октобар). Да би се њихов број редуковао на толерантан ниво неопходно је да се локализују изворишта кућних комараца која су по правилу у оквиру индивидуалних домаћистава (кишничаре, септичке јаме, бурад, одбачени предмети који задржавају воду итд.). Да би се повећао ниво заштите од ових комараца, тим пре што су ови комарци значајни преносиоци вируса као нпр. WN– (Вирус Западног Нила) неопходно је да се ларвициди примене бар 3 пута у току сезоне на места коју су изворишта ових врста комараца. За ову

намену могуће је користити ларвицид који би требао да буде пакован у врећицама/прикладној амбалажи од 50 г. Потребно је обезбедити за насеља која немају канализацију већ користе септичке јаме (Ново Село, Лешница, Јелав, Стража, Липнички Шор, Лозничко Поље...) за око 4 000 домаћинстава дистрибуцију ларвицида које ће се примењивати бар 3 пута од маја до октобра. Дакле, за ову намену произвођач би требао да припреми за текућу сезону 12 000 паковања овог ларвицида. Приликом прве дистрибуције ларвицида, неопходно је да се региструју домаћинства и формира база података која ће служити за даље праћење примене и ефеката овако организованог учешћа становништва у санирању бројности кућних комараца.

Адултицидни третман

Спроводи се кроз сузбијања одраслих форми речних и кућних комараца са земље и из ваздуха.

- Адултицидни третман са земље-хемијским препаратом се планира за подручје града Лознице на површини од 9000ха. Планиран обим радова на укупној површини од 9 000 ха реализује се sukcesивно кроз више третмана на површинама у складу са извештајима ангаживане стручне институције за контролу:
- градске месне заједнице (са посебним акцентом на зелене површине - парковске површине градског подручја (средњошколски парк, паркови основних школа и предшколских установа, сви паркови у насељима)
- приградске месне заједнице
- Бања Ковиљача и Тршић као туристичке дестинације (са посебним акцентом на парковске површине у Бањи Ковиљачи и зелене површине око основне школе, саборишта и Вукове куће у Тршићу)
- све месне заједнице уз Дрину и доњем току реке Јадар
- викенд насеље поред Дрине
- Адултицидни третман из ваздуха –хемијским препаратом планира се на површини од 1800ха-приобални појас дуж Дрине и Јадра
- Третирање кућних форми комараца хемијским препаратом у подрумским просторијама стамбених зграда планира се за 250 улаза:
- стамбене зграде на подручју градских МЗ,
- стамбене зграде МЗ Бања Ковиљача,
- стамбене зграде МЗ Лешница.
- Дезинсекција школа и предшколских установа- планира се у Лозници на површини од око 62 980м² (2 третмана)
- Дезинсекција Дома здравља, планира се за две здравствене станице и 16 амбуланти-на површини од 9 937м² (4 третмана годишње).

7. УРБАНИ ДИЗАЈН ГРАДА ЛОЗНИЦЕ

Зеленило и јавне површине града Лознице по површини јавних зелених површина и заступљености врста дрвећа и жбуња долази међу „најзеленије” градове у Србији. Такође,

парк у Бањи Ковиљачи са својим естетским и функционалним одликама класичног парка спада међу најлепше паркове у бањским лечилиштима у Србији. Иако у погледу одржавања зеленила и јавних површина Лозница може да се издвоји међу другим срединама и у овој области постоји већи број проблема. У парку у Бањи Ковиљачи основни проблем је старост дрвећа и постојање стабала која угрожавају безбедност, такође недовољно је уређен простор тзв. Парк – шуме изнад ресторана „Три чесме”. Јавне зелене површине у самом граду Лозница обогате су различитим садржајима за децу, али је потребан и већи број клупа, канти за смеће и садржаја намењених младим а недостаје и градска гаража.

Урбани дизајн представља процес стварања простора у којем постоји равнотежа између одговорности према животној средини, друштвеној једнакости, економској изводљивости како би се развијао центар који се одликује естетиком и посебним идентитетом. Урбани дизајн обухвата истовремено планирање саобраћаја архитектонско пројектовање, економију развоја и пејзажно уређење и инжењеринг прилагођен потребама грађана а у циљу подизања квалитета живота. Урбани дизајн се бави управљањем јавним просторима, и начином на који се ови простори доживљавају и користе. Циљ је стварање окружења које ће омогућити задовољење квалитета живота свих становника стварањем атрактивних јавних места, развојем друштвених активности обезбеђивањем приватности, окружења које ће бити усклађено са прихватљивим нормама и стандардима квалитета живота. Јавни простори обухватају све оне просторе који се слободно користе на дневној бази од стране становништва, као што су улице, тргови, паркови и јавна инфраструктура укључујући и стамбене објекте и фасаде.

Подручје града Лозница се простире на 612 km². На територији града Лозница налази се 47 катастарских општина и 54 насеља.

У погледу коришћења земљишта преко 60% територије Лознице чини пољопривредно земљиште, по чему се Лозница издваја из просека Западне и Централне Србије у којој су равноправно заступљене категорије пољопривредног и шумског земљишта (по 45%). град Лозница је просторним планом Републике Србије одређен за урбани центар државног значаја.

Густина насељености која утиче на квалитет становања, урбанистичку концепцију града, инфраструктурне капацитете у Лозници је 125 становника по једном километру квадратном. Такође има значаја и и на развој и изградњу друштвених спортских објекара али и и слободних површина за одмор и рекреацију.

7.1. Зеленило као саставни елемент урбаног дизајна

Систем зеленила чине све зелене површине Града различитих намена и различитог власништва:приградске шуме, приватне шуме и шикаре, градске шуме, градске баште, градски паркови, дрвореди, зелене површине вишепородичног становања као и сви остали зелени простори на територији Града. Постојећи система зеленила у Лозници карактерише следеће:

- Уситњеност, фрагментација, неповезаност и неравномеран распоред зелених површина унутар градске територије.
- Повезујуће зеленило (дрвореди) позиционирани су само на неким путним правцима и у најужем центру Града и не обезбеђује повезивање самосталних градских зелених површина међусобом нити са ванградским природним пејзажом.
- Веће зелене површине(шуме) су стратешки добро позициониране у односу на природне услове (морфологију терена и доминантне ветрове)али су недовољно повезане и

искоришћени. Такође постоји тенденција сече шума и њихове фрагментације чиме се значајно умањује њихова еколошка вредност.

- Продори зеленила у Град су само делимично остварени (на позицији реке Штире). Изградња трајних и привремених објеката угрожава могућност формирања целовитог и континуалног система зеленила.

7.1.1. Структура зеленила у Лозници

Постојећу структуру зелених површина, на основу врста, положаја и начина повезивања са градском функцијама, у Лозници чине :

- а) Градске зелене површине
 - Паркови
 - Тргови и скверови
 - Дрвореди и зелене површине уз саобраћајнице
 - Зеленило гробља
- б) Градско зеленило интегрисано у различите намене
 - Зелене површине уз објекте колективног и индивидуалног становања
 - Зеленило рекреативних и спортско рекреативних центара
 - Зелене површине интегрисане у остале намене:
 - зелене површине уз школе и дечије установе
 - зелене површине уз здравствене установе
 - зелене површине уз објекте културе и религије
 - зелене површине уз индустријске и производне комплексе и објекте
- ц) Приградске зелене површине
 - Шуме
 - Пољопривредне површине
 - Расадник
 - форланди

7.2. Нивои просторне организације

Нивои просторне организације истовремено одређују и гравитационо подручије појединих категорија јавних зелених површина. Постојеће зелени рекреативни простори су категоризовани као простори од значаја за:

- град (гравитациона пешачка доступност око 1000 м и добра саобраћајна доступност)
- насеље (гравитациона пешачка доступност око 500 м)
- локални (гравитациона пешачка доступност око 250 м)

ГРАДСКЕ ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ

Паркови, тргови и скверови су лоцирани у најужем центру града и представљају значајну вредност Лознице.

ПАРКОВИ

- Парк уз цркву – недовољно искоришћен и афирмисани природни и културни потенцијал града

- Парк код железничке и аутобуске станице – веома квалитетан и значајан потез зелених површина у граду.
- Линеарни парк уз Штиру – представља једну од најзначајнијих зелених површина у граду како због изузетног стратешког положаја тако и због фонда зеленила који ипак није довољан за ужи центар града. Дуж овог потеза налази се неколико проширења и један локални парк.
- Меморијални парк са спомеником – добрих морфолошких карактеристика али недовољно опремљен.
- Омладински парк – нови парк од изузетне важности како у еколошком смислу тако и због свог локациског положаја. Велика посећеност парка али још увек недовољно афирмисан собзиром на потенцијал .

ТРГОВИ

- Трг Јована Цвијића - представља градски парк који је од великог је значаја са урбанистичког становишта али и сегмент богат културно-историским наслеђем. Укупна површина трга износи 73ара, што га сврстава у категорију градског парка. Генерални концепт заштите треба да буде усмерен је на очувању постојећих вредности као и на унапређење стања.
- Трг Вука Караџића је неопходно уредити и обогатити адекватном вегетацијом.
- Трг Анта Богићевић, има посебан значај са урбанистичког становишта јер чини централно градско ткиво али и изузетну амбијенталну вредност.

ДРВОРЕДИ И ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ УЗ САОБРАЋАЈНИЦЕ

Зелене површине око прилазних путева граду су релативно неуређене и запуштене а додатно и неадекватно коришћене. Дрвореди су заступљени дуж главних приступа центру и у малом броју улица (10) унутарградског ткива на укупној дужини од 4525м (уз МЗ Клупци, Подриње Ново Насеље, Центар, Црногора). Разноврсни су по врстама, старости виталности и изгледу. Релативно добро су одржавани али је потребно преузимати одговарајуће мере неге заштите и обнове болесних стабала.

ЗЕЛЕНИЛО ГРОБЉА

На локацији Новог гробља уместо заштите неколико стабала Пинус силвестриса (бели бор) извршено је њихово уклањање. Неопходно је предузети активност којима би се ова зелена површина унапредила.

ИНТЕГРИСАНЕ ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ

Зелене површине уз објекте колективног и индивидуалног становања

Зоне колективног становања(блоковско зеленило):

- Ова намена простора обухвата у плану становање као основну функцију али и све друге делатности које су са становањем компатибилне и које се природно у становању налазе.

Потребно је предвидети да се већина постојећих блокова које чине стамбено ткиво Лознице обликовно завршити и садржајно допунити савременим услугама које задовољавају

потребе градског становништва у функцији слободног времена, забаве спорта и рекреације. Зоне индивидуалног становања (индивидуални вртови):

- заступљеност зелених површина на приватним парцелама је релативно велика у приградским зонама али значајно мења у централним градским четвртима. Приватне парцеле карактерише претежно партерно уређење и мала заступљеност високог зеленила .

7.3. Зеленило рекреативних и спортско рекреативних центара (СРЦ)

Насељски СРЦ – У овом тренутку рекреативне центре насеља чине пре свега фудбалски травнати терени који својом материјализацијом у одређеној мери доприносе увећању зелених површина у граду.

7.4. Зелене површине интегрисане у остале намене

- зелене површине уз школе и дечије установе

Значајне зелене површине присутне су у новоизграђеним школама и дечијим установама док је њихов дефицит уочљив у школама које се налазе у централном делу граду (пре свега средње школе)

- зелене површине уз здравствене установе

Присутне су минимално, у виду предбашти и партера и нешто више уз Здравствену установу на Лагатору.

- зелене површине уз објекте управе, културе и религије

У дворишту Лозничке цркве и школе налазе се примери липе и дивљег кестена које треба заштитити. Простор око нове цркве на Лагатору не поседује зелене површине које би свакако требало реализовати и иницирати уређење новог репрезентативног парка.

При објектима управе и културе постоје две категорије зеленила :партерно решене предбаште код појединих јавних објеката и значајније зелене површине у оквиру касарни војске.

- Зелене површине уз индустријске и производне комплексе и објекте

Значајније зелене површине постоје у фабричким двориштима али услед непословања истих, ове површине су углавном запуштене.

Приградске зелене површине

Подручје општине Лозница је богато шумама. У самом граду заступљеност шума је велика и износи 632 хектара што чини 13.5% градске територије. Ове шуме су делимично повезане са градом али је уочљива њихова фрагментација услед сече претварања у пољопривредно земљиште и безправ

Заступљеност зелених површина у Лозници сагледана је у односу на целину града као и у односу на поједине делове града – месне заједнице. Основни закључак да укупни фонд зеленила у Лозници не задовољава стандарде и нормативе у погледу укупне количине и врсте зеленила.

У односу на укупну територију града (4681ха) и број становника није ни близу остварен према предходном ГУПу планирани стандард од 25м² зелених површина по становнику. Укупно самосталних градских зелених површина има 21.25ха што доноси 6.19м² по становнику. Укључивањем интегрисаних зелених површина у износу од 56.86ха укупан

зелени фонд града се повећава па се повећава стандард од 22.75м²/ст. Значајне површине под шумама (632ха) у збиру са градским интегрисаним зеленим површинама дају 710.11ха што укупно даје релативно висок стандард од 206.79м²/ст

Природне вредности градског простора представљају предуслов остваривања еколошке функције отворених простора у Граду.

Као потенцијали за развој система зеленила у Лозници сагледавају се следећи фактори:

- Неуређене површине (дуж пруге и дуж прилазних саобраћајница)
- Интегрално планирање развоја рекреације и зеленила чиме се могу остварити обострани бенефити: активирати неискоришћене зелене површине, увећати ЗП њиховом реализацијом у оквиру новопланираних рекреативних простора...
- Коришћење јавних простора за увећање вегетације у Граду (тргови, скверови, улице)
- Коришћење саобраћајних површина за увећање вегетације у Граду (нпр. травнате паркинг површине)
- Коришћење дечијих игралишта за истовремено повећање вегетације у граду
- Коришћење грађених структура за увећање вегетације у Граду (озелењавање зидова, кровова...)

Циљ је у наредном периоду стварање плански уређених и аутентичних целина града Лознице, подстицање учешћа локалне заједнице у планирању, пројектовању реализацији и одржавању зелених површина; уређење и побољшање структуре зелених површина; Увођење садржаја у постојеће јавне зелене површине; Заштита простора примарног еколошко-естетског значаја; Појачавање интезитета одржавања јавних зелених површина; Повећање укупне површине зеленила; Увећање зеленила на јавним површинама; Увођење нових градских садржаја Остваривање стандарда заступљености зелених површина.

8. САОБРАЋАЈ

Дужина путева на територији града Лозница износи 355 km. категорисаних путева и преко 1 000 km некатегорисаних путева. У периоду од 2016. -2018. године на територији града Лознице асфалтирано је око 52 km пута. Кроз Лозницу пролази главна саобраћајница Београд-Шабач-Лозница-Зворник-Сарајево, односно Бијељина-Лозница-Мали Зворник-Љубовија-Бајина Башта-Ужице и даље до Црногорског приморја. Пешачке и бицикличке стазе изграђене су у недовољној мери и нису у потпуном континуитету. Јавни објекти и јавне површине су делимично прилагођени за приступ и кретање особа са инвалидитетом и мајкама са децом.

9. ОРГАНИЗАЦИЈА ЗАЈЕДНИЦЕ

Град Лозница је територијална јединица у којој грађани остварују право на локалну самоуправу у складу са Уставом, законом и Статутом града.

Организација заједнице је спроведена према Закону о локалној самоуправи³².

Град Лозница има својство правног лица са седиштем у Лозници. Подручје градске општине чини 54 насељених места, односно подручја катастарских општина које улазе у њен састав.

Дан Града је 16. јун – датум када је Лозница 1866. године добила статус вароши. Органи Града су: Скупштина града, Градоначелник, Градско веће и Градска управа. Скупштину града

32 “Закон о локалној самоуправи“, Службени гласник РС“, број број 129/07, 83/14 - др. закон, 101/16 - др. закон и 47/18

чине одборници које бирају грађани на непосредним изборима, тајним гласањем, у складу са законом и Статутом града Лознице.

9.1 Локална самоуправа

Највиши орган који врши основне функције локалне власти је Скупштина Града. Скупштину чине одборници који се бирају на непосредним изборима, тајним гласањем, у складу са законом и Статутом Града.

Извршни органи града су Градоначелник и Градско веће. Градоначелника бира Скупштина из реда одборника. Градоначелник има заменика који га замењује у случају његове одсутности и спречености. Председник Скупштине Града предлаже кандидата за Градоначелника. Градоначелник предлаже кандидата за заменика Градоначелника из реда одборника кога бира Скупштина града на исти начин као и Градоначелника. Избором на ове функције престаје мандат одборника у Скупштини Града.

Градско веће чине Градоначелник, Заменик градоначелника и 10 чланова Градског већа. Чланове Градског већа бира Скупштина града на период од 4 године, тајним гласањем, већином од укупног броја одборника у складу са законом и Пословником Скупштине града. Градоначелник је председник Градског већа. Заменик Градоначелника је члан Градског већа по функцији. Чланови Градског већа не могу истовремено бити и одборници, а могу бити задужени за једно или више одређених подручја из надлежности Града. Одборнику који буде изабран за члана Градског већа престаје одборнички мандат.

Градска управа припрема прописа и друге акате које доноси Скупштина, Градоначелник и Градско веће; извршава одлуке и друге акте Скупштине, Градоначелника и Градског већа, решава у управном поступку у првом степену о правима и дужностима грађана, предузећа, установа и других организација у управним стварима из надлежности Града; обавља послове управног надзора над извршавањем прописа и ругих општих аката Скупштине града; извршава законе и друге прописе чије је извршавање поверено Граду; обавља стручне и друге послове које утврди Скупштина града, Градоначелник и градско веће; доставља извештај о свом раду на извршењу послова из надлежности Града и поверених послова, Градоначелнику, Градском већу и Скупштини града по потреби, а најмање једном годишње. Градска управа се образује као јединствен орган. Градском управом руководи начелник. У Градској управи се образују унутрашње организационе јединице за вршење сродних управних, стручних и других послова.

Одељења Градске управе:

- Одељење за рад органа града, информационе и заједничке послове
- Одељење за финансије и локалну пореску администрацију
- Одељење за општу управу
- Одељење за инспекцијске послове, комуналну полицију и ванредне ситуације.
- Одељење за привреду и локални економски развој
- Одељење за планирање и изградњу
- Одељење за друштвене делатности

Стална радна тела Скупштине града:

- Савет за урбанизам и комуналне делатности – 7 чланова – 2 жене и 5 мушкараца
- Савет за здравље и заштиту животне средине – 15 чланова – 8 жена и 7 мушкараца
- Комисија за статут и прописе – 7 чланова – 4 жене и 3 мушкарца

- Комисија за кадровска и административна питања – 7 чланова – 6 мушкараца и 1 жена
- Комисија за представке и жалбе – 5 чланова – 2 жене и 3 мушкараца
- Мандатно-имунитетна комисија – 5 чланова (5 мушкараца)
- Савет за безбедност – 11 чланова – (11 мушкараца)
- Савет за привреду, приватизацију и приватно предузетништво – 7 чланова – (7 мушкараца)
- Савет за борбу против болести зависности – 7 чланова – 6 жена и 1 мушкарац
- Савет за развој и економске везе са иностранством и дијаспором – 7 чланова (7 мушкараца)
- Савет за родну равноправност – 7 чланова (7 жена)

Радна тела које нису стална радна тела по Пословнику Скупштине:

- Комисија за утврђивање назива улица и тргова – 7 чланова- 6 жена и 1 мушкарац
- Локални савет за запошљавање – 11 чланова – 6 жена и 5 мушкараца
- Градска изборна комисија Лознице – 10 чланова (5 жена и 5 мушкараца) и 10 заменика (6 жена и 4 мушкараца)

Нови сазив Савета за здравље и заштиту животне средине као скупштинско тело именовано је 2016. године када је донето Решење о именовању на седници Скупштине. Савет чини 15 чланова. Остварује међусекторску сарадњу, координацију и подстицање, организацију и усмеравање спровођења активности у области деловања јавног здравља на локалном нивоу и предлаже мере за унапређење. Такође, Савет за здравље доноси предлог плана јавног здравља. Савет за здравље учествује у различитим областима деловања јавног здравља у кризним и ванредним ситуацијама.

Саветник за заштиту права пацијената

Решењем начелника Градске управе града Лознице број:1591/2013-III, од 02.12.2013. године одређен је извршилац за обављање послова саветника за заштиту права пацијената.

Радно време саветника је од 12,00 до 15,00 часова, али се пацијенти примају током целог радног времена;

Сходно Закону о заштити права пацијената („Службени гласник РС”, број 45/13) улога саветника за заштиту права пацијената је да се стара о заштити права пацијената у складу са законом, поступа по поднетим приговорима пацијената, утврђујући све релевантне чињенице и околности одласком у здравствену установу и узимањем изјаве по приговору од здравственог радника (доктора) и здравственог сарадника (медицинске сестре). Обавезе су и израда извештаја након узете изјаве и достављање приговора здравственој установи у предвиђеном року, пружање потребних информација и савета у вези са правима пацијената, сарадња са свим здравственим установама на територији локалне самоуправе, достављање месечних извештаја о поднетим приговорима и затраженим саветима, интервенције у ситуацијама које могу да се реше без писања приговора а у сврху пружања помоћи пацијенту, анализа рада и примедби пацијената на крају године. Саветник за заштиту права пацијената сарађује са Саветом за здравље и заштиту животне средине (доставља тромесечни, шестомесечни и годишњи извештај), остварује сарадњу са Министарством здравља, СКГО, Заштитником грађана којима се доставља годишњи извештај и упитници. Саветник учествује у едукацијама организованим од стране министарства и цивилног друштва у циљу унапређења рада и обавља све друге задатке у функцији заштите права пацијената.

Најчешћи проблеми на које се жале пацијенти су:

- Проблеми заказивања прегледа код изабраног лекара,
- Проблеми прегледа кад изабрани лекар не ради (боловање, одлазак у пензију и потреба за промена изабраног лекара),
- Проблем око прописивања терапије
- Нељубазност и „некоректно понашање” здравствених радника,
- Проблеми код заказивања прегледа код лекара специјалиста у Општој болници (заказује се за два-три месеца, чак и шест месеци-посебан проблем код специјалисте ендокринолога и кардиолога) и здравственим установама ван Лознице,
- Проблем са заказивањем прегледа на ултразвуку, скенеру, магнетној резонанци (чека се по неколико месеци за термин),

Проблеми се решавају у сарадњи са директорима установе и руководиоцима организационих јединица или интервенцијом преко Савета за здравље и заштиту животне средине, али због проблема рационализације радне снаге у установама неке проблеме није могуће решити.

Извештаји саветника за права пацијената се подносе:

- Здравственим установама месечни извештаји о поднетим приговорима и затраженим саветима до 5 у месецу,
- Савету за здравље и заштиту животне средине (тримесечни, шестомесечни и годишњи извештај),
- Министарству здравља РС, Заштитнику грађана и СКГО годишњи извештај.

Сарадња са здравственим инспектором се своди на достављање тражених података од стране инспектора и по Закону у случају одсутности саветника на послу мења га здравствени инспектор;

Сарадња са Заштитником грађана се састоји у достављању годишњег извештаја и различитих упитника по захтеву Заштитника;

Сарадња са Домом здравља и Општом болницом је на коректном нивоу. У случају оправданих приговора поступају у складу са законом.

Једини проблем је што директори установа и руководиоци организационих јединица не поступају у складу са законом и незадовољне пацијенте не саслушају ради решења проблема него их шаљу саветнику, а проблем би се некад након разговора са њима пре решио у установи.

Најчешћи приговори се односе на следећа права:

- Право на доступност здравствене заштите
- Право на квалитет пружања здравствене услуге
- Право на поштовање пацијентовог времена

По приговору пацијента узима се изјава од здравствених радника/сарадника против чијег рада је поднет приговор и сачини се извештај о утврђеном чињеничном стању и оправданости приговора,

- Извештај се доставља пацијенту подносиоцу приговора, директору установе и руководиоцу организационе јединице где ради здравствени радник/сарадник против чијег рада је поднет приговор у складу са Законом о правима пацијената,
- Ако је приговор оправдан директор установе поступа у складу са законом и о предузетим мерама обавештава саветника,
- Дају се савети пацијентима о њиховим правима.

Грађани су обавештени о раду саветника пацијената у јединици локалне самоуправе:

- Постерима истакнутим на огласној табли јединице локалне самоуправе
- Делењем лифлета у јединици локалне самоуправе
- Посредством локалних медија
- Постери и лифлети у здравственим установама и
- Путем веб странице здравствених установа

9.2. Систем здравствене заштите

9.2.1. Установе здравствене заштите

Дом здравља” Др Миленко Марин”

Дом здравља "Др Миленко Марин" Лозница је основан као здравствена установа која обавља здравствену делатност на примарном нивоу здравствене заштите. У оквиру медицинског дела располаже са следећим службама: општа медицина, медицина рада, служба за здравствену заштиту жена, служба за здравствену заштиту деце и омладине, поливалентна патронажна служба, служба стоматолошке здравствене заштите, служба лабораторијске дијагностике и служба хитне медицинске помоћи. У оквиру Дома здравља постоји мрежа 15 здравствених амбуланти (здравствене амбуланте у Јадранској Лешници, Јошеви, Текеришу, Доњој Бадањи, Брезјаку, Коренити, Новом Селу, Чокешини, Брадићу, Великом Селу, Доњем Добрићу, Горњем Добрићу и Зајачи) и 2 здравствене станице (у Бањи Ковиљачи и Лешници). Дом здравља је адекватно опремљен и има одговарајући простор за рад. Акредитован је на седам година код Агенције за акредитовање здравствених установа Србије, од 2017. до 2025. године.

Редовни програми рада Дома здравља су: превентивне услуге (превентивни прегледи, циљани прегледи, систематски прегледи, скрининг програми за рано откривања рака дојке); куративне услуге (прегледи ради лечења); дијагностичко терапијске услуге; саветовалиште за децу и младе; саветовалиште за дијабетичаре; психфизичка припрема трудница; услуге патронажне службе; стоматолошке услуге; услуге здравствено васпитног рада и услуге хитне медицинске помоћи.

У Дому здравља је укупно запослено 372 радника, од тога 76 лекара, међу којима су 43 специјалисти, један примаријус. У Дому је запослено 19 стоматолога, од којих су три специјалисте. Од укупног броја запослених, 285 су медицинаски, а 87 немедицински радници. У току последње три године 15 запослених је стекло више формално образовање, 350 је развијало своје компетенције кроз акредитоване семинаре у здравству, а 313 и кроз друге обуке. Дома здравља има 23 волонтера – доктори медицине, више медицинске сестре и медицинске сестре/техничари.

У току 2017. године, код Здравственог савета Републике Србије акредитовано је 26 програма континуиране медицинске едукације на различите здравствене теме, а у 2014. години акредитовано је 24 програма. Дом здравља прати квалитет сопственог рада и обавља редовну самоевалуацију у складу са прописаним стандардима.

Успостављена је добра сарадња са различитим другим системима у локалној заједници и шире која је са већином и формализована потписивањем протокола о сарадњи. Протоколи су потписани са: градском управом (потписује се на почетку сваке године); Центром за социјални рад 2015. године; Полицијском управом Града; Општом болницом Лозница;

Специјалном болницом за рехабилитацију Бања Ковиљача; Подружницом Лозница Српског лекарског друштва; Црвеним крстом Лозница; Природно-математичким факултетом у Новом Саду и Агенцијом за заштиту животне средине у Београду.

О свом раду информишу јавност преко сајта Дома здравља, друштвене мреже Facebook, путем информативних емисија на локалним телевизијама и локалном радију. О здравственим услугама јавност се информише информативним и едукативним флајерима, брошурама, постерима, као и уличним манифестацијама, перформанасима, предавањима у школама, јавним предузећима, месним заједницама итд.

Општа болница Лозница

Општа болница Лозница је основана као здравствена установа која обавља здравствену делатност на секундарном нивоу здравствене заштите, као наставак дијагностике, лечења и рехабилитације на примарном нивоу. Основана је за територије општина Лозница, Мали Зворник, Љубовија и Крупањ. Ове четири локалне самоуправе обухватају преко 120.000 становника. Општа болница има 860 запослених, од тога је 130 лекара, а 2 су доктора наука, 6 магистара медицинских наука, 5 примаријуса, 14 субспецијалиста. Општа болница у Лозници има 14 одељења са укупно 461 постељом. Болница некад прима и пацијенте из Републике Српске.

У циљу ефикаснијег обављања делатности у Општој болници су образоване следеће организационе јединице: Сектор интернистичких грана медицине за делатности (интерна медицина, пнеумофтизиологија, неурологија, инфектологија и продуженоа лечење и нега; Сектор хируршких грана медицине за делатности опште хирургије, ортопедије са трауматологијом, урологије, оториноларингологије и офталмологије; Служба за педијатрију; Служба за гинекологију и акушерство; Служба за психијатрију; Сектор заједничких медицинских послова за делатности: (анестезија са реаниматологијом, радиолошке, микробиолошке, лабораторијске, трансфузиолошке, дерматолошке, патоанатомске, фармацеутске и друге делатности) и Сектор за опште правне, економско финансијске послове и службом техничког одржавања.

Редовни програми рада Опште болнице су: специјалистичко-консултативне услуге и болничко-здравствена делатност; специјалистичко-консултативне услуге и сложенији поступци и мере, откривање болести и повреда, лечење и рехабилитација болесних и повређених; дијагностичко-терапијске процедуре; болничко- здравствена делатност (дијагноза, лечење и рехабилитација, услуге здравствене неге и смештаја).

Сви здравствени радници и здравствени сардници имају приступ рачу нарима на свом радном месту, али немају сви приступ интернету. У току протекле три године 21 запослени је стекао више формално образовање; запослени су укупно похађали 602 акредитована семинара, однос 570 других стручних семинара. Немају ажурну базу (евиденцију) о професионалном развоју запослених. У току 2015. године, установа је имала 26 обука акредитованих код Здравственог савета Републике Србије. Редовно се прате показатељи квалитета рада и испитују се потребе корисника/пацијената. Општа болница нема волонтере.

Постоји развијена сарадња са различитим установама и организацијама у локалној заједници. Протоколи о сарадњи су потписани са: Центром за социјални рад, Полицијском станицом Лозница, Домом здравља, Специјалном болницом за рехабилитацију Бања Ковиљача, Подружницом Српског лекарског друштва у Лозници, Црвеним крстом Лозница итд.

9.3. *Образовање*

9.3.1. *Предшколска установа „Бамби“*

Предшколска установа „Бамби“ збрињава 1560 деце узраса од 1-7 година. Целодневни боравак користи 972 деце, четворочасовни припремни предшколски програм 501, а додатним програмима обухваћено је још 83 деце. У Установи је запослено 170 лица

Основна делатност Предшколске установе „Бамби“ је васпитање и образовање, нега и исхрана, превентивно-здравствена и социјална заштита деце. Организационе јединице Предшколске установе „Бамби“ обухватају : Дечји вртић ”Бамби” у Лозници; Дечји вртић „Чаролија“ у Лозници; Дечји вртић ”Лане” у Лозници; Дечје јасле ”Лептирић” у Лозници; Дечји вртић ”Пчелица” у Лозници; Дечји вртић ”Пиноккио” у Бањи Ковиљачи; Дечји вртић „Звончић“ у Лешници. Играоница „Јадранче“ у Јадранској Лешници.

Организована је и 41 група полудневног боравка деце предшколског узраста, у којима се реализује обавезни припремни предшколски програм, при основним школама на територији града и у објектима Установе.

9.3.2. *Основне и средње школе*

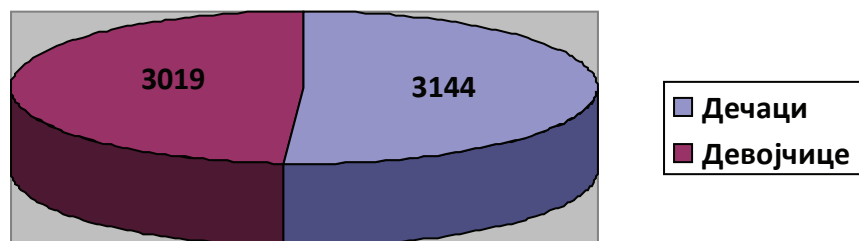
У Лозници постоји 14 основних матичних школа са 29 издвојених одељења, једна основна музичка школа и 4 средње школе.

Табела 24. Број ученика Основних школа у граду Лозница у школској 2017/2018. години

	Основне школе	број ученика
	„Анта Богићевић“, Лозница	805
	„Кадињача“ Лозница	916
	„Јован Цвијић” Лозница	689
	„Петар Тасић“ Лешница	616
	„Вук Караџић“ Лозница	537
	„Вера Благојевић“ Бања Ковиљача	525
	„Доситеј Обрадовић“ Клупци	445
	„Краљ Александар I Карађорђевић“ Јадранска Лешница	378
	„Свети Сава“, Липнички Шор	348
	„Мика Митровић“ Брезјак	315
	„14.октобар“ Драгинац	235
	„Вук Караџић“ Липница	164
	„ Степа Степановић“ Текериш	108
	„Вукова спомен школа“ Тршић	82
	УКУПНО	6163

Укупан број ученика основних школа са подручја града Лознице у школској 2017/2018. години је 6 163 ученика, 3 144 ученика мушког пола и 3 019 ученица женског пола.

Основну музичку школу похађа 315 ученика , 115 дечака и 200 девојчица.

У основним школама је скоро уједначен број ученика 51% ученика мушког пола и 49% ученика женског пола. Музичку школу похађа 64% ученика женског пола и 36% ученика мушког пола

У Основним школама по индивидуално образовном плану ИОП-1 (план прилагођен потребама ученика) ради се са 56 ученика, а према ИОПу-2 (измењен програм у складу са могућностима ученика) ради се са 61 учеником од којих је 16 ученика у специјалним одељењима.

У специјалним одељењима има 44 ученика. У ОШ „Вера Благојевић” Бања Ковиљача (23 ученика), у ОШ „Краљ Александар I Карађорђевић” Јадранска Лешница (7), у ОШ „Кадињача” (10), ОШ „Петар Тасић” Лешница (4). У ОШ у Бањи Ковиљачи наставу похађа и 24 ученика корисника Центра за азиланте.

Укупно има 52 ученика у хранитељским породицама. Од тог броја њих троје похађају наставу у специјалном одељењу у ОШ у Јадранској Лешници. Највише деце из хранитељских породица наставу похађа у ОШ „Краљ Александар I Карађорђевић” Јадранска Лешница (35), у ОШ „Вук Караџић” у Лозници (6), у ОШ „Кадињача” (5), у ОШ „Вера Благојевић” Бања Ковиљача (5), и у ОШ „Јован Цвијић” Лозница (1).

Укупно има 389 ученика који су корисници социјалне помоћи од којих је троје у специјалним одељењима. Највећи број ученика корисника социјалне помоћи је у ОШ “Петар Тасић” Лешница (66), затим у ОШ „Краљ Александар I Карађорђевић” у Јадранској Лешници (58), ОШ „Кадињача” Лозница (57), у ОШ „Јован Цвијић” Лозница (51), ОШ „Анта Богићевић”, Лозница (46), ОШ „Вера Благојевић” Бања Ковиљача (30). У осталим школама од једног до петнаест ученика су корисници социјалне помоћи осим што у ОШ „Степа Степановић” Текериш нема ученика који су корисници социјалне помоћи.

Укупно је регистровано 135 ученика који се изјашњавају као Роми и то у ОШ „Краљ Александар I Карађорђевић” Јадранска Лешница (60), у ОШ „Петар Тасић” Лешница (22), у Основној школи „Доситеј Обрадовић” Клуцци (33) и у Основној школи “Вера Благојевић” Бања Ковиљача (20 ученика Ромске националности).

Укупан број ученика средњих школа на подручју града Лознице у 2017. години је 3 074 ученик.

Табела 25. Број ученика у средњим школама у Лозници по разредима/годинама

Средња школа	Прва година	Друга година	Трећа година	Четврта година	Укупно
Техничка школа Лозница	237	213	223	133	806
Средња школа „Свети Сава”	196	200	208	168	772
Гимназија „Вук Караџић”	177	174	177	151	679
Економска школа Лозница	207	212	193	205	817
УКУПНО	817	799	801	657	3074

Извор: Подаци из средњих школа

У првој години има 817, другој 799, трећој 801, а четврту годину похађа 657 ученика.

Табела 26. Структура ученика средњих школа у Лозници по полу

Средња школа	Мушко	Женско
Техничка школа	752	54
Средња школа „Свети Сава”	199	573
Гимназија „Вук Караџић”	264	415
Средња економска школа	281	536
Укупно	1496	1578

Извор: Подаци из средњих школа

Од 3 074 ученика 1 578 је женског пола а 1 496 мушкараца.

Табела 27. Структура ученика средњих школа у Лозници према месту становања ученика

	Ученици ван територије града Лозница (село)	Ученици са подручја града	Ученици из других општина	Укупно
Техничка школа	527	241	38	806
Средња школа „Свети Сава”	306	317	149	772
Гимназија „Вук Караџић”	179	480	20	679
Средња економска школа	407	401	9	817
Укупно	1419	1439	216	3074

Извор: Подаци из средњих школа

Од укупног броја ученика средњих школа из села је 46% ученика а са подручја града 47% ученика, а са подручја других општина је 7% ученика. Српске националности је 99% ученика, 0,008% ученика (2 ученика) су се изјаснили као руски држављани, 0,8% ученика се изјаснило као Роми а 0,2% муслиманске вероисповести.

У средњим школама у Лозници наставу похађа 9 ученика са инвалидитетом и 44 ученика са дијагностикованим хроничним незаразним болестима.

Град Лозница сваке године најбољим ученицима и студентима додељује градску награду. У 2017. години било је 145 корисника градске награде, од чега 107 студената и 38 ученика основних и средњих школа. Укупан новчани износ исплаћен за доделу градске награде у 2017. години је 10.206.000,00 динара.

Извор: Градска управа града Лозница

9.3.3. Обухват деце ромске националне мањине образовним системом

У школској 2017/2018. години предшколским васпитањем и образовањем је обухваћено укупно 1 690 деце, од чега је било 23 ромске деце (13 девојчица и 10 дечака). Број деце узраста 0-3 године која су обухваћена предшколским образовањем је 152 (73 девојчице и 79 дечака) и међу њима нема деце ромске националности. У групи деце узраста од 3-5,5 година која су обухваћена предшколским образовањем има 906 деце (450 девојчица и 458 дечака), од којих је само 5 ромске деце (3 девојчице и 2 дечака). Највећи број ромске деце прошле године је похађао обавезни припремни предшколски програм (ППП), њих 18, што чини око 95% укупне популације ромске деце предшколског узраста. Међутим, и у овом узрасту се осипа око 20% ромске деце, јер она редовно не похађају ППП, о чему предшколска установа обавештава општински надлежни орган који против родитеља покреће прекршајни поступак

У свих 15 лозничких основних школа основним образовањем у школској 2017/2018. години било је обухваћено 6 449 деце, од чега је био 129 ромских ђака (52 девојчица и 77 дечака). Највећи број ромских ђака је прошле школске године похађало ОШ „Краљ Александар I” (49) Јадранска Лешница, ОШ „Доситеј Обрадовић” (34) Клупци, као и ОШ „Петар Тасић” (23) Лешница и ОШ „Вера Благојевић” (23) Бања Ковиљача.

Такође, ОШ „Свети Сава” Липнички Шор од 2011. године спроводи програм функционалног основног образовања одраслих „Друга шанса”, а међу полазницима значајан део чине, управо, грађани ромске националности. Прошле школске године је укупно 15 Рома и Ромкиња похађало програм „Друга шанса”.

Табела 28: Основне школе у Лозници које су последње 3 школске године похађали ромски ученици/це

НАЗИВ ШКОЛЕ	Укупан бр. ученика (2015/2016.)	Укупан бр. ромских ученика (2015/2016.)	Укупан бр. ученика (2016/2017.)	Укупан бр. ромских ученика (2016/2017.)	Укупан бр. ученика (2017/2018.)	Укупан бр. ромских ученика (2017/2018.)
ОШ „Краљ Александар I Карађорђевић” Јадранска Лешница	363	42 24 дечака 18 девојчица	373	44 26 дечака 18 девојчица	377	49 27 дечака 22 девојчице
ОШ „Вера Благојевић”, Бања Ковиљача	487	25 14 дечака 11 девојчица	467	26 14 дечака 12 девојчица	478	23 13 дечака 10 девојчица

ОШ „Петар Тасић” Лешница	612	32 19 дечака 13 девојчица	613	28 14 дечака 14 девојчица	616	23 15 дечака 8 девојчица
ОШ „Доситеј Обрадовић” Клупци	423	28 10 дечака 18 девојчица	422	29 11 дечака 18 девојчице	423	34 14 дечака 20 девојчица
ОШ ”Свети Сава” Липнички Шор Програм функционалног основног образовања одраслих „Друга шанса“	23	20 10 мушко 10 женско	21	17 10 мушко 7 женско	18	15 8 мушко 7 женско

Извор: Евиденција основних школа са територије Града Лознице

У протекле три школске године укупно 145 ученика/ца се исписало из свих основних школа у Лозници. Међутим, према евиденцији школа овде није реч о раном напуштању образовања, већ о томе да су ђаци или променили пребивалиште и уписали се у другу школу, или су напунили 15 година и прешли у ОШ „Свети Сава“ Липнички Шор која спроводи програм функционалног образовање одраслих и тамо наставили даље образовање. Од свих основних школа које похађају ромски ђаци, једино је у ОШ „Краљ Александар I Крађорђевић” Јадранска Лешница евидентирано је да је двоје (2) ромских ученика напустило школовање у последње 3 године.

Табела 29: Број дечака и девојчица који су напустили основну школу током школских 2015/2016, 2016/2017 и 2017/2018. година

Разреди	2015/2016.		2016/2017.		2017/2018.	
	Број дечака	Број девојчица	Број дечака	Број девојчица	Број дечака	Број девојчица
I разред	7	6	4	8	4	10
II разред	1	1	3	7	5	2
III разред	9	5	5	1	1	3
I– разред	4	6	2	2	2	5
– разред	5	5	6	1	1	3
–I разред	2	2	2	1	0	1
–II разред	0	0	1	0	2	1
–III разред	1	2	3	0	2	1
Укупно:	56		46		43	

Извор: Упитник за припрему ситуационе анализе за потребу израде ЈАП за инклузију Рома попуњен од стране Града Лознице

Настава из предмета ромски језик са елементима националне културе, који је у образовни систем Републике Србије уведен као изборни предмет 2015. године, не изводи се у лозничким школама. Иако школе на почетку школске године редовно спроводе анкету заинтересованости ученика/ца да похађају овај изборни предмет, међу лозничким основцима из ромске популације није било заинтересованости, јер ова деца ни у својим породицама не говоре ромским језиком (осим у ромском насељу Клупци). Такође, у основним школама на територији града Лознице ниједан наставник није добио сертификат за предавање ромског језика, нити је он уведен у систем основног образовања.

Број ученика који су обухваћени средњошколским образовањем у школској 2017/2018. години је износио 3 122 (1 614 девојчица и 1 508 дечака), од чега је било 20 ромских средњошколаца (7 девојчица и 13 дечака). Овај број је знатно већи, али је проблем то што се ученици при упису у школу не изјашњавају о својој националној припадности.

У средње школе у Лозници је, путем афирмативних мера у претходне три школске године, уписан 21 ромски ђак, и то:

- у школској 2015/2016 → 4 средњошколца
- у школској 2016/2017 → 13 средњошколаца
- у школској 2017/2018 → 4 средњошколца

Такође, у истом временском периоду је само један ромски средњошколац уписао факултет путем афирмативних мера, док су два средњошколца уписала доквалификацију са 3. на 4. степен средњошколског образовања. Такође, један ромски ученик је прошао обуку за персоналног асистента за ромску децу.

Према расположивим подацима, тренутно у Лозници живи само једна ромска студенткиња која похађа високо образовање.

9.4. Установе и организације у области социјалне заштите

- Центар за социјални рад
- Дом за смештај деце и младих „Вера Благојевић” Бања Ковиљача
- Радна јединица Центра за породични смештај и усвојење Београд за град Лозницу и општине Крупањ, Мали Зворник и Љубовија

9.4.1. Установе социјалне заштите

У граду Лозници раде две установе социјалне заштите – Центар за социјални рад Лозница и Дом за смештај деце и младих "Вера Благојевић" у Бањи Ковиљачи. Поред њих, у Лозници постоји и Радна јединица Центра за породични смештај и усвојење Београд која својим радом покрива подручје града Лознице и општина Крупањ, Мали Зворник и Љубовија.

9.4.2. Центар за социјални рад Лозница

У складу са Законом о социјалној заштити, центар за социјални рад обавља следеће послове. У вршењу јавних овлашћења Центар, у складу са законом, одлучује о:

- остваривању права на новчану социјалну помоћ;
- остваривању права на додатак за помоћ и негу другог лица;
- остваривању права на помоћ за оспособљавање за рад;
- остваривање права на смештај у установу социјалне заштите;
- остваривању права на смештај одраслог лица у другу породицу;
- хранитељству;
- усвојењу;
- мерама старатељске заштите деце и младих;
- мерама старатељске заштите одраслих и старих;
- одређивању личног имена детета;
- мерама превентивног надзора над вршењем родитељског права;
- мерама корективног надзора над вршењем родитељског права.

(2) У вршењу јавних овлашћења Центар, у складу са законом, обавља следеће послове:

- спроводи поступак посредовања – медијације у породичним односима (мирење и нагодба);
- доставља налаз и стручно мишљење, на захтев суда, у парницама у којима се одлучује о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права;
- доставља, на захтев суда, мишљење о сврсисходности мере заштите од насиља у породици коју је тражио други овлашћени тужилац;
- пружа помоћ у прибављању потребних доказа суду пред којим се води поступак у спору за заштиту од насиља у породици;
- спроводи поступак процене опште подобности хранитеља, усвојитеља и старатеља;
- спроводи програм припреме будућих усвојитеља, односно хранитеља;
- врши попис и процену имовине лица под старатељством;
- сарађује са јавним тужиоцем, односно судијом за малолетнике у избору и примени васпитних налога;
- спроводи медијацију између малолетног учиниоца и жртве кривичног дела;
- подноси извештај о испуњењу васпитног налога јавном тужиоцу, односно судији за малолетнике;
- присуствује, по одобрењу суда, радњама у припремном поступку против малолетног учиниоца кривичног дела (аслушање малолетног учиниоца кривичног дела, аслушање других лица), ставља предлоге и упућује питања лицима која се аслушавају;
- доставља мишљење суду пред којим се води кривични поступак против малолетника у погледу чињеница које се односе на узраст малолетника, чињеница потребних за оцену његове зрелости, испитује средину у којој и прилике под којима малолетник живи и друге околности које се тичу његове личности и понашања;
- присуствује седници већа за малолетнике и главном претресу у кривичном поступку против малолетног учиниоца кривичног дела;
- обавештава суд надлежан за извршење заводске васпитне мере и орган унутрашњих послова када извршење мере не може да започне или да се настави због одбијања или бекства малолетника;
- стара се о извршењу васпитних мера посебних обавеза;
- проверава извршење васпитне мере појачаног надзора од стране родитеља, усвојитеља или старатеља и указује им помоћ у извршењу мере;

- проверава извршење васпитне мере појачаног надзора у другој породици и указује помоћ породици у коју је малолетник смештен;
- спроводи васпитну меру појачаног надзора од стране органа старатељства тако што се брине о школовању малолетника, његовом запослењу, одвајању из средине која на њега штетно утиче, потребном лечењу и сређивању прилика у којима живи;
- стара се о извршењу васпитне мере појачаног надзора уз обавезу дневног боравака у установи за васпитавање и образовање малолетника,
- доставља суду и јавном тужиоцу за малолетнике извештај о току извршења васпитних мера о чијем се извршењу стара;
- предлаже суду доношење одлуке о трошковима извршења васпитних мера;
- обавља друге послове утврђене законом.

(3) Центар у вршењу јавних овлашћења пружа услуге социјалног рада и покреће судске поступке када је законом на то овлашћен.

Осим права предвиђених Законом о којим се стара Република и јавних овлашћења предвиђених Правилником у Центру за социјални рад корисници остварују и следећа права предвиђена Одлуком о правима и услугама у социјалној заштити Града Лознице бр.06-16/17-10-22 од 17.05.2017 године, која су у надлежности локалне самоуправе и то³³:

Основна права:

- право на једнократну новчану помоћ
- право на накнаду погребних трошкова
- право на бесплатан оброк
- право на накнаду за набавку уџбеника, трошкова летовања, зимовања, организовања школе у природи за децу корисника права социјалне заштите
- право на интервенти смештај у кризним ситуацијама
- право ученика средњих школа, редовних студената виших и високих установа са сметњама у развоју на трошкове превоза
- право на накнаду превоза ученика-деца корисника новчане социјалне помоћи
- право на опрему и превоз корисника за смештај у установу социјалне заштите или другу породицу
- право на превоз лица старијих од 65 година
- право на бесплатан превоз корисника права по основу Закона о правима бораца, војних инвалида и чланова њихових породица и Закона о заштити цивилних инвалида рата
- право на опремање стана штићеника

Услуге социјалне заштите:

- помоћ и нега у кући
- дневни боравак за децу и омладину са сметњама у развоју
- становање уз подршку за младе који се осамостаљују („кућа на пола пута“)
- социјално становање у заштићеним условима
- саветодавно-терапијске и социјално едукативне услуге
- смештај у прихватилиште и прихватну станицу
- лични пратилац

³³ ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ СА ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЕШТАЈЕМ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ЛОЗНИЦА ЗА ПЕРИОД ЈАНУАР – ДЕЦЕМБАР 2018. ГОДИНЕ

У току 2018. године лиценциране су услуге Дневни боравак за децу, омладину и одрасла лица са сметњама у развоју „Сунце”, број лиценце 377 од 19.04.2018. године и служба „Помоћ у кући”, број лиценце 402 од 15.06.2018 године.

Број корисника услуга социјалне заштите према евиденцији Центра за социјални рад у 2016. години је 5 862 лица од којих је 1 852 деце, 458 младих, 1 839 одраслих и 257 старих.

Од тога 140 деце је без родитељског старања, 37 деце је у категорији занемареног детета или је у ризику од занемаривања, 29 деце је са проблемима у понашању, у случају 202 деце родитељи се споре око начина вршења родитељског права а 989 деце живи у социо-материјално угроженим породицама.

Када су млади у питању (средњошколски узраст) осморо младих је у категорији занемарених лица, 115 је са проблемима у понашању, 33 младих је у породици са поремећеним породичним односима а 397 живи у социо-материјално угроженим породицама.

На територији града Лозница имају 72 хранитељске породице, у којима је смештено укупно 108 деце.³⁴

Број корисника новчане социјалне помоћи у 2016. години је 1 808 лица. Укупан број корисника туђе помоћи и неге је 506, број корисника основног додатка за негу и помоћ износи 145, а увећани додаток за негу и помоћ користи 361 лице.

Према подацима Републичког завода за социјалну заштиту у 2016. години регистровано је 61 особа старости од 6 до 17 година живота који су били у сукобу са законом. Од тога 2 женског а 59 мушког пола. (Табела број 7.)

У периоду од јануара до децембра 2016. године, Центар за социјални рад је доставио Вишем јавном тужилаштву и Вишем суду у Шапцу 51 налаз док је Прекршајном суду у Лозници достављено 40 налаза и мишљења о малолетницима који су чинили кривична и прекршајна дела.

Стручни радници ЦСР Лозница су процесуирали 24 изречене васпитне мере појачаног надзора. Васпитне мере се спроводе по решењу Вишег суда у Шапцу. Водитељи случаја са малолетницима и њиховим родитељима саветодавно воде разговоре у циљу ресоцијализације и осамостаљивања.

Табела 29. Број деце у сукобу са законом

Године	Број деце у сукобу са законом 6-17 година старости	
	Женско	Мушко
2013	0	14
2014	0	8
2015.	0	15
2016.	2	22
Укупно	2	59

Извор: Витална статистика Републички завод за социјалну заштиту 2016. година

Заштита деце без родитељског старања се углавном одвија у хранитељским породицама, док се мањи број деце налази у сродничким старатељским породицама и у одговарајућим установама социјалне заштите.

У отвореној старатељској заштити, тј. у сродничким продицама се на дан 31.12.2016. налазило 13 деце, а у установама социјалне заштите осморо корисника. Шесторо деце се

34 (Податак из 2016. години према евиденцији Центра за социјални рад Лозница)

налази у јединицама Центра за заштиту одојчади, деце и омладине, у Звечанској у Београду, а двоје деце је смештено у Заводу за васпитање деце и омладине у Књажевцу.

Основни суд у Лозници упутио је 17 захтева за давање сагласности на наследничку изјаву и отуђење имовине.

Центар за социјални рад Лозница је месно надлежан орган старатељства, за постављање привременог старатеља малолетним лицима у поступку остваривања права на азил, а који су смештени у Центар за азил у Бањи Ковиљачи.

Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије, односно Центар за азил у Бањи Ковиљачи поднели су 56 захтева за постављање привременог старатељстваа малолетном азиланту.

Центар за социјални рад Лозница је основан 1964. године и има 35 запослених. Од тог броја 16 или 46% су стручни радници у области социјалне заштите (осам социјалних радника, један психолог, два педагога и пет специјалних педагога). Од укупног броја стручних радника, шест су водитељи случаја, а два су истовремено и водитељи случаја и супервизори., што чини 50% од укупног броја стручних радника.

Центар располаже радним простором површине 352 м². Просторни капацитети су задовољавајући, већи број радника има засебне канцеларије, а канцеларија директора и рачуноводства користе се за одржавање стручних састанака. Постоји потреба да се цео радни простор у Центру климатизује. Центар поседује два путничка возила чије коришћење задовољава редовне делатности Центра. Такође, Центар је информатички опремљен – поседује 25 компјутера који су умрежени и повезани «Интегралом» и један лаптоп. Ниво информатичке опремљености одговара захтевима Центра.

Према годишњим озвештајима о раду кључне активности Центра за социјални рад Лозница су:

Одлучивање и послови у вршењу јавних овлашћења

Одлучивање у вршењу јавних овлашћења за малолетне кориснике	Одлучивање у вршењу јавних овлашћења за пунолетне кориснике	Послови у вршењу јавних овлашћења	Остали послови
<ul style="list-style-type: none"> – Остваривање права на материјалну подршку – Остваривање права на породични смештај – Остваривање права на домски смештај – Неодложне интервенције – Усвојење – Старатељство – Вршење родитељског права 	<ul style="list-style-type: none"> – Остваривање права на материјалну подршку – Остваривање права на смештај у установу социјалне заштите и смештај у другу породицу – Старатељство – Вршење родитељског права 	<ul style="list-style-type: none"> – Породични односи – Послови заштите од насиља у породици – Послови заштите малолетника 	<ul style="list-style-type: none"> – Издавање уверења грађанима – Достављање налаза и мишљења другим институцијама и организацијама

9.4.3. Услуге Центра за социјални рад

- Неодложне интервенције
- Услуге процене и планирања
- Дневне услуге у заједници:
 - Дневни боравак
 - Помоћ у кући
- Саветодавно-терапијске и социо-едукативне услуге (искључиво: „друге саветодавне и едукативне услуге и активности“)
- Услуге смештаја (претежно, домски смештај за одрасле и старије)

Дневни боравак "Сунце" је организациона јединица Центра за социјални рад у Служби социјалне заштите, основана 2008. године. Корисници Дневног боравка су деца и млади са сметњама у развоју. У Дневном боравку раде три особе, при чему руководилац обавља и послове дипломираног дефектолога – логопеда, односно бави се одржавањем и изграђивањем облика говорне комуникације и осталих видова говорно–језичког изражавања деце и младих са сметњама говора. Поред дефектолога, ту је и виши радни терапеут, чији је посао да кроз технике и активности радне терапије одржава и повећава обим покретљивости локомоторног апарата, одржава и јача мишићну снагу појединца. Такође, његова улога је да перманентном обуком и кроз активности дневног живота подстиче кориснике на што боље и успешније функционисање у свакодневном животу са циљем осамостаљивања особа и што мање зависности од туђе неге и помоћи. На пословима набавке намирница и припреме оброка за кориснике, као одржавања хигијене радних просторија ангажован је помоћни радник.

Тренутно Дневни боравак има 16 корисника, од којих најмлађи има 8, а најстарији 36 година. Услуге које пружа дневни боравак су: исхрана, нега, здравствена и физичка заштита током боравка; стручни дефектолошки третман на пољу сазнајних, практичних и социјалних вештина базиран на процени и индивидуалном планирању за сваког корисника понаособ; радно–окупациони третман у циљу развоја спретности и стимулације креативног изражавања; физичко васпитање и корективни третман са циљем јачања мишићне снаге и повећања обима покретљивости; развијање животних вештина и свакодневних рутина ради осамостаљивања.

СОС служба у Центру за социјални рад Лозница почела је са радом као услуга у оквиру пројекта "Уточиште" који је Центар реализовао у партнерству са Удружењем грађана "Светионик". Од почетка 2006. године СОС служба је уз помоћ локалне управе институционализована у Центру за социјални рад и на тај начин и данас функционише. Лица која имају потребу за саветодавним разговором и заштитом од насиља у породици, контакт остварују са пријемним радником у Центру за социјални рад до 15 часова, а након тог времена до 17 часова на СОС телефон се јавља дежурни стручни радник. У случајевима када је помоћ потребна након 17 часова, лица се обраћају Полицијској станици у Лозници, а полицијски службеници обавештавају дежурног стручног радника.

Услуга Помоћ у кући, као ванинституционални облик заштите старих функционише при Центру за социјални рад од 2008. године. Право на помоћ у кући обезбеђује се старим, изнемоглим, хронично оболелим лицима и другим лицима која нису у стању да се сама старају о себи, односно немају друге чланове домаћинства који би се старали о обављању неопходних послова (припрема и допрема хране у стану-кући, обављање основних кућних послова, одржавања хигијене у просторијама и задовољавање других егзистенцијалних потреба). О остваривању права на ову услугу одлучује Центар за социјални рад Лозница на основу тимског разматрања потребе корисника. Организоване активности Помоћи у кући реализоване су кроз ангажовање пет геронтодомаћица и једног координатора са пола радног времена, а средства за реализацију услуга Помоћи у кући обезбеђена су преко локалне самоуправе.

Геронтодомаћице су пружале услуге старим особама у 28 домаћинстава, на нивоу следећих месних заједница: Бања Ковиљача, Градилиште, Клупци и Лозница. Услуге Помоћ у кући корисницима су пружане од 1 – 3 пута недељно, зависно од потреба корисника. Од укупног броја корисника, 4 лица су мушког пола, а остали корисници су женског пола. Старосна доб корисника је од 51 – 86 година.

Услуге које геронтодомаћице пружају корисницима су: обављање кућних послова и одржавања домаћинства; помоћ у одржавању личне хигијене; помоћ у одржавању хигијене

стана и одеће; плаћање рачуна; чување и надзор; помоћ у обављању лакших телесних вежби; помоћ око одласка код лекара; помоћ у загревању просторија; помоћ при кретању по стану и дворишту. Корисници учествују у плаћању партиципације зависно од висине прихода.

Евидентирано је 1 239 захтева везаних за заштиту и процену интереса малолетне деце.

Центар за социјални рад доставио је 239 стручних налаза и мишљења у предмету поверавања деце, односно процене подобности родитеља за вршење родитељског права.

Евидентирано је 47 захтева који се односе на поверавање деце по споразуму родитеља у поступку разводу брака.

143 захтева – поверавање деце по тужби (посредовање у поступку развода брака)

Евидентирано је 59 захтева Прекршајног суда.

Евидентирано је 88 захтева Вишег суда у Шапцу и Вишег јавног тужилаштва у Шапцу за достављање стручног налаза и мишљења.

Изречене су 24 васпитне мера појачаног надзора.

Евидентирано је 23 малолетника асоцијалног понашања.

Размотрено је 281 захтева везаних за остале послове у вези заштите малолетних лица.

На евиденцији је било 44 хранитељске породице и 69 корисника.

Ургентно је смештено у хранитељску породицу четири корисника.

Евидентиранио је 23 деце која су лишена родитељског старања, а живе код сродника.

Евидентирано је 12 корисника који су се налазили у установи социјалне заштите

Центар за социјални рад Лозница покренуо је поступак лишења родитељског права према родитељима за четири малолетна детета.

Донета су 9 решења Корективног надзора над вршењем родитељског права.

У току извештајног периода два малолетна детета су усвојена, а један дечак се налази на адаптацији у потенцијалној усвојитељској породици

Евидентирана је 197 пријава везана за насиље у породици и поремећене породичне одосе.

У односу на исти период претходне године може се констатовати повећан број захтева који су евидентирани у Служби за заштиту деце и младих (154 захтева више).

Дневни боравак за децу, омладину и одрасле „Сунце” је Организациона служба Центра за социјални рад у Лозници чији су корисници особе са одређеним степеном телесног инвалидитета и интелектуалним потешкоћама у развоју. Услуге Дневног боравка користи деветнаест корисника, седам девојчица и дванаест дечака. Њихова старосна доб је у распону од девет до четрдесет година старости. Свакодневно током пет радних дана у недељи у периоду од 7 часова ујутру до 15 часова корисници долазе у пратњи родитеља или самостално у боравак где им је обезбеђена нега, брига, васпитно – образовни рад, радно окупационе, рекреативне и културно –забавне активности а све према њиховим индивидуалним способностима, могућностима и интересовањима.

Право на помоћ у кући обезбеђује се старим, изнемоглим, хронично оболелим лицима и другим лицима, која нису у стању да се старају о себи, односно немају друге чланове домаћинства који би се старали о обављању неопходних послова (припрема и допрема хране у стану/кући, обављање основних кућних послова, одржавању хигијене у просторијама и задовољавање других егзистенцијалних потреба). Служба „Помоћ у кући“ Центра за социјални рад у Лозници, почела је са радом 16.01.2018.године. Три неговатељице брину у просеку о 24 корисника на ужем и ширем Центру града Лознице и Бање Ковиљаче.

На дан 01.01.2018. године на евиденцији Службе за заштиту одраслих и старих лица било је:

31 корисника на смештају у геронтолошким центрима и домовима за негу и бригу старих лица,

72 корисника на смештају у специјалним установама за лица ометена у развоју, укупно 146 корисника лишена пословне способности који су под старатељском заштитом а бораве у породици или отвореној заштити или су институционално збринуте,

27 лица под привременим старатељством због заштите појединачних права и интереса,

12 корисника на смештају у другим породицама за збрињавање одраслих и старих лица, четири корисника у здравственим установама и други корисници за које није било могуће завршити целокупан стручни поступак те је рад на тим предметима настављен и у овој години.

У Служби за заштиту одраслих и старих лица у извештајном периоду евидентирано је 1 040 нових захтева за пружање мера и услуга из надлежности ЦСР а које се односе на социјалну, породично - правну заштиту, социјално збрињавање и оснаживање одраслих и старих лица.

Поднето је 53 захтева за институционално збрињавање старих, хронично оболелих лица без адекватне породичне заштите

Дана 31.12.2018.године на евиденцији ЦСР Лозница налазило се 42 одраслих и старих лица која су смештена у геронтолошким центрима и домовима за стара лица, највећи број је у Шапцу и Крупњу, а мањи број у Новом Саду, Зрењанину, Суботици, Врбасу.

Укупно је 68 старих лица ометених у душевном и менталном развоју који се налазе на смештају у специјализованим установама.

Дана 31.12.2018.године 13 корисника налази се на смештају у другој породици за збрињавање одраслих и старих лица.

На дан 31.12.2018.године на евиденцији Центра за социјални рад Лозница налазило се 153 лица која су лишена пословне способности.

У Служби за заштиту одраслих и старих лица евидентирано је 140 пријава насиља у породици, У два предмета одређен је приоритет поступања 1 што значи поступање у року од 24 часа.

9.5. Деца - рани развој као императив

- Буџетска средства града Лознице намењена финансирању предшколске установе

На функцији 911 – *Предшколско образовање* планирана су средства за организацију и реализацију годишњег програма рада установе за предшколско васпитање и образовање „Бамби” у износу од 239.100.000,00 динара и намењена су за финансирање дела расхода за запослене, расхода за несметано функционисање установе (средства за набавку хране и намирница за припрему хране, средства за одржавање хигијене у установи, дидактички материјал и играчке за децу) и инвестиције (II фаза надоградње објекта „Бамби”, замена дотрајале плафонске конструкције у објекту „Лане”, партерно уређење дворишта у објекту „Бамби”).

Рано детињство је најважнија развојна етапа човековог живота. У том смислу је веома значајан развој предшколског васпитања и образовања и укључивање деце у различите развојне програме. Период до треће године живота детета је значајан период за

развој и функционисање мозга. Од 3. до 6. године дете је спремно да се укључи у групне активности, спремно за развој предчиталачких и предумеричких вештина и стицањесликe о себи, спремно да истражује, да се игра са својим вршњацима и развија поверење; ово је период у коме деца, нарочито деца из непривилегованих породица, имају највише користи од похађања предшколских програма. Успех у формалном образовању зависи у великој мери од укључивања и похађања предшколског програма. Улагање у рани развој детета омогући ће већи обухват образовањем, већу социјалну инклузију деце и мање издатке за здравствену и социјалну заштиту.

Према проценама Републичког завода за статистику за 2017.години у граду Лозници има 3 557 деце од 0-4 године, што чини 4,7% укупног становништва, а деца од 5-9 година 3651, односно 4,8% од укупног становништва.

У школској 2017/2018. години предшколским васпитањем и образовањем у предшколској установу (ПУ) „Бамби” обухваћено је укупно 1690 деце, од чега је било 23 ромске деце (13 девојчица и 10 дечака). Број деце узраста 0-3 године која су обухваћена предшколским образовањем је 152 (73 девојчице и 79 дечака) и међу њима нема деце ромске националности. У групи деце узраста од 3-5,5 година која су обухваћена предшколским образовањем има 906 деце (450 девојчица и 458 дечака), од којих је само 5 ромске деце (3 девојчице и 2 дечака). Највећи број ромске деце прошле године је похађао обавезни припремни предшколски програм (ППП), њих 18, што чини око 95% укупне популације ромске деце предшколског узраста. Међутим, и у овом узрасту се осипа око 20% ромске деце, јер она редовно не похађају PPP, о чему предшколска установа обавештава општински надлежни орган који против родитеља покреће прекршајни поступак

Рад ПУ „Бамби” реализује у 43 групе за целодневни боравак у 6 наменски изграђених објеката (5 у Лозници, једном у Бањи Ковиљачи), два додатно адаптирана и опремљена простора (Лешница и Јадранска Лешница), 31 простор при основним школама за реализацију четворочасовног припремног предшколског програма и једном наменски опремљеном простору за реализацију посебних програма (ОШ Козјак) који је стављен у функцију од маја 2015.године. Укупни просторни капацитети не задовољавају тренутне потребе средине за целодневним боравком јер је уписано 135 деце више него што је нормативима предвиђено а на листама чекања за целодневни боравак остало је 100 захтева. У циљу повећања обухвата деце организованим предшколским васпитањем организован је рад посебних програма (играоница) у Лешници, Јадранској Лешници и Лозници.Захваљујући посебним програмима проценат обухвата деце од 1-6,6 година увећан је за 5,5% а обухват деце узраста од 3-5,5 година за 12%. У организацији психолошко-педагошког рада ангажовани су поред васпитача и стручни сарадници. Задатак и циљ ПУ „Бамби” да се деци обезбеде најповољнији услови за психо-физички развој и слободно изражавање и кроз разнолике васпитно-образовне програмиме подстакне интелектуални, социо-емоционални и физички развој детета. Циљ је да се кроз посебне програме и пројекте негује индивидуалност, аутентичност, креативности сваког детета. Да се развијају социјалне вештине и способност комуникације и да се ради на проширивању сазнања о себи, другима, и свет који га окружује, у циљу боље цосијалне интеграције. ПУ Бамби је учествовала у пројекту „Вртићи без граница-проширење могућности за учење и развој деце из осетљивих група“, и након завршетка пројекта наставиле су да раде граонице: „Испод липа” у вртићу „Звончић” у Лешници две групе са 48 деце, „Јадранче” у Јадранској Лешници две групе са 44 деце, Играоница „Бамби” у истоименом вртићу са 25 деце. Као учесник друге фазе пројекта”Вртићи без граница 2- квалитетно инклузивно образовање у Србији”, током радне године,створени су услови да започну рад још 5 група посебних програма: Играоница „Звончица” у Козјаку,свакодневни четворочасовни програм

са две групе, 39 деце, Три групе краћих посебних програма (2 пута седмично по 2,5 сата) у вртићима „Бамби” и „Чаролија”,. Кроз реализацију специјализованих програма, организује се школица енглеског језика, програми зимовања, летовања и излети као и други програми и играонице.

Буджетским средствима града Лознице сваке године се планира реализација годишњег програма рада установе за предшколско васпитање и образовање „Бамби”. За 2019. годину је планирано 239.100.000,00 динара и намењено за финансирање дела расхода за запослене, расхода за несметано функционисање установе (средства за набавку хране и намирница за припрему хране, средства за одржавање хигијене у установи, дидактички материјал и играчке за децу) и инвестиције (II фаза надоградње објекта „Бамби”, замена дотрајале плафонске конструкције у објекту „Лане” партерно уређење дворишта у објекту „Бамби”).

У Лозници постоји неколико приватних вртића, и више различитих играоница за децу предшколског узраста. НТЦ систем учења је специјализован систем учења који се такође организује у Лозници кроз игру, којем је циљ да стимулише ментални развој деце, развој координације покрета, моторике, брзине размишљања и закључивања, али и спречавања поремећаја концентрације и пажње и превенира дислексију. Овакав метод учења доприноси повећању функционалне писмености.

9.5. Млади као рањива група

Број младих је у периоду од 2010. до 2017. године у константном смањењу. Према званичним подацима Републичког завода за статистику у 2010. години евидентирано је 16.091 особа узраста 15 – 29 година, док је током периода од седам година смањен за 27% јер подацима РЗС Републике Србије у 2017. години број младих од 15 до 29 година у Лозници 12 588 младих³⁵

На иницијативу градоначелника Лознице, у циљу подршке младима, решавања проблема и потреба младих, основана је Канцеларија за младе (КЗМ) у Лозници 04. јула 2007. године. Омладински центар је од оснивања добио нов простор ван зграде Градске управе, за чију изградњу су издвојена средства од италијанске Регије Емилија Ромања и Министарства спољних послова Републике Италије.

Кроз програме рада у Омладинском центру, млади се афирмишу, укључују у друштвене процесе, пружа се подршка иницијативама и пројектима младих.

Према потребама младих реализују се различите активности: едукативне, промотивне, културне, забавне, рекреативне спортске. Ради се на унапређењу социјалних вештина и пружа подршка младима у формалном и неформалном образовању. Организују се активности за младе са инвалидитетом и младе из других осетљивих група (Роме, мигранте, младе без родитеља, младе са ризичним понашањем и сл.) Организује се школа фотографије, курсеви страних језика, припрема за упис у средњу школу и бројне друге активности у циљу унапређења положаја младих и подизања квалитета живота. Омладински центар сарађује са свим институцијама, установама, организацијама, удружењима (УГ „Искра-Лозница“, УГ Светионик“ и др.), подржава и учествује у свим акцијама и активностима које доприносе унапређењу живота младих и њиховој интеграцији у друштвене токове живота у Лозници. Омладински центар учествује у реализацији различитих пројеката као носилац или партнер на пројектима од локалног регионалног и националног интереса а који се односе на побољшање положаја младих у Лозници.

35 Извор: Витална статистика, РЗС. ПРОФИЛ Лозница за 2017. година, април 2019.

У области здравља и здравих стилова живота младих Омладински центар са својим волонтерима спроводи различите активности. Орагнизују се радионице, тренинзи за обуку вршњачких едукатора, предавања, обуке, семинари, емитују се едукативни филмови, едукативне представе, изложбе, јавни догађаји, улични перформанси. Дистрибуира се едукативни материјал и сл. У реализацији ових активности значајну улогу имају Удружења грађана која се баве питањима младих као што је УГ „Искра” и УГ „Светионик” али и ромска удружења која се баве питањима младих Рома. Омладински центар сарађује и учествује у акцијама која се по календару здравља организују испред здравствених установа и Завода за јавно здравље Шабац. У Омладинском центру је пројектно организован рад саветовалишта за младе али се ова активност није имплементирала у систем. Организацијски при Дому здравља саветовалиште за младе са свим неопходним сегментима подршке младима не функционише, стога постоји потреба формирања такве институције ван здравственог система јер су истраживања показала да млади желе саветодавне услуге о здрављу и здравим стилова живота ван институција здравственог система.

9.6. Старији као рањива група

У Лозници је према проценама РЗС у 2017. години проценат старијих, преко 65 година 19% у односу на укупан број становника Лознице Удео старијих преко 75 година у укупном становништву града Лознице је 7%, а људи преко 85 година, 1%.

Тако је стално повећање просечне старости и резултат високог учешћа старијих у укупном становништву а у порасту је и Индекс старости који приказује однос броја становника преко 60 година живота и оних до 19 година. Оваква демографска слика намеће потребу појачане бриге усмерене ка старијима као рањивој групи. Здравствена заштита старих се остварује преко здравствених установа, Центра за социјални рад и Службу за заштиту одраслих и старих лица а о потребама старих и њиховим проблемима баве се и различита удружења укључујући и Удружења пензионера. Центар за социјални рад у вршењу јавних овлашћења у складу са законом, одлучује о мерама старатељске заштите одраслих и старих. У оквиру Центра за социјални рад је организована услуга помоћ и нега у кући за стара лица која се пружа остарелим лицима без породичног старања, без средстава за живот, остарелим теже хроничним оболелима и инвалидним лицима. Подршка и заштита старијим лицима пружа се и у оквиру Дома за старе и Службу кућног лечења и неге Дома здравља "Др Миленко Марин" Лозница.

Рад Службе за заштиту одраслих и старих лица у Центру за социјални рад Лозница односи се на заштиту и процену актуелног стања и потреба лица у поступцима смештаја у установу социјалне заштите, постављања старатеља, достављања социјалних анамнеза за потреба других институција, привођења на лечење лица без породичне заштите, насиља у породици и пружања помоћи и материјалне и психолошке подршке лицима у случају потребе.

У Служби за заштиту одраслих и старих лица према подацима ЦСР за 2016. године примљено је 942 нових захтева за пружање мера и услуга из надлежности ЦСР а које се односе на социјалну, породично - правну заштиту, социјално збрињавање и оснаживање одраслих и старих лица.

У извештајном периоду поднето је 42 захтева за институционално збрињавање старих, хронично оболелих лица без адекватне породичне заштите и душевно оболелих лица. Реализовано је 31 смештај. На дан 31.12.2016. године на евиденцији ЦСР Лозница налазило се 35 одраслих и старих лица која су смештена у геронтолошким центрима и домовима за стара

лица, од тога највећи број у Шапцу и Крупњу, а у мањем броју у Новом Саду, Зрењанину, Суботици и Панчеву.

Према евиденцији Службе за одрасла и стара лица укупано је 63 лице ометених у душевном и менталном развоју који се налазе на смештају у специјализованим установама.

На евиденцији Службе за одрасла и стара лица налази се укупно 13 старих лица који су на смештају у другим породицама за збрињавање одраслих и старих лица. У Служби за заштиту одраслих и старих лица евидентирано је 63 пријаве насиља у породици. У свим случајевима био је ангажован интерни тим за заштиту од породичног насиља и насиља у партнерским односима ЦСР и поступано у складу са протоколом о поступању центара у случајевима насиља у породици и женама у партнерским односима. ЦСР одржава сарадњу са установама где се налазе стара лица: са здравственим, социјалним, правосудним и управним органима и службама у локалној заједници. Када су стара лица у питању Центар за социјални рад се сусреће са различитим проблемима од проблема смештаја лица у специјализоване установе јер су у већини установа попуњени капацитети, до одсуства ресурса локалне заједнице, непостојање прихватне станице и прихватилишта, непостојање ургентног смештаја у другу породицу за одрасла и стара лица, затим непостојање обезбеђеног места за смештај корисника у болницу ради медицинске обраде за смештај у установу и слично.

Помоћ у кући као услуга обезбеђује се старим, изнемоглим, хронично оболелим лицима и другим лицима, која нису у стању да се сама старају о себи, односно немају друге чланове домаћинства који би се старали о обављању неопходних послова (припрема и допрема хране у стану-кући, обављање основних кућних послова, одржавање хигијене у просторијама и задовољавање других егзистенцијалних потреба).

Права из става 1. овог члана обезбеђује установа социјалне заштите – Центар за социјални рад Лозница на основу тимског разматрања потребе корисника. Организоване активности Помоћи у кући реализоване су кроз ангажовање четири геронто -домаћица и једног координатора, правника, са пола радног времена, а средства за реализацију услуге Помоћи у кући обезбеђена су преко локалне самоуправе. Финансирање помоћи у кући из буџета Града Лознице вршено је до 11.11.2016. године када је због истека две године на одређено време престао радни однос руководиоцу и геронто домаћицама. Од 17.11.2016. године настављено је финансирање услуге Помоћ у кући, на основу уговора о наменским трансферима где је уговором о привременим и повременим пословима било ангажовано пет геронто домаћица и један координатор – дипл.социјални радник до 31.12.2016. године. Геронто домаћице су пружале услуге поменутих категоријама лица у 23 домаћинства и то: Бања Ковиљача, Градилиште, Крајишници и Лозница. Услуге Помоћ у кући корисницима су пружане зависно од жеље и потреба корисника, а највише пет пута седмично (код једног корисника), до једном седмично, код већине корисника по два сата два пута седмично.

Услуге које геронто домаћице пружају корисницима су следеће:

- Обављање кућних послова и одражавање домаћинства,
- Помоћ у одржавању хигијене стана (прање судова, чишћење просторија, ложење ватре, прање одеће),
- Помоћ у одржавању личне хигијене,
- Помоћ око плаћања рачуна,
- Чување и надзор,
- Помоћ у обављању лакших телесних вежби,
- Помоћ при одласку код лекара,
- Помоћ у загревању просторија,
- Помоћ у обезбеђивању сервисних услуга,
- Помоћ при кретању по стану и дворишту.

Корисници учествују у партиципацији услуга, сем корисника који примају новчану социјалну помоћ. Средства од партиципације намењена су за проширење овог пројекта и друге видове помоћи старим лицима. Центар за социјални рад Лозница у складу са Законом о социјалној заштити, доноси решење о признавању права на ову услугу, утврђује партиципацију корисника, а средства за услугу обезбеђују се из буџета градске управе и уплаћују извршиоцу услуге. Старосна доб корисника је од 62 до 86 година. Један је слеп, док су остали корисници покретни или полупокретни.

Средства за хигијену која се користе код корисника обезбеђују се периодично. Рад Службе олакшава живот и функционисање нашим суграђанима који су корисници али и члановима њихових породица. Код корисника се умањује осећај маргинализованости. Корисници се позитивно изјашњавају о служби али и о геронто домаћницама, са њима граде добар однос базиран на поверењу. Координатор у оквиру свог рада врши процену квалитета рада на основу анкете корисника.³⁶

Собзиром на све веће потребе за пружањем услуге помоћ у кући неопходно је радити на проширењу услуге не само на градско већ и на сеоско подручје. Истраживање о потребама старих лица за овом врстом услуге у сеоском подручју показало је велику заинтересованост старих лица на селу за помоћ у кући, јер је све више старих на селу који живе сами.

Градским буџетом су предвиђене субвенције за превоз у градском саобраћају за лица старија од 65 година. А оквиру Здравствених установа поред примарне и секундарне здравствене заштите организује се и према календару здравља активности на промоцији и заштити здравља старих суграђана.

Планирају се у наредном периоду акције за попушта за учлањење у Градску библиотеку и читаоницу, акције при набавци улазница на културне и спортске манифестације, а преко Клуба пензионера и удружења пензионера организује се излети, забаве, дружења, набавка огрева по повољнијим ценама, набавка лекова хигијенских пакета и другог материјала. У октобру се обележава Међународни дан старијих у оквиру којег се организује јавни догађаји, контрола здравственог стања и консултације са здравственим радницима у клубу пензионера патронажна служба Дома здравља организује лекарске прегледе, даје савете о очувању здравља и контроли хроничних незаразних болести.

9.7. Палијативна заштита

У Лозници не постоји организован систем палијативне заштите. Кроз службу кућне неге и лечења организовано је делимично пружање услуга палијативног лечења. Проблем је недостатак кадра и немогућност организовања услуге и ван територије града са услугом у руралном подручју. Не постоје развијени смештајни капацитети за палијативно збрињавање пацијената. Одређени број здравствених професионалаца је прошао обуку за организацију Службе палијативног збрињавања као и примену терапије бола али се програм није имплементирао у здравственој пракси.

10. БЕЗБЕДНОСТ У ЗАЈЕДНИЦИ

Бригу о безбедности у заједници спроводи ПУ Лозница, Савет за безбедност који је именован од Скупштина Града, Правосудни органи, школе, ЦСР и друге институције. Институције, организације, установе, удружења на пољу безбедности сарађују међусобно

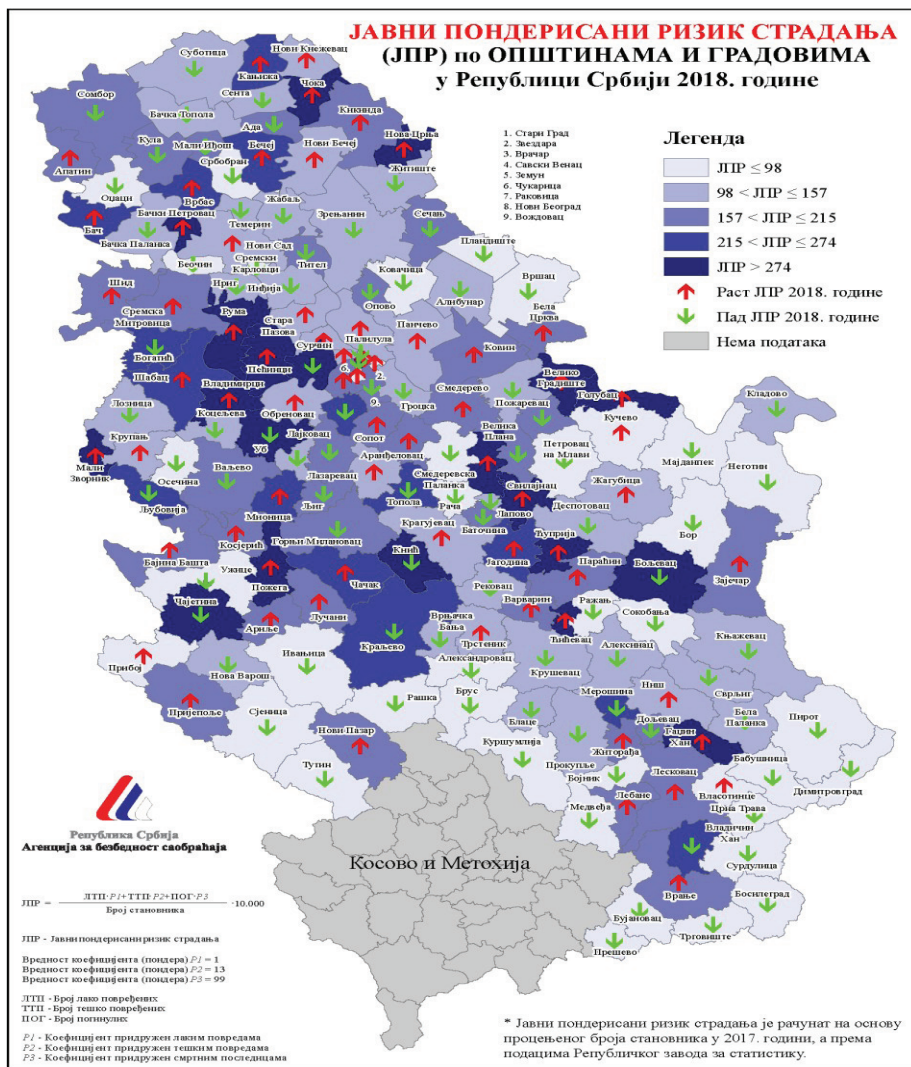
36 Извештај о пословању Центра за социјални рад Лозница за период од јануара до децембра 2016.г.

како би се унапредила безбедност грађана Лознице кроз појачане мере контроле, кампање и промоцију безбедности у саобраћају кроз поштовање закона.

На основу података Агенције за безбедност саобраћаја³⁷ Вредност јавног пондерисаног ризика ЈПР (број погинулих, тешко повређених и лако повређених / броја становника) у 2018. години за град Лозницу је у класи ниске вредности ризика чак је у 2018. години јавно пондерисани ризик мањи него у односу на 2017. годину. (Слика број 1.)

Слика број 1.

Карта ЈПР страдања пом општинама и градовима у Републици Србији 2018. године

Извор: Агенција за безбедност саобраћаја

37 <http://www.abs.go-rs/sr/analize-i-istranjanja/baza-podataka>
<http://bazabs.abs.go-rs/> (приступљено 27.08.2019.)

Табела 35.

Број регистрованих саобраћајних незгода са бројем повређених и погинулих у периоду од 2014-2018.године за територију града Лознице

Година	Укупан број регистрованих саобраћајних незгода	Укупан број саобраћајних незгода са повређеним и погинулим лица	Број повређених и лица у саобраћајним незгодама	Број погинулих лица у саобраћајним незгодама
2014.	240	106	136	11
2015.	222	92	117	10
2016.	249	128	183	10
2017.	221	106	151	8
2018.	223	121	176	3
УКУПНО	1155	553	763	42

Извор: Агенција за безбедност саобраћаја

Посматрајући основне показатеље безбедности саобраћаја у Лозници у периоду од 2014. године примећује се пад броја саобраћајних незгода а што је још значајније пад броја саобраћајних незгода са повређеним и погинулим лицима.

Структура настрадалих лица на територији Лознице у периоду од 2014-2018.години уз односу на категорију возила и својатво учешћа према подацима Агенције за безбедност саобраћаја је следећа:

1. Возачи и путници
2. Пешаци
3. Лица са теретним возилаима
4. Бицилисти
5. Мотоциклисти и мопедисти
6. Лица са тракторима

У односу на категорију возила и својство учешћа настрадалих у саобраћајним незгодама, највише страдају возачи и путници а најмање лица са тракторима.

Посматрајући старосну доб може се констатовати да у саобраћајним незгодама на територији Лознице највише страдају лица из старосне групе 46-64 година.

Безбедност пешака

Према подацима Агенције за безбедност саобраћаја за период од 2014-2018.године број погинулих пешака је 9, што чини 21% погинулих лица у саобраћајним незгодама (у Србији пешаци чине 25% свих погинулих лица). Број повређених пешака је 132, што чини 17% повређених лица у саобраћајним незгодама (у Србији пешаци чине 14% свих повређених лица у саобраћајним незгодама). Највише настрадалих пешака је међу лицима старости 46-64 година. Пешаци највише страдају у априлу, мају и децембру.

У периоду од 2016. до 2018. године најчешћи фактори настанка саобраћајних незгода са настрадалим пешацима су непромишљене радње возача, а затим пропусти пешака.

Безбедност бициклиста

За период од 2014-2018.године на територији Лознице према подацима Агенције за безбедност саобраћаја број погинулих бициклиста је 4, што чини 10% погинулих лица у у саобраћајним незгодама (у Србији чине 9% свих погинулих лица у у саобраћајним незгодама).

Број повређених бициклиста је 72, што чини 9% повређених лица у саобраћајним незгодама (у Србији чине 8% свих повређених лица у саобраћајним незгодама).

Највише настрадалих бициклиста је међу лицима старости 46-64 година.

Бициклисти највише страдају у априлу.

У периоду од 2016. до 2018. године најчешћи фактори који су утицали на настанак саобраћајне незгоде са настрадалим бициклистима је непромишљена радња возача.

Безбедност мотоциклиста и мопедиста у саобраћају

За период од 2014-2018.године на територији Лознице према подацима Агенције за безбедност саобраћаја:

Број погинулих возача и путника на мотоциклима и мопедима је 4, што чини 10% погинулих лица у саобраћајним незгодама (у Србији чине 9% свих погинулих лица у саобраћајним незгодама).

Број повређених возача и путника на мотоциклима и мопедима је 44, што чини 6% повређених лица у саобраћајним незгодама (у Србији чине 7% повређених лица у СН).

Највише настрадалих лица на мотоциклима и мопедима је међу лицима старости 15-30 година.

Лица на мотоциклима и мопедима највише страдају у јуну.

У периоду од 2016. до 2018. године најчешћи фактори који су утицали на настанак саобраћајне незгоде са настрадалим лицима на мотоциклима и мопедима је погрешно извођење радњи возача.

Безбедност путничких аутомобила у саобраћају

За период од 2014-2018.године на територији Лознице према подацима Агенције за безбедност саобраћаја:

Број погинулих возача и путника у путничким аутомобилима је 19, што чини 45% погинулих лица у саобраћајним незгодама (у Србији чине 45% погинулих лица у саобраћајним незгодама).

Број повређених возача и путника у путничким аутомобилима је 461, што чини 60% повређених лица у саобраћајним незгодама (у Србији чине 60% повређених).

Највише настрадалих возача и путника у путничким аутомобилима је међу лицима старости 15-30 година.

Возачи и путници у ПА највише страдају у мају.

У периоду од 2016. до 2018. године у саобраћајним незгодама са путничким аутомобилима најчешће је одабрана група типова саобраћајним незгодама са најмање два возила – скретање или прелазак.

У периоду од 2016. до 2018. године најчешћи фактори који су утицали на настанак саобраћајне незгоде са настрадалим возачима и путницима у путничким аутомобилима су непромишљене радње возача

Безбедност тракториста

За период од 2014-2018.г. на територији Лознице према подацима Агенције за безбедност саобраћаја:

Број погинулих лица у саобраћајним незгодама са учешћем трактора је 3 (возачи трактора), што чини 7% погинулих лица у саобраћајним незгодама (у Србији чине 7% погинулих лица у СН).

Повређена лица у саобраћајним незгодама са тракторима чине 2% повређених лица у саобраћајним незгодама (у Србији чине 2% повређених у саобраћајним незгодама).

Највише настрадалих возача и путника на тракторима је међу лицима старости 46-64 и 65+ година.

Највише настрадалих лица у саобраћајним незгодама са тракторима је у септембру, октобру.

У периоду од 2016. до 2018. године најчешћи фактори који су утицали на настанак саобраћајне незгоде са настрадалим лицима са учешћем трактора су непромишљене радње возача и погрешно извођење радњи возача.

Безбедност теретних возила

За период од 2014-2018.године на територији Лознице према подацима Агенције за безбедност саобраћаја:

Број погинулих лица са учешћем теретних возила је 11, што чини 26% погинулих лица у саобраћајним незгодама (у Србији чине 24% погинулих лица у саобраћајним незгодма).

Повређена лица у саобраћајним незгодма са теретним возилима чине 11% повређених лица у саобраћајним незгодама (у Србији чине 15% повређених у саобраћајним незгодма).

Највише настрадалих возача и путника у теретним возилима је међу лицима старости 31-45 година. Највише настрадалих лица у саобраћајним незгодама са теретним возилима је у октобру.

У периоду од 2016. до 2018. године најчешћа група утицајних фактора настанка саобраћајним незгода са настрадалим лицима са учешћем теретних возила је Возач - непромишљене радње.

Повређена и погинула лица у односу на старосну доб за период од 2014-2018.година у Лозници према Агенцији за безбедност саобраћаја:

- Број повређене деце, у посматраном периоду, је 62, док је погинуло 2 деце.
- Деца путници чине 48%, деца пешаци 34%, а деца возачи 17% од укупног броја настрадале деце.
- Деца највише страдају у мају.
- Укупно је погинуло младих лица: 9, што чини 21% укупно погинулих лица (у Србији чине 20% погинулих лица), док је број повређених младих: 258, што чини 34% укупно повређених лица (у Србији чине 31% повређених лица).
- Млади у саобраћајним незгодама најчешће страдају у својству возача (54%).
- Млади највише страдају у мају.
- Укупно је погинуло старијих лица: 5, што чини 12% укупно погинулих лица (у Србији чине 27% погинулих лица), док је број повређених старијих лица: 83, што чини 11% укупно повређених лица(у Србији чине 10% повређених лица).
- Старија лица у саобраћајним незгодама најчешће страдају у својству пешака (39%).
- Старији највише страдају у септембру

Из наведеног се може закључити следеће да се на територији Лознице у периоду од 2014-2018.године:

- Догодило укупно 1 155 саобраћајних незгода, од којих је 553 саобраћајних незгода са настрадалим лицима или 48%,
- У саобраћајним незгодама (СН) погинуло је 42 лица, док је теже и лакше повређено 763 лица,
- Успостављен тренд смањења броја погинулих лица, али није успостављен тренд смањења броја повређених лица,
- Погинуло је 9 пешака, што чини 21% од укупног броја погинулих лица у СН,
- Погинуло је 4 бициклиста, што чини 10% укупног броја погинулих лица у СН,
- Погинуло је 4 возача и путника на мотоциклима и мопедима, што чини 10% од укупног броја погинулих лица у СН,
- Погинуло је 19 возача и путника у путничком аутомобилу (ПА), што чини 45% од укупног броја погинулих лица у СН,
- У саобраћајним незгодама где је један од учесника био трактор, погинуло је 3 лица, што чини 7% од укупног броја погинулих лица,
- У саобраћајним незгодама где је један од учесника било теретно возило, погинуло је 11 лица, што чини 26% од укупног броја погинулих лица,
- У посматраном периоду повређено је 62-оро деце, док је 2 деце погинуло у СН. Деца су највише страдала у својству путника (48%),
- У саобраћајним незгодама погинуло је 9 младих. Млади чине 21% од укупног броја погинулих лица у саобраћајним незгодама. Млади у саобраћајним незгодама најчешће страдају у својству возача (54%),
- У саобраћајним незгодама погинуло је 5 лица старости 65 и више година, што чини 12% од укупног броја погинулих лица. Старија лица у саобраћајним незгодама најчешће страдају у својству пешака (39%),
- Највећи број саобраћајних незгода са настрадалим лицима припада групи типова саобраћајних незгода „СН са најмање два возила – скретање или прелазак”,
- Највише настрадалих лица у саобраћајним незгодама било је у мају.

У Лозници се током године спроводе различите активности како би се унапредила безбедност у саобраћају свих учесника.

Мере безбедности спроводе различите установе у оквирима својих надлежности.

Предшколске установе, основне и средње школе спроводе активности у оквиру унапређења знања, ставова, вештина и понашања учесника у саобраћају. Савет за безбедност доноси мере, прати ефекте мера и координира у активностима осталих субјеката на безбедности саобраћаја. Саобраћајна полиција врши непосредан надзор над учесницима у саобраћају, и води евиденције о саобраћајним незгодама. Здравствене установе спроводе мере праћења здравственог стања возача кроз лекарске прегледе а такође врше збрињавање и лечење повређених у саобраћајним незгодама. Медији утичу на промовисању одговорног понашања у саобраћају. посебно се интезивирају медијске активности у септемпру.

Тако се у Лозници поводом дана безбедности, Савет за безбедност саобраћаја у сарадњи са Агенцијом за безбедност саобраћаја организује се саобраћајно – образовни час „Пажљивко”, за све ђаке прваке основних школа на територији града. Циљ је да се истакне важност безбедности деце у саобраћају, да се кроз игру деца науче и усвоје основна правила понашања у саобраћају. Организују се трибине за младе „Без аутомобила на матуру”,

млади упознају са озбиљношћу последица вожње у алкохолисаном стању, затим о важности коришћења сигурносног појаса као и о ограничењу брзине при вожњи. Кампање које се током године организују имају за циљ да се грађанима подигне свест о значају поштовања саобраћајних правила. Активан рад Савета за безбедност саобраћаја града Лознице и континуирана сарадња са Агенцијом за безбедност саобраћаја доприноси подизању свести о важности безбедности саобраћаја, грађанима на територији Града Лознице посебно деци и младима. Најзначајнији индикатори за праћење стања безбедности саобраћаја су број и последице саобраћајних незгода. На основу ових показатеља се за територију града Лознице планирају мере и активности као и ефекти спроведених мера као би се обезбедио висок ниво безбедности.

Број правоснажно осуђених пунолетних и малолетних лица у Лозници је приказан у Табели бр. 36.

Табела број 36

ПРАВОСНАЖНО ОСУЂЕНА ПУНОЛЕТНА И МАЛОЛЕТНА ЛИЦА ПРЕМА КРИВИЧНОМ ДЕЛУ

Пунолетна лица	385 кривичних дела укупно
Кривична дела против живота и тела	36
Кривична дела против имовине	111
Кривична дела против здравља људи	26
Кривична дела против безбедности саобраћаја	23
Кривична дела против правног саобраћаја	19
Малолетна лица	14 кривичних дела укупно
Кривична дела против живота и тела	1
Кривична дела против имовине	7

Извор: "Општине и региони РС, 2017", РЗЗС, Београд, 2017, стр.301.

Када је заштита од насиља у питању школе и здравствене установе поступају по посебним протоколима за евиденцију и пријављивање насиља. У школама су организовани тимови за спречавање насиља који разматрају сваки појединачни случај и спроводе едукацију ученика о врстама насиља и мерама за спречавања вршњачког и партнерског насиља. У здравственим установама формиран су Тимови за спречавање насиља над женама као и тимови за спречавање злостављања и занемаривања деце. Тимови се редовно састају, сваки појединачни случај насиља се евидентира и по хитном поступку обавештава ЦСР и ПС. Такође Тим за спречавање занемаривања и злостављања деце месечно одржава редовне састанке, а у случају сумње или евидентног случаја занемаривања и злостављања одржавају се састанци по хитном поступку и све надлежне институције се обавештавају усменим путем као и у писаној форми.

СОС служба у Центру за социјални рад Лозница почела је са радом као услуга у оквиру пројекта "Уточиште" који је Центар реализовао у партнерству са Удружењем грађана "Светионик". Од почетка 2006. године СОС служба је уз помоћ локалне управе институционализована у Центру за социјални рад и на тај начин и данас функционише. Лица која имају потребу за саветодавним разговором и заштитом од насиља у породици, контакт остварују са пријемним радником у Центру за социјални рад до 15 часова, а након

тог времена до 17 часова на СОС телефон се јавља дежурни стручни радник. У случајевима када је помоћ потребна након 17 часова, лица се обраћају Полицијској станици у Лозници, а полицијски службеници обавештавају дежурног стручног радника. На нивоу града потписан је 2014. године споразум о сарадњи институција у граду у превенцији насиља.

11. КУЛТУРА

Култура као детерминанта здравља представља вредност од значаја за идентитет једног подручја јер је чини материјално, нематеријално стваралаштво, духовне вредности које утичу на стил живота на навике и обичаје народа. Култура једног народа се наслеђује, ствара, развија и повезана је са другим културама. Лозница је град културних и историјских вредности.

Центар за културу „Вук Караџић” Лозница основан 1998. године за обављање делатности у области културе, образовања, музеја, галерија, збирки, заштите културних добара, природних и других знаменитости има за циље ширење културе и подстицања културног стваралаштва. У надлежности Центра за културу „Вук Караџић” је Музеј Јадра, Стална поставка слика Миће Поповића и Вере Божичковић Поповић, Вуков дом културе, културни комплекс Тршић, спомен комплекс Текериш, Гучево, Драгинац.

Програмске активности Центра за културу су веома разноврсне по садржају и свеобухватности тема и организују се континуирано током целе године : јавни догађаји, манифестације, изложбе слика, фотографија, концерти, књижевне вечери, промоције књига уметничке вечери филма, поезије, смотре рецитатора, позоришне представе, свечане академије, ликовне колоније, тамичења, мото сусрети, планинарски походи, ревије, смотре, традиционални вашари.

Организују се активности поводом обележавања:

Међународног дана матерњег језика;

Светског дана поезије;

Манифестација „Свет жена”;

Манифестација „Мићини и Верини дани”;

Манифестација „Дани Јована Цвијића” ;

У порти манастира Чокешина обележава се годишњица Боја на Чокешини;

У Текеришу манифестација поводом обележавања Церске битке и церемоније полагања венаца;

На Гучеву обележавање Гучевске битке;

У Драгинцу обележавање годишњице од страдања цивила у Другом светском рату у месту Драгинац.

Традиционално се обележава манифестација, Ђачки Вуков сабор посвећена ђацима и њиховом стваралаштву. Кроз мноштво програма и радионица богата традиција се приближава младима а они постоји креатори културног идентитета.

Манифестација Вуков сабор организује се сваке године у септембру са богатим програмом у Лозници и Тршићу.

У Биоскопу Центра за културу „Вук Караџић” 2018. године приказано је 46 филмова са 115 пројекција на којима је присуствовало 9 008 посетилаца.

У Вуковом дому културе се организују различити програми и активности других установа и организација. у 2018. години је било 83 различита програма.³⁸

38 Извештај о пословању Центра за културу „Вук Караџић“ за 2018. године

Током 2018. године у Тршићу и Текеришу је путем организованих посета у оквиру ђачких екскурзија и појединачно боравило 48 357 посетилаца³⁹.

У просторијама Центра за културу током године се одржавају курсеви, обуке школе цртања и сликања, гитаре, стручна оспособљавања за различита занимања, курсеви страног језика. Организује се школица енглеског језика за децу предшколског узраста.

У Образовно-културном центру „Вук Караџић” у Тршићу организују се различити едукативни и културни садржаји.

На реци Дрини се одржава Међународна регата „Дрина је само једна”

Туристичка организација града Лознице организује бројне садржаје, манифестације, базаре, концерте, радионице, сајмове едукације и сл.

Новогодишњи базар.

Етно базар „У сусрет Васкрсу” са циљем промоције и афирмације старих заната.

Осмомартовски базар, поводом осмог марта Дана жена, у циљу промоције и афирмација ручних радова и старих заната.

Манифестација „Приђи срцем”.

Уметничка радионица „Машта башта”.

Сајам цвећа у Бањи Ковиљачи.

Сајам вина у Лозници.

Дечији фестивала фолклора „Распевано пролеће”.

Међународни фестивал фолклора, Брадић .

„Покрени точак здравља”.

Регионални сајам меда.

Међународна недеља мобилности –кретаивна изложба дечијих радова.

Фетивал Лила Ло.

Манифестација Саборско прело.

Бања Ковиљача, Бања Бадања, Планина Гучво, Видојевица, Цер, река Дрина пружају идеалне услове за развој спортско-рекреативног и излетничког туризма и прилику за активан одмор и авантуристички туризам.

Туристичка организација сваке године учествује на Међународном сајму туризма и презентује и промовише туристичке потенцијале Града.

12. ВЕРСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ И ОРГАНИЗАЦИЈЕ

На територији града Лознице активно делује Српска Православна Црква. Црква је значаја друштвени фактор која својим духовним, културним и националним деловањем утиче на националну свест, вредности. На тај начин може утицати на ставове и понашање, па је сарадња Цркве и верских заједница са здравственим и другим установама од значаја за промоцију здравља.

Град Лозница додељује средства на основу јавног конкурса за суфинансирање пројеката цркава и верских заједница из буџета града Лознице. Висина средстава утврђује се сваке године одлуком о буџету града. Додела средстава је регулисана Правилником о начину суфинансирања пројеката цркава и верских заједница („Службени лист Града Лознице”, број 7/18). Средства се додељују у циљу унапређења сарадње локалне самоуправе и цркава и верских заједница на образовном, културном и социо-хуманитарном подручју деловања. Такође као подршка верским обредима и богослужењима који су везани за значајне историјске датуме и историјске личности, подршка изградњи, обнови верских храмова и објеката и

39 Извештај о пословању Центра за културу „Вук Караџић“ за 2018.године

њиховој заштити јер су од историјског, националног и културног значаја. За 2019. годину решењем Градског већа одобрено је 2.060.000,00 динара за 15 објекта Српске Православне Цркве.

Осим Црквених објеката-храмова у већини месних заједница на територији града Лознице, од историјског значаја су Манастир Троноша из 1317.године, задужбина је краља Драгутина; Манастир Чокешина, женски манастир у Чокешини из прве половине 15. века у подножју планине Цер; Црква Покрова Пресвете Богородице изграђена у српско-византијском стилу подигнута 1873.године; Црква Вазнесења Господњег подигнута на некадашњем имању Вука Караџића на Лагатору у Лозници, по величини је трећи храм у Србији; Црква Светих Апостола Петра и Павла у Бањи Ковиљачи је подигнута 1975.године. При храму је основан и хор „Сабор српских светитеља”; Црква Светих Апостола Петра и Павла у Лешници је подигнута 1874. година.

13. МЕДИЈИ

Улога медија је значајна карица на унапређењу здравља и превенцији болести, промоцији здравих стилова живота и подизању свести грађана. Медији су значајан партнер здравственим и другим установама и институцијама здравственог система како би се информације, савети, препоруке о здрављу, понашању и здравим стиливима живота на брз и ефикасан начин досегле шири круг људи. Посебно је значајно када постоје ризици од епидемија заразних болести или понашања у кризним и ризичним ситуацијама. Улога медија је значајна у здравственом образовању свих грађана.

У Лозници постоје регионалне теливизијске и радио станице: Лотел медија група (Lotel Media Group), коју чине, Телевизија Лотел плус, Радио Лотел, Лознички недељник и Радио Сан; регионална телевизија Подриње, радио Подриње, Лозничке новости Интернет портал Лозница инфо.

У 2018.године у Републици Србији 72,9% претплатника користи интернет, што је повећање од 4,9% у односу на 2017.године а 8,2% у односу на 2016. године 99,1% претплатника има ТВ уређај а 67,2 радио пријемник.⁴⁰

Према подацима РЗС у 2018. године од свих корисника интернета у групи студената 100,0% користи интернет; 89,7% запослених лица а 79,0% незапослених лица користи интернет док 45,5% осталих лица користи интернет-пензионери и др. Посматрајући од 2016. године број корисника се значајно повећава у обе последње групе.⁴¹

Такође са аспекта јавног здравља значајни подаци су разлози коришћења интернета и претраживање садржаја. Тако је у 2018. године према подацима РЗС РС, око 77% испитаника на интернету трагало о информацијама о роби и услугама а затим се 70,3% конектовало на интернет због приступа друштвеним мрежама Фејсбук и Твитер (Facebook, Twitter) Такође 96,4% интернет популације од 16-24 године има налог на друштвеним мрежама

На основу ових података претпоставља се да око 55 400 претплатника у Лозници користи интернет а око 75 164 претплатника има ТВ уређај што је изузетно висок проценат. Такође се може предпоставити да око 12 000 младих на територији Лознице има налог на друштвеним мрежама.

40 “Употреба информационе – комуникационе технологије у РС, 2018“, РЗЗС,Београд, стр.14.и 36.стр.

41 “Употреба информационе – комуникационе технологије у РС, 2018“, РЗЗС,Београд, стр.25.

Овај показатељ говори у прилог чињеници да су медији значајан ресурс у јавном здрављу јер могу утицати на свест 99% грађана Лознице, 96,4% младих од 16-24. година, па је стога значајна је сарадња са здравственим и другим установама које раде на унапређењу здравља грађана Лознице како би се промовисало здравље и прослеђивале информације о превенцији.

Годишње град Лозница издваја и додељује путем јавног конкурса. око 10 милиона динара за медије, тј. информисање јавности и услуге емитовања електронских и штампаних медија.

Неопходна је континуирана сарадња са медијима Такође је неопходно коришћење друштвених мрежа за промоцију здравља и дистрибуцију информација о здрављу као и обука старијих грађана за коришћење интернета (клуб пензионера), скајпа, друштвених мрежа, слање електронске поште, претрага података путем интернета како би и старији грађани користили могућности напредне информационе технологије и постали део развоја информационог друштва.

14. СПОРТ И РЕКРЕАЦИЈА

Спорт, физичка активност рекреација утичу позитивно на здравље, унапређују квалитет живота. Упражњавање физичке активности, бављење спортом утиче на продужење очекиваног трајања живота, смањује ризике за настанак болести срца и крвних судова, шећерне болести као и малигних болести. Физичка активност утиче на развој психосоцијалних способности, утиче позитивно на психомоторни развој. Побољшава се кондиција и издржљивост. Спорт и рекреација делују када су млади у питању на превенцију болести зависности јер је на тај начин обезбеђено здраво и осмишљено провођења слободног времена.

Спорт и физичка активност превенирају прекомерну телесну тежину. Физичка активност утиче позитивно на ментално здравље јер смањује ниво стреса и анксиозност.

Лозница је град спорта са тенденцијом развоја спорта и рекреативних активности. Различите спортске дисциплине у Лозници су доступне грађанима што пружа могућност избора у зависности од афинитета и талента.

Највише има фудбалских клубова, затим кошаркашких, рукометних, одбојкашких. Постоји и фудзал, женски фудбал, тенис, стони тенис и сл.

Карате клубови, кик бокс клубови, боксерски клубови, аикидо, теквондо, рагби, нинџицу клуб, шаховски клубови, планинарски клуб, стрељаштво, бициклизам, риболов, параглајдинг, стрељаштво, куглашки клуб, Клуб одгајивача голубаваи; Мото клуб и др.

Постоји доста фолклорних и хорских секција, школе глуме, школе цртања и сликања, школа рок гитаре, музичка радионица, школа плеса, школа балета, карневала.

Спортске манифестације које су од значаја за град:

- Церски маратон (спортска манифестација која се налази од 2007. године у календару Европске Атлетске Асоцијације).
- Дринска регата.
- Крос РТС-а.

Град Лозница поседује спортску дворану која је у саставу Установе за Физичку културу „Лагатор” (2 650 места са борилиштем које има површину од 1 116 м2. Користи се за спортске и културне манифестације и за часове физичког васпитања.

Град Лозница поседује градски стадион (200 x 180 м2 - 105 x 68 терен - 5000 седишта покривено, 1 000 места са седиштима, ложе имају 100 места). На територији града Лозница спортске хале су у оквиру школа. Школске хале користе ученици у школама и клубови.

У склопу установе за физичку културу “Лагатор” Лозница, постоји отворено купалиште “Лагатор”. Димензије базена 50 x 21м и дубине 1,90м а непливачки димензија 18 x10м дубине 0,8-1,2м. У сезони купања се орагнузују школе пливања за непливаче и школе за усвршавање пливачких стилова

Од значаја за град Лозницу је и ципијада коју организује ауто – мото клуб „Екстрем 015” из Лознице. Једна ципијада је у мају и међународног је карактера а друга је у децембру у циљу окупљања и дружење чланова клубова из окружења. Такође и риболовачка манифестација „Сомовијада” такмичарског карактера, одржава се у јулу месецу са организованим такмичењем у припреми рибље чорбе.

Параглајдинг клуб „Кобра” основан бави се туристичким летењем параглајдером са стартом на планини Гучево.

Циљ је радити на промовисању физичке активности кроз спорт и рекреацију и укључити што већи број деце и младих у спортске активности. Такође радити и на побољшању инфраструктуре у области спорта и рекреације (изградња адреналинских паркова, скејт паркова, затвореног базена, бициклистчких стаза, планинарских траса и сл.) како би се млади окупирали здравим навикама и развијали вештине за здрав живот.

15. ФИНАНСИРАЊЕ

Финансирање здравствене заштите из буџета града Лознице

Табела 30.

	УКУПНО ОСТВАРЕЊЕ БУЏЕТА	УКУПНО ОСТВАРЕЊЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ
2016	1,703,016,159	17,870,776 1%
2017.	1,652,962,100	12,671,469
2018.	1,930,177,964	21,475,788

Извор: Служба финансија, Градска управа Лозница

Подстицајне мере из буџета Града за период од 2008 до 2017.године⁴²

А) Издвајање за незапослене породиље и подстицај рађања

Година	Износ
2008.	6.052.000
2009.	6.960.310
2010.	7.757.200
2011.	7.137.686
2012.	42.898.345
2013.	85.939.134
2014.	97.197.862
2015.	107.699.625
2016.	119.244.946
2017.	93.611.558

42 Подаци Службе градске управе Лозница 2018.г.

Б) Треће дете

Година	Износ
2014.	1.478.743
2015.	4.564.275
2016.	7.597.288
2017.	9.600.194

В) Бракови

Година	Износ
2014.	12.334.864
2015.	11.659.606
2016.	10.116.552
2017.	8.177.615

Г) Црвени крст –народна кухиња (бесплатан оброк)

Година	Износ
2017.	7.271.192,78
2016.	8.491.190,67
2015.	7.313.172,68
2014.	8.686.421,97
2013.	8.354.825,00
2012.	7.923.721,00
2011.	7.161.141,00
2010.	6.801.524,00
2009.	6.605.542,00
2008.	4.604.695,00

Д) Центар за социјални рад (једнократне помоћи)

Година	Износ
2017.	6.890.960,00
2016.	10.503.680,00
2015.	10.100.000,00
2014.	9.910.000,00
2013.	9.768.170,00
2012.	7.272.940,00
2011.	6.070.490,00
2010.	5.919.013,00
2009.	6.050.260,00
2008.	5.950.500,00

Ђ) Бесплатна ужина

Година	ОШ- Лозница	Исхрана и смештај штићеника у БГ	Укупно/динара
2009.	103.956	809.648	913.604
2010.	104.258	801.380	905.638
2011.	67.112	857.905	925.017
2012.	31.830	1.057.807	1.089.637
2013.	43.221	1.492.292	1.535.513

2014.	90.262	1.426.416	1.516.678
2015.	143.503	1.148.630	1.292.133
2016.	92.716	935.974	1.028.690
2017.	76.997 исплаћено до септембра	668.959 исплаћено до септембра	745.956
Σ	753.855	9.199.011	9.952.866

Е) Бесплатни уџбеници

Година	Износ/динара
2009.	732.928
2010.	787.222
2011.	1.032.589
2012.	1.335.183
2013.	1.892.115
2014.	1.205.395
2015.	700.329
2016.	144.330
2017.	22.652
Σ	7.852.743

Већи део трошкова за бесплатне уџбенике у последње три године сноси министарство просвете.

Ж) Превоз штићеника

Година	Износ/динара
2009.	1.163.295
2010.	1.179.270
2011.	1.237.067
2012.	944.872
2013.	1.123.489
2014.	1.532.432
2015.	1.513.916
2016.	1.294.132
2017.	870.971 исплаћено до септембра
Σ	10.859.444

Деца (са пратиоцем) са сметњама у развоју која похађају школу ван територије Лознице и ученици средњих школа у Лозници. Није приказан превоз деце која похађају основне школе на територији града, јер се превоз за њих не фактурише посебно.

З). Превоз старих лица (Од 01.01.2012.године)

	2017.	2016.	2015.	2014.	2013.	2012.
Превоз старих лица	9.604.350	13.263.810	11.635.785	8.385.510	7.540.575	3.519.495

И) Помоћ у кући и услуга дневни боравак

	2017.	2016.	2015.	2014.	2013.	2012.	2011.	2010.	2009.
Помоћ у кући	199.781	1.761.662	1.737.528	1.645.373	1.764.192	2.000.960	1.731.894	1.517.074	1.597.608
Услуга дневног боравак	1.063.572	2.578.969	2.173.099	1.825.104	2.036.363	2.368.961	2.858.557	2.612.729	2.603.470

Ј) Социјално становање**-Електрична енергија за породице на социјалном становању**

2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
55.000	40.700	59.500	70.000	65.000	49.000	56.000	86.000	86.000

К) Стипендије/ученичке и студентске награде

Година	Износ/динара
2012.	7.688.850
2013.	10.846.120
2014.	14.074.000
2015.	12.733.810
2016.	13.473.810
2017.	10.206.000
Σ	69.022.590

Л) Једнократне награде- за једно од освојена прва три места на републичким такмичењима

Година	Износ/динара
2012.	528.440
2013.	344.000
2014.	487.000
2015.	704.000
2016.	845.000
2017.	445.500
Σ	3.353.940

М) Улагања у примарну здравствену азштиту Дом здравља

ГОДИНА	ИЗНОС	СВРХА
2008.	2.948.983,00	Трансфери
2009.	320.000,00	Трансфери
2012.	12.281.849,69	1 сан.возило, 3 возила за дијализу, даљинско грејање, гасиф.кот. Лешница
2013.	15.191.483,28	Апарат за рендген, 2 сан.возила, 2 зуб.столице, подне облоге
2014.	8.285.611,88	3 путничка аутомобила, паркинг
2015.	7.113.550,88	Опр.за вешерај, 4д ултразвук, катао
2016.	6.398.400,00	По одлуци Већа-Санитет, реакредитација, повећај средстава

Средства уложена у примарну здравствену заштиту Дом здравља „Др Миленко Марин“ Лозница за период 2016- јуна 2019.године

Укупно уложена средства током 2016; 2017; 2018, до јуна 2019. године

Извори финансирања	Новчана улагања за период од 2016-2019.год.
Средства из буџета града Лозница	23.245.210,5
Канцеларије за управљање јавним улагањима Београд.	20.000.000,00
Министарство здравља РС	4.681.707,25
ОЕБС	1.955.600,00
Донације од физичких и правних лица	1.017.977,79
Сопствена средства Дома здравља	1.911.558,40
УКУПНА СРЕДСТВА	52.812.053,94

Извор: Дом здравља „Др Миленко Марин“ Лозница

Улагања у унапређење квалитета рада Дом здравља „Др Миленко Марин“ Лозница у у периоду од 2016 до 2018.године

Средства уложена у Дом здравља „Др Миленко Марин“ Лозница у 2016.године

2016. година	Укупна новчана средства у динарима	Набављена опрема материјали
Средства из буџета града Лозница	6.398.400,00	Санитетско возило 3.398.400,00 дин Реакредитација 3.000.000,00 дин
Канцеларије за управљање јавним улагањима Београд.	20.000.000,00	Реконструкција објеката Поликлиника-Лозница, здравствена станица Бања Ковиљача, здр. амбуланта Текериш, здр. амбуланта Драгинац
Министарство здравља РС	364.300,70	Три климе, један рачунар и WAN мрежа
ОЕБС	1.955.600,00	Реконструкција крова, подова, тоалета стоматолошке ординације, прозора, врата чекаонице
Донације од физичких и правних лица	416.800,7	Новчаним средствима из донација набављана је опрема како би се обезбедио квалитетнији рад у установи. Набављене су климе, машина за прање возила, канцеларијска опрема
Сопствена средства Дома здравља	776.369,2	ЦТГ апарат за службу за здравствену заштиту жена, компјутерска опрема, клима уређаји, заштитна опрема за стоматологију, пећ за керамику за стоматологију сонде за УЗ на гинекологији
УКУПНА СРЕДСТВА У 2016.	29.911.470,6	

Средства уложена у Дом здравља „Др Миленко Марин“ Лозница у 2017. година

2017.година	Укупна новчана средства у динарима	Набављена опрема материјали
Средства из буџета града Лозница	4.181.350,50	Возило 1.105.000,00 дин 2Д ултразвук 2.088.000,00 дин две лаб. центрифуге 588.960,00 дин лабор. Микроскоп 399.390,50 дин

Донације од физичких и правних лица	422.177,09	климе, гардеробни ормари, лабораторијски апарат за ЦРП, штампачи, рачунарска опрема таблет, лаптоп, инвалидска колица, опрема за лабораторију, канцеларијски материјал
Сопствена средства Дома здравља	479.989,2	Рачунарска опрема, клима уређаји, канцел. Материјал и опрема, опрема за лабораторију, картотежни ормари, опрема за ултразвук
УКУПНА СРЕДСТВА У 2017.	5.083.516,7	

Средства уложена у Дом здравља „Др Миленко Марин” Лозница у 2018.година

2018.година	Укупна новчана средства у динарима	Опрема материјали
Средства из буџета града Лозница	10.343.520,00	<ul style="list-style-type: none"> • 2Д ултразвук 2.088.000,00 динара • Рачунарска опрема (583.440,00 динара) набавка 20 рачуанра, монитора и 20 штампача • аутоклав 1.422.720,00 динара • ЕКГ апарат 214.272,00 динара • Аспиратор 42.480,00 динара • Средства за имобилизацију 201.408,00 динара • Санитет Fiat ducato 4.092.000,00 • Возило за дијализу Dacia lodgy, 1.699.200,00 динара
Министарства здравља РС	4.317.406,55	<ul style="list-style-type: none"> • санитетско возило Фиат дукато, донација Министрство здравља
Донације од физичких и правних лица	179.000,00	Новчаним средствима из донација набављана је рачунарска опрема, клима уређаји, ЕКГ апарат, апарати за мерење крвног притиска.
Сопствена средства Дома здравља	606.200,00	Heliant мрежа, за стоматологју пећ за керамику, канцеларијска опрема
УКУПНА СРЕДСТВА У 2018.	15.446.126,55	

Средства уложена у Дом здравља „Др Миленко Марин” Лозница у 2019.години (закључно са септембром 2019.године)

2019.година	Укупна новчана средства у динарима	Набављена опрема материјали
Средства из буџета града Лозница	2.321.940,00	<ul style="list-style-type: none"> • опрема за информациони систем и набавку рачунарске опреме 1.950.000,00 дин • Успостављање лабораторијског информационог система 172.000,00 дин
Сопствена средства Дома здравља	49.000,00	Клима уређаји у Служби хитне медицинске помоћи
УКУПНА СРЕДСТВА У 2019.	2.370.940,00	

Дом здравља зграда Поликлинике

У току 2016. године, средствима Канцеларије за јавна улагања извршено је асфалтирање тротоара, стаза и дворишног простора (од III улаза у саветовалиште, зграде за заштиту деце и омладине, до завршног дела паркинга за возила).

Замењена је столарија на III и I– спрату зграде Поликлинике, постављени ПВЦ прозори и врата. Урађена фасада на згради поликлинике.

Реконструисана је тераса на згради Поликлинике, урађена ограда и подови. Урађена хидроизолација и спречено прокишњавање у амбуланте ОРЛ и амбуланте очног одељења.

Реконструисана је сала за едукацију у згради Поликлинике

Реконструисани тоалети и постављене санитариије

Набавка санитарских возила:

- 2016. година средствима града Лознице купљено возило 3.398.000,00 динара
- 2017. година средствима града Лознице купљено возило1.105.000,00 динара
- 2018. година санитарско возило средствима града Лознице.....1.699.000,00 динара
- санитарско возило4.092.000,00 динара
- санитарско возило средствима Министарства здравља РС.....4.317.406,55 динара
- 2018. године у примени је Е рецепт а средствима града Лознице донирана рачунарска опрема у износу од 583.000,00 динара
- 2019. година средствима града Лознице до јуна 2019. године издвојено је укупно 2.321.940.00 динара за набавку опреме за Информациони систем и набавку рачунарске опреме 1.950.000,00 динара

Успостављање лабораторијског информационог система 172.000,00 динара

- Током сваке године се из споствених средстава у циљу боље дијагностике обавља сервисирање и баждарење сих апарати: ЕКГ, ЦТГ, дефибрилатори, инхалатори, аспиратори, аутоклави, суви стерилизатори и сви апарати за лабораторијску дијагностику. Аутомобили (путнички и санитети) су редовно сервисирају

У свим здравственим станицама и амбулантама редовно се одржавају објекти, апарати, централно грејање, нисконапоске мреже, водоводне мреже и локалних водних објеката.

У здравственим амбулантама и здравственим станицама су током периода од 2016. до 2018. године изведени радови, реконструлције и одржавања објеката у циљу ефикасније здравствене заштите грађана у руралном подручју Града.

Акредитација на седам година Дому здравља је додељена је 2017. године (од марта 2017 до марта 2024.године) на име акредитације из буџета града Лознице издвојена су средства у износу од 3.000.000,00 дин за унапређење и побољшање квалитета рад.

Улагања у унапређење квалитета рада у Општој болници Лозница у периоду од 2016 до 2018.године

2016. године

- У сутерену хирушког блока отворена нова Служба за пријем и збрињавање ургентних стања (адаптиран простор и набављена неопходна опрема) средствима Министарства здравља и делом сопственим средствима.
- Кроз пројекат Министарства здравља „Да болнице миришу на чисто” у установи је извршена адаптација санитарних чворова и на тај начин је знатно унапређено грађевинско-техничко и хигијенско стање
- Реконстриусано одељење неурологије, унутрашњост одељења је адаптирана заменом подова, санитарнох чворова и извршено је кречење, сопственим средствима.

- Адаптиран простор централне стерилизације, простор опремљен са два парна стерилизатора и 1 плазма стерилизатором, средствима Министарства здравља и сопственим средствима.
- Одобрена је нова технологија од Министарства здравља за стерилизацију плазма технологијом, која представља једну од последњих технологија при ниским температурама.
- Изграђен наменски простор за смештај санитарских возила, сопственим средствима.
- Кроз пројекат који је финансиран од стране Министарства спољних послова и спољне трговине Мађарске унапређен је квалитет рада набавком различите опреме: оптика за цистоскопију, уређаја за дигитализацију слике за рендген апарат и 2 троканална апарата за ЕКГ.
- У оквиру акције „Битка за бебе” Блиц фондација је породилишту донирала апарат за скрининг слуха новорођенчади.

2017. година

1. Набављен рендген апарат за потребе службе радиологије средствима Министарства здравља
2. За одељење ортопедије набављена ортопедска бушилица (моторни систем) средствима Министарства здравља
3. У циљу унапређења информационог система у установи је кренула имплементација информационог система, набављен одређени број рачунара и рачунарске опреме средствима МЗ, сопственим средствима и делом донацијама
4. У оквиру акције Битка за породилишта коју спроводи Фонд Б92, унапређен је рад у одсеку за неонатологију- дониран је неонатолошки аспиратор, пацијент монитор са ЕКГ-ом, спирометар, инфузиона пумпа и апарат за кисеоник
5. Одобрене две нове здравствене технологије од стране Министарства здравља: Мултипараметарска агрегација тромбоцита из пуне крви и Оперативно лечење сужења уретера лапароскопским путем

2018. година

1. Кроз пројекат МЗ унапређен је квалитет рада на Дечијем одељењу, адаптиран је простор за изолацију пацијената и санитарни чворови
2. У циљу унапређења квалитета рада у операционом блоку су набављени сетови за лапароскопске интервенције
3. Кроз различите врсте донација набављена је опрема за дечије одељење – дефибрилатор и инфузиона пумпа, за коронарну јединицу 2 пацијент монитора
4. Средства која су су прикупљена на донаторској вечери у децембру 2017. године купљена је опрема за унапређење рада урологије (уретероскоп, ресектоскоп, цистоскоп и уретротом).
5. Средства МЗ је набављена опрема у вредности од око 10.000.000,00 динара и то савремени кардиолошки ултразвук са три сонде, кераторефрактометар за оперативно лечење катаракте, 2 пацијент монитора и 2 капнографа.

6. Најзначајније што се догодило у 2018.години за развој здравства у овом региону јесте заједнички напор локалне самоуправе и ОБ Лознице да се крене у адаптацију и реконструкцију одељења у нашој установи, а преко Канцеларије за управљање јавним улагањима Владе Србије. Тако да се кренуло у првој фази у пројекат адаптације Интерног одељења, Грудног одељења и Психијатрије. Ово је најзначајнији пројекат који се реализује у нашој установи последњих година.

Тенденција развоја установе је настављена и у првој половини 2019. године Моторни систем (сечење и бушење дугих костију) и ортопедска бушилица средствима МЗ.

1. Лапараскопски стуб вредности 15 милиона динара за лечење колоректалног карцинома средствима МЗ.
2. Учешћем на Конкурсу Министарства правде за нашу установу су одобрена средства за набавку 4Д ултразвучног апарата за потребе гинекологије са акушерством.

6. Ставови и јавно здравствене потребе становништва и заједнице

Грађани Лознице су дали своје мишљење о томе како виде Лозницу сада а како у будућности шта виде као проблем када је јавно здравље у питању. Анкетирано је 150 испитаника 78 жена и 72 мушкараца. Испитаници су били из различитих група (запослени-незапослени, из села–града; здравствени радници, млади, волонтери, представници институција и сл.) како би се добила што реалнија слика здравља из угла грађана.. Одржана је фокус група са представницима институција укључујући и здравствене раднике. Сви прикупљени подаци су анализирани методом тематске анализе и презентовани члановима Савета за здравље.

Анкетирани грађани виде Лозницу као Град који обећава, Град који се развија инфраструктурно, културно, образовно посебно када је туризам у питању укључујући и здравствени туризам, град са изузетним туристичким потенцијалом. Грађани виде могућност развоја Лознице у развоју туризма због доброг географског положаја Лознице.

Грађани су представили Лозницу као регионални центар са значајним професионалним институцијама са развијеном привредом, искоришћеним ресурсима у функцији развоја туризма, културним наслеђем у функцији развоја. Грађани Лозницу виде као Град младих који препознају ову средину као добро место за живот и рад.

Град са здравом животном средином, развијеном привредом. Лозницу као регионални центар, добро инфраструктурно повезану са центрима у Републици Србији.

Такође грађани Лознице виде као потребу унапређења здравствене свести, свести о опасностима неконтролисаних употреба пестицида, загађењу и утицају отрова који се неконтролисано бацају и загађују воду и земљиште.

У анкети наводи се могућност развоја пчеларства, органске пољопривреде, чувања старих сорти и семена. Привући инвеститоре за развој чисте индустрије. Изградити путеве. Више се бавити туризмом, промовисати Тршић, лековита својства Бање Ковиљаче. Бавити се превенцијом болести зависности, отворити центар за породичну терапију. Грађани сматрају да је неопходно одаберати локацију за регионалну депонију. Грађани виде неопходност развоја образовног система, отварање факултета, средњих школа аутентичних манифестација и сл.

Проблеми које су грађани мапирали као кључни сврстани су у следеће целине:

- Проблеми који се односе на здравствени систем: недостатак лекара, постојање листа чекања. Недостатак дијагностичке опреме, скенера. Непостојање саветовалишта за

младе, саветовалишта за ментално здравље, породичну терапију, саветовалиште за родитељство и планирање породице, психофизичка припрема трудница. Недовољна информисаност пацијената о услугама и правима у области здравствене заштите.

- Социјалне вештине
- Културни догађаји
- Проблеми у области безбедности
- Екологија (уређена депонија, решено питање дивљих депонија)
- Унапређење инфраструктуре (нови стамбени објекти, реконструкција старих објеката, опремљени простори за децу-паркови, базен, путеви, канализациона прежа)
- Мигранти

16. SWOT АНАЛИЗА

У циљу дефинисања приоритета, општих и специфичних циљева развоја и планирања активности на унапређењу свеукупног здравља становништва Лознице урађена је SWOT анализа. На основу самопроцене локалне заједнице односно интерних капацитета и слабости као и екстерних могућности и препрека, било је могуће идентификовати проблеме али и препознати приоритетне области деловања у циљу унапређења јавног здравља грађана Лознице

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> – Добра сарадња институција установа и организација (ЗУ-ЈЛС-ПС, школе, вртићи и сл.) – Постојање мреже установа и институција у граду у спречавању насиља над женама и спречавању злостављања и занимаривања деце – Поштовање посебних протокола Министарства здравља и Министарства просвете, науке и технолошког развоја о спречавању насиља – Акредитована установа примарне здравствене заштите – Постојање и активан рад Савета за здравље и животну средину – Постојање Савета за борбу против болести зависности – Усвојен Програм превенције болести зависности – Усвојен ЈАП за борбу против дрога у Лозници 2018-2021. – Усвојена Стратегија развоја социјалне заштите града Лознице 2016-2020. – Усвојена Стратегија развоја Дома здравља – Усвојена Стратегија управљања ризицима у здравственим установама – Информатизација и увођење е рецепта – Развијен НВО сектор и пројекти унапређења и промоције здравља осетљивих група грађана – Активан Омладински центар и активности на промоцији здравља и заштите животне средине. – Реализација пројеката на побољшању социоекономских услова живота грађана 	<ul style="list-style-type: none"> – Не постоје систематизовани подаци о стању здравља и животне средине у ЈЛС као и ЗУ – Подаци о стању здравља становништва и животне средине нису доступни ЗУ и ЈЛС (Извештаји се не достављају за територију града Лознице већ за Мачвански округ) – Не врши се мониторинг ваздуха у Лозници – Мониторинг квалитета подземних и површинских вода се не спроводи – Неконтролисана сеча шума – Недовољно је финансијских средстава за набавку дијагностичких и терапијских апарата и опреме у ЗУ – Недовољан је број здравствених радника и здравствених сарадника у ЗУ – Недовољан, нефункционалан простор и опрема за здравствено васпитни рад у ЗУ – Недовољан број патронажних сестара – Непостојање саветовалишта за менопаузу – Неразвијена палијатива Служба кућног лечења и смештајни капацитети палијативног збрињавања – Непостојање школе родитељства – Недостатак психофизичке припреме трудница за порођај – Институција саветовалиште за младе не функционише при ЗУ – Несистематизована база података за ХНБ (хроничне незаразне болести)

<ul style="list-style-type: none"> – Отварање нових страних компанија и повећање стопе запошљивости грађана Лознице – Акредитоване установе – Дом здравља и Специјална болница Бања Ковиљача – Препознате здравствене потребе грађана – Усвојени годишњи планови за спровођење ДД мера у Лозници – Спровођење систематске дератизације и дезинсекције на територији града Лознице – Потенцијал развоја здравственог туризма – Поступање са инфективним медицинским отпадом у складу са Законском регулативом – Раширена мрежа здравствених станица и амбуланти – Високостручан кадар на располагању корисницима у здравственим установама (ЗУ) – Континуирана медицинска едукација запосленог особља – Спровођење јавно здравствених кампања на територији града од стране ЗУ – Добра сарадња и тимски рада ЗУ – Активна Служба кућне неге – Активна Служба хитне медицинске помоћи – Активан рад Саветовалишта за дијабет – Спровођење Скрининга на рак дојке и рак грлића материце у Дому здравља и Општој болници Лозница – Постојање палиолошке станице и детерминацију полена – Реализовани програми и пројекти домаћих и страних донатора који се баве питањима унапређења здравља и животне средине – Реконструисани објекти Дома здравља и Опште болнице – Промотивне активности – Мрежа здравствених амбуланти – Добро развијен програм предшколског васпитања и образовања – Природни ресурси Бања Ковиљача, Тршић, Гучево, Троноша, Дрина и сл. – Дobar географски положај и могућности привредног развоја 	<ul style="list-style-type: none"> – Недостатак истраживања и анализа здравственог стања и потреба различитих популационих група – Не постоји саветовалиште за ментално здравље. – Одлив здравствених радника -лекара и медицинских техничара – Приступ особама са инвалидитетом није омогућен на свим местима и институцијама у граду – Палијативно збрињавање није заживело у ОБ Лозница – Недовољан број медицинских техничара и лекара у служби кућног лечења – Недовољана опремљеност службе кућног лечења – Непостојање развојног саветовалишта – Недовољан број дефектолога, психолога и стручног кадра за рад са децом са сметњама у развоју <p><i>Непостојање програма и рада са старим</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Недостатак асистивних технологија у школама за децу са сметњама у развоју – Повећање броја социјално угрожених породица – Недовољно лекара на специјализацији (гинекологија, хирургија, неурологија, стоматологија и сл.) – Недостатак пројеката у области животне средине – Недовољна информисаност грађана и недовољна знања у области здравља и заштите животне средине – Застарела водоводна мрежа – Постојање дивљих депонија – Неадекватна комунална депонија – Неизграђена комунална инфраструктура – Непостојање постројења за прераду отпадних вода – Недовољно средстава у градском буџету – Стихијско коришћење вештачког ђубрива, пестицида у пољопривреди и антибиотика у сточарству – Непрописно спаљивање корова и отпада – Недостатак информација о заштити животне средине
--	--

<ul style="list-style-type: none"> – Спорстички клубови, рекреативне активности, планинарски клуб – Омладински центар и организовани програми за младе. – Културне манифестације у граду током целе године – Сеоски туризам, здравствени туризам у Бањи Ковиљачи – Дом за смештај старих лица – Сарадња са ЗЗЈЗ – Савета за родну равноправност – Континуиран рад на унапређењу квалитета рада – Активан штаб за ванредне ситуације са програмима поступања у случају масовних несрећа – Промотивне кампање – Бројне културне манифестације – Ефикасан рад Интерресорне комисије – Суфинансирање програма и пројеката удружења грађана 	<ul style="list-style-type: none"> – Енергетска неефикасност објеката – неискоришћена могућност коришћења обновљивих извора енергије – Недостатак превентивних програма за здравствено неосигурана лица и непостојање програма за рад са друштвено осетљивим и маргинализованим групама – Постојање предрасуда здравствених радника према маргинализованим групацијама становништва Лознице и мигрантима – Недостатак скрининг програма (сем за рак дојке) – ПАП тест и мамографија се изводе на секундарном нивоу ЗЗ – Недостатак програма саветовалишног рада са младима и децом и других саветовалишних услуга (саветовалиште за исхрану, ХНО и сл.) – Недостатак подршке програму добровољно поверљивог саветовалишта (ДПСТ) за ХИВ/ АИДС – Поједине услуге здравствене заштите недоступне – Непостојање програма за уништавање амброзије – Непостојање континуираних кампања подизања здравствене свести грађана – Недовољно средстава за здравствено васпитни рад и промоцију здравља – Недовољно програма превенције заразних и незаразних болести – Низак обухват деце стоматолошком здравственом заштитом (посебно низак обухват деце из руралног подручја) – Недостатак програма одвикавања од психоактивних супстанци и породичне терапије – Недостатак услуга социјалне заштите (помоћ у кући у руралном подручју и сл. – Непостојање програма за стара лица-прихватилиште, клуб за стара лица и сл. – Недовољно познавање права, обавеза и дужности пацијената – Недовољан одзив пацијената на превентивне прегледе – Неприлагођеност тимском раду у Дому здравља – Недовољно знања у области превенције стреса и синдрома изгарања на послу
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> – Недовољно истраживања у области задовољства запослених и предузимања мера за унапређење квалитета рада – Непостојање Центра за ментално здравље – Велики административни захтеви здравствених радника – Рад здравствених радника више усмерен на куративу – Недовољно развијен информациони систем – Приступ и прилазни путеви здравственим установама нису адекватни, неуређен паркинг простор око ЗУ – Нрегулисан саобраћај у близини ЗУ – Дуго чекање код лекара специјалиста, немогућност заказивања због брзо попуњених термина – Недостатак видео надзора – Непостојање система за рециклажу (примарна рециклажа)
МОГУЋНОСТИ/ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ/ПРЕПРЕКЕ
<ul style="list-style-type: none"> – Могућности размене знања и искустава кроз сарадњу са стручњацима из европских и светских центара – Континуирана информатизација у здравству – Постојање Закон о локалној самоуправи, Закон о здравственој заштити, Закон о здравственом осигурању, Закон о правима пацијената, Закон о јавном здрављу, Закон о заштити становништва од заразних болести, Закон о заштити и остваривању права ментално оболелих лица – Фондови ЕУ и улагање у инфраструктуру у здравству – Процес придруживања ЕУ и примена стандарда у области здравља и животне средине – ИЗИС – Оснивање ЗЗЈЗ – Заинтересованост инвеститора за улагања у привредни развој Лознице – Могућности развоја органске производње – Развој спорта и различитих спортских дисциплина – Здравствени туризам – Добар геостратешки положај Лознице – Развој привреде – Изградња система за пречишћавање отпадних вода – Изградња и проширење градске канализационе мреже – Изградња путева и повезивање са већим центрима, Београд, Нови Сад 	<ul style="list-style-type: none"> – Неусклађеност законских прописа са реалним стањем на терену. – Одлив здравственог кадра – Неповољна старосна структура – Старење и удружени морбидитет – Планирање услуга здравствене заштите у односу на број становника а не у односу на стварно стање и здравствене проблеме. – Забрана запошљавања у јавном сектору – Недостатак средстава у РФЗО – Затворени фондови за развој здравства – Рестриктивне реформе здравственог система спречавају професионални развој установе и запослених – Недовољно и споро надокнађивање одлазећег високо–стручног кадра (недостатак примаријуса магистара и доктора наука) – Непостојање доктора медицине са специјализацијама и субспецијализацијама – Одлазак здравствених радника у иностранство – Мањак високообразованог кадра медицинских сестара/техничара (има их али им нису признате дипломе) – Висока вулнерабилност становништва (сиромаштво грађана, велики број Рома, незапосленост, повећање броја неосигураних лица (НСЗ не оверава здр. књижице незапосленим лицима) – Велики број избеглих, расељених лица и азиланата у граду Лозница

<ul style="list-style-type: none"> – Озелењавање ужег градског језгра – Изградња градских паркова – Привлачење инвеститора и отварање нових радних места – Постојање регионалних медија – Промоција бициклизма, планинарења, спорта, рекреације – Вршњачка едукација, волонтеризам – Проширење услуга и запошљавање здравственог кадра лекара и мед. техничара – Могућност улагања у здравство кроз приватно јавно партнерство 	<ul style="list-style-type: none"> – Погоршана морбидитетна структура популације: старији грађани, велики број ХНО (малигних, бубрежних обољења, дијабетеса, ХОБП) – Убрзан и свеобухватан развој приватног здравственог сектора у Лозници – Непостојање процедуре за едукацију новозапослених за свако радно место у Дому здравља (запошљавање и рад преквалификованих здравствених радника недовољног знања и вештина) – Непостојање мреже апотека (у руралном подручју) – Закон о јавним набавкама у здравственом сектору – Антивакцинални лоби
--	--

ДЕО ДРУГИ

ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ

Слика јавног здравља у локалној заједници представља показатељ спремности да се обезбеде услови који ће допринети да се грађани осећају добро, задовољно. Слика јавног здравља говори о степену унапређења здравља грађана и степену очувања и заштите животне средине. Здравље грађана је лична и друштвена одговорност, одговорност свих локалних политика. То захтева сарадњу, партнерство, мултисекторски приступ, коришћење ресурса, изградње и јачање капацитета као и привлачење инвеститора и развој нових програма и пројеката.

Принципи и вредности на којима се заснива Стратегија јавног здравља града Лознице заснивају се на националним и европским принципима.

Принципи

- **Одговорност** локалне власти и система институција, установа, организација, у примени принципа који су у служби здравља грађана Лознице.
- **Тимски рад и мултидисциплинарни приступ** у креирању, спровођењу и решавању локалних политика за унапређење и побољшање здравља грађана Лознице
- **Поверење и власништво** над документом од стране свих грађана и јавности, засновано на обезбеђеним механизмима за усаглашавање приоритета, уз поштовање локалних специфичности, мотива и интереса свих заинтересованих страна у заједници.
- **Схватање здравља као инвестиције и значајног ресурса у достизању развоја Лознице**
- **Креирање локалних политика у складу са здравственим потребама грађана Лознице**
- **Активности усмерене на социјалне одреднице здравља, једнакост, доступност и смањење фактора ризика**

Наше водеће вредности јавног здравља су схватање здравља као богатства, здравља као основног људског и Уставом загарантованог права, схватање да је здравље брига целокупне заједнице

- **Истинско ангажовање локалне заједнице и обезбеђивање свеобухватног приступа**
- **Отвореност и једнакост међу партнерима**
- **Заједнички рад на развоју јавног здравља који је у складу са потребама грађана**
- Постављање достижних и реалних циљева који доприносе унапређења здравља грађана
- Континуиран, истрајан и одлучан процес развоја иновативних здравствених технологија.
- **Једнаке могућности за све грађане Лознице**

ВИЗИЈА И МИСИЈА

Визија

Град Лозница лидер у достигнутом здрављу за све грађане и грађанке.

Здравље грађана као основа друштвеног и економског развоја, једно је од важних циљева свих јавних политика које своје стратешке одлуке усмеравају на подизање квалитета живота свих грађана кроз очување јавног здравља.

У 2025. години град Лозница је центар Мачванског округа, лидер Западне Србије у достигнутим циљевима здравља за све грађане. Безбедан град, град добрих, здравих и задовољних грађана. Модеран, урбан град са развијеном привредом и високом стопом запослених грађана. град зеленила и природе, дечијих паркова, град забаве (базени, адреналин паркови) културног наслеђа, град у коме има доста младих који препознају ову средину као добро место за живот и рад,

У 2025. години град Лозница уређен је инфраструктурно. Повезан са великим градским центрима добром путном инфраструктуром. Културно и образовно развијен град у којем цвета здравствени туризам у Бањи Ковиљачи, Тршићу, Гучеву, Видојевици, Бањи Бадањи. Град младих, град где постоји развијена привреда која обезбеђује посао за младе људе. Квалитетна животна средина и доступне значајне професионалне институције у области здравства, судства, полицијске управе и сл. Град заједништва, сарадње и партнерства.

Мисија

Достигнуто психичко, физичко, ментално здравље, задовољство грађана Лознице остварује се кроз организоване програме и кампање усмерене на превенцију, заштиту, спречавање фактора ризика за настанак болести и повреда, примену здравствених технологија и стварање услова за добро здравље кроз задовољење социјалних, образовних, економских фактора и фактора животне средине.

Остварење визије захтева озбиљан стратешки приступ и планирање са детаљно постављеним приоритетним пројектима уз ангажовање свих постојећих ресурса.

Привлачити инвеститоре, улагати у развој приватног сектора као основног ресурса за запошљавање младих, умрежити јавни, приватни и цивилни сектор. Ојачати капацитете значајних институција за функционисање града -здравство, образовање, судство, полицијска управа, градска управа, јавна предузећа, установе. Успоставити праву хијерархију вредности како би млади имали шансу за бољи живот.

Фактори који утичу на здравље задиру у различите области живота које су изван здравствене заштите и здравствено система. Из тих разлога неопходан је мултидисциплиниран приступ и ангажовање свих субјеката како би се подигла друштвена и лична одговорност за здравље и како би се унапредио здравље свих грађана.

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ И ОПШТИ ЦИЉЕВИ

1. УНАПРЕЂЕЊЕ И ОЧУВАЊЕ ФИЗИЧКОГ, МЕНТАЛНОГ И СОЦИЈАЛНОГ ЗДРАВЉА СТАНОВНИШТВА ГРАДА ЛОЗНИЦЕ

- 1.1 Унапређење здравља, смањење неједнакости и стварање потенцијала за добро здравље грађана Лознице (посебно здравља осетљивих група-жене, деца, млади, старији, особе са инвалидитетом, Роми, сиромашни, старачка сеоска домаћинства и сл.)
- 1.2 Смањење фактора ризика за настанак обољења и предузимање мера за спречавање и сузбијање болести
- 1.3 Унапређење менталног здравља
- 1.4 Унапређење и очување репродуктивног здравља и унапређење родне равноправности

2. ПРОМОЦИЈА ЗДРАВЉА И ЗДРАВИХ СТИЛОВА ЖИВОТА

- 2.1 Унапређење и развој програма и пројеката промоција здравља и здравих стилова живота становништва града Лознице.

3. СПРОВОЂЕЊЕ ЈАВНОГ ЗДРАВЉА У ОБЛАСТИ ЖИВОТНЕ И РАДНЕ СРЕДИНЕ

- 3.1 Доношење мера за унапређење и заштиту животне и радне средине у граду Лозници, подизање нивоа знања личне одговорности и информисаности грађана о еколошким проблемима и мерама заштите животне и радне средине од загађења
- 3.2 Побољшање квалитета воде за пиће, побољшање квалитета ваздуха и унапређење система управљања отпадом,

4. ЕФИКАСНОСТ И ДОСТУПНОСТ ЗДРАВСТВЕНОГ СИСТЕМА

- 4.1 Развој, унапређење ефикасности и доступности квалитетних здравствених технологија за све грађане Лознице
- 4.2 Развој иновативних програма мера и услуга здравствене заштите

5. ЈАВНО ЗДРАВЉЕ У КРИЗНИМ И ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА

5.1. Унапређење превентивних програма и мера реаговања у циљу смањења ризика у кризним и ванредним ситуацијама и заштита грађана Лознице

ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ

1. УНАПРЕЂЕЊЕ И ОЧУВАЊЕ ФИЗИЧКОГ, МЕНТАЛНОГ И СОЦИЈАЛНОГ ЗДРАВЉА СТАНОВНИШТВА ГРАДА ЛОЗНИЦЕ

Специфични циљ: 1.1. Унапређење здравља, смањење неједнакости и стварање потенцијала за добро здравље грађана Лознице (посебно здравља осетљивих група: жене, деца, млади, старији, особе са инвалидитетом, Роми, сиромашни, старачка сеоска домаћинства и сл

Активности

1.1.1. Прикупљање података и истраживање показатеља здравственог стања становништва, анализа и дефинисање приоритета у решавању здравствених проблема.

1.1.2. Израда базе података о показатељима здравственог стања становништва и израда годишњих програма јавног здравља са дефинисаним

мерама здравствене заштите за осетљиве групе (децу, младе, жене, Роме)

1.1.3. Опремање здравствених установа медицинском опремом за акције и прегледа

1.1.4. Организовање информативних кампања трибина, предавања о значају очувања здравља одраслог становништва, заштите репродуктивног здравља жена и планирања породице, превентивна стоматолошка здравствена заштита

1.1.5. Развијање услуга социјалне заштите за помоћ родитељима, деци/младима са сметњама и тешкоћама у развоју као и старим лицима

1.1.6. Унапређење физичке приступачности установама здравствене и социјалне заштите за особе са инвалидитетом

1.1.7. Набавка помагала и опреме за децу са сметњама у развоју и са инвалидитетом у циљу побољшања квалитета живота и функционисања (мера: асистивне технологије)

1.1.8. Изградња скенер центра,

Изградња ангио сала

Скенер центра

Набавка хипербаричне коморе

набавка друге дијагностичке опреме

Дигиталних РТГ апарата и опреме у РТГ кабинетима

Центра за стоматолошку здравствену заштиту кроз јавно приватно партнерство или коришћење других извора финансирања

1.1.9. Изградња реконструкција и опремање спортско-рекреативних објеката (бициклическе стазешеталишта, паркови, затворен базен и сл.)

1.1.10. Креирање и реализовање програма подстицања социоемоционалног, моторичког, сензорног, перцептивног, креативног развоја деце предшколског узраста (кроз различите моделе активности, игру и боравак у природи)

1.1.11. Развој и реализација ванинституционализованих програма за развој социјалних вештина (вештине комуникације, преговарања, самопуздања, професионале оријентације)

1.1.12. Интеграција података кроз информациони систем ИС –обебеђивање протока информација кроз ИС и заштита података

(повезаност примарне-секундарне здравствена заштите и ЛИСа у Лозници)

1.1.13.Израда стратегије очувања и развоја људских ресурса у здравственим установама у Лозници

1.1.14. Израда и реализација Програма за унапређење поожјаја старих

Специфични циљ: 1.2. Смањење фактора ризика за настанак обољења и предузимање мера за спречавање и сузбијање болести

Активности

1.2.1.Организовање превентивних прегледа (фокус на лицима без здравственог осигурања и друштв. осетљиве групе ДОГ) кроз организоване Караване здравља у месним заједницама

1.2.2. Организовање превентивних кампања промовисања физичке активности здраве исхране и превенције гојазности

1.2.3. Психолошко саветодавна подршка и пружање помоћи родитељима и деци са сметњама у развоју

1.2.4. Реализација промотивних кампања превенције и мера заштите деце, младих, одраслих од штетних ефеката болести зависности (БЗ

(превенција пушења, употребе алкохола и дрога)

1.2.5. Истраживање здравственог стања деце школског узраста и младих, анализа потреба- израда програма унапређења здравља

1.2.6. Оснивање Световалишта за одвикавање од пушења

1.2.7. Спровођење стоматолошких прегледа и кампања подизања здравствене свести о значају превенција болести уста и зуба деце, одраслих и трудница

1.2.8. Спровођење превентивних програма здравствене заштите деце предшколског и школског узраста

- Организовање превентивних педијатријских прегледа (сва деца, деца са сеоског подручја, деца из друштвено осетљивих група)

- Имунизација према календару вакцинације.

- Спровођење мера раног откривања и праћења здравственог стања деце са поремећењима у развоју.

- Спровођење едукације родитеља за заштиту и очување развоја деце

- Спровођење скрининг програма

1.2.9. Спровођење превентивних програма одраслих

Организовање циљаних и систематских прегледа на рано откривање:

- Малигних болести (превенција рака дебелог црева, рака дојке, рака грлића материце)

- Хроничних незаразних болести (ХНО) дијабетес, кардиоваскуларне болести КВБ

1.2.10. Едукација деце и младих у области безбедности у саобраћају и штампање едукативног материјала

1.2.11. Отварање и опремање дневне болнице за палијативно збрињавање и терапију бола

1.2.12 Спровођење едукације у области пружања прве помоћи и обезбеђивање јавно доступних дефибрилатора

1.2.13. Израда програма здравствене безбедности хране и контроле употребе средстава за заштиту биља

Специфични циљ: 1.3 Унапређење менталног здравља

Активности

1.3.1. Организовање јавних догађаја и кампања заштите и унапређења менталног здравља

1.3.2. Формирање Саветовалишта за ментално здравље

1.3.3. Реализација едукативних програма заштите менталног здравља

Специфични циљ: 1.4. Унапређење и очување репродуктивног здравља и унапређење родне равноправности

Активности

1.4.1. Јачање капацитета Саветовалишта за младе

1.4.2. Спровођење здравствено васпитног рада на унапређењу и очувању репродуктивног здравља кроз рад различитих институција

1.4.3. Спровођење активности на побољшању квалитета здравствене заштите жена (набавка опреме дијагностичких апарата и едукованог стручног кадра)

1.4.4. Спровођење организованог скрининг програма на рано откривање рака грлића материце и рака дојке

1.4.5. Спровођење едукације цитоскринера спровођење континуиране едукације здравствених радника у области заштите здравља жена

1.4.6. Организована школа родитељства за младе будуће родитеље и едукација трудница о значају редовне контроле трудноће са психофизичком припремом трудница за порођај

1.4.7. Активирање Савета за популациону политику града Лознице и анализа показатеља развита становништва

1.4.8. Формирање Саветовалишта за вантелесну оплодњу

1.4.9. Оснаживање ресурса Саветовалишта за труднице, и повећање обухвата трудница Саветовалишним радом

1.4.10. Континуирана промоција ненасилног и недискриминаторног понашања, родне равноправности и заштите жртава насиља у породици

1.4.11. Успостављање механизма заштите од насиља и предузимања мера подршке и заштите жртава насиља у породици и партнерског насиља

1.4.12. Развој подстицајних мера запошљавања младих мајки и спровеђење мера у Лозници

2. ПРОМОЦИЈА ЗДРАВЉА И ЗДРАВИХ СТИЛОВА ЖИВОТА

Специфични циљ: 2.2 Унапређење и развој програма и пројеката промоција здравља и здравих стилова живота становништва града Лознице.

Активности

2.2.1 Реализација програма и пројеката за развој вештина и здравих стилова живота кроз информисање, саветовање и едукацију

2.2.2. Осмишљавање и креирање програма коришћењем информационах технологија за промоцију здравља и превенцију болести

2.2.3. Промовисање здравља и здравих стилова живота кроз иновативне моделе активности (фестивали, кампање, карневали, едукације, фестивали..)

2.2.4. Промовисање значаја личног развоја, стицање знања и компетенција, вештина прилагођавања променама кроз различите формалне и неформалне програме образовања, антистрес програме и програме медијске писмености грађана

2.2.5. Дефинисани Програми промоције, очувања и унапређења здравља и имплементација активности

3. СПРОВОЂЕЊЕ ЈАВНОГ ЗДРАВЉА У ОБЛАСТИ ЖИВОТНЕ И РАДНЕ СРЕДИНЕ

Специфични циљ: 3.1 Доношење мера за унапређење и заштиту животне средине у граду Лозници, подизање нивоа знања личне одговорности и информисаности грађана о еколошким проблемима и мерама заштите животне средине од загађења

Активности

3.1.1. *Анализа показатеља квалитета стања животне средине и праћење ефеката имплементираних мера унапређења и заштите животне средине (ЖС)*

3.1.2. *Изградња инфраструктуре за управљање комуналним отпадом и израда Плана управљања отпадом (сакупљање комуналног отпада проширено на сеоско подручје)*

3.1.3. *Санација дивљих депонија у месним заједницама на територији града Лознице*

3.1.4. *Спровођење организованог система рециклаже и подстицање искоришћења отпада*

3.1.5. *Изградња и проширење канализационе мреже и едукација грађана о контролисаном управљању отпадним водама*

3.1.6. *Израда планова и обезбеђивање средстава за изградњу система за пречишћавање отпадних вода*

3.1.7. *Спроведена истраживања о утицају аерозагађења на здравље најосетљивијих грађана (деце, старих, болесних)*

3.1.8. *Анализа параметара аерозагађења и израда Плана за праћење параметара квалитета ваздуха*

3.1.9. *Праћење концентрације алергеног полена*

3.1.10. *Дефинисан план праћења и сузбијања амброзије и набављена опрема за предузимање мера*

3.1.11. *Израда плана пошумљавања и озелењавање јавних површина (озелењавање паркова, површина поред саобраћајница)*

3.1.12. *Успостављен систем контроле квалитета земљишта*

3.1.13. *Израда плана и програма реализације систематске дезинсекције, дезинфекције и дератизације*

3.1.14. *Израда и имплементација програма за смањење утицаја професионалних ризика на здравље запослених*

- *ризички фактори везани за радно место*
- *ризички од утицаја хемијских супстанци*
- *ризички изложености јонизујућем зрачењу*
- *ризички изложености повећаном нивоу буке*
- *професионални стрес*

Специфични циљ: 3.2 Побољшање квалитета воде за пиће, Побољшање квалитета ваздуха и унапређење система управљања отпадом,

Активности

3.2.1. *Континуирано праћење параметара квалитета воде за пиће*

3.2.2. *Планско проширење и одржавање водоводне мреже*

3.2.3 *Израда анализе стања водоводне мреже техничког и хигијенског стања и предлога мера за санацију и реконструкцију инсталација*

3.2.4. *Спровођење контроле производње и дистрибуције воде за пиће и смањење губитака воде*

3.2.5. *Санирање и контрола воде са јавних чесама*

4. ЕФИКАСНОСТ И ДОСТУПНОСТ ЗДРАВСТВЕНОГ СИСТЕМА

Специфични циљ: 4.1. Развој, унапређење ефикасности и доступности квалитетних здравствених технологија за све грађане Лознице

Активности

4.1.1. *Анализа вулнерабилних категорија на територији Лознице и израда програма приступачности и доступности услуга здравствене заштите (програми здравствене заштите)*

4.1.2. *Опремања чекаоница у установама од јавног значаја мониторима, израда и емитовање видео материјала намењеног*

здравственој едукацији и здравственој информисаности грађана.

4.1.3. *Реконструкција и опремање просторија у Служби опште медицине и прилагођавање тимском раду*

4.1.4. *Проширење спектра услуга за примарни и секундарни ниво здравствене заштите у циљу боље дијагностике, лечења и доступности здравствене заштите*

4.1.5. *Активности промоције и заштите здравља деце кроз мрежу установа предшколског образовања*

4.1.6. *Спровођење услуга за помоћ родитељима и деци/младима са сметњама и тешкоћама*

4.1.7. *Услуга кућног лечења и неге проширена на сеоско подручје*

4.1.8. *Проширење и уређивање паркинг простора око ЗУ и регулисане саобраћаја за бољу доступност*

Специфични циљ: 4.2 Развој иновативних програма мера и услуга здравствене заштите

Активности

4.2.1. *Активности на промовисању волонтеризма и формирање волонтерског центра*

4.2.2. *Идентификовање партнера и пружање здравствених услуга кроз јавно-приватно партнерство*

4.2.3. *Активности на унапређењу здравственог туризма.*

4. 2.4. *Акредитација здравствених установа*

5. ЈАВНО ЗДРАВЉЕ У КРИЗНИМ И ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА

Специфични циљ: 5.1 Унапређење превентивних програма и мера реаговања у циљу самњења ризика у кризним и ванредним ситуацијама и заштита грађана Лознице

Активности

5.1.1 Израда Плана реаговања и процене спремности и опремљености у кризним и ванредним ситуацијама

5.1.2.Оспособљавање екипа за пружање прве помоћи, израда едукативног и информативног материјала и сензибилизација јавности за познавање мера прве помоћи у кризним/ванредним ситуацијама

ТАБЕЛА АКЦИОНОГ ПЛАНА

2. УНАПРЕЂЕЊЕ И ОЧУВАЊЕ ФИЗИЧКОГ, МЕНТАЛНОГ И СОЦИЈАЛНОГ ЗДРАВЉА СТАНОВНИШТВА ГРАДА ЛОЗНИЦЕ

Активности	Рок (почетак и крај активности)	Очекивани резултат			Индикатор	Извори верификације	Индикатор	Очекивани резултат	Индикатор	Извоори финансирања
		Специфични циљ:	Очекивани резултат	Индикатор						
1.1.1. Прикупљање података и истраживање показатеља здравственог стања становништва, анализа и дефинисање приоритета у решавању здравствених проблема.	Од 2020.г. континуирано	Израђена методологија прикупљања података Успостављена мрежа установа и институција (за прикупљање показатеља) Публиковане анализе здравственог стања становништва Идентификовани приоритетни здравствени проблеми и урађени годишњи планови. Програми унапређења јавног здравља. Анализирани здравствени показатељи, показатељи стања животне средине, социјалног показатељи.	Анализирано здравствено стање становништва кроз спроведено истраживање. Развијени програми јавног здравља за друштвено осетљиве групе. Здравствена заштита доступна грађанима. Унапређена доступност и приступачност здравствене службе за осетљиве групе становништва. Корисници услуга здравствених заштите, задовољни дијагностиком и доступношћу здравствених програма из осетљивих друштвених група.	Анализа здравственог стања становништва. • Дефинисани програми јавног здравља. • Набављена дијагностичка опрема и висок обухват различитих старосних категорија програмима здравствене заштите. • Резултати испитивања задовољства корисника здравственом заштитом.	Град Лозница. Савет за здравље. Публиковане информације о показатељима и анализи здравственог стања становништва. Анализа здравственог стања. Публиковани приоритетни здравствени проблеми. Публиковани Програми унапређења јавног здравља.	Здравствене установе. (ЗУ) Министарство здравља (МЗ) Завод за јавно здравље Шабац (ЗЗЈЗ) Институт за јавно здравље „Батут“-ИЗЈЗ Приватне амбулатне и ординације Матичне службе Центар за социјални рад (ЦСР) Црвени крст (ЦК) НВО	Буџет града Лознице. МЗ Донатори Приватни сектор			

1.1.2. Израда базе података о показатељима здравственог стања становништва и израда годишњих програма јавног здравља са дефинисаним мерама здравствене заштите за осетљиве групе (децу, младе, жене, Роме)	Од 2020.г. континуирано	Израђена база показатеља здравља становништва. Лознице- и обесбеђено успешно управљање и процена перформанси здравственог система у граду Лозници Израђени програми здравља са мерама унапређења здравствене заштите.	Усвајени програми јавног здравља са мерама здравствене заштите за осетљиве групе	Одлуке о усвајању Програма и извештаји о спровођењу. Регистри	Град Лозница Савет за здравље	ЗУ Приватне амбулатне и ординације Матичне службе 3313 ИЗ13 ЦСР ЦК НВО	Буџет града Лознице. МЗ Донатори Приватни сектор
1.1.3. Опремање здравствених установа медицинском опремом за акције превентивни прегледа	Од 2020.г. континуирано	Набављена дијагностичка опрема ЕКГ, стетоскопи, апарати за мерење крвног притиска, невролошки чекић, офталмоскопи, дермоскопи, Мобилни УЗ апарат Опрема за мобилне стоматолошке прегледе Опрема за мобилне гинеколошке прегледе Опремљена саветовалишта за унапређење здравља трудница, младих и сл. Опремљене гинеколошке ординације (Гинеколошки столови, апарати за УЗ, ЦТГ, колпоскопи сл.	Медицинска опрема за превентивне прегледе у установама и на терену (мобилна опрема)	Извештаји здравствених установа о обављеним превентивним прегледима.	Град Лозница Савет за здравље Здравствене установе.	МЗ ИЗ13 Београд 3313 Шабац	Буџет града Лознице. Министарство здравља Донатори Приватни сектор
1.1.4 Организовање информативних кампања трибина, предавања о значају очувања здравља одраслог становништва, заштите репродуктивног здравља жена и планирања породице, превентивна стоматолошка здравствена заштита	2020.г. и континуирано	Одржане трибине и предавања на различите теме у области унапређења и заштите здравља одраслог становништва Медијска кампања информисања јавности о значају превентивних прегледа Одржане кампање заштите репродуктивног здравља Повећан обухват леце и трудница стоматолошком здравственом заштитом Организоване изложбе Учествовање на лично литерарном курсу у организацији Завода за јавно здравље у недељу здравља уста и зуба Одржане конференције о здрављу	Број одржаних предавања, трибина и радионица за одрасле у месним заједницама Број одржаних кампања кроз уличне манифестације и перформансе Број одржаних информативних кампања у области заштите репродуктивног здравља Број одржаних конференција о здрављу	Извештаји о спроведеним активностима Едукативни и промотивни материјал Документација Извештаји о спровођењу конференција о здрављу	Град Лозница Савет за здравље	Здравствене установе Завод за јавно здравље Шабац Образовне установе, Предшколске установе, Црвени крст ЦСР НВО	Буџет града Лознице Здравствене установе

1.1.5. Развијање услуга социјалне заштите за помоћ родитељима, деци/младима са сметњама и тешкоћама у развоју као и старим лицима	2020-2025 г.	Унапређење постојеће услуге за помоћ родитељима, деци/младима са сметњама и тешкоћама у развоју уз повећање броја услуга и обухвата лица корисника услуга	Број успостављених услуга социјалне заштите намењених родитељима Број пружених услуга Број корисника услуга	Документација – Одлуке, решења, извештаји о раду установа	Град Лозница Савет за здравље	Здравствене установе Завод за јавно здравље, Центар за социјални рад, Медији	Будет града Лознице Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
1.1.6 Унапређење физичке приступачности установама здравствене и социјалне заштите за особе са инвалидитетом	2020-2025 г.	Физички приступачне здравствене и друге установе од јавног значаја за осетљиве групе-старе и особе са инвалидитетом	Унапређена приступачност установама које пружају здравствену и социјалну заштиту и других институција од јавног значаја	Планови Одлуке, решења	Град Лозница Савет за здравље	Здравствене установе Црвени крст Удружења	Будет града Лознице МРЗБСП Донатори Приватни сектор
1.1.7. Набавка помагала и опреме за децу са сметњама у развоју и са инвалидитетом у циљу побољшања квалитета живота и функционисања (мера: асистивне технологије)	2020-2025 г.	Унапређен систем услуга социјалне заштите и побољшан квалитет живота деце са сметњама у развоју Набављена помагала за комуникацију, опреме за побољшање моторних аспекта писања Столови за децу која користе колича, комуникациона табла, светлећи сто, апарат са гласовним излазом, комуникатори са сликама, екран остелжив на додир, посебно дизајниране тастатуре за децу са моторичким проблемима, софтвер за синтетизацију говора, држачи за оловке, гласовни електронски апарати, читачи екрана, материјали штампани Брајевим писмом и сл.	Набављена опрема у области асистивних технологија Број и врста опреме Број школа укључених у мере асистивних технологија Број укључене деце са сметњама у развоју и деце са инвалидитетом	Извештаји Индормације на медијима сајтовима институција друштвеним мрежама Одлуке о набавци Правилници о употреби опреме	Град Лозница Савет за здравље	Здравствене установе ЦСР Васпитно образовне установе Школе основне и средње Црвени крст Удружења	Будет града Лознице МРЗБСП Донатори Приватни сектор

<p>1.1.8 Израдна скенер центра Израдна ангио сала Скенер центра Набавка хипербаричне коморе набавка друге дијагностичке опреме Дигиталних РТГ апарата и опреме у РТГ кабинетима Центра за стоматолошку здравствену заштиту кроз јавно приватно партнерство или коришћење других извора финансирања</p>	<p>2020 -2025.г.</p>	<p>Побољшан је квалитет доступност и ефикасност пружања здравствене заштите у Лозници Реконструисан Дом здравља и Општа болница Модернизована дијагностичка опрема Израђен и опремењен/а</p> <ul style="list-style-type: none"> • Скенер центар • Радиолошки центар • Ангио сала • Хипербарична комора • РТГ апарати и опрема • Стоматолошки центар 	<p>Број Уговора Интересне стране Број Пројеката Број и врста опреме Степен унапређења доступности, ефикасност пружања здравствене заштите</p>	<p>Урбанистички планови Грађевински –инфраструктурни пројекти и дозволе Елаборати Пројекти Уговорни документи Стручно мет. Упутства Водичи Протоколи сарадње</p>	<p>Град Лозница Савет за здравље</p>	<p>Министарство здравља РФЗЗО ИЗЈЗ Београд Завод за јавно здравље Шабач здравствене, установе Удружења Приватни сектор Привредна друштва</p>	<p>Буџет града Лознице МЗ Донатори Приватни сектор</p>
<p>1.1.9. Израдна реконструкција и опремање спортско-рекреативних објеката (бициклистичке стазе шеталишта, паркови, затворен базен и сл.)</p>	<p>2020. -2025.</p>	<p>Израђене и уређене бициклистичке стазе Шеталишта, дечији паркови Израђен затворен базен Спортска игралишта Теретане на отвореном Адреналин паркови Унапређена доступност спортско-рекреативним објектима Израђене и трасиране планинарске стазе Гучево, Видојевица, Бања Ковиљача</p>	<p>Израђени и реконструисани објекти, паркови и сл. Механизми за укључивање младих у спортске активности Мотивационе кампање за бављење спортом</p>	<p>Извештај Медијски садржаји Пројектна документација</p>	<p>Град Лозница Савет за здравље</p>	<p>Спортска друштва и удружења ОЦД Омладински центар</p>	<p>Буџет града Лознице МОС Донатори Приватни сектор</p>
<p>1.1.10. Креирање и реализовање програма подстицања социоемоционалног, моторног, сензорног, перцептивног, креативног развоја деце предшколског узраста (кроз различите моделе активности, игру и боравак у природи)</p>	<p>2020. -2025.г.</p>	<p>Сагледани циљеви и активности програма развоја Стратегије социјалне заштите града Лознице 2016-2020 и планова Центра за социјални рад Деца предшколског узраста са добро развијеним моторичким, сензорним, перцептивним капацитетима Висок проценат деце са правилним држањем тела Деца предш. узраста поседују вештине и добре адаптивне способности спремно за школу Деца садржајније и корисније проводе време и поседују развијене позитивне особине личности Низак је проценат предгојазне и гојазне деце на годишњем нивоу</p>	<p>Креирани програми Број реализованих различитих активности Број укључене деце Досигнути резултати Индивидуализовани програми прилагођени потреба детета Одржани кампови у природи Организовани излети, школе, радионице у природи</p>	<p>Извештаји тимова Програми Анализа ефекта Фотодокументација о камповима излетима, школама у природи</p>	<p>Град Лозница Савет за здравље</p>	<p>Дом здравља Предшколска установа Бамби Школе НВО Медији</p>	<p>Буџет града Лознице Министарство просвете (МП) Донатори Приватни сектор</p>

1.1.1.1. Развој и реализација ванинституционализованих програма за развој социјалних вештина (вештине комуникације, преговарања, самопуздања, професионале оријентације)	2022.г.и даље	Формирани и опремљени центри за развој вештина младих Млади достижу успех у развоју способности и вештина Низак проценат младих са поремећајима у понашању Кординација институција и служби у граду на унапређењу здравља младих Развијене мреже и тимови за кризне и хитне интервенције	Структура младих укључених у програме Садржај програма прилагођен потребама младих Едуковани стручни радници за рад на развоју вештина младих	Извештаји Медијски садржаји електронски и штампани. Фотографије Информације на сајту установа	Град Лозница Савет за здравље ОЦ ОУ ПУ „Бамби“	Здравствене установе ЦСР ЦК НВО	Будет града Лознице МП МЗ Донатори Приватни сектор
1.1.1.2. Интеграција података кроз информациони систем ИС – обезбеђивање протока информација кроз ИС и заштита података (повезаност примарне- секундарне здравствена заштите и ЛИСа у Лозници)	2021.г	Успостављена комуникација и размена информација кроз ЗИС на реализацији примарна- ка секундарна-примарна здравствена заштита и повезаност са ЛИСом Обезбеђена комуникација са регистрима и подаци у здравству обједињени Обезбеђена заштита података о личности. Обезбеђене е-листе; е-чекања, е-наручивања, е-дознака; е-кључице; смернице; Е-превентиве; е-патронаже; повезивање са приватним ординацијама Е-база знања за здравствене професионалце	Обезбеђена инфраструктура Обезбеђени Софтвери интегрисања података	Пројекти и слаборати за израду ИС Програми Стручно методолошка упутства (СМУ) Извештаји Регистри Протоколи	Град Лозница Савет за здравље Здравствене установе државни и приватни сектор	Министарство здравља РС ЗЗЈЗ ИЗЈЗ Београд РФЗО	Будет града Лознице МП МЗ Донатори Приватни сектор
1.1.1.3. Израда стратегије очувања и развоја људских ресурса у здравственим установама у Лозници	2020.-2025.г.	Израђена стратегија развоја људских ресурса у здравственим установама уз дефинисање проблема и задатака на заштити здравств. професионалаца Обезбеђене едукације и напредовања према иницијативама и потребама здравствених радника Обезбеђена континуирана мед. едукација и лиценцирање здравствених професионалаца Обезбеђена сарадње са стручњацима из земље и иностранства Сарадња приватног и државног сектора	Стратегија и план развоја људских ресурса у здравственим установама у Лозници (државне и приватне установе и ординације)	Дефинисан стратешки документ Одлуке о усвајању	Град Лозница Савет за здравље Здравствене установе државни и приватни сектор	Министарство здравља РС ЗЗЈЗ ИЗЈЗ Београд РФЗО	Будет града Лознице МЗ
1.1.1.4. Израда и реализација Програма за унапређење постојећих старих континуитату	2020-2021 реализован Програм Реализација у континуитату	Развијена услуга помоћи у кући и проширена на рурално подручје. Основано прихватилиште за стара и болесна лица Развијен клуб за старе Саветовалиште за менопаузу Проширени капацитети Дома за старе	Програм са дефинисаним планом развоја услуга за унапређење постојећих старих Основано саветовалиште за менопаузу Имплементирано мин 10% услуга дефинисаних Програмом	Одлуке о усвајању Пројекти и Програми Стручно методолошка упутства (СМУ) Извештаји Регистри Протоколи Сајт	Град Лозница Савет за здравље ЦСР ОЦД Медији	Министарство здравља РС ЗЗЈЗ ИЗЈЗ Београд РФЗО	Будет града Лознице МЗ Донатори ЕУ програми

Специфични циљ:		Очекивани резултат			Индикатор	
1.2 Смањење фактора ризика за настанак обољења и предузимање мера за спречавање и сузбијање болести		<ul style="list-style-type: none"> Смањење броја оболелих од хроничних незаразних и заразних болести (кардиоваскуларних болести (КВБ), Дијабетеса (ДБ), Малигних болести....) Смањење ризика по здравље осетљивих категорија становништва Организовани програми и кампање промоције здравља и информисаност о факторима ризика за настанак болести 			<ul style="list-style-type: none"> Годишњи извештај о болестима и повредама Јавни догађаји, и кампање Обухваћено становништво програмима здравствене заштите и превенције хроничних незаразних (ХНО) и заразних болести Информисаност и медијске кампање 	
Активности	Рок (почетак и крај активности)	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Носиоци и учесници	
	Одговорна институција	Извори финансирања				
1.2.1. Организовање превентивних прегледа (фокус на лицима без здравственог осигурања и друштв. осетљиве групе ДОГ) кроз организовање Караване здравља у месним заједницама	Од 2020 и континуирано	Израђен план прегледа по месним заједницама Урађена анализа показатеља здравств. стања друштв.осетљивих група Утврђивање базних вредности (број и потребе за прегледима) Акције превентивних прегледа у сеоском подручју Обухваћена лица без здравственог осигурања Повећање броја лица из осетљивих група пакетом превентивних прегледа за најмање 2% (у односу на утврђене базе вредности)	Број организованих Каравана здравља Број обухваћених лица без здравственог осигурања превентивним прегледима Број обухваћених лица друштв. осетљиве групе превентивним прегледима	Извештаји здравствених установа Евиденције Регистри	Град Лозница Савет за здравље	Здравствене установе ЦК ОЦД
					Град Лозница Савет за здравље	Буџет града МЗ Донатори Приватни сектор Привредни субјекти

1.2.2. Организовање превентивних кампања промовисања физичке активности здраве исхране и превенције гојазности	Континуирано од 2020. и даље	Јавне акције и кампање у градском и сеоском подручју града Дистрибуиран едукативни материјал Едуковани грађани о принципима здравих стилова живота Вршњачка едукација о здрављу здравом исхрану и здравим стилова живота спроведена у основним и средњим школама Одржане трибине у сеоском подручју Организована Саветовалишта здраве исхране и превенције гојазности Утврђени индивидуални програми исхране за децу у основним и средњим школама Уведене школске кухиње Кроз здравствено васпитни рад деца и млади едуковани о принципима здраве исхране	Број кампања Број обухваћених школа и ученика едукацијама Одржане трибине Медијски садржаји посвећених промоцији физичке активности, здраве исхране и превенције гојазности од рођења Организовани перформанси у граду на тему здраве исхране и физичке активности	Извештаји Анализе показатеља Медијски садржаји	Град Лозница Свет за здравље Дом здравља Омладински центар Спортска удружења	3313 ИЗ13 ЗУ Образовне установе Удружења Медији ОЦД	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти
1.2.3. Психолошко саветодавна подршка и пружање помоћи родитељима и деци са сметњама у развоју	2020.-2025.г.	Сагледани циљеви и активности Стратегије социјалне заштите града Лознице 2016-2020 Родитељи деце са сметњама у развоју психолошки и емоционално ојачани и подржани кроз саветодавно психолошке моделе подршке Деца и родитељи обучени за пружање помоћи детету у циљу стицања максималних интелектуалних, физичких и социјалних вештина	Број укључених родитеља Креирани програми подршке и обуке за родитеље Укључена деца која болују од аутизма, церебралне парализе, неуролошких стања, епилепције, различитих инвалдитета и урођених стања	Програмски садржаји Извештаји стручних радника-лиценцираних социјалних радника, дефектолога, психолога, здравствених радника. Евиденција активности и евалуација програма	Град Лозница Савет за здравље Центар за социјални рад	Министарство здравља Образовне установе Дом здравља Лозница, Општа болница Лозница, Специјална болница Бања Ковиљача Омладински центар Удружења ОЦД ЦСР Центар за породични смештај и усвојење Лозница	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти МРЗБСП МЗ
1.2.4. Реализација промотивних кампања превенције и мера заштите деце, младих, одраслих од штетних ефеката болести зависности (БЗ (превенција пушења, употребе алкохола и дрога)	Од 2020. континуирано	Акције, кампање, едукације усмерене на подизање свести деце и одраслих о штетним ефектима психоактивних супстанци (ПАС), факторима ризика за настанак БЗ Стечена знања и вештине за одулирање социјалним притисцима вршњака Медијска кампања Организована вршњачка едукација у основним и средњим школама Трибине на тему заштите младих од ПАС	Број одржаних едукација, предавања трибина, медијских наступа Обухват деце младих едукацијама Ниво стеченог знања и информисаности младих деце и родитеља Медијски садржаји посвећени превенцији и сузбијању пушења и изложености дуванском диму, штетне употребе алкохола и дрога	Преглед електронских и штампаних медија Извештаји Документација Друштвене мреже Интернет презентације релевантних установа	Град Лозница Свет за здравље	Здравствене и образовне установе Црвени крст Удружења Медији ОЦД Омладински центар	Буџет града

1.2.5. Истраживање здравственог стања деце школског узраста и младих, анализа потреба- израда програма унапређења здравља	2021.-2025.	Координисан рад са тимовима на изради Стратегије развоја деце предшколског узраста Спроведена истраживања, дефинисани проблеми и потребе деце школског узраста и младих са територије Лознице Израђени приоритетни програми унапређења здравља деце школског узраста и младих. Млади укључени у креирање програма	Истраживања Анализе Извештаји тимова Публиковање резултата и дефинисаних програма	Анкете, фокус групе Трибине Кампање Фотографије Медијски извештаји Информације на сајту установа	Град Лозница Савет за здравље	Центар за социјални рад Црвени крст ОЦД МЗ Министарство просвете (МП) Здравствене установе Омладински центар Образовне установе Предшколска установа „Бамбиг“	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти МЗ МП
1.2.6. Оснивање Световалишта за одвикавање од пушења	2021.г.	Едуковани здравствени радници за програме одвикавања од цигарета Зависницима од дувана обезбеђен програм креиран по психотерапијском моделу одвикавања. Грађани мотивисани да кроз програм престану са конзумирањем цигарета. Уведено телефонска подршка пацијентима на одвикавању.	Број здравствених радника који је завршио обуку. Простор, опрема евиденције о раду, извештаји о корисницима саветовалишта и евалуација активности и реализованог програма Показатељи усмерени на успешну реализацију програма. Број грађана који се пријавио на обуку број грађана који је успешно савладао моделе одвикавања	Извештаји Анализе Фотографије Објаве на сајту ЗУ и града Лознице Телефонско саветовање	Град Лозница Савет за здравље	Дом здравља ОЦД ЗЗЗ ИЗЗ МЗ	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти МЗ
1.2.7. Спровођење стоматолошких прегледа и кампања подизања здравствене свести о значају превенција болести уста и зуба деце, одраслих и трудница	Од 2020. континуирано	Континуиране јавне акције и кампање о значају стоматолошке здравствене заштите Повећање броја трудница обухваћених прев. стомат. прегледима Повећан број деце са здравим зубима Успостављена сарадња приватног и државног сектора, обједињени подаци о прегледима у државном и приватном –успостављен механизам за обједињавање података о прегледима	Јавни догађаји и кампање у градском и сеоском подручју о значају прегледа код стоматолога Обухват деце предшколског и школског узраста, беба и трудница превентивним стомат. прегледима Удео медијских садржаја посвећених значају стоматолош. прегледа	Извештаји мед. тимова Медијски извештаји	Град Лозница Савет за здравље	Дом здравља Служба за стоматолошку здравствену заштиту Служба поливалентне патронаже	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти МЗ

<p>1.2.8. Спровођење превентивних програма здравствене заштите деце предшколског и школског узраста</p> <ul style="list-style-type: none"> - Организовање превентивних педијатријских прегледа (сва деца, деца са сеоског подручја, деца из друштвено осетљивих група) - Имунизација према календару вакцинације. - Спровођење мера раног откривања и праћења здравственог стања деце са поремећејима у развоју. - Спровођење едукације родитеља за заштиту и очување развоја деце - Спровођење скрининг програма 	<p>Од 2020.г. континуирано</p>	<p>Висок обухват деце пртевентивним прегледима</p> <p>Организован саветовалишни рад и телефонска саветовалишта</p> <p>Смањење последица развојних сматњи код деце</p> <p>95% деце обухваћено имунизацијом</p> <p>Сва деца обухваћена скрининг програмом (ултразвук УЗ кукова код беба)</p> <p>Успостављен систем регистровања деце са сметњама у развоју</p> <p>Развијен систем тимског и континуираног рада са децом са сметњама у развоју</p> <p>Смањена стопа морбидитета деце предшколског и школског узраста</p> <p>Повећан обухват деце из осетљивих популационих групација здравственом заштитом</p> <p>Смањен ванболнички и болнички морбидитет и морталитет од најчешћих акутних болести</p> <p>Развијен механизам за утврђивање и брзо реаговање у ситуацијама зостављане и занемарене деце</p> <p>Организован саветовалишни рад са родитељима</p> <p>Кроз рад саветовалишта за младе, млади и деца развијају и уче се социјалним вештинама /комуникација, самопоуздање олупирање притисцима вршњака</p>	<p>Број деце обухваћене превентивним прегледима</p> <p>Саветовалишним радом</p> <p>Број обухваћих прегледима из сеоских подручја</p> <p>Број обухваћене деце и младих прегледима из осетљивих група</p> <p>Обухват скринингом</p> <p>Писане процедуре и стручна упутства за поступање у случајевима занемаривања и зостављања деце</p> <p>Састанци тимова и мрежних група на нивоу града у спречавању насиља и занемаривања деце и младих</p> <p>Садржај програма за унапређење здравог развоја деце и младих</p>	<p>Извештаји мед. тимова</p> <p>Процедуре и протоколи.</p> <p>Евиденције прегледа</p> <p>Друштвене мреже</p> <p>Интернет презентације</p>	<p>Град Лозница</p> <p>Савет за здравље</p> <p>Здравствене установе</p>	<p>Основне и средње школе, Омладински центар</p> <p>Организације цивилног друштва</p> <p>Установе за збрињавање младих са поремећајима у развоју</p> <p>ЦСР</p> <p>Месне заједнице</p> <p>Секторске здравствене амбуланте и здравствене станице</p> <p>Центар за породични смештај и усвојење</p>
---	--------------------------------	--	---	---	---	---

<p>1.2.9. Спровођење превентивних програма одраслих</p> <p>Организовање циљаних и систематских прегледа на рано откривање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Малигних болести (превенција рака дебелог црева, рака дојке, рака грлића материце) - Хроничних незаразних болести (ХНО) дијабетес, кардиоваскуларне болести КВБ 	<p>Од 2020. континуирано</p>	<p>Повећање обухвата одраслог становништва циљаним и систематским прегледима</p> <p>Смањење фактора ризика за настанак обољења</p> <p>Повећање броја дијагностикованих у раној фази болести</p> <p>Здравствена култура становништва о значају превенције ХНО</p> <p>Боља перцепција и контрола ХНО</p>	<p>Број одраслих обухваћених циљаним и систематским прегледима</p> <p>Број обухваћених жена скринингом/ рано откривање рака грлића материце код жена 25-64. година и скринингом на карцином дојке код жена 50-69 година</p> <p>Број обухваћених превентивним прегледима одраслих (19-34 године)</p> <p>Број обухваћених превентивним прегледима одраслих (35 и више година)</p> <p>Број одраслих обухваћених скринингом/ рано откривање рака дебелог црева (50-74 г.)</p> <p>Број обухваћених скринингомна рано откривање дијабетеса типа 2 и скринингом/ рано откривање кардиоваскуларног ризика</p> <p>Одржане трибине, предавања, промоције у сврху едукације одраслих о значају превенције и скрининга</p> <p>Медијски садржаји</p> <p>Добри прогностички знаци болести откривених у раној фази</p>	<p>Програми и акциони планови скрининга и превенције</p> <p>Извештаји мед. тимова</p> <p>Медијски извештаји</p> <p>Медијска документација</p> <p>Истраживања и анализе</p>	<p>Град Лозница</p> <p>Савет за здравље ЗУ</p>	<p>МЗ</p> <p>ЗЗЗ Шабач</p> <p>ИЗЗ Београд</p> <p>РФЗО</p> <p>Служба поливалентне патронаже</p>	<p>Буџет града</p> <p>Донатори</p> <p>Приватни сектор</p> <p>Привредни субјекти</p> <p>МЗ</p> <p>РФЗО</p>
---	------------------------------	--	---	--	--	--	---

1.2.10. Едукација деце и младих у области безбедности у саобраћају и штампање едукативног материјала	2020. г. континуирано	Одржана обука вршњачких едукатора (ВЕ) у области безбедности у саобраћају Спроведена вршњачка едукација ученика основних, средњих школа и вртића Штампан и дистрибуиран едукативни материјал Набављена опрема за едукацију- (наочари за симулацију) Јавни догађај улична акција	Број учесника обуке ВЕ Број ученика обукаваћем вршњачком едукацијом Улична манифестација Број штампаних и дистрибуираних флајера	Извештаји предавача Спискови учесника едукација Фотодокументација Интернет презентације релевантних установа Едукативни материјал постери, плакат, билборд и сл.	Град Лозница Савет за здравље Савет за безбедност	Агенција за безбедност саобраћаја Здравствене установе Омладински центар Образовне установе ПУ „Вамби“ Полицијска станица Лозница (ПЦ) НВО Ауто школе регистроване на територији Града Лознице	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорно Министарство
1.2.11. Отварање и опремање дневне болнице за палијативно збрињавање и терапију бола	2021.-2025. г.	Урађена анализа потреба за Успостављен систем дневне болнице за палијативно збрињавање и терапију бола Набављена возила Обезбеђени смештајни капацитети Едуковани здравствени професионалци за пружање палијативне неге и помоћи и примену терапије бола.	Пројекат палијативног збрињавања Смештајни капацитети Број збринутих пацијената Задовољство пацијената Процедуре и СМУ за пружање услуге палијативног збрињавања	Извештаји лекарских тимова Информација и извештаји Савета за здравље Фотографије Медијски извештаји Информације на сајту институције Евиденције на одељењима палијативе	Град Лозница Савет за здравље Дом здравља Служба Кућног лечења	3313 Шабац ИЗ13 Београд Министарство здравља РФЗ30 Дом за старе ЦСР ЦК	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна Министарство

1.2.12. Спровођење едукације у области пружања прве помоћи и обезбеђивање јавно доступних дефибрилатора	2021.г. и континурано обуке за пружање прве помоћи	Едуковани волонтери (цивилни сектор) за пружање прве помоћи Дефибрилатори доступни грађанима за случај потребе указивања прве помоћи (Црвени крст) Клуб пензионера, Дом за старе, Удружење инвалида, Омладински центар, Средње школе) Месне заједнице у руралним подручјима Секторске амбуланте Стечена знања и вештине за примену апарата за дефибрилацију Грађани мотивисани за обуке за пружање прве помоћи	Јавне институције опремљене дефибрилаторима и обучено особље за пружање прве помоћи Број укључених грађана за пружање прве помоћи Спроведене обуке за пружање прве помоћи у сеоском подручју	Програм обуке Извештаји Савета за здравље Протоколи о сарадњи Мрежа институција	Град Лозница Савет за здравље Дом здравља Служба хитне медицинске помоћи и Кућног лечења Организације цивилног друштва (ОЦД)	Омладински центар Локалне институције и установе Образовне установе Медији	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна Министарство
1.2.13. Израда програма здравствене безбедности хране и контроле употребе средстава за заштиту биља	2023.-2025.	Програм здравствене безбедности хране заснован на принципима безбедне производње, обраде и дистрибуције хране до потрошача. Развијен систем контроле уз поштовање принципа безбедности и контроле употребе пестицида у производњи хране. Успостављена контрола употребе препарата за заштиту биља. Пољопривредници користе регистрована средства за заштиту биља. Организована саветовалишта агронома о каренци и контролисаној употреби средстава за заштиту биља. Израђен програм праћења исправности намирницама на пијаци. Узимање узорака хране на пијаци у циљу утврђивања здравствене безбедности хране о принципима здравствене безбедности у производњи, коришћењу пестицида и дистрибуцији хране.	Програм здравствене безбедности хране Програм мониторинга Саветовалишта агронома Број трибина, округлих столова Број одржаних обука грађана Узоркована храна	Одлука о усвојеном Програму Извештај о имплементацији програма Медијски извештаји Евиденције Фотографије Анализе реализованих програма Анализе и извештаји референтних лабораторија	Град Лозница Завод за пољо-привреду Савет за здравље	3313 Шабац ИЗ13 Београд Здравствене установе Медији Месне заједнице	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорно Министарство

Специфични циљ:		Очекивани резултат				Индикатор		
1.3 Унапређење менталног здравља	Очекивани резултат	<ul style="list-style-type: none"> Унапређено ментално здравље становништва Лознице Организовани програми и кампање 	Индикатор	Извори верификације	Носиоци и учесници	Индикатор		
						Одговорна институција	Институције које учествују	
1.3.1. Организоване јавних догађаја и кампања заштите и унапређења менталног здравља	Рок (почетак и крај активности) 2020.	Континуирано	Очекивани резултат	Извори верификације	Носиоци и учесници	Одговорна институција	Институције које учествују	Извори финансирања
		<p>Континуирано се спровеле јавне акције и промовише заштита менталног здравља кроз мрежу институција и протоколе о активностима на пољу заштите и очувања менталног здравља грађана</p> <p>Медији активно укључени у кампање</p> <p>Организоване трибине у руралном подручју и информисани грађани о принципима заштите менталног здравља</p> <p>Здравствено васпитне активности кроз индивидуалне и групне програме рада у здравственим установама</p> <p>Организовано и телефонско саветовање.</p>	<p>Јавни догађаји</p> <p>Трибине</p> <p>Конференције</p> <p>Стручни састанци</p> <p>Здравствено васпитне активности</p> <p>Медијски садржаји</p> <p>посвећени заштити и унапређењу менталног здравља</p> <p>Обележавање међународног дана заштите менталног здравља по календару здравља (10. октобар)</p>	<p>Извештаји</p> <p>Протоколи сарадњи</p> <p>Програмске активности</p> <p>промоције заштите менталног здравља</p> <p>Медијски садржаји</p>	<p>Град Лозница</p> <p>Савет за здравље</p> <p>Дом здравља</p> <p>Омладински центар</p>	<p>Здравствене и образовне установе</p> <p>ЦК</p> <p>ЦСР</p> <p>НВО</p> <p>Медији</p>	Будет града	

<p>1.3.2. Формирање Саветовалишта за ментално здравље</p>	<p>2020-2024.</p>	<p>Основано Саветовалиште за ментално здравље. Повећан обухват одраслих програмом Скрининга/ рано откривање депресије Организован рад професионалаца за рад на смањењу појаве менталних поремећаја и сузбијању фактора ризика, јачању протективних фактора кроз индивидуални и групни здравствено васпитни рад. Организован рад са рањивим групама Остварена сарадња са установама секундарне здравствене заштите и достигнут висок ниво секундарне превенције менталних поремећаја кроз рано откривање и благовремено започињање лечења Умреженост школа, здравствених установа, ЦСР, НВО, у систематичном притупу проблему идентификовању проблема у најранијем узрасту и предузимању програмских мера.</p>	<p>Програм рада Саветовалишта Акциони план Имплементација програма Едукован кадар за пружање подршке Анализе и праћење стања менталног здравља различитих категорија становништва Број укључених грађана у програме превенције Број отворених индикација и предузете мере Мониторинг активности Број организованих кућних посета и индикованих саветодавних мера</p>	<p>Извештаји Одлуке о усвојеним програмима рада и акционим плановима саветовалишта Евиденције о пруженим услугама Медијски извештаји о успешности програма</p>	<p>Град Лозница Савет за здравље Дом здравља</p>	<p>МЗ 3313 Шабац ИЗ13 Београд ЗУ ЦК НВО Медији</p>	<p>МЗ РФ330 Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти</p>
<p>1.3.3. Реализација едукативних програма заштите менталног здравља</p>	<p>2020.г. континуирано</p>	<p>Подигнут ниво знања и вештина за одговорно родитељство, препознавање и задовољавање емоционалних потреба детета. Програми осмишљени кроз рад патронажних сестара, рад здравствених радника у породилишту, саветовалишту за бебе и децу предшколског узраста. Организован рад паронажних служби у руралним подручјима и рад са мајкама код којих је процењен ризик неодговорног родитељства. Циљани рад са родитељима када деца показују прве симптоме менталних проблема Антистрес програми Програми животних вештина</p>	<p>Број реализованих едукативних програма и кампања Број укључених родитеља Садржаји едукативних програма Број акредитованих програма и едукаованих здравствених радник за пружање ове врсте услуге. Број реализованих антистрес програма и укључених учесника у корективне програме и Програме стицање животних вештина</p>	<p>Извештаји Евалуација Мониторинг активности Евиденције извршене услуге Протоколи Стручно метод. Упутства Процедуре за услугу</p>	<p>Град Лозница Савет за здравље ЗУ</p>	<p>3313 Шабац ИЗ13 Београд Омладински центар НВО ЦСР Центар за породични смештгај и хранитељство Образовне установе</p>	<p>МЗ Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти</p>

Специфични циљ:	Очекивани резултат			Индикатор		
1.4 Унапређење и очување репродуктивног здравља и унапређење родне равноправности	<ul style="list-style-type: none"> Унапређено репродуктивно здравље младих и жена Организовани програми и кампање 			<ul style="list-style-type: none"> Јавни догађаји, и кампање Смањен број малолетних трудница Примена савремених контрацептива Обухват младих и жена различитим мерама унапређења репродуктивног здравља Смањење инциденције и преваленције рака грлића и дојке Промовисана права у области родне равноправности 		
Активности	Рок (почетак и крај активности)	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци и учесници		
1.4.1. Јачање капацитета Саветовалишта за младе	2 0 2 0 континуирано	<p>Израђен годишњи програм и план рада Дефинисане активности и мере повећања обухвата младих</p> <p>Повећан обухват младих планом и програмом Саветовалишта</p> <p>Спроведене здравствено васпитне активности у области</p> <p>Превенције алкохолизма, наркоманије и пушења код младих,</p> <p>Правилна исхрана и физичка активност код младих,</p> <p>Заштита репродуктивног здравља младих и превенција полно преносивих болести,</p> <p>Превенције злостављања и занемаривања младих,</p> <p>Педогошко-психолошко саветовање младих са проблемима одрастања и учења.</p>	<p>Дефинисан Програм и план активности</p> <p>Број реализованих здравствено васпитних радњица</p> <p>Број обављених индив. Саветовања</p> <p>Здрав.васп активности</p> <p>Обухват младих</p> <p>Број укључених интервенција</p> <p>и примењених превентивних мера</p> <p>Број медијских садржаја</p>	<p>Извори верификације</p> <p>Документи Плана и Програма</p> <p>Одлуке о усвајању и усаклађавању са ставним и анализираним проблемима младих у граду Лозници</p> <p>Извештаји стручних тимова</p>	<p>Одговорна институција</p> <p>Град Лозница</p> <p>Савет за здравље</p> <p>Здравствене установе</p> <p>Омладински центар</p> <p>НВО</p> <p>ЦК</p> <p>Школе (основне, средње)</p>	<p>Извори финансирања</p> <p>Буџет града</p> <p>Донатори</p> <p>Приватни сектор</p> <p>Привредни субјекти</p> <p>Ресорна министарства</p>

1.4.2. Спровођење здравствено васпитног рада на унапређењу и очувању репродуктивног здравља кроз рад различитих институција	Континуирано од 2020.г.	Усвојен годишњи програм рада и дефинисане активности и одговорне институције и установе и организације за реализацију програма. Обучени вршњаци едукатори (ВЕ) у области заштите репродуктивног здравља (контрацепција, превенција полно преносивих инфекција ППИ, ХИВ) Спроведена вршњачка едукација ученика у основним и средњим школама на територији града Лознице. Организоване кампање по календару здравља. Одржана предавања за здравствене професионалце Медијски садржаји посвећени заштити и промоцији репродуктивног здравља.	Одлука о усвојеним Програму и активностима у области заштите репродуктивног здравља. Број обучених ВЕ. Број ученика обучаваних здравствене васпит. радом Садржај обрађених тема. Извештаји о активности институција, НВО, Омладинског центра и других организација у вези са реализацијом програма	Извештаји Информација на сајту установа и организација Мониторинг и евалуација програма Фотодокументација Медијски извештаји	Град Лозница Савет за здравље	Здравствене установе Омладински центар НВО ЦК Саветовалиште за младе Саветовалиште за труднице 3313 Шабац ИЗ313 Београд	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна министарства
1.4.3. Спровођење активности на побољшању квалитета здравствене заштите жена (набавка опреме дијагностичких апарата и едукованог стручног кадра)	2020.година и континуирано	Унапређени услови рада у Служби за здравствену заштиту жена у Дому здравља Опремане гинеколошких ординација и набавка дијагностичке опреме Унапређен обухват жена ангениталном и постнаталном здравственом заштитом. Умрежавање података јавног и приватног сектора у области здравствене заштите жена	Број опремљених гинеколошких ординација Број дијагностичких апарата и опреме Смањење стопе намерних прекида трудноће Увећање процента жена које користе савремене методе контрацепције	Одлука о набавци апарата и опреме План и програм рада Служби за здравствену заштиту жена Извештај о задовољству корисника услуга	Град Лозница Савет за здравље	Здравствене установе Дом здравља и Општа болница Приватне ординације	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна министарства
1.4.4. Спровођење организованог скрининг програма на рано откривање рака грлића материце и рака дојке	Континуирано од 2020.г.	Израђен Акциони план са дефинисаним активностима и задацима Обухваћен висок проценат жена скринингом на рак дојке (од 50-69 године и скрининг на рак грлића материце (25-64 године) Смањена инциденција обољевања жена од карцинома грлића и карцинома дојке Набављена опрема за ординације (хиџраулични гин.гинеколошки столови за особе ОСИ и жене старије животне доби	Број обучаваних жена скрининг програмима Број откривених карцинома у најранијој фази болести са добрим прогностичким знацима % смањења обољевања од карцинома грлића и карцинома дојке карцинома дојке и карцинома репродуктивних органа жене	Извештаји, анализе евалуације програма Протоколи и евиденције Здовољство стручних тимова Здовољство корисника Медијски извештаји и кампање Извештаји Савета за здравље Одлуке о усвајању програма	Град Лозница Савет за здравље Служба за здравствену заштиту жена	МЗ 3313 ИЗ313 ЗУ ОЦД Медији	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна Министарства

1.4.5. Спровођење едукације цитоскринера спровођење континуиране едукације здравствених радника у области заштите здравља жена	Континуирано од 2020.г.	Здравствени радници едуковани у области савремених дијагностичких метода -модела лечења и превенције Обучени цитоскринери Ординације и лабораторије опремљене цитолошким препаратима и опремом за безбедан, функционалан и квалитетан рад Повећан број жена обухваћених скрининг програмима	Број едукованих цитоскринера Опремљене лабораторије Процедуре и писана упутства за цитолошке прегледе и анализе Успостављен механизам чувања материјала	Процедуре СМУ Лиценце и сертификати са едукације Програми и планови рада Евиденције здравствених тимова	Град Лозница Савет за здравље Служба за здравствену заштиту жена Одељење гинекологије Лабораторијска дијагностичка служба	МЗ ЗЗЈЗ ИЗЈЗ Здравствене установе Медији	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна Министарства
1.4.6. Организована школа родитељства за младе будуће родитеље и едукација трудница о значају редовне контроле трудноће са психифизичком припремом трудница за порођај	Континуирано од 2020.г.	Школа родитељства организована у Служби поливалентне патронаже у саветовалишту за труднице континуирано се спроводи едукација у области одговорног родитељства Оспообљени су представници ОЦД за пружање услуга у оквиру школе родитељства и психифизичке припреме трудница за порођај Млади родитељи информисани о трудноћи, порођају, нези бебе Жене из рањивих група обухваћене програмима едукације Промовисан значај дојења кроз рад патронажне службе Израђене процедуре за постнаталну негу и негу новорођенчета Организоване радионице за психифизичку припрему трудница	Израђен Програм рада и план активности школе родитељства Број укључених у програм школе родитељства Број укључених трудница у програм психифичке припреме за порођај Број укључених младих из рањивих група у школе родитељства Ниво стеченог знања и вештина Број укључених здравствених радника Медијска промоција Број одржаних школа у руралниом подручју кроз путујуће караване здравља Број одржаних трибина Медијски садржаји Процедуре за рад Стручно методолошка упутства (СМУ)	Писане процедуре, протоколи, СМУ, Извештаји стручних тимова Извештаји Савета за здравље Медијски извештаји Информације о активностима на сајту установа	Град Лозница Савет за здравље ОЦД Служба за здравствену заштиту жена Служба поливалентне патронаже	МЗ ЗЗЈЗ ИЗЈЗ Здравствене установе Омладински центар ОЦД Медији Мобилни тим за рањиве групе	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна министарства

1.4.7. Активирање Савета за популациону политику града Лознице и анализа показатеља развита становништва	2020.г.-2023.	Усвојен Програм рада и годишњи Ациони план Праћење индикатора и израда плана мера за популациони раст Утврђена средства у буџету намењена за подстицај рађања Обављена анализа потреба за остваривањем потреба за родитељством Идентификовани ресурси у граду Лозници за спровођење популационе политика	Извештај о раду Савета Правилник Анализа потреба и друштвено економског сагуса и положаја породица Предузете мере Индикатори развита становништва Дефинисани проблеми Приоритети и мере за популациони раст Кампање заговарања за мере подстицаја рађања	Информација о раду Савета на сајту града Извештајни образци	Град Лозница Савет за здравље	НВО Здравствене установе Републички завод за статистику (РЗС) ЦСР ОЦД Омладински центар	Буџет града Ресорна министарства
1.4.8. Формирање Саветовалишта за вантелесну оплодњу	2020.г.-2022.	Усвојен Правилник о раду Саветовалишта Усвојен Програм рада Успостављена сарадња са Центрима за вантелесну оплодњу Отворен фонд подршке за вантелесну оплодњу паровима без деце	Правилник Оснивачки акти Протоколи сарадње са центрима за вантелесну оплодњу Број пријављених парова Предузете мере и саветодавна помоћ	Одлука о оснивању Програм рада Извештај о раду	Град Лозница Савет за здравље	МЗ ЗЗЈЗ ИЗЈЗ РФЗО ЗУ ОЦД Омладински центар	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна министарства
1.4.9. Оснаживање ресурса Саветовалишта за труднице, и повећање обухвата трудница Саветовалишним радом	2020. континуирано	Унапређен рад Саветовалишта за труднице Рад саветовалишта унапређен програмом здравствено васпитних активности правилне исхране, физичке активности контроле здравља планирања породице, стоматолошке здравствене заштите Повећан обухвата трудница саветовалишним радом	Број трудница обухваћених саветовалишним радом Број пружених услуга	Извештаји о раду Саветовалишта	Град Лозница Дом здравља	ЗЗЈЗ шабац ИЗЈЗ Београд Омладински центар Удружења Медији	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна министарства

1.4.10. Континуирана промоција ненасилног и недискриминаторног понашања, родне равнооправности и заштите жртава насиља у породици	2020. и континуирано	Континуиране јавне акције и кампање у области ненасилне комуникације Грађани едуковани и оснажени да пријаве сваки облик насиља Успостављен механизам у граду за пријаву и поступање у случајевима насиља (породичног, вршњачког, партнерског) Препознат значај родне равнооправности Промена стереотипа о схватању родних улога Имплементирани програми запошљавања поштујући принципе равнооправности жена Ојачани капацитети свих актера у привреди и друштву за отклањање родне дискриминације	Трибине у сеоским подручјима Конференције округли столови предавања за стручну јавност о мерама поступања у случају присутног насиља Промовисање родне равнооправности Медијски садржаји посећени промоцији ненасилног и недискриминаторног понашања, родне равнооправности и заштите жртава насиља Протоколи сарадње Број жена у јавном сектору Број жена у јавним политикама	Фотографије Информације на медијима Едукативни и информативни материјал Поступање у пракси Јавних политика Извештаји	Град Лозница Савет за здравље Савет за родну равнооправност	Омладински центар НВО ЦСР Центар за породични смештај и усвојење Здравствене и Образовне установе Месне канцеларије	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна министарства
1.4.11. Успостављање механизма заштите од насиља и предузимања мера подршке и заштите жртава насиља у породици и партнерског насиља	2020. и континуирано	Ојачана улога Саветовалништа за младе, сервиса при Омладинском центру за заштиту младих од насиља. Формирана мрежа установа и институција у граду за заштиту од насиља Дефинисани протоколи сарадње, улога и задаци институција у борби против насиља, занемаривања и зlostављања деце. Предузете мере у граду кроз успостављену бесплатну правну помоћ жртвама Предузете безбедносне мере: осветљене улице и паркови, мере у јачању одговорности грађана за пријаву сваког облика насиља Активирана СОС служба у ЦСР	Бесплатна правна помоћ пружена жртвама 90% улица осветљено Активан СОС телефон Потписани протоколи сарадње и формирана мрежа институција на нивоу града	Извештаји надлежних установа и институција установа социјалне и здравствене заштите и школа	Град Лозница Савет за здравље Дом здравља Општа болница	Омладински центар НВО ЦСР Центар за породични смештај и усвојење Здравствене и Образовне установе Месне канцеларије	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна Министарства
1.4.12. Развој подстицајних мера запошљавања младих мајки и спровеђење мера у Лозници	2020. и континуирано	Уведене мере запошљавања младих мајки Приоритети при запошљавању Повећан број запослених младих мајки	Подстицајне мере примењене у пракси запошљавања Број запослених младих мајки	Одлуке о подстицајним мерама Програм подстицаја запошљавања Уговори и решења	Град Лозница Савет за здравље Савет за родну равнооправност НСЗ	НВО Други субјекти система	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна Министарства

2. ПРОМОЦИЈА ЗДРАВЉА И ЗДРАВИХ СТИЛОВА ЖИВОТА

Активности	Рок (почетак и крај активности)	Очекивани резултат		Индикатор	Извори верификације	Индикатор		Извори финансирања
		Очекивани резултат	Индикатор			Носиоци и учесници	Институције које учествују	
<p>2.2 Унапређење и развој програма и пројеката промоција здравља и здравих стилова живота становништва града Лознице.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Политике јавног здравље засноване на једнаким правима имплементирани у локалну заједницу • Промовисано здравље и здрави стилови живота за све грађане • Ојачани капацитети здравствених установа у спровођењу јавно здравствених политика 		<p>Реализовани програми и пројекти у области јавног здравља</p> <p>Политике јавног здравља</p> <p>Континуиране промотивне кампање</p> <p>Кампање и едукативни програми развоја здравих стилова живота</p>				
<p>2.2.1 Реализација програма и пројеката за развој вештина и здравих стилова живота кроз информисање, саветовање и едукацију</p>	2020 и континуирано	<p>Осмишљени и реализовани програми вршњачке едукације</p> <p>Информисани млади и грађани о вештинама за здрав живот</p> <p>Организовани клубови младих</p> <p>Организоване школе за стицање вештина комуницирања, стицања споуздања и сл.</p> <p>Акредитовани програми за младе, родитеље, просветне раднике</p> <p>Формирани тимови родитеља, деце, наставника у циљу унапређења животних вештина младих и деце.</p> <p>Основани клубови за младе</p> <p>Иновативни модели едукације</p> <p>Унапређена знања и вештине младих кроз реализацију пројеката</p> <p>Пројекат превенције болести зависности</p> <p>Пројекат у области заштите репродуктивног здравља младих</p> <p>Пројекат у области трговине људима и заштите младих од трговине људима</p> <p>Пројекат у области заштите младих од насиља (вршњачког насиља и насиља у партнерским везама)</p> <p>Пројекат у области превенција од ХИВ инфекције и полнопрениосивих болести, контрацепције, раног рађања</p>	<p>Број реализованих програма</p> <p>Обухват младих</p> <p>Територијална покривеност село-град</p> <p>Показатељи квалитета програма</p> <p>Ниво задовољства учесника програма</p> <p>Спроведени пројекти</p> <p>Обухваћени млади и деца</p> <p>Подигнут ниво знања у области очувања здравља</p>	<p>Извештаји</p> <p>Медијски садржаји о реализованим програмима</p> <p>Евиденције</p> <p>Спискови</p> <p>Евалуације</p> <p>Друштвене групе</p> <p>Сајтови</p> <p>организација и институција</p>	<p>Град Лозница</p> <p>Савет за здравље</p>	<p>Основне и средње школе,</p> <p>Омладински центар</p> <p>Организације цивилног друштва</p> <p>Црвени крст</p> <p>Здравствене установе</p>	<p>Буџет града</p> <p>Донатори</p> <p>Приватни сектор</p> <p>Привредни субјекти</p> <p>Ресорна министарства</p>	

2.2.2. Осмишљавање и креирање програма коришћењем информационах технологија за промоцију здравља и превенцију болести	2020 и континуирано	Развијен online систем информисања и саветовања младих у области здравља	Број програма Број корисника Садржај и квалитет online система	Програмска апликација и корисници	Град Лозница Савет за здравље	Омладински центар ОЦД Црвени крст Здравствене установе	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна министарства
2.2.3. Промовисање здравља и здравих стилова живота кроз иновативне моделе активности (фестивали, кампање, карневали, едукације, фестивали..)	2020 и континуирано	Израђени годишњи програми промотивних активности Организовани јавни догађаји Пружена подршка различитим категоријама становништва Пружена подршка младима из осетљивих група (хранитељских породица, млади са инвалидитетом, млади који су изашли из институције социјалне заштите.)	Број реализованих јавних догађаја Број младих и осталих грађана укључених у акције Садржај програмских активности Ниво задовољства учесника Ниво стеченог знања и ин формисаности Број дистрибуираног едукативног и информативног материјала	Програми јавних догађаја Медијски садржаји Информације на сајту установа и институција	Град Лозница Савет за здравље	Здравствене установе Омладински центар ОЦД Црвени крст ЦК Центар за породични смештај ЦСР Школе (основне и средње) Предшколска установа Бамби Центар за азил	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна министарства
2.2.4. Промовисање значаја личног развоја, стицање знања и компетенција, вештина прилагођавања променама кроз различите формалне и неформалне програме образовања, антистрес програме и програме медијске писмености грађана	2020.г. континуирано	Повећан број образованих, едукованих, оспособљених грађана са вештинама и компетенцијама значајних за лични развој и друштвени живот појединаца Промовисана је важност образовања младих Успостављене мере подршке за младе из рањивих група Осмишљени и спроведени програми развоја вештина. знања компетенција Креирани антистрес програми	Број осмишљених програма намењених развоју људских ресурса Број младих и осталих категорија грађана укључених у различите програме животних вештина Мере подршке Медијска кампања Антистрес програми и број учесника програма	Извештаји Програми акредитовани и усвојени од стране сручних тела Медијски извештаји-штампани и електронски, Друштвене групе Интернет презентације	Град Лозница Савет за здравље Здравствене установе НВО	Омладински центар НСЗ ЦСР ЦК Удружења Образовне установе Центри за породични смештај Центар за азил Роњска удружења Удружења инвалида	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна министарства

2.2.5. Дефинисани Програми промоције, очувања и унапређења здравља и имплементација активности	2020. континуирано	Савет за здравље у сарадњи са Здравственим установама и другим субјектима у граду на годишњем нивоу израђују Програм промоције здравља у складу са Календаром здравља Кроз програм осмишљен садржај и начин промоције	Програм промоције усклађен са потребама заједнице и различитих група грађана	Документ на интернет страници здравствених установа Града Лознице Информација на друштвеним групама Медијски извештаји (електронски и штампани медији) Извештаји о имплементацији	Град Лозница Савет за здравље Здравствене установе (ЗУ)	ЗЗЈЗ Шабац ИЗЈЗ Београд НВО Здравствене и образовне и васпитне установе Омладински центар Црвени крст ЦСР Удружења Приватни сектор Други субјекти релевантни за промоцију	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна министарства
---	-----------------------	--	--	---	---	--	--

3. СПРОВОЂЕЊЕ ЈАВНОГ ЗДРАВЉА У ОБЛАСТИ ЖИВОТНЕ И РАДНЕ СРЕДИНЕ

Специфични циљ:	Очекивани резултат			Индикатор			
3.1 Доношење мера за унапређење и заштиту животне средине у граду Лозници, подизање нивоа знања личне одговорности и информисаности грађана о еколошким проблемима и мерама заштите животне средине од загађења	<ul style="list-style-type: none"> Утврђене и имплемиране мере и активности у граду Лозници на унапређењу животне средине и публиковане грађанима Унапређење параметара квалитета животне средине ваздуха Повећани ресурси зелених површина 			Извештаји о показатељима квалитета животне средине на територији Лознице Број имплементираних едукативних програма у области очувања и унапређења животне средине и здравља људи			
Активности	Рок (почетак и крај активности)	Индикатор	Извори верификације	Носиоци и учесници	Институције које учествују	Извори финансирања	
	2020. континуирано на годишњем нивоу	Годишњи извештаји о стању ЖС и показатељима квалитета ЖС	Одлука о усвајању извештаја Службени лист града Лознице	Град Лозница Савет за здравље и животну средину	КЈП ЗЗЈЗ ИЗЈЗ Агенција за заштиту животне средине Здравствене установе	Буџет града Донатори Ресорна министарства	
3.1.1 Анализа показатеља квалитета стања животне средине и праћење ефеката имплементираних мера унапређења и заштите животне средине (ЖС)	Урађена анализа показатеља Израђена методологија праћења примењених мера Јавности публикована информација о стању ЖС	Индикатор	Извори верификације	Носиоци и учесници	Институције које учествују	Извори финансирања	
	Урађена анализа показатеља Израђена методологија праћења примењених мера Јавности публикована информација о стању ЖС	Годишњи извештаји о стању ЖС и показатељима квалитета ЖС	Одлука о усвајању извештаја Службени лист града Лознице	Град Лозница Савет за здравље и животну средину	КЈП ЗЗЈЗ ИЗЈЗ Агенција за заштиту животне средине Здравствене установе	Буџет града Донатори Ресорна министарства	

3.1.2. Изградња инфраструктуре за управљање комуналним отпадом и изграда Плана управљања отпадом (сакупљање комуналног отпада проширено на сеоско подручје)	Од 2022. континуирано спровођење	Организовано сакупљање комуналног отпада проширено на сеоско подручје Смањен број дивљих депонија Санирани постојеће депоније Урађен план управљања отпадом Набављена опрема контејнери возила и сл.	Преко 80 % месних заједница обухваћено организованим сакупљањем и одвожењем на комуналну депонију	Елаборати и пројекти за организовано сакупљање комуналног отпада План управљања отпадом	Град Јзница Савет за здравље и животну средину	КЈП ЗЗЈЗ ИЗЈЗ Агенција за заштиту животне средине	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна министарства
3.1.3. Санација дивљих депонија у месним заједницама на територији града Јознице	2020-2025.	Санирани дивљих депонија	Израђени пројекти санације Изведени радови на терену	Извештаји о реализацији пројеката и извештаји надзорних органа	Град Јозница Савет за здравље КЈП „Наш Дом“	Месне заједнице НВО	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна Министарства
3.1.4. Спровођење организованог система рециклаже и подстицање искоришћења отпада	Од 2021. г. континуирано	Створени услови за разврставање отпада Набављени контејнери за раздвајање отпада (папир, пластика, стакло) Грађани едуковани о примарној селекцији отпада Успостављена сарадња са рециклажним центрима	Број организованих трибина Медијски садржаји на тему рециклаже Број дистрибуираног едукативног материјала Број одговарајућих посуда(канти) за селекцију комуналног отпада	Извештаји Медијске информације Фотографије	Град Јзница Савет за здравље и животну средину	КЈП ЗЗЈЗ ИЗЈЗ Агенција за заштиту животне средине ОЦД	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна Министарства
3.1.5. Изградња и проширење канализационе мреже и едукација грађана о контролисаном управљању отпадним водама	Од 2021 континуирано	Елаборат изградње фекалне канализационе мреже на територији града Јознице Одвојање система фекалне и атмосферске канализације Успостављена контрола испуштања отпадних вода у природне реципијенте изградњом градског колектора за пречишћавање Едуковани грађани о опасностима неконтросаног испуштања фекалних и других отпадних вода у природне реципијенте	Изграђена канализациона мрежа Број прикључених грађана Ниво задовољства грађана	Извештаји Медијске информације Фотографије	Град Јзница Савет за здравље и животну средину КЈП	ЗЗЈЗ Агенција за заштиту животне средине	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна министарства

3.1.6. Израда планова и обезбеђивање средстава за изградњу система за пречишћавање отпадних вода	2020-2025.	Урађени планови Израђени пројекти Обезбеђена средства за реализацију пројекта Отпадне воде пречишћене уливају се у реципијенте	Одобрени пројекти и реализовани планови израде система за пречишћавање отпадних вода	Извештаји Пројекти Изведени радови	Град Лозница Савет за здравље ЈП Водовод и канализација	Министарство надлежно за област животне средине	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна Министарства
3.1.7. Спроведена истраживања о утицају аерозагађења на здравље најосетљивијих грађана (деце, старих, болесних)	2020.г.	Дефинисана методологија израде аналитичке студије утицаја аерозагађења на а Прикупљени подаци о учесталости респираторних болести према месту јављања, према узрасту и другим дефинисаним параметрима Урађена анализа	Израђена анализа Број деце и других вулнерабилних група осетљивих на параметре аерозагађења Инциденција јављања респираторних обољења у градеком и сеоском подручју код различитих узрастних категорија и повезаност са осталим ризичним факторима	Публиковани извештаји и анализе Ингренет презентације анализа Закључци истраживања медијски објављени	Град Лозница Савет за здравље и животну средину ЗЈЗ Шабаци Здравствене установе	ИЗЈЗ ЗУ Агенција за заштиту животне средине ОЦД	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна министарства
3.1.8. Анализа параметара аерозагађења и израда Плана за праћење параметара квалитета ваздуха	2020.г.	Дефинисани проблеми Дефинисани параметри праћења квалитета ваздуха План праћења квалитета ваздуха Смањење загађења ваздуха	Формиран тим за праћење параметара Број параметара Усвојен План Број анализа Број предузетих мера	Извештаји Одлуке о усвајању Резултати анализа	Град Лозница Савет за здравље и животну средину КЈП	ЗЈЗ ИЗЈЗ ЗУ Агенција за заштиту животне средине	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна Министарства
3.1.9. Праћење концентрације алергеног полена	Континуирано	Концентрација полена у ваздух се редовно праги Информације се публикују грађанима и спроводе едукативне кампање Предузимају се превентивне мере и смањен је број грађана са алергијским манифестацијама	Концентрација полена Дефинисане мере превенције и заштите грађана од алергијских манифестација-алергенних полена	Извештаји Информације Упутства	Град Лозница Савет за здравље	Дом здравља Агенција за заштиту животне средине	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна Министарства

3.1.10. Дефинисан план праћења и сузбијања амброзије и набављена опрема за предузимане мера	2020.г. континуирано	Смањење површина под амброзијом у граду и селима Организован оперативни тим за сузбијање амброзије на територији Лознице Едуковани грађани о мерама сузбијања амброзије Набављене косилице и др. Опрема за сузбијање корова	Програм праћења и мера сузбијања Број одржаних едукативних кампања Број дилтрибуираног едук. материјала	Одлука о усвајању Програма Извештаји мониторинга и имплементације Мера Медијски извештаји Фотографије са едукација Интернет презентације	Град Лозница Савет за здравље Месне заједнице, Савет за здравље, КПП	Основне и средње школе, Омладински центар Организације цивилног друштва Црвени крст Здравствене установе	Будет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна министарства
3.1.11. Израда плана пошумљавања и озелењавање јавних површина (озелењавање паркова, површина поред саобраћајница	2020.г. континуирано	Израђен план пошумљавања и озелењавања градског подручја паркова и површина поред саобраћајница Израђен катастар зелених површина Увећан катастар зелених површина града Лознице Грађани едуковани о Израђени зелени појас	План озелењавања и пошумљавања града Површина озелењеног јавног простора	Одлука о усвојеном плану Извештај одговорних тимова и институција о предузетим мерама	Град Лозница Савет за здравље КПП	НВО Школе Волонтери Омладинског центра	Будет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна министарства
3.1.12. Успостављен систем контроле квалитета земљишта	2020. континуирано	Направљен план и динамика контроле загађујућих параметара Унапређен је квалитет пољопривредног земљишта Успостављена контрола хемијских супстанци у пољопривреди Спроведене подстицајне мере подршке развоју органске производње	Израђена анализа квалитета земљишта на неколико локација у градском подручју и неколико локација на сеоском пољопривредном подручју као и зони становања и саобраћајница Мотивационе радионице, трибине, предавања о контролисаној употреби хемикалија у производњи Подстицајне мере органске производње	Извештаји о спроведеним анализама Број грађана учесника едукативних и информативних кампања Подељен едукативни материјал Промовисане подстицајне мере органске производње	Град Лозница Савет за здравље Завод за пољопривреду	Министарство пољопривреде, шумарства и водо-привреде ЗЗЗ ИЗЗ Агенција за заштиту животне средине	Будет града
3.1.13. Израда плана и програма реализација систематске дезинсекције, дезинфекције и дератизације	2020. и континуирано	Усвојен план и програм и спроведене систематске ДД мере на територији града Лознице укључујући и сеоска домаћинства Смањена бројност инсеката и глодара	План и Програм % третирањих површина примењених мерама ДД Спроведена дезинфекција на терену према индикацијама	Извештаји о спроведеним мерама	Град Лозница Савет за здравље	Извођач радова на пословима ДД КПП „Наш Дом“ Месне заједнице	Будет града

3.1.14. Израда и имплементација програма за смањење утицаја професионалних ризика на здравље запослених	2020-2022. год.	Дефинисани најистакнутији професионални ризици и израђен програм за смањење утицаја професионалних ризика на здравље запослених	Број установа са дефинисаним ризицима кроз Акт о процени ризика за свако радно место Дефинисани најистакнутији професионални ризици Предложене мере за смањење изложености професионалним ризицима	Програм Одлуке о усвајања Службени лист града Лознице	Град Лозница Савет за здравље Савет за безбедност	ЗЗЈЗ ИЗЈЗ РФЗО Институт за медицину рада Београд Дом здравља Послодавци	Буџет града
---	-----------------	---	--	---	---	---	-------------

Специфични циљ:	Оčekивани резултат	Индикатор	Носиоци и учесници	Извори финансирања
3.2 Побољшање квалитета воде за пиће, Побољшање квалитета ваздуха и унапређење система управљања отпадом,	<ul style="list-style-type: none"> • Вода за пиће високог квалитета микробиолошки и хемијски исправна • Повећан обухват стамовништва прикључен на градску водоводну мрежу • Повећан број институција и установа од јавног значаја (здравствене установе, школе) на градску водоводну мрежу • Повећан број локалних водних објеката који се редовно контролише и обезбеђује хигијенску исправну воду за пиће 	<ul style="list-style-type: none"> - Извештаји о параметрима квалитета воде за пиће - Израђени планови санације и проширења мреже централног водовода - Пројектна документација, проширење и осавремењавање водоводне мреже и прикључење малих локалних водовода на мрежу централног водовода - Локални водни објекти у сеоском подручју стављени под редовну контролу 	Одговорна институција Град Лозница Савет за здравље и животну средину ЈП „Водовод и канализација“	Извори финансирања ЗЗЈЗ ИЗЈЗ Буџет града
Активности	Рок (почетак и крај активности)	Индикатор	Извори верификације	
3.2.1. Континуирано праћење параметара квалитета воде за пиће	2020. и континуирано	Број узетих узорака Процент исправних узорака	Резултати анализа извештаји екстерне контроле	
		Хигијенски исправна вода за пиће Редовна интерна и екстерна испитивања квалитета воде Висок ниво квалитета воде за пиће са градске водоводне мреже		

3.2.2.Планско проширење и одржавање водоводне мреже	2020 и даље	Проширена водоводна мрежа Побољшано водоснабдевање становништва Израђена пројектна документација и изведени радови на терену	% прикључених домаћинства на проширеној водоводној мрежи Број интервенција на мрежи	Пројектна документација и одлуке о изградњи мреже Техничка документација о пријему мреже Извештај Уговори	Град Лозница ЈП Водовод и канализација	Савет за здравље ЗЗЈЗ Шабац ИЗЈЗ Београд	Буџет града
3.2.3 Израда анализе стања водоводне мреже техничког и хигијенског стања и предлога мера за санацију и реконструкцију инсталација	2020-2023.	Извршена анализа хигијенско техничког стања централне водоводне мреже Проширена градска мрежа на сеоска подручја. Урађена анализа локалних водних објеката Извршене процене стања водних објеката-каптаж са којих се снабдевају домаћинства у сеоском подручју и урађени планови и процене снабдевања хигијенски исправном водом за пиће	Израђен план и анализа стања водоводне мреже % потрајале водоводне мреже % замењене и израђене водоводне мреже Анализа локалних водних објеката на сеоском подручју и израђени планови за снабдевање хигијенски исправном водом на сеоском подручју	Планска документација Извештаји Закључци и предложене мере	Град Лозница Савет за здравље и животну средину ЈП „Водовод и канализација“	ЗЗЈЗ ИЗЈЗ	Буџет града
3.2.4.Стровођење контроле производње и дистрибуције воде за пиће и смањење губитака воде	2020. и даље	Имплементација мера замене водоводне мреже Унапређена контрола производње и дистрибуције воде за пиће и смањени губици воде	Количина смањења губитка воде	Извештаји	ЈП Водовод и канализација	Град Лозница	Буџет града
3.2.5. Санирање и контрола воде са јавних чесама	2020-2023.	Уређене и саниране све јавне чесме и простор око њих на територији града Лознице, Баче Ковилече, Тришћа, Трноше Вода са јавних чесми хигијенски исправна за пиће	План и пројекти санација и уређење јавних чесама и довођење воде у хигијенско исправно стање	Пројектна документација Јавна набавка Услуге Извештаји о реализацији Резултати хигијенске исправности воде	Град Лозница Савет за здравље	Изабрани извођач радова за санирање јавних чесми ЗЗЈЗ Шабац ИЗЈЗ Београд	Буџет града

4. ЕФИКАСНОСТ И ДОСТУПНОСТ ЗДРАВСТВЕНОГ СИСТЕМА

<p>Специфични циљ:</p> <p>4.1. Развој, унапређење ефикасности и доступности квалитетних здравствених технологија за све грађане Лознице</p>	<p>Очекивани резултат</p> <ul style="list-style-type: none"> Услуга здравствене заштите доступна свим грађанима деди, младима, женама, старим и свим вулнерабилним групама. Грађани задовољни квалитетом пружених услуга здравствене заштите 		<p>Индикатор</p> <p>Сви грађани информисани о услугама здравствене заштите, превентивним прегледима, факторима ризика за настанак болести и мерама превенције и здравих стилова живота</p> <p>Висок обухват грађана услугама примарне и секундарне здравствене заштите.</p> <p>Здравствена заштита усмерена на вулнерабилне групе, становништво у руралним подручјима</p> <p>Развијена мрежа здравствених амбулантни и здравствених станица</p> <p>Проширена услуга кућног лечења и неге на сеоско становништво</p>	<p>Индикатор</p>	
<p>Активности</p>	<p>Рок (почетак и крај активности)</p>	<p>Индикатор</p>	<p>Извори верификације</p>	<p>Носиоци и учесници</p>	<p>Извори финансирања</p>
<p>4.1.1. Анализа вулнерабилних категорија на територији Лознице и израда програма приступачности и доступности услуга здравствене заштите (програми здравствене заштите)</p>	<p>2020.-2025.</p>	<p>Анализа потреба вулнерабилних група</p> <p>Програмске активности доступних услуга здравствене заштите</p> <p>Број реализованих програма (превентивних прегледа, саветодавне услуге, информисаност о правима у области здравствене и социјалне заштите)</p>	<p>Извештаји</p> <p>Анализе</p> <p>Медијски извештаји о реализованим програмима здравствене заштите намењене вулнерабилним групама</p>	<p>Град Лозница</p> <p>Савет за здравље</p> <p>Мобилни тимови</p> <p>Удружења инвалида</p> <p>Дом за старе</p> <p>НВО</p> <p>Омладински центар</p> <p>ЦСР</p> <p>ЦК</p>	<p>Министарство здравља</p> <p>ЗЗЈЗ</p> <p>ИЗЈЗ</p> <p>РФЗО</p> <p>Привредни субјекти</p> <p>Ресорна</p> <p>Министарства</p>
<p>4.1.2. Опремања чекаоница у установама од јавног значаја мониторинга, израда и емитовање видео материјала намењеног здравственој едукацији и здравственој информисаности грађана.</p>	<p>2020.-2025.</p>	<p>Прикупљени подаци и урађена аналитичка студија вулнерабилних група</p> <p>Дефинисани програми здравствене заштите за вулнерабилне групе</p> <p>Кроз рад Саветодавне групе за младе, саветодавништва за труднице, саветодавништва за ментално здравље, промотивне активности и акције превентивних прегледа за рањиве групе</p>	<p>Извештаји тимова</p> <p>Медијски извештаји</p> <p>Интернет презентације</p> <p>Фотодокументација</p> <p>Одлуке о спроведеним мерама у установама</p>	<p>Град Лозница</p> <p>Савет за здравље</p> <p>Здравствене установе</p>	<p>Буџет града</p> <p>Донатори</p> <p>Приватни сектор</p> <p>Привредни субјекти</p> <p>Ресорна министарства</p>

4.1.3. Реконструкција и опремање просторија у Служби опште медицине и прилагођавање тимском раду	2021.-2024г.	Израђена пројектна документација /технички и трајевински пројекти реконструкције и опремања/ Рад прилагођен захтевима здравственог система за примарну здравствену заштиту ПЗЗ. Повећан број прегледа. Бољи увид у здравствено стање пацијената и обим превентивних услуга. Пацијенти задовољнији	Реконструисан и опремањен простор Медијски садржаји и промовисање тимског рада у ПЗЗ	Одлуке Записници Извештаји Медијски извештаји Интернет презентација Фотодокументација	Град Лозница Савет за здравље Здравствене установе	Министарство здравља ЗЗЈЗ ИЗЈЗ РФЗО	Будет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна Министарства
4.1.4. Проширење спектра услуга за примарни и секундарни ниво здравствене заштите у циљу боље дијагностике, лечења и доступности здравствене заштите	2020-2025 г.	Анализиране здравствене потребе грађана Обезбеђене специјализације и оспособљавање здравствених професионалаца Одобрене услуге од стране Министарства здравља (МЗ)	Проширен спектар услуга и уведене нове технологије	Број основаних служби, број нововуведених услуга; количина обезбеђене опреме.	Град Лозница, Савет за здравље Здравствене установе (примарна, секундарна)	Министарство здравља ЗЗЈЗ ИЗЈЗ РФЗО	Ресорна Министарства
4.1.5. Активности промоције и заштите здравља деце кроз мрежу установа предшколског образовања	2020.	Унапређење доступности предшколског образовања и имплементирани програми здравств.зашт.деце Здрава деца предшколског узраста Повећан обим здравственог надзора над децом предшколског узраста. Здравствено васпитни рад континуирано се спроводи у складу са програмом развоја деце предшколског узраста Запослен кадар едукован за здравствено васпитни рад	Број уписане деце Број деце обухваћене различитим едукативним програмима Исхрана Физичка активност Креативно провођење слободног времена Превенција заразних болести Здрави стилови живота Превенција пушења, алкохола дрога Превенција насиља	Извештаји Програми едукације Одлуке, Решења Интернет страница града	Град Лозница, Савет за здравље Здравствене установе Предшколске установе	Министарство здравља ЗЗЈЗ ИЗЈЗ РФЗО	Будет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна Министарства
4.1.6. Спровођење услуга за помоћ родитељима и деци/ тешкоћама	2020.	Унапређене постојећих услуга и развој услуга за помоћ родитељима и деци/ младима са сметњама и тешкоћама у развоју Повећање броја деце обухваћених развијеним услугама -Услуга Предах -Проширена услуга дневни боравак -радионице за децу са сметњама у развоју	Број пружених услуга Број корисника услуга	Правилници о проширењу услуга Одлуке, Решења, Медијски извештаји	Град Лозница, Савет за здравље Центар за социјални рад	Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Удружења	Будет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна министарства

4.1.7. Услуга кућног лечења и неге проширена на сеоско подручје	2020-2023.г. и даље	70% сеоског становништва покривено услугама кућног лечења. Одобрено проширење услуге и повећан број запослених	Број насељених места обухваћених услугом Број устројених картона Број запослених лекара и мед. техничара	Одлуке Решена Програм рада Уговори Сертификати/ лиценце	Град Лозница, Савет за здравље Здравствене установе	Министарство здравља ЗЗЈЗ ИЗЈЗ РФЗО	Будет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна министарства
4.1.8. Проширење и уређивање паркинг простора око ЗУ и регулисање саобраћаја за бољу доступност	2020-2022. г.	Паркинг простор уређен и проширен Омогућена добра регулација саобраћаја и обезбеђен несметан прилаз ЗУ	Задовољство запослених и пацијената већим бројем паркинг места и несметаним прилазом ЗУ	Извештаји Фотодокументација Интернет презентација	Град Лозница, Савет за здравље Савет за безбедност	ПУ –саобраћајна полиција	Будет града

Специфични циљ:		Очекивани резултат		Индикатор		Индикатор	
4.2 Развој иновативних програма мера и услуга здравствене заштите		<ul style="list-style-type: none"> Иновативни програми и мере имплементирани у сврху унапређења квалитета здравствене заштите Унапређена дијагностика и терапија кроз јавно приватно партнерство 		Имплементиране иновативне услуге прилагођене потребама грађана Развијене услуге здравствене заштите кроз јавно приватно партнерство		Имплементиране иновативне услуге прилагођене потребама грађана Развијене услуге здравствене заштите кроз јавно приватно партнерство	
Активности	Рок (почетак и крај активности)	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Носиоци и учесници	Институције које учествују	Извори финансирања
4.2.1. Активности на промовисању волонтеризма и формирање волонтерског центра	2021-2023. г.	Спроведена медијска кампања промовисања развоја одрживог понашања грађана Подстицај и мотивација грађана на волонтерске акције помоћи, подршке, солидарности са старим, болесним, утроженим грађанима (посебно у руралним подручјима) Спроведене волонтерске акције усмерене на заштиту животне и радне средине Програм подстицајних мера града Лознице за волонтерске акције Основа Волонтерски центар и развијена база података о волонтерима (појединцима и организацијама)	Осмишљени годишњи волонтерски програми Број укључених волонтера у акцијама Број реализованих акција Медијска промоција волонтеризма Планирана средства за подстицајне мере	Извештаји о акцијама Медијски извештаји Електронски/ штампани медији/ друштвене групе Годишњи волонтерски програми Одлука о оснивању Центра за волонтеризам Правилници који уређују рад и функционисање	Град Лозница Савет за здравље и животну средину Омладински центар	ЗЗЈЗ Ресорна министарства	Будет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна Министарства

4.2.2. Идентификовање партнера и пружање здравствених услуга кроз јавно-приватно партнерство	2020-2025. г.	Економска оправданост јавно-приватног партнерства У области здравства идентификовани партнери Успостављени механизми за учешће приватног сектора у унапређењу здравља Успостављен модел партнерства кроз улагање у инфраструктуру и пружање здравствених услуга	Листа партнера Успостављена партнерства и програм рада на унапређењу пружања услуга здравствене заштите	Урађена анализа потреба Извештај о раду Савета за здравље Уговори Програми рада	Град Лозница Савет за здравље	Министарство здравља РФЗЗО ИЗЈЗ Београд Завод за јавно здравље Шабац Здравствене, установе Удружења Приватни сектор Привредна друштва	Буџет града Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна Министарства
4.2.3. Активности на унапређењу здравственог туризма	2020.-2025. г.	Развијен здравствени туризам и успостављена инострана сарадња за лечење и рехабилитацију Израђена анализа стања и могућности у области здравственог бањског туризма Урађен план и програм имплементације сервиса здрав. туризма	Анализа стања и могућности Елементи унапређења Програм развоја	Писани документи и протоколи сарадње и развоја здравственог туризма	Град Лозница Савет за здравље Специјална болница за рехабилитацију Бања Ковилана Туристичка организација града Лознице	Министарство здравља РФЗЗО ИЗЈЗ Београд Завод за јавно здравље Шабац Здравствене, установе Туристичка организација Србије Удружења Приватни сектор	Буџет града Донатори Приватни сектор Привредни субјекти Ресорна Министарства
4.2.4. Акредитација здравствених установа	2020-2022. г.	Све здравствене установе у државном сектору и најмање 20% приватних одинација, акредитоване од стране акредитационог тела Министарства здравља РС ЗУ ускладиле рад са стандардима квалитета и достигле висок ниво унапређења квалитета, ефикасности и ефикасности рада.	Формирани тимови Донета одлука о приступању процесу акредитације и реакредитације Усвојене Процедуре упутства. Усклађена организацијска структура рада здравствених установа у примени оптималног нивоа утврђених стандарда рада у различитим областима/гранама медицине.	Одлуке Извештаји Итернет презентација Медијски извештаји Поступак самооцењивања и оцењивања Усвојене процедуре и упутства Сертификат о статусу акредитације	Град Лозница Савет за здравље Дом здравља Лозница Општа болница Лозница Специјална болница за рехабилитацију Бања Ковилана Приватне лекарске ординације	Министарство здравља РФЗЗО	Ресорна министарства Здравствене установе

5. ЈАВНО ЗДРАВЉЕ У КРИЗНИМ И ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА

Специфични циљ:		Оčekивани резултат		Индикатор		Индикатор	
Активности	Рок (почетак и крај активности)	Оčekивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Носиоци и учесници	Институције које учествују	Извори финансирања
5.1.1 Израда Плана реаговања и процене спремности и опремљености у кризним и ванредним ситуацијама	2020-2022. г.	<ul style="list-style-type: none"> Процењени ризици, могући извори угрожавања градског штаба за ванредне ситуације града Лознице и дефинисане мере поступања у ванредним и кризним ситуацијама Планом дефинисани ресурси у Лозници у циљу решавања кризних/ванредних догађаја и околности Предвиђене су превентивне и оперативне мере за спречавање и умањење последица елементарних непогода, удеса, катастрофа. Мапиране области ризичне од поплава Планиране мере уређења сливова река, насипа, регулације водотокова. Развијени планови спремности за сушни период године и мере санирања Дефинисане мере за сушни период. Едуковани грађани за поступање у кризним ситуацијама Кроз план развијен систем информисања и обавештавања јавности о кризној и ванредној ситуацији и мерама заштите (поплава, суша, земљотрес, олуја, град, клизишта, снежни наноси, епидемија заразних болести, или други случајеви који угрожавају безбедност) Континуирано испитивање спремности система у граду Лозници за поступање у ванредним и кризним околностима 	<p>Формиран Градски штаб</p> <p>Састанци Градског штаба</p> <p>Процењени ризици</p> <p>Дефинисане мере поступања</p> <p>Усвојен план реаговања и обавештавања јавности</p> <p>Тимови за поступање и реаговање</p> <p>Провера спремности</p>	<p>План реаговања у кризним/ ванредним ситуацијама</p> <p>Информација о састанцима Градског штаба на сајту града Лознице</p> <p>Медијски извештаји</p> <p>Информације са састанака</p> <p>Извештаји именованих тимова за поступање и обавештавање</p>	<p>Град Лозница</p> <p>Савет за здравље и животну средину</p> <p>Градски штаб за ванредне ситуације.</p>	<p>33/3/ИЗ/3/ ресорна министарства</p> <p>Здравствене установе</p> <p>Установе образовања</p> <p>ЦСР</p> <p>ЦК</p> <p>ЈП „ВЖК“</p> <p>КЈП</p> <p>Ватрогасна служба</p> <p>Полицијска станица</p> <p>Лозница</p> <p>НВО</p> <p>Омладнски центар и други релевантни субјекти</p>	<p>Буџет града</p> <p>Донатори</p> <p>Приватни сектор</p> <p>Привредни субјекти</p> <p>Ресорна Министарства</p>

<p>5.1.2. Оспособљавање екипа за пружање прве помоћи, израда едукативног и информативног материјала и сензибилизација јавности за познавање мера прве помоћи у кризним/ванредним ситуацијама</p>	<p>2020-2022. г.</p>	<p>Едуковани тимови за пружање прве помоћи</p> <p>Набављена опрема и дефибрилатор</p> <p>Екипа оспособљена за употребу дефибрилатора и пружања помоћи повређеним у различитим ситуацијама (поплава, пожар, клизишта, земљотреси и сл.)</p> <p>Израда водича за грађане за поступање у одређеним кризним и ванредним ситуацијама</p> <p>Израда процедура поступања за чланове тимова</p> <p>Спроведене кампање сензибилизације јавности за потребе познавања прве помоћи</p>	<p>Састанци тимова</p> <p>Едукативни програми за пружање прве помоћи и примену ране дефибрилације и кардиопулмоналне едукативни материјал (постери брошуре водичи и сл.)</p> <p>Обучени оперативни тимови у ПС,ЦСР вагрогасне јединице, школе, Омладински центар, Удружења</p> <p>Медијска кампања</p>	<p>Извештаји градског штаба</p> <p>Извештаји мед. тимова о одржаној обуци</p> <p>Набљени апарати</p> <p>Интернет презентација институција</p> <p>Медијски извештаји</p> <p>Електронски штампани медији</p>	<p>Град Лозница .</p> <p>Савет за здравље и животну средину.</p> <p>Градски штаб за ванредне ситуације.</p>	<p>ЗЗЈЗ/ИЗЈЗ/ресорна министарства</p> <p>Здравствене установе</p> <p>Установе образовања</p> <p>ЦСР</p> <p>ЦК</p> <p>ЈП „ВИК“</p> <p>КЈП</p> <p>Вагрогасна служба</p> <p>Полицијска станица</p> <p>Лозница</p> <p>НВО</p> <p>Омладински центар и други релевантни субјекти</p>	<p>Буџет града</p> <p>Донатори</p> <p>Приватни сектор</p> <p>Привредни субјекти</p> <p>Ресорна министарства</p>
--	----------------------	---	--	--	---	--	---

ПРАЋЕЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ

План јавног здравља (ПЈЗ) се спроводи реализацијом активности, мера, програма и пројеката датих у табеларном приказу овог документа. Одговорност за спровођење ПЈЗ имају субјекти који су у Акционом плану наведени као „Одговорне институције” . Одељење за друштвене делатности и друга одељења градске управе као и Савет за здравље у сарадњи са установама, институцијама, организацијама која су у ПЈЗ наведена као „*Институције које учествују*“ и *то здравствене установе*, ЗЗЈЗ/ИЗЈЗ, установе образовања, Центар за социјални рад, Црвени крст, Јавна предузећа ЈП „ВИК“: КЈП Полицијска станица Лозница, НВО, Омладнски центар и други субјекти.

Спровођење активности се прати преко дефинисаних индикатора и циљева као и очекиваних резултата.

У процесу праћења реализованих активности именоване се тим који ће обављати мониторинга и сарађивати са Саветом за здравље и свим актерима који су учествовали у изради документа. Током године ће се прикупљати подаци о спроведеним мерама и активностима и у складу са тим припремати извештаји о оствареним резултатима ПЈЗ.

Потребно је одржавати редовне састанке-утврдити динамику подношења извештаја о реализованим активностима и успоставити механизме комуникације између свих актера. У току саме имплементације потребна је информисаност грађана о поступку реализације ПЈЗ. Полугодишњи извештаји ће се разматрати на састанцима Савета за здравље а годишњи извештаји о спроведеним активностима ће се излагати на Градском већу и упућивати Заводу за јавно здравље Шабац и Институту за јавно здравље Батут.